

دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

چگونگی ساماندهی دستگاه‌های متولی رسانه‌های مکتوب

مجری: علی حمزه پور

کاربر: دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی

پاییز ۱۳۹۱

SCCcr.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SCCcr.ir

دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

چگونگی ساماندهی دستگاه‌های متولی رسانه‌های مکتوب

مجری: علی حمزه پور

کاربر: دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی

پاییز ۱۳۹۱

Author: Ali Hamzhepour

مجری: علی حمزه پور

عنوان طرح: چگونگی ساماندهی دستگاه‌های متولی رسانه‌های مکتوب

Subject: The Posture Organizing of Regulatory Systems Written Media

۳۰۴ صفحه جدول / نمودار

ناظر: کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی / کارفرما: دبیرخانه شورای عالی انقلاب

فرهنگی

پاییز ۱۳۹۱

دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

مشخصات مجری طرح پژوهشی:

آدرس پستی: خیابان ۱۷ شهریور، خیابان شهید محلاتی، کوچه شهید دژسا، پلاک ۴، طبقه اول

آدرس پست الکترونیکی: alihamzhepour@gmail.com

تلفن: ۳۳۶۸۴۰۲۶

مشخصات کارفرما:

آدرس پست: تهران، خ انقلاب، خ فلسطین شمالی، پلاک ۳۰۹، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

آدرس پایگاه الکترونیکی: www.iranculture.com آدرس پست الکترونیکی: info@iranculture.org

نمابر: ۶۶۹۷۴۵۳۷

تلفن: ۶۶۴۶۸۲۷۱

کلیه حقوق این طرح برای دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی محفوظ می‌باشد.

چگونگی ساماندهی دستگاه‌های متولی رسانه‌های مکتوب

شورای عالی انقلاب فرهنگی وظیفه و مأموریت ساماندهی و مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی را به کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی محول نموده است. رسانه و از جمله مطبوعات یکی از عرصه‌های کلان حساس و موثر حوزه فرهنگی را به خود اختصاص می‌دهند. معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از طرف حاکمیت و دولت مدیریت و راهبری این حوزه حساس را متعهد می‌باشد. چالش‌ها و مسائل پیش روی این حوزه باید به‌خوبی شناخته شده و در هر مقطع زمانی برای افزایش اثربخشی این رسانه که او را رکن چهارم دموکراسی هم‌نامیده‌اند چالش‌ها و مسائل آن برطرف شود.

کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی شورای عالی مخاطب دستگاه‌های مختلف فرهنگی کشور برای ارائه راه حل و مصوبه ای راهگشا برای اینگونه مسائل و چالش‌ها می‌باشد. کمیته رسانه‌های مکتوب از تیر ماه سال ۸۹ ذیل کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی با اهداف ساماندهی دستگاه‌های متولی رسانه‌های مکتوب و زمینه‌سازی و تامین الزامات ساماندهی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی در این حوزه با راهبردهای ارتقاء شناخت، تفاهم، تعامل و هم‌افزایی، انسجام، ارتقاء و تحول تشکیل شد و مجموعه اقداماتی را به شرح گزارش حاضر انجام داد که در نهایت منجر به مواد نوزده گانه‌ای گردید که ضمن بیان چالش‌های موجود نسبت به رفع آنها و دستیابی به وضع مطلوب قابل دسترس در این حوزه مورد ملاحظه قرار گرفت.

کلیدواژه‌ها: ساماندهی، رسانه‌های مکتوب، مطبوعات، رسانه، جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی.

«فهرست مطالب»

۱	مقدمه
۳	بخش اول - قوانین، آیین نامه‌ها و مصوبات مطبوعات در ایران
۴	مقدمه
۶	فصل اول - قوانین و مصوبات دستگاہی
۶	۱- قانون اساسی
۶	۲- مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۳	۳- مصوبات مجلس شورای اسلامی
۴۰	۴- مصوبات هیات دولت
۷۸	۵- مصوبات قوه قضائیه
۷۹	۶- مصوبات دیوان عدالت اداری
۹۳	۷- مصوبات شورای انقلاب
۱۰۸	۸- آیین نامه‌های مصوب
۱۳۳	فصل دوم - قوانین و مصوبات موضوعی

۱۳۳	۱- تعریف مطبوعات
۱۲۹	۱-۱- نشریات عمومی
۱۳۵	۱-۲- نشریات دانشگاهی
۱۳۶	۱-۳- نشریات علمی
۱۳۶	۲- اهداف مطبوعات
۱۳۷	۳- رسالت مطبوعات
۱۳۸	۴- اصول سیاست‌های فرهنگی مطبوعات.....
۱۴۰	۵- الزامات تحقق سیاست‌های فرهنگی مطبوعات
۱۴۰	۶- حقوق مطبوعات
۱۴۰	۱- نشریات عمومی
۱۴۲	۲- نشریات دانشگاهی
۱۴۳	۷- حدود مطبوعات
۱۴۳	۱- نشریات عمومی
۱۴۸	۲- نشریات دانشگاهی
۱۵۰	۸- جرائم مطبوعات.....
۱۵۰	۱- نشریات عمومی
۱۵۶	۲- نشریات دانشگاهی
۱۵۸	۹- نظارت بر مطبوعات.....
۱۵۸	۱- نشریات عمومی
۱۵۸	۲- نشریات دانشگاهی
۱۶۵	۳- نشریات داخلی
۱۶۶	۱۰- هیات نظارت بر مطبوعات
۱۷۳	۱۱- هیات منصفه مطبوعات.....

۱۲- چاپ و نشر..... ۱۷۹

۱۳- توزیع نشریات..... ۱۹۴

۱۴- شرایط متقاضی و مراحل صدور پروانه ۱۹۷

۱- نشریات عمومی ۱۹۷

۲- نشریات دانشگاهی ۲۰۲

۱۵- محل تاسیس دفاتر مطبوعات..... ۲۰۵

۱۶- تکالیف صاحبان پروانه و مدیران مسوول مطبوعات..... ۲۰۶

بخش دوم- فرایند فعالیت‌های کارشناسی انجام شده ۲۰۹

فصل اول- مبانی آسیب‌شناسی و بهینه‌سازی رسانه‌های مکتوب ۲۱۰

فصل دوم- صورت‌جلسات کار گروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی ۲۴۲

جلسه مورخ ۸۸/۱۲/۱۱..... ۲۴۲

جلسه مورخ ۸۹/۲/۷..... ۲۴۸

جلسه مورخ ۸۹/۲/۲۱..... ۲۵۴

فصل سوم- چالش‌ها و راهکارهای ساماندهی مطبوعات ۲۵۸

بخش سوم- شرحی بر الزامات ساماندهی فعالیت‌های اصلی حوزه مطبوعات ۲۷۱

منابع و مآخذ..... ۳۰۱

SCCcr.ir

مقدمه

کمیته رسانه‌های مکتوب پیرو طرح چالش‌ها و مسائل مطروحه در جلسات موضوعی مطبوعات برگزار شده در کارگروه در تاریخ‌های ۱۳۸۸/۱۲/۱۱ و ۱۳۸۹/۲/۷ و ۱۳۸۹/۲/۲۱ با حضور دکتر رامین معاون محترم وقت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اقدامات ذیل را در دستور کار خود قرار داد:

۱- برگزاری جلسات مستمر و تبادل اطلاعات موضوعی با نمایندگان تخصصی دستگاه‌های فرهنگی مرتبط مشتمل بر مسئولین و نمایندگان محترم معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت امور دانشجویی و فرهنگی وزارت بهداشت و آموزش پزشکی، معاونت دادستان کل کشور و نماینده محترم قوه قضاییه در هیات نظارت بر مطبوعات، اداره کل طرح و برنامه سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز رسیدگی به امور مساجد و بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس در تاریخ‌های ۸۹/۴/۳، ۸۹/۵/۱۳، ۸۹/۵/۱۴، ۸۹/۶/۲۲ و ۸۹/۷/۱۹ به منظور ارائه تدابیر، راهکارها، ضوابط، استانداردها و مصوبات پیشنهادی در جهت ساماندهی و تعیین نقش و وظیفه اصلی هر یک از دستگاه‌ها بر حسب فعالیت‌ها (تقسیم کار ملی) در حوزه رسانه‌های مکتوب ناظر بر تحقق اهداف، هم‌افزایی و رفع کاستی‌ها جهت تصویب در کارگروه و شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

۲- احصاء کلیه قوانین، مقررات، آئین‌نامه‌ها و مصوبات مرتبط و اسناد بالادستی مشتمل بر قانون اساسی و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجلس شورای اسلامی، دولت، قوه قضاییه و شورای انقلاب (که در قالب یک مجلد کتاب منتشر خواهد شد)؛

۳- تهیه چکیده‌ای از طرح‌های پژوهشی و بررسی‌های کارشناسی که در دستگاه‌های فرهنگی، یا در مراکز علمی، از جمله مرکز مطالعات رسانه وزارت ارشاد، کتب، پایان‌نامه‌ها و مقالات علمی مرتبط و ادبیات موضوع و ارائه آن در قالب گزارش آسیب‌شناسی و بهینه‌سازی مطبوعات؛

۴- مصاحبه با تعدادی از مدیران دستگاه‌های فرهنگی و صاحب‌نظران عرصه مطبوعات در خصوص راهکارهای اتخاذ شده در جلسات کمیته مطبوعات، به‌منظور بررسی نهایی کفایت و جامعیت تدابیر ساماندهی مطبوعات؛

۵- ارائه پیشنهادات، پیگیری و اصلاح مستمر راهکارها و احکام لازمه برای حل مسائل و چالش‌های مطبوعات در ۱۹ ماده مشتمل بر ارتقاء و توانمندسازی، برآورد و برنامه‌ریزی، ارزیابی و رتبه‌بندی، حمایت‌های دولتی، تثبیت مصوبات هیات نظارت، آموزش عمومی، شکست انحصار رسانه‌ای، اعمال نظارت عمومی و نیز برقراری تعامل و همکاری با دستگاه‌های دولتی مشتمل بر وزارت علوم، وزارت آموزش و پرورش، وزارت راه و ترابری، سازمان صدا و سیما، مرکز رسیدگی به امور مساجد، کتابخانه‌های عمومی کشور و کلیه دستگاه‌های نظام اداری کشور اعم از دستگاه‌های قوه قضائیه، قوه مقننه، نهادهای عمومی غیردولتی و نیروهای مسلح در حوزه مطبوعات؛

۶- تشریح موضوعات و راهکارهای ارائه شده و آماده‌سازی مصوبات مذکور جهت تسهیل فرایند تصویب در کارگروه، شورای معین و یا شورای عالی انقلاب فرهنگی.

SCC.ir

بخش اول

قوانین، آیین نامه‌ها و مصوبات مطبوعات در ایران

مقدمه

مطبوعات در کشور ما به‌عنوان یکی از ابزارهای فرهنگی، مدافع و نشردهنده ارزش‌های فرهنگ اسلامی ایرانی محسوب می‌شوند. بی‌تردید ارتقای سطح آگاهی‌های عمومی با استفاده صحیح از مطبوعات امکان‌پذیر است. فعالیت آزاد مطبوعات در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران سازنده و جهت‌دهنده افکار عمومی می‌باشد.

از جمله سیاست‌های مهم و اساسی نظام جمهوری اسلامی ارتقای سطح کیفی و کمی مطبوعات به‌منظور کمک در رشد و اصلاح فرهنگ عمومی است. برای تحقق این امر لازم است در جهت ساماندهی مطبوعات ابتدا نسبت به تحقق اهداف و رسالت مطبوعاتی مصوب در قالب قوانین و آیین‌نامه‌های مرتبط بازنگری نمود و در مرحله نسبت به تکمیل و رفع نواقص آنها اقدام نمود.

در مجموعه حاضر تلاش شده است به‌منظور بازنگری در قوانین حاضر، با بررسی قانون اساسی، سیاست‌های کلی نظام، مصوبات مجلس شورای اسلامی، مصوبات شورای انقلاب، مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام، مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، مصوبات هیات وزیران و مصوبات قوه قضائیه و دیوان عالی کشور برای نخستین بار ضمن احصاء کلیه قوانین و مقررات مرتبط دستگاه‌های فرهنگی که دارای مسئولیت مستقیم یا غیر مستقیم در عرصه فرهنگ کشور می‌باشند به صورت جامع جهت بهره‌برداری علاقمندان منتشر گردد.

برای دستیابی به قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های مذکور تلاش زیادی صورت پذیرفت و از همه مراجع قانونی در جهت اتقان و جامعیت مجموعه تهیه شده از جمله مرکز پژوهش‌های مجلس، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، شورای عالی انقلاب فرهنگی و کلیه پایگاه‌های اطلاع‌رسانی دستگاه‌های فرهنگی بهره‌گیری شده است.

در فصل اول مجموعه حاضر تلاش شده است با بررسی قانون اساسی، سیاست‌های کلی نظام، مصوبات مجلس شورای اسلامی، مصوبات شورای انقلاب، مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام، مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، مصوبات هیات وزیران و آیین‌نامه‌های مرتبط ضمن احصاء کلیه

قوانین و مقررات مرتبط دستگاه‌های فرهنگی که دارای مسئولیت مستقیم یا غیرمستقیم در عرصه فرهنگ خارج کشور می‌باشند به صورت جامع و به ترتیب تاریخ تصویب، اصلاح و تکمیل قوانین و مقررات و نیز آیین‌نامه‌های مرتبط که به صورت ضمنی مبین سیر بنیانگذاری و تحول و تطور سازمان‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌باشد، احصاء و جهت بهره‌برداری علاقمندان منتشر گردد.

در فصل دوم با عنایت به تعدد قوانین و مصوبات مربوط به مطبوعات در مراجع مختلف قانونی کشور و بعضاً اصلاحات قانونی صورت گرفته و نیز برخی ابطال‌های صورت گرفته در مواد قانونی مصوب هیات وزیران توسط دیوان عالی کشور در برخی از آنها و نیز فقدان وجود منسجم مصوبات قانونی به صورت موضوعی سامان یافته باشد؛ کلیه مصوبات در مراجع کشور ذیل موضوعات محوری مورد نظر در مطبوعات یک‌جا مورد بهره‌برداری قرار گرفته و از طرفی با توجه به ضرورت رعایت قوانین مذکور در فرایند تولید و نشر مطبوعات در کشور قوانین، آیین‌نامه‌ها و مصوبات موضوعی مطبوعات در ایران در مجموع به صورت یک مجلد جهت بهره‌برداری سیاستگذاران، ناظرین و همچنین دست‌اندرکاران و محققین و علاقمندان به حوزه مطبوعات در کشور منتشر می‌گردد. بدیهی است که با امعان نظر بیشتر متولیان عرصه دستگاه‌های فرهنگی کشور امکان غنابخشی هر چه بیشتر اثر حاضر فراهم خواهد شد. امیدواریم گردآوری مجموعه حاضر در جهت شناساندن و بهره‌برداری هر چه بیشتر مسئولان و تصمیم‌سازان عرصه مطبوعات مفید و موثر واقع شود.

فصل اول - قوانین و مصوبات دستگاهی

۱- قانون اساسی

اصل سوم: دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد:

بالا بردن سطح آگاهی‌های عمومی در همه زمینه‌ها با استفاده صحیح از مطبوعات و رسانه‌های گروهی و وسایل دیگر.

اصل پانزدهم: زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبانهای محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.

اصل بیست و چهارم: نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند مگر آنکه مخل به مبانی اسلام یا حقوق عمومی باشد. تفصیل آن را قانون معین می‌کند.

اصل یکصد و شصت و هشتم: رسیدگی به جرایم سیاسی و مطبوعاتی علنی است و با حضور هیأت منصفه در محاکم دادگستری صورت می‌گیرد. نحوه انتخاب، شرایط، اختیارات هیأت منصفه و تعریف جرم سیاسی را قانون بر اساس موازین اسلامی معین می‌کند.

۲- مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در حوزه مطبوعات

شماره ۱۵۱۱.۱۳۸۰/۵۰/۲۰

(مصوب جلسات ۴۷۸ و ۴۸۰ مورخ ۱۳۸۰/۲/۱۸ و ۱۳۸۰/۴/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

مقدمه

مطبوعات در کشور ما به‌عنوان یکی از ابزارهای فرهنگی، مدافع و نشر دهنده ارزش‌های فرهنگ اسلامی ایرانی محسوب می‌شوند. بی‌تردید ارتقای سطح آگاهی‌های عمومی با استفاده صحیح از مطبوعات

امکان‌پذیر است. فعالیت آزاد مطبوعات در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران سازنده و جهت‌دهنده افکار عمومی می‌باشد و اصل آزادی مطبوعات و حدود و قیود آن در اصل ۲۴ قانون اساسی انعکاس یافته است به همین دلیل تحلیل مفاهیم به کار رفته در این اصل و تبیین دلالت‌های آن به منظور تعیین مبانی سیاست فرهنگی جمهوری اسلامی در حوزه مطبوعات، ضروری است. مطابق اصل ۲۴ قانون اساسی «نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند مگر آنکه مخل به مبانی اسلام و یا حقوق عمومی باشند» بدین ترتیب در اصل ۲۴ قانون اساسی، اصل بر «آزادی مطبوعات» است و محدودیت‌های آن، به عنوان استثناهای این اصل می‌بایست مورد توجه قرار گیرند. بخش مهمی از قانون مطبوعات فعلی نیز به تبیین و ذکر حدود و مصادیق و تدقیق اصل ۲۴ قانون اساسی اختصاص دارد.

از جمله سیاست‌های مهم و اساسی نظام جمهوری اسلامی ارتقای سطح کیفی و کمی مطبوعات به منظور کمک در رشد و اصلاح فرهنگ عمومی است. برای تحقق این امر و فراهم سازی بستر عینی تحقق سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی در حوزه مطبوعات موارد ذیل می‌بایست مورد عنایت قرار گیرد:

الف- بازسازی، نوسازی، تجهیز و توسعه ظرفیت مطبوعات و استفاده از فن آوری جدید ارتباط

جمعی و به روز نگه داشتن توانایی‌های فنی و ابزاری رسانه‌ها؛

ب- تلاش در جهت ارتقای کمی و کیفی محصولات و آماده سازی شرایط مطلوب برای مطبوعات

به منظور دستیابی به شیوه‌های مطلوب و جامع در انتشار اخبار و مطالب و نظرات منطقی مختلف با

رعایت استقلال و آزادی در چارچوب قوانین؛

ج- تأسیس و تقویت مراکز آموزشی و آموزش عالی و تربیت نیروی انسانی لازم برای ارتقای کمی

و کیفی مطبوعات؛

د- گسترش مبادلات فرهنگی خبری و مطبوعاتی با سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی و همچنین

تأسیس و تقویت نمایندگی‌های مطبوعات در خارج از کشور به منظور بهره‌گیری از تجربیات و

تحقیقات داخلی و خارجی در عرصه فعالیت‌های خبری و تبلیغی؛

هـ- انجام تحقیقات علمی درباره مطبوعات و سنجش میزان تأثیر فعالیت آنها در افکار عمومی؛

و- تقویت تشکل‌های صنفی مطبوعات با هدف گسترش کمی و کیفی فعالیت‌های مطبوعاتی.

با عنایت به موارد فوق و با تکیه بر قانون اساسی، قانون مطبوعات، وظایف و مسئولیت‌های دستگاه‌های ذی ربط و سایر قوانین و مقررات فرهنگی، اصول سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی در حوزه مطبوعات که مبین نوعی توافق رسمی و اتفاق نظر مسئولان و متصدیان امور در تشخیص، تعیین و تدوین مهم‌ترین اصول و اولویت‌های فعالیت‌های فرهنگی بوده و راهنما و دستورالعملی برای مدیران فرهنگی می‌باشد شامل عناصر و مؤلفه‌هایی به شرح ذیل می‌باشد:

۱- در سیاست فرهنگی جمهوری اسلامی در حوزه مطبوعات، «مبانی اسلام» عبارت است از

ضروری دین در اعتقادات، اخلاقیات، احکام، شعائر و مناسک دین؛

۲- «اخلال در مبانی اسلام» عمل یا بیان یا اثری است که در اعتقاد یا التزام عملی جامعه به

ضروریات اسلام ایجاد رخنه و تزلزل بنماید و یا موجب هتک حرمت اسلام، ضروریات دینی و

شعائر و مقدسات آن شود. «اخلال در حقوق عمومی» نیز تعرق و زیر پا نهادن حقوق مردم

(انفرادی یا گروهی)، شخصیت‌ها و حکومت و تجاوز به حریم این حقوق است؛

۳- حقوق عمومی مورد نظر در سیاست فرهنگی رسانه‌ها و مطبوعات عبارت است از: همه حقوق

الزامی پذیرفته شده در اسلام و قانون اساسی برای فرد، جامعه و حکومت در روابط گوناگون

فردی و اجتماعی که شامل حقوق خصوصی حاکم میان افراد و شخصیت‌ها و نیز حقوق عمومی

در قلمرو روابط میان مردم و حکومت می‌شود. کلیت نظام اسلامی و آزادیهای مصرح در قانون

اساسی، نظم اجتماعی، امنیت، شئون اخلاقی، حیثیت اشخاص حقیقی و حقوقی نیز از مصادیق

بارز حقوق عمومی به شمار می‌آید؛

۴- در سیاست فرهنگی مطبوعات، نقد علمی، بحث منطقی، طرح پرسش در مسائل دینی و نقد و

بررسی عملکرد حکومت در صورتی که موجب تضعیف باورهای دینی و خلل در عمل به احکام

اسلام و تعرض به حقوق عمومی نباشد، از عنوان اخلال خارج است. اخلال، عنوان قصدی نیست.

در صورت اثبات عدم تحقق عنصر معنوی جرم یعنی قصد، این امر در تخفیف یا عفو مؤثر خواهد بود؛

۵- موارد ذیل نیز از عنوان اخلاق خارج است:

۵-۱- اطلاع‌رسانی صحیح، بهنگام و صادقانه در جهت انعکاس نظرات، انتقادهای سازنده، پیشنهادها و توضیحات مردم و مسئولین و طرح اشکالات و بیان نارسایی‌ها به قصد ریشه‌یابی و شناخت دقیق‌تر مسائل و دست‌یابی به راه‌حل‌های مناسب و سازنده برای پیشرفت کشور با رعایت موازین اسلامی و مصالح جامعه و قانون اساسی.

۵-۲- نقل افکار و گفتار و مواضع فکری و عملی مخالفان انقلاب و نظام جمهوری اسلامی ایران به منظور نقد و بررسی محققانه و عالمانه آراء و ردانديشه‌های آنان به نحوی که موجب تضعیف نظام نشود.

۵-۳- ترویج فرهنگ نقد و انتقاد سازنده با پرهیز از توهین، تحقیر و تخریب اشخاص.

۵-۴- نقد و نفی آداب و سنن غلط و انحرافی.

۵-۵- درج مقالات و مطالب علمی، تحقیقی و استدلالی و امثال آن در زمینه افکار و مکاتب الحادی در نشریات تخصصی، که فاقد موضع‌گیری تبلیغی و ترویجی باشد.

۵-۶- درج مطلب و تصویر در زمینه‌های اخلاقی، هنری، ورزشی، علمی، تخصصی به دور از تحریک و ابتدال و به منظور ایجاد شناخت بیشتر و توسعه بینش مخاطب، به گونه‌ای که بافت طبیعی مطلب مغایر با عفت عمومی نباشد.

۵-۷- انتشار و درج تصاویر، مطالب طنز، طرح‌ها و کاریکاتورهایی که حاوی توهین، افترا و هتک افراد حقیقی نبوده و به قصد انتقاد سازنده و اصلاح امور صورت گیرد.

سیاست‌های فوق در یک مقدمه و ۱۲ بند در جلسات ۴۷۸ و ۴۸۰ مورخ ۱۳۸۰/۲/۱۸ و ۱۳۸۰/۴/۱۲

شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - سیدمحمد خاتمی

ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی مصوب پانصد و چهلمین جلسه مورخ

۱۳۸۳/۰۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۴۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۶ به منظور ضابطه‌مند نمودن فعالیت‌های نشریات دانشگاهی و در راستای نهادینه کردن حقوق این نشریات ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی را به شرح ذیل تصویب کرد:

ماده ۱- تعریف نشریات دانشگاهی

۱-۱- کلیه نشریاتی که به صورت ادواری یا گاهنامه و نیز نشریات الکترونیکی که با نام ثابت در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، هنری، ادبی و ورزشی توسط هر یک از اساتید و اعضای هیئت علمی، دانشجویان، تشکل‌های اسلامی و یا گروهی از اعضای هیأت علمی یا دانشجویان در دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و واحدهای دانشگاهی منتشر و در محدوده دانشگاه‌ها توزیع می‌شوند، نشریات دانشگاهی محسوب و تحت شمول این ضوابط قرار می‌گیرند.

تبصره- نشریات علمی که توسط دانشگاه‌ها، انجمن‌های علمی و یا سایر سازمان‌ها با مجوز وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی منتشر می‌شوند از شمول این ماده مستثنی هستند.

۱-۲- توزیع نشریات دانشگاهی در خارج از محدوده دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و واحدهای دانشگاهی منوط به کسب مجوز از مراجع ذی‌ربط است.

ماده ۲- مراجع رسیدگی به درخواست‌های صدور مجوز انتشار، نظارت بر نشریات، رسیدگی به تخلفات و شکایات ناشی از عملکرد نشریات دانشگاهی

۱-۲- رسیدگی ابتدایی به درخواست‌های صدور مجوز انتشار نشریات دانشگاهی و نظارت بر عملکرد آنها و همچنین رسیدگی به تخلفات نشریات دانشگاهی و انجام سایر وظایفی که در این خصوص در دستورالعمل اجرایی پیش‌بینی می‌شود، در هر دانشگاه، مرکز آموزش عالی و

واحد دانشگاهی در صلاحیت کمیته‌ای تحت عنوان «کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی» خواهد بود که زیر نظر شورای فرهنگی دانشگاه یا مرکز آموزش عالی و یا واحد دانشگاهی فعالیت می‌نماید.

تبصره- به منظور رعایت اختصار در این ضوابط شورای فرهنگی دانشگاه یا مرکز آموزش عالی و یا واحد دانشگاهی «شورای فرهنگی دانشگاه» عنوان می‌شود.

۲-۲- ترکیب «کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی» به شرح ذیل می‌باشد:

- معاون دانشجویی و فرهنگی دانشگاه، مرکز آموزش عالی و یا واحد دانشگاهی (رئیس کمیته)

- نماینده تام‌الاختیار دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه و یا واحد دانشگاهی

- یک حقوقدان به انتخاب رئیس دانشگاه یا واحد دانشگاهی

- دو نفر عضو هیأت علمی دانشگاه به انتخاب شورای فرهنگی دانشگاه

- دو نفر نماینده از مدیران مسئول نشریات موجود در دانشگاه به انتخاب مدیران مسئول

نشریات دانشگاهی دانشگاه یا واحد دانشگاهی که یک نفر از آنها به عنوان عضو علی‌البدل

محسوب می‌گردد.

- مدیر امور فرهنگی دانشگاه یا واحد دانشگاهی (دبیر کمیته)

۳-۲- شورای فرهنگی هر دانشگاه مرجع تجدیدنظر نسبت به تصمیمات و آرای کمیته ناظر همان

دانشگاه، مرکز آموزش عالی و یا واحد دانشگاهی می‌باشد.

۴-۲- به منظور تجدیدنظر در تصمیمات شورای فرهنگی دانشگاه و رسیدگی به اعتراضات ناشی از

تصمیمات و عملکرد این شورا و انجام سایر وظایفی که در دستورالعمل اجرایی پیش‌بینی می‌شود

در هر وزارتخانه یا دستگاه مربوطه شورایی با عنوان «شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی»

با ترکیب ذیل تشکیل می‌شود:

- معاون فرهنگی وزارت یا دستگاه متبوع (رئیس شورا)؛

- مدیر کل فرهنگی وزارت یا دستگاه متبوع (دبیر شورا)؛
- معاون فرهنگی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها یا نماینده تام‌الاختیار رئیس نهاد؛

- یک نفر حقوقدان به انتخاب معاون فرهنگی وزارت یا دستگاه متبوع؛
- دو نفر از نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی به انتخاب مدیران مسئول نشریات دانشگاهی دانشگاه‌های کشور که یک نفر از آنها به عنوان عضو علی‌البدل محسوب می‌گردد؛
- تبصره- تصمیمات شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی، قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۳- حقوق و حدود نشریات فرهنگی

۳-۱- نشریات دانشگاهی از کلیه حقوق مصرح در قانون مطبوعات جمهوری اسلامی ایران برخوردار بوده و در انتشار مطالب و تصاویر جز در موارد اخلاص به مبانی و احکام اسلامی و حقوق عمومی و خصوصی مطابق ماده ۶ قانون مطبوعات آزاد هستند.

۳-۲- کسب و انتشار اخبار داخل و خارج دانشگاه که به منظور افزایش آگاهی جامعه دانشگاهی و حفظ مصالح جامعه باشد با رعایت قانون مطبوعات و این ضوابط و دستورالعمل‌های اجرایی ذی‌ربط، حق مسلم نشریات دانشگاهی است.

۳-۳- اعمالی که از نظر این ضوابط برای نشریات دانشگاهی، تخلف محسوب و مستلزم رسیدگی و صدور رأی در مراجع پیش‌بینی شده در ماده ۲ می‌باشد، همان موارد مصرح در فصل ششم قانون مطبوعات است. ضمانت اجرای نحوه رسیدگی به تخلفات و صدور رأی در این موارد با در نظر داشتن صلاحیت مراجع فوق‌الذکر مطابق با دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۵ این ضوابط خواهد بود.

۳-۴- در کلیه مواردی که تخلف ارتكابی نشریه براساس قوانین موضوعه کشور جرم تلقی شود، شورای فرهنگی دانشگاه می‌تواند مدیر مسئول نشریه را به کمیته انضباطی دانشگاه و یا واحد

دانشگاهی معرفی کند و کمیته مزبور پس از رسیدگی می‌تواند مراتب را به دادگاه‌های صالحه منعکس نماید.

ماده ۴ - وزیر یا رئیس دستگاه، مسؤول نظارت بر حسن اجرای این ضوابط می‌باشد.

ماده ۵- دستورالعمل اجرایی این ضوابط با محتوا و شکل واحد در جلسه مشترک شوراهای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی در محل دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ظرف مدت دو ماه به تصویب نهایی می‌رسد و پس از ابلاغ از سوی وزیر و یا رئیس دستگاه متبوع لازم‌الاجرا است.

این ضوابط مشتمل بر ۵ ماده و ۳ تبصره در جلسه ۵۴۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۶ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید.

۳- مصوبات مجلس شورای اسلامی

جناب آقای دکتر محمود احمدی نژاد

رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۳۹۴۸۴/۱۲۹۹۳ مورخ ۱۳۸۷/۲/۳ در اجراء اصل

یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون تعیین تکلیف هیأت منصفه مطبوعات که با عنوان لایحه تمدید قانون فعال نمودن هیأت منصفه مطبوعات برای جلوگیری از تعطیلی اصل یکصد و شصت و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۵/۲۰ و تأیید شورای محترم نگهبان به پیوست ابلاغ می‌گردد.

علی لاریجانی

رئیس مجلس شورای اسلامی

قانون تعیین تکلیف هیأت منصفه مطبوعات

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون، قانون هیأت منصفه مطبوعات مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ لغو و مواد مربوط به هیأت منصفه مطبوعات از قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰ لازم‌الاجراء می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیستم مردادماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۵/۳۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

علی لاریجانی

رئیس مجلس شورای اسلامی

جناب آقای دکتر محمود احمدی‌نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

لایحه تمدید قانون فعال‌نمودن هیأت منصفه مطبوعات برای جلوگیری از تعطیلی اصل یکصد و

شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که از سوی دولت به شماره ۳۵۰۹۰/۳۷۲۸۴

مورخ ۱۳۸۵/۴/۱۱ به مجلس شورای اسلامی تقدیم و دو فوریت آن در جلسه علنی روز سه‌شنبه

مورخ ۱۳۸۵/۵/۳ تصویب گردید و در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۵/۵/۴ مجلس عیناً تصویب و

در تاریخ ۱۳۸۵/۵/۴ به تأیید شورای نگهبان رسید، در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون

اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست ارسال می‌گردد.

غلامعلی حدادعادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

قانون تمدید قانون فعال‌نمودن هیأت منصفه مطبوعات برای جلوگیری از تعطیلی اصل یکصد و

شصت و هشتم (۱۶۸)

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون، قانون فعال نمودن هیأت منصفه مطبوعات برای جلوگیری از تعطیلی اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ به مدت دو سال تمدید می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ چهارم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۵/۵/۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

غلامعلی حدادعادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

قانون فعال نمودن هیأت منصفه مطبوعات برای جلوگیری از تعطیلی اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون و تا انجام بازنگری و اصلاح مصوبه ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ از سوی مجلس شورای اسلامی، تمهیدات لازم از جمله تعیین منبع مالی و تأمین اعتبار لازم جهت اجرای قانون جدید هیأت منصفه مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴، حد اکثر تا یک سال، قانون هیأت منصفه قبلی مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰ لازم‌الاجراء خواهد بود.

تبصره- انتخاب هیأت منصفه به طریق ذیل خواهد بود:

هر دو سال یکبار در مهر ماه جهت تعیین اعضاء هیأت منصفه در تهران به دعوت رئیس قوه قضائیه یا نماینده ایشان و با حضور ایشان یا نماینده وی و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس شورای اسلامی شهر، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی و نماینده شورای سیاستگذاری ائمه جمعه سراسر کشور و در مراکز استان به دعوت نماینده ریاست قوه قضائیه و با حضور وی و مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس

شورای اسلامی شهر مرکز استان، رئیس سازمان تبلیغات و امام جمعه مرکز استان یا نماینده وی تشکیل میشود.

هیأت مذکور در تهران بیست و یک نفر و در سایر استان‌ها چهارده نفر از افراد مورد اعتماد عمومی را از بین گروه‌های مختلف اجتماعی (روحانیون، اساتید دانشگاه، پزشکان، مهندسان، نویسندگان و روزنامه نگاران، وکلای دادگستری، دبیران و آموزگاران، اصناف، کارمندان، کارگران، کشاورزان، هنرمندان و بسیجیان) به عنوان اعضاء هیأت منصفه انتخاب میکند.

چنانچه به هر دلیلی اعضای هیأت منصفه به ده نفر یا کمتر برسد، هیأت مذکور در این ماده موظف است ظرف یک ماه تشکیل جلسه داده و نسبت به تکمیل اعضای هیأت منصفه اقدام نماید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ نهم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۵/۲۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون استفساریه نسبت به کلمه اهانت، توهین و یا هتک حرمت مندرج در مقررات جزائی مواد (۵۱۳)، (۵۱۴)، (۶۰۸) و (۶۰۹) قانون مجازات اسلامی و بندهای (۷) و (۸) ماده (۶) و مواد (۲۶) و (۲۷)

قانون مطبوعات

موضوع استفسار:

آیا منظور از عبارت (اهانت، توهین و یا هتک حرمت) مندرج در مقررات جزائی از جمله مواد (۵۱۳)، (۵۱۴)، (۶۰۸) و (۶۰۹) قانون مجازات اسلامی و بندهای (۷) و (۸) ماده (۶) و مواد (۲۶) و (۲۷)

قانون مطبوعات عبارت است از بکار بردن الفاظی که دلالت صریح بر فحاشی و سب و لعن دارد یا خیر؟ و در صورت عدم صراحت مطلب و انکار متهم بر قصد اهانت و هتک حرمت آیا موضوع از مصادیق

مواد مورد ذکر می‌باشد یا خیر؟

نظر مجلس:

ماده واحده - از نظر مقررات کیفری اهانت و توهین و ... عبارت است از بکار بردن الفاظی که صریح یا ظاهر باشد و یا ارتکاب اعمال و انجام حرکاتی که با لحاظ عرفیات جامعه و با در نظر گرفتن

شرایط زمانی و مکانی و موقعیت اشخاص موجب تخفیف و تحقیر آنان شود و با عدم ظهور الفاظ توهین تلقی نمی‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ چهارم دی ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۰، ۱۰، ۱۳۷۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.
رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی

قانون اصلاح قانون مطبوعات

ماده ۱- تبصره ذیل ماده (۱) به تبصره (۱) تبدیل شده و تبصره‌های زیر به‌عنوان تبصره (۲) و (۳) به آن اضافه می‌گردد:

تبصره ۲- نشریه‌ای که بدون اخذ پروانه از هیأت نظارت بر مطبوعات منتشر گردد از شمول قانون مطبوعات خارج بوده و تابع قوانین عمومی است.

تبصره ۳- کلیه نشریات الکترونیکی مشمول مواد این قانون است.

ماده ۲- سه تبصره ذیل به ماده (۵) الحاق می‌گردد:

تبصره ۱- متخلف از مواد (۴) و (۵) به شرط داشتن شاکی به حکم دادگاه به انفصال خدمت از شش ماه تا دو سال و در صورت تکرار به انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم خواهد شد.

تبصره ۲- مصوبات شورای عالی امنیت ملی برای مطبوعات لازم‌الاتباع است. در صورت تخلف، دادگاه می‌تواند نشریه متخلف را موقتاً تا دو ماه توقیف و پرونده را خارج از نوبت رسیدگی نماید.

تبصره ۳- مطالب اختصاصی نشریات اگر به نام پدید آورنده اثر (به نام اصلی یا مستعار) منتشر شود به نام او و در غیر این صورت به نام نشریه، مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان می‌باشد.

ماده ۳- در ماده (۶) قانون مطبوعات، اصلاحات زیر انجام می‌شود:

- الف - در صدر ماده بعد از کلمه «عمومی» عبارت «و خصوصی» اضافه می‌شود؛
- ب - در بند (۵) عبارت «افراد گروه‌ها» به صورت «افراد و گروه‌ها» اصلاح می‌شود؛
- ج - بند الحاقی مصوب ۱۳۷۷/۵/۲۱ مجلس شورای اسلامی به قانون مطبوعات به بند ده تغییر و دو بند زیر به عنوان بندهای ۱۱ و ۱۲ الحاق می‌گردد:
- ۱۱- پخش شایعات و مطالب خلاف واقع و یا تحریف مطالب دیگران.
- ۱۲- انتشار مطلب علیه اصول قانون اساسی.
- ماده ۴ - ماده ۷ قانون مطبوعات به شرح زیر اصلاح می‌گردد:
- الف - صدر ماده به شرح زیر اصلاح می‌گردد:
- موارد ذیل ممنوع و جرم محسوب می‌شود
- ب - بندها با اصلاحی به شرح زیر به عنوان تبصره تبدیل می‌گردد:
- تبصره - مراکز نشر، چاپ، توزیع و فروش نشریات، مجاز به چاپ و انتشار و عرضه مطبوعات و نشریاتی که از سوی دادگاه صالح یا هیأت نظارت مغایر با اصول مندرج در این قانون تشخیص داده شود، نمی‌باشند.
- ماده ۵ - ماده ۸ به ترتیب ذیل اصلاح و دو تبصره به عنوان تبصره دو و سه به آن الحاق می‌گردد:
- ماده ۸ - انتشار نشریه توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با سرمایه ایرانی و اخذ پروانه از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آزاد است. استفاده نشریات از کمک خارجی مستقیم یا غیرمستقیم ممنوع و جرم محسوب می‌شود.
- تبصره ۲ - کمکهای اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی غیر دولتی که با نظارت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت امور خارجه دریافت گردد مشمول این ماده نخواهد بود.
- تبصره ۳ - واگذاری امتیاز نشریه به غیر اعم از قطعی، شرطی، اجاره و امثال آن ممنوع است و جرم محسوب می‌شود مگر در صورت درخواست کتبی صاحب امتیاز و تصویب هیأت نظارت.
- ماده ۶ - در ماده نه اصلاحات زیر به عمل می‌آید:

۱- متن ماده به شرح زیر اصلاح می‌شود:

الف - شخص حقیقی متقاضی امتیاز باید دارای شرایط زیر باشد:

۱- تابعیت ایران؛

۲- دارا بودن حداقل ۲۵ سال سن؛

۳- عدم حجر و ورشکستگی به تقلب و تقصیر؛

۴- عدم اشتغال به فساد اخلاق و سابقه محکومیت کیفری براساس موازین اسلامی که موجب

محرومیت از حقوق اجتماعی باشد؛

۵- داشتن صلاحیت علمی در حد لیسانس و یا پایان سطح در علوم حوزه‌ای به تشخیص هیأت

نظارت موضوع ماده ده این قانون؛

۶- پایبندی و التزام عملی به قانون اساسی.

ب - اشخاص حقوقی متقاضی امتیاز باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱- مراحل قانونی ثبت شخصیت حقوقی طی شده باشد و در اساسنامه و یا قانون تشکیل خود

مجاز به انتشار نشریه باشد؛

۲- زمینه فعالیت نشریه مرتبط با زمینه فعالیت شخص حقوقی بوده و محدوده جغرافیایی انتشار

آن همان محدوده جغرافیایی شخصیت حقوقی باشد.

۲- به انتهای تبصره پنج بعد از «انتشار نشریه» عبارت «و هر گونه فعالیت مطبوعاتی» اضافه

می‌شود.

۳- سه تبصره به‌عنوان تبصره‌های شش، هفت و هشت به ماده الحاق می‌گردد:

تبصره ۶: هیأت نظارت موظف است جهت بررسی صلاحیت متقاضی و مدیر مسؤول از

مراجع ذی صلاح (وزارت اطلاعات و دادگستری و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران)

استعلام نمایند. مراجع مذکور موظفند حداکثر تا دو ماه نظر خود را همراه مستندات و

مدارک معتبر به هیأت نظارت اعلام نمایند. در صورت عدم پاسخ از سوی مراجع مذکور و فقدان دلیل دیگر صلاحیت آنان تأیید شده تلقی می‌گردد.

تبصره ۷: مسئولیت مقالات و مطالبی که در نشریه منتشر می‌شود به عهده مدیر مسئول است ولی این مسئولیت نافی مسئولیت نویسنده و سایر اشخاصی که در ارتکاب جرم دخالت داشته باشند نخواهد بود.

تبصره ۸: اعضاء و هواداران گروه‌های ضد انقلاب و یا گروه‌های غیرقانونی و محکومین دادگاه‌های انقلاب اسلامی که به جرم اعمال ضد انقلابی و یا علیه امنیت داخلی و خارجی محکومیت یافته‌اند و همچنین کسانی که علیه نظام جمهوری اسلامی ایران فعالیت و یا تبلیغ می‌کنند حق هیچگونه فعالیت مطبوعاتی و قبول سمت در نشریات را ندارند.

ماده ۷- متن ماده ده قانون و تبصره‌های (۲) و (۳) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به‌عنوان تبصره (۵) به آن الحاق می‌گردد:

ماده ۱۰- اعضاء هیأت نظارت بر مطبوعات که از افراد مسلمان و صاحب صلاحیت علمی و اخلاقی لازم و مؤمن به انقلاب اسلامی می‌باشند عبارتند از:

الف- یکی از قضات به انتخاب رئیس قوه قضائیه؛

ب- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا نماینده تام‌الاختیار وی؛

ج- یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس؛

د- یکی از اساتید دانشگاه به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی؛

ه- یکی از مدیران مسئول مطبوعات به انتخاب آنان؛

و- یکی از اساتید حوزه علمیه به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم؛

ز- یکی از اعضاء شورای عالی انقلاب فرهنگی به انتخاب آن شورا.

تبصره ۲- تصمیمات هیأت نظارت قطعی است، این امر مانع شکایت و اقامه دعوای افراد ذی‌نفع در محاکم نخواهد بود.

تبصره ۳- دبیرخانه هیأت نظارت با امکانات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌شود و زیر نظر آن هیأت انجام وظیفه می‌نماید.

تبصره ۵- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ریاست هیأت نظارت بر مطبوعات را بر عهده خواهد داشت و پاسخگوی عملکرد هیأت مذکور در مجلس و دیگر مراجع ذیصلاح خواهد بود.

ماده ۸- یک تبصره به شرح ذیل به ماده ۱۱ قانون الحاق می‌گردد:

تبصره- در صورتی که صاحب پروانه یکی از شرایط مقرر در ماده ۹ این قانون را فاقد شود، به تشخیص هیأت نظارت مقرر در ماده ۱۰ و با رعایت تبصره‌های آن پروانه نشریه لغو می‌شود.

ماده ۹- ماده ۱۲ به شرح ذیل اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌گردد:

ماده ۱۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است تخلف نشریات را رأساً یا به تقاضای حداقل دو نفر از اعضای هیأت نظارت ظرف مدت یک ماه مورد بررسی قرار داده و در صورت لزوم به‌طور مستقیم و یا از طریق هیأت نظارت، مراتب را جهت پیگرد قانونی به دادگاه صالح تقدیم نماید.

تبصره- در مورد تخلفات موضوع ماده ۶ به جز بند سه و چهار و بند (ب)، (ج) و (د) ماده ۷ هیأت نظارت می‌تواند نشریه را توقیف نماید و در صورت توقیف موظف است ظرف یک هفته پرونده را جهت رسیدگی به دادگاه ارسال نماید.

ماده ۱۰- ماده ۲۱ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

مدیران مسؤول نشریات موظفند از هر شماره نشریه، دو نسخه به هریک از مراجع زیر به‌طور مرتب و رایگان ارسال نمایند:

الف- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

ب- مجلس شورای اسلامی؛

ج- دادگستری مرکز استان محل نشر.

ماده ۱۱- تبصره (۳) ماده ۲۳ به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به‌عنوان تبصره (۴) الحاق می‌گردد:

تبصره ۳- در صورتی که نشریه از درج پاسخ امتناع ورزد یا پاسخ را منتشر نسازد، شاکی می‌تواند به دادگستری شکایت کند و رئیس دادگستری در صورت احراز صحت شکایت جهت نشر پاسخ به نشریه اخطار می‌کند و هرگاه این اخطار مؤثر واقع نشود، پرونده را پس از دستور توقیف موقت نشریه که مدت آن حداکثر از ده روز تجاوز نخواهد کرد به دادگاه ارسال می‌کند.

تبصره ۴- اقدامات موضوع این ماده و تبصره‌های آن نافی اختیارات شاکی در جهت شکایت به مراجع قضائی نمی‌باشد.

ماده ۱۲- عبارت «یا شورای رهبری» از متن ماده ۲۷ حذف می‌گردد.

ماده ۱۳- عبارت «دادستان عمومی» در تبصره ماده ۳۱ به رئیس دادگاه تبدیل می‌گردد.

ماده ۱۴- ماده ۳۳ قانون مطبوعات به شرح زیر اصلاح می‌شود:

الف- هرگاه در انتشار نشریه، نام یا علامت نشریه دیگری ولو با تغییرات جزئی تقلید شود به طوری که برای خوانندگان امکان اشتباه باشد، از انتشار آن جلوگیری و مرتکب به حبس تعزیری شصت و یک روز تا سه ماه و جزای نقدی از یک میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال محکوم می‌شود. تعقیب جرم و مجازات منوط به شکایت شاکی خصوصی است.

ب- پس از توقیف یک نشریه، انتشار هر نوع نشریه دیگر به جای نشریه توقیف شده به نحوی که با نشریه مذکور از نظر نام، علامت و شکل مشتبّه شود ممنوع است و نشریه جدید بلافاصله توقیف می‌گردد. مرتکب به مجازات حبس تعزیری از سه ماه تا شش ماه و جزای نقدی از دو میلیون (۲۰۰۰۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال محکوم می‌شود.

ماده ۱۵- ماده ۳۴ به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌گردد:

ماده ۳۴- رسیدگی به جرائم مطبوعاتی با توجه به قوانین مربوط به صلاحیت ذاتی می‌تواند در محاکم عمومی یا انقلاب یا سایر مراجع قضائی باشد. در هر صورت علنی بودن و حضور هیأت منصفه الزامی است.

تبصره- به جرائم مطبوعاتی در محاکم صالح مراکز استان‌ها رسیدگی می‌شود.

ماده ۱۶ - ماده ۳۵ و تبصره آن به شرح زیر به قانون الحاق می‌گردد:

ماده ۳۵ - تخلف از مقررات این قانون جرم است و چنانچه در قانون مجازات اسلامی و این قانون برای آن مجازات تعیین نشده باشد متخلف به یکی از مجازاتهای ذیل محکوم می‌شود:

الف - جزای نقدی از یک میلیون (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) تا بیست میلیون (۲۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال.

ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه‌ها و حداکثر تا یک سال در مورد سایر

نشریات.

تبصره - دادگاه می‌تواند در جرائم مطبوعاتی مجازات حبس و شلاق را به یکی از مجازاتهای ذیل تبدیل نماید:

الف - جزای نقدی از دو میلیون (۲ ۰۰۰ ۰۰۰) تا پنجاه میلیون (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال.

ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه‌ها و تا یک سال در مورد سایر نشریات.

ج - محرومیت از مسئولیت‌های مطبوعاتی حداکثر تا پنج سال.

فصل هفتم - هیأت منصفه مطبوعات

ماده ۱۷ - ماده زیر به‌عنوان ماده ۳۶ الحاق می‌گردد:

ماده ۳۶ - انتخاب هیأت منصفه به طریق ذیل خواهد بود:

هر دو سال یک بار در مهرماه جهت تعیین اعضاء هیأت منصفه در تهران به دعوت وزیر فرهنگ و

ارشاد اسلامی و با حضور وی و رئیس کل دادگستری استان، رئیس شورای شهر، رئیس سازمان تبلیغات

و نماینده شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه سراسر کشور و در مراکز استان به دعوت مدیر کل فرهنگ و

ارشاد اسلامی استان و با حضور وی و رئیس کل دادگستری استان، رئیس شورای شهر مرکز استان،

رئیس سازمان تبلیغات و امام جمعه مرکز استان یا نماینده وی تشکیل می‌شود.

هیأت مذکور در تهران ۲۱ نفر و در سایر استان‌ها ۱۴ نفر از افراد مورد اعتماد عمومی را از بین

گروه‌های مختلف اجتماعی (روحانیون، اساتید دانشگاه، پزشکان، مهندسان، نویسندگان و روزنامه‌نگاران،

وکلای دادگستری، دبیران و آموزگاران، اصناف، کارمندان، کارگران، کشاورزان، هنرمندان و بسیجیان) به‌عنوان اعضاء هیأت منصفه انتخاب می‌کند.

تبصره ۱- چنانچه مفاد موضوع این ماده در مهلت مقرر انجام نشود، رئیس کل دادگستری مکلف می‌باشد نسبت به دعوت از افراد یاد شده و انتخاب هیأت منصفه اقدام نماید.

تبصره ۲- چنانچه به هر دلیلی اعضاء هیأت منصفه به ده نفر یا کمتر برسد، هیأت مذکور در این ماده موظف است ظرف یک ماه تشکیل جلسه داده و نسبت به تکمیل اعضاء هیأت منصفه اقدام نماید.

ماده ۱۸- متن ذیل به‌عنوان ماده ۳۷ الحاق می‌گردد:

ماده ۳۷- اعضاء هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- داشتن حداقل سی سال سن و تأهل؛

۲- نداشتن سابقه محکومیت مؤثر کیفری؛

۳- اشتغال به امانت، صداقت و حسن شهرت؛

۴- صلاحیت علمی و آشنائی با مسائل فرهنگی و مطبوعاتی.

ماده ۱۹- متن ذیل به‌عنوان ماده ۳۸ الحاق می‌گردد:

ماده ۳۸- پس از انتخاب اعضاء هیأت منصفه، موضوع ماده ۳۶ این قانون، مراتب توسط رئیس کل دادگستری استان به اعضاء ابلاغ می‌گردد. دادگاه رسیدگی کننده به جرائم مطبوعاتی، حداقل یک هفته قبل از زمان رسیدگی از تمامی اعضاء هیأت منصفه دعوت می‌کند تا در جلسه محاکمه حضور یابند. دادگاه با حضور حداقل هفت نفر از اعضاء هیأت منصفه رسمیت خواهد یافت. اکثریت آراء حاضران ملاک تصمیم‌گیری هیأت منصفه خواهد بود، اعضاء هیأت موظفند تا پایان جلسات دادگاه حضور داشته باشند.

تبصره ۱- تصمیمات هیأت‌های نظارت و منصفه با اکثریت مطلق عده حاضر معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- چنانچه در دو جلسه رسیدگی به یک پرونده جرم مطبوعاتی، هیأت منصفه به حد نصاب

نرسد، دادگاه در جلسه سوم با حضور افراد حاضر حداقل به تعداد پنج نفر رسیدگی می‌نماید.

تبصره ۳- دبیرخانه هیأت منصفه با بودجه و امکانات قوه قضائیه تشکیل و زیر نظر هیأت منصفه انجام وظیفه می‌نماید.

ماده ۲۰- متن ذیل و تبصره آن به‌عنوان ماده ۳۹ الحاق می‌گردد:

ماده ۳۹- هریک از اعضای هیأت منصفه چنانچه بدون عذر موجه در دو جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب دادگاه حاضر نشود یا از شرکت در اتخاذ تصمیم خودداری کند با حکم دادگاه رسیدگی‌کننده به دو سال محرومیت از عضویت در هیأت منصفه محکوم می‌شود. رأی دادگاه قطعی است.

تبصره- هریک از اعضای هیأت منصفه به علت وجود عذر موجه نتواند در جلسه دادگاه حضور یابد موظف است دو روز قبل از جلسه دادرسی عذر خود را کتباً و به‌طور مستدل به استحضار دادگاه برساند، در غیر این صورت عذر وی غیرموجه محسوب می‌گردد مگر عذرهایی که در این فاصله تاجلسه دادگاه حادث شده باشد در هر حال موظف است عذر خود را به دادگاه اعلام نماید.

عذر موجه همان است که در آیین دادرسی احصاء گردیده است.

ماده ۲۱- متن ذیل به‌عنوان ماده ۴۰ الحاق می‌گردد:

ماده ۴۰- اعضای هیأت منصفه در ابتدای اولین جلسه حضور خود در دادگاه، به خداوند متعال و در برابر قرآن کریم سوگند یاد می‌کنند بدون در نظر گرفتن گرایش‌های شخصی یا گروهی و با رعایت صداقت، تقوی و امانت‌داری، در راه احقاق حق و ابطال باطل انجام وظیفه نمایند.

ماده ۲۲- متن ذیل به‌عنوان ماده ۴۱ الحاق می‌گردد:

ماده ۴۱- موارد رد اعضای هیأت منصفه همان است که طبق قانون در مورد رد قضات پیش‌بینی شده است.

ماده ۲۳- متن ذیل به‌عنوان ماده ۴۲ الحاق می‌گردد:

ماده ۴۲- هرگاه در حین محاکمه، اعضای هیأت منصفه سئوالاتی داشته باشند، مراتب را کتباً جهت طرح، تسلیم رئیس دادگاه می‌نمایند.

ماده ۲۴- متن ذیل به‌عنوان ماده ۴۳ و تبصره‌های آن الحاق می‌گردد:

ماده ۴۳ - پس از اعلام ختم رسیدگی بلافاصله اعضاء هیأت منصفه به شور پرداخته و نظر کتبی خود را در دو مورد زیر به دادگاه اعلام می‌دارند:

الف - متهم بزهکار است یا خیر؟

ب - در صورت بزهکاری آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟

تبصره ۱- پس از اعلام نظر هیأت منصفه دادگاه در خصوص مجرمیت یا برائت متهم اتخاذ تصمیم نموده و طبق قانون مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

تبصره ۲- در صورتی که تصمیم هیأت منصفه بر بزهکاری باشد دادگاه می‌تواند پس از رسیدگی رأی بر برائت صادر کند.

تبصره ۳- در صورتی که رأی دادگاه مبنی بر مجرمیت باشد، رأی صادره طبق مقررات قانونی قابل تجدید نظر خواهی است. در رسیدگی مرحله تجدیدنظر حضور هیأت منصفه لازم نیست.

تبصره ۴- حضور هیأت منصفه در تحقیقات مقدماتی و صدور قرارهای قانونی لازم نیست.

ماده ۲۵ - متن ذیل به‌عنوان ماده ۴۴ الحاق می‌گردد:

ماده ۴۴ - هرگاه حکم دادگاه مبنی بر برائت یا محکومیتی باشد که مستلزم سلب حقوق اجتماعی نباشد، از نشریه در صورتی که قبلاً توقیف شده باشد بی‌درنگ رفع توقیف خواهد شد و انتشار مجدد آن بلامانع می‌باشد.

فصل هشتم - موارد متفرقه

ماده ۲۶ - متن ذیل به‌عنوان ماده ۴۵ الحاق می‌گردد:

ماده ۴۵ - نظارت دقیق بر عملکرد جرائد و انجام رسالت مطبوعاتی آنان بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. این امر مانع از انجام وظیفه مستقیم هیأت نظارت نخواهد بود.

ماده ۲۷ - متن زیر به‌عنوان ماده ۴۶ الحاق می‌گردد:

قوانین، آیین‌نامه‌ها و مصوبات مطبوعات در ایران

ماده ۴۶ - صاحب امتیاز و مدیر مسئول موظفند کلیه کارکنان نشریه را بیمه نمایند تا در صورتی که به حکم دادگاه یا رأی هیأت نظارت یا به هر دلیل دیگر نشریه تعطیل گردید، تا زمان اشتغال مجدد طبق مقررات قانون کار حقوق قانونی آنان پرداخت شود.

ماده ۲۸ - ماده ۳۵ به ماده ۴۷ تغییر یافته و عنوان وزارت ارشاد اسلامی به «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» اصلاح می‌گردد.

ماده ۲۹ - ماده ۳۶ به ماده ۴۸ تغییر و به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴۸ - این قانون از جمله در مورد نحوه تشکیل هیأت نظارت و هیأت منصفه از تاریخ تصویب لازم‌الاجراء است و نیز از تاریخ تصویب، کلیه قوانین مغایر با آن از جمله لایحه قانونی مطبوعات مصوب ۱۳۵۸/۵/۲۵ شورای انقلاب لغو می‌گردد.

تاریخ تصویب ۱۳۷۹/۱/۳۰

تاریخ تایید شورای نگهبان ۱۳۷۹/۲/۷

قانون الحاق یک بند و یک تبصره به ماده ۶ قانون مطبوعات

ماده واحده - یک بند به عنوان بند پنج و یک تبصره به عنوان تبصره (۲) به ماده ۶ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی الحاق و شماره بندهای بعدی اصلاح می‌گردد:

۵ - استفاده ابزاری از افراد (اعم از زن و مرد) در تصاویر و محتوی، تحقیر و توهین به جنس زن، تبلیغ تشریفات و تجملات نامشروع و غیرقانونی.

تبصره ۲ - متخلف از موارد مندرج در این ماده مستوجب مجازاتهای مقرر در ماده ۶۹۸ قانون مجازات اسلامی خواهد بود و در صورت اصرار مستوجب تشدید مجازات و لغو پروانه می‌باشد.

تاریخ تصویب ۱۳۷۷/۵/۲۱

تاریخ تایید شورای نگهبان ۱۳۷۷/۵/۲۵

قانون اصلاح ماده ۲۲ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

ماده واحده - ماده ۲۲ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۲ - ورود مطبوعات به کشور و نیز خروج آن بر اساس موازین شرعی و قانون اساسی و نظام جمهوری اسلامی است.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ چهارم آذر ماه یک هزار و سیصد و شصت و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۹/۹/۱۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی

استفساریه ماده ۲۲ قانون مطبوعات

موضوع استفسار -

با توجه به این قانون که تصویب آیین‌نامه اجازه ورود و خروج مطبوعات و نشریات مطابق بند ۲۰ ماده ۲ قانون اخیرالتصویب اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عهده هیأت وزیران محول گردیده آیا تقدیم لایحه ضوابط ورود خروج مطبوعات موضوع ماده ۲۲ قانون مقدم‌التصویب مطبوعات ضرورت دارد یا خیر؟

نظر مجلس

ماده واحده - ماده ۲۲ قانون مطبوعات مربوط به ضوابط ورود و خروج کل مطبوعات است که باید وسیله وزارت ارشاد تهیه و در مجلس شورای اسلامی به تصویب برسد ولی بند ۲۰ ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مربوط به تعیین موارد مشکوک از غیر مشکوک است که باید آیین‌نامه آن به وسیله وزارت فرهنگ و ارشاد تهیه و به تصویب هیأت وزیران برسد، علیهذا این دو قانون از لحاظ موضوع با هم فرق دارند.

استفساریه فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز پنجشنبه اول اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و شصت و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۷/۲/۲۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی - اکبرهاشمی

قانون الحاق یک تبصره به عنوان تبصره ۴ به ماده ۱۰ قانون مطبوعات

ماده واحده - تبصره زیر به عنوان تبصره ۴ به ماده ۱۰ قانون مطبوعات الحاق می‌گردد:

تبصره ۴- وزارت ارشاد اسلامی مسئولیت دعوت و برگزاری جلسه انتخابات موضوع بند «ه» این ماده است و مرجع تشخیص صلاحیت نامزدهای انتخابات مزبور بر اساس شرایط مندرج در صدر این ماده هیأت سه نفری مرکب از افراد بندهای الف و ب و ج می‌باشند، این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا خواهد بود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه روز یکشنبه اول تیر ماه یک هزار و سیصد و شصت و

پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۵/۴/۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی - اکبرهاشمی

قانون مطبوعات

«ن» والقلم و مایسترون... سوگند به قلم و آنچه می‌نویسند.

«قرآن کریم»

نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند، مگر آنکه محل به میانی اسلام یا حقوق عمومی باشند.

تفصیل آن را قانون معین می‌کند.

«قانون اساسی اصل ۲۴»

فصل اول: تعریف مطبوعات

ماده ۱ - مطبوعات در این قانون عبارتند از نشریاتی که به‌طور منظم با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف در زمینه‌های گوناگون خبری، انتقادی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، کشاورزی، فرهنگی، دینی، علمی، فنی، نظامی، هنری، ورزشی و نظایر اینها منتشر می‌شوند.

تبصره - انتشار فوق‌العاده اختصاص به نشریه‌ای داد که به‌طور مرتب انتشار می‌یابد.

فصل دوم: رسالت مطبوعات

ماده ۲ - رسالتی که مطبوعات در نظام جمهوری اسلامی بر عهده دارد عبارت است از:

الف - روشن ساختن افکار عمومی و بالا بردن سطح معلومات و دانش مردم در یک یا چند زمینه مورد اشاره در ماده ۱؛

ب - پیشبرد اهدافی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی بیان شده است؛

ج - تلاش برای نفی مرزبندیهای کاذب و تفرقه‌انگیز و قرار ندادن اقشار مختلف جامعه در مقابل

یکدیگر، مانند دسته بندی مردم بر اساس نژاد، زبان، رسوم، سنن محلی و...؛

د - مبارزه با مظاهر فرهنگ استعماری (اسراف، تبذیر، لغو، تجمل پرستی، اشاعه فحشاء و...) و

ترویج و تبلیغ فرهنگ اصیل اسلامی و گسترش فضائل اخلاقی؛

ه - حفظ و تحکیم سیاست نه شرقی و نه غربی.

تبصره - هر یک از مطبوعات باید حداقل در تحقق یکی از موارد فوق‌الذکر سهیم و با موارد دیگر

به هیچ وجه در تضاد نبوده و در مسیر جمهوری اسلامی باشد.

فصل سوم: حقوق مطبوعات

ماده ۳ - مطبوعات حق دارند نظرات، انتقادات سازنده، پیشنهادها، توضیحات مردم و مسئولین را با رعایت موازین اسلامی و مصالح جامعه درج و به اطلاع عموم برسانند.

تبصره - انتقاد سازنده مشروط به دارا بودن منطق و استدلال و پرهیز از توهین، تحقیر و تخریب می‌باشد.

ماده ۴ - هیچ مقام دولتی و غیر دولتی حق ندارد برای چاپ مطلب یا مقاله‌ای در صدد اعمال فشار بر مطبوعات بر آید و یا به سانسور و کنترل نشریات مبادرت کند.

ماده ۵ - کسب و انتشار اخبار داخلی و خارجی که به منظور افزایش آگاهی عمومی و حفظ مصالح جامعه باشد با رعایت این قانون حق قانونی مطبوعات است.

فصل چهارم: حدود مطبوعات

ماده ۶ - نشریات جز در موارد اخلاص به مبانی و احکام اسلام و حقوق عمومی که در این فصل مشخص می‌شوند آزادند.

۱- نشر مطالب الحادی و مخالف موازین اسلامی و ترویج مطالبی که به اساس جمهوری اسلامی لطمه وارد کند؛

۲- اشاعه فحشاء و منکرات و انتشار عکسها و تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی؛

۳- تبلیغ و ترویج اسراف و تبذیر؛

۴- ایجاد اختلاف ما بین اقشار جامعه، به ویژه از طریق طرح مسائل نژادی و قومی؛

۵- تحریص و تشویق افراد و گروهها به ارتکاب اعمالی علیه امنیت، حیثیت و منافع جمهوری اسلامی ایران در داخل یا خارج؛

۶- فاش نمودن و انتشار اسناد و دستورها و مسائل محرمانه، اسرار نیروهای مسلح جمهوری اسلامی، نقشه و استحکامات نظامی، انتشار مذاکرات غیر علنی مجلس شورای اسلامی و محاکم غیر علنی

دادگستری و تحقیقات مراجع قضایی بدون مجوز قانونی؛

۷- اهانت به دین مبین اسلام و مقدسات آن و همچنین اهانت به مقام معظم رهبری و مراجع مسلم تقلید؛

۸- افترا به مقامات، نهادها، ارگانها و هر یک از افراد کشور و توهین به اشخاص حقیقی و حقوقی که حرمت شرعی دارند، اگر چه از طریق انتشارعکس یا کاریکاتور باشد؛

۹- سرقت‌های ادبی و همچنین نقل مطالب از مطبوعات و احزاب و گروه‌های منحرف و مخالف اسلام (داخلی و خارجی) به نحوی که تبلیغ از آنها باشد (حدود موارد فوق را آیین‌نامه مشخص می‌کند).

تبصره- سرقت ادبی عبارت است از نسبت دادن عمدی تمام یا بخش قابل توجهی از آثار و نوشته‌های دیگران به خود یا غیر ولو به صورت ترجمه.

ماده ۷- موارد ذیل ممنوع است:

الف - چاپ و انتشار نشریه‌ای که پروانه برای آن صادر نشده و یا پروانه آن لغو گردیده است و یا به دستور دادگاه به‌طور موقت یا دائم تعطیل گردیده است؛

ب - انتشار نشریه به گونه‌ای که اکثر مطالب آن مغایر باشد آنچه که متقاضی به نوع آن متعهد شده است؛

ج - انتشار نشریه به نحوی که با نشریات موجود یا نشریاتی که به‌طور موقت یا دائم تعطیل شده‌اند از نظر نام، علامت و شکل اشتباه شود؛

د - انتشار نشریه بدون ذکر نام صاحب امتیاز و مدیر مسئول و نشانی اداره نشریه و چاپخانه آن؛

ه - مراکز نشر، چاپ، توزیع و فروش نشریات مجاز به چاپ و انتشار و عرضه مطبوعات و نشریاتی که از سوی هیأت نظارت مغایر با اصول مندرج در این قانون تشخیص داده شود نمی‌باشند.

فصل پنجم: شرایط متقاضی و مراحل صدور پروانه

ماده ۸- انتشار نشریه به مسئولیت اشخاص حقیقی یا حقوقی با سرمایه ایرانی و اخذ پروانه از وزارت ارشاد اسلامی آزاد است.

تبصره- مطبوعاتی که از طرف سازمان‌های آزادیبخش اسلامی کشورهای دیگر منتشر می‌شود می‌تواند با سرمایه و مسئولیت اشخاص غیر ایرانی در چهار چوب قوانین مربوطه به خارجیان مقیم ایران و موافقت وزارتین ارشاد و امور خارجه منتشر شوند.

ماده ۹- شخص حقیقی متقاضی صاحب امتیاز باید دارای شرایط زیر باشد:

۱- تابعیت ایران؛

۲- دارا بودن حداقل ۲۵ سال؛

۳- عدم حجر ورشکستگی به تقلب و تقصیر؛

۴- عدم اشتها به فساد اخلاق و سابقه محکومیت کیفری بر اساس موازین اسلامی که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد؛

۵- داشتن صلاحیت علمی در حد لیسانس و یا پایان سطح در علوم حوزه‌ای به تشخیص هیأت نظارت موضوع ماده ۱۰ این قانون.

تبصره ۱- متقاضی امتیاز نشریه موظف است خود یا شخص دیگری را به‌عنوان مدیر مسئول واجد شرایط مندرج در این ماده معرفی نماید.

تبصره ۲- برای نشریات داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی که فقط برای استفاده کارکنان منتشر و رایگان در اختیار آنان قرار می‌گیرد تنها اجازه وزارت ارشاد اسلامی با رعایت ماده ۲ این قانون کافی است.

تبصره ۳- با یک پروانه نمی‌توان بیش از یک نشریه منتشر کرد.

تبصره ۴- صاحب امتیاز در قبال خط مشی کلی نشریه مسئول است و مسئولیت یکایک مطالبی که در نشریه به چاپ می‌رسد و دیگر امور در رابطه با نشریه به عهده مدیر مسئول خواهد بود.

تبصره ۵- نخست وزیران، وزیران، استانداران، امرای ارتش و شهربانی، ژاندارمری رؤسای سازمان‌های دولتی، مدیران عامل و رؤسای هیأت مدیره شرکت‌ها و بانکهای دولتی و کلیه شرکت‌ها و مؤسساتی که شمول حکم در مورد آن مستلزم ذکر نام است، نمایندگان مجلسین، سفرا، فرمانداران،

شهرداران، رؤسای انجمن‌های شهر و شهرستان تهران و مراکز استان‌ها، اعضای ساواک، رؤسای دفاتر رستاخیز در تهران و مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها و وابستگان به رژیم سابق که در فاصله زمانی پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ در مشاغل مذکور بوده و همچنین کسانی که در این مدت از طریق مطبوعات، رادیو تلویزیون یا سخنرانی در اجتماعات خدمتگزار تبلیغاتی رژیم گذشته بوده‌اند، از انتشار نشریه محرومند.

ماده ۱۰ - اعضای هیأت نظارت بر مطبوعات که از افراد مسلمان و صاحب صلاحیت علمی و اخلاقی لازم و مؤمن به انقلاب اسلامی می‌باشند، عبارتند از:

الف - یکی از قضات دیوان عالی کشور به انتخاب شورای عالی قضایی؛

ب - وزیر ارشاد اسلامی یا نماینده تام‌الاختیار وی؛

ج - یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس؛

د - یکی از اساتید دانشگاه به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی؛

ه - یکی از مدیران مسئول مطبوعات به انتخاب آنان.

تبصره ۱ - این هیأت ظرف دو ماه پس از تصویب این قانون در دوره اول و در دوره‌های بعد ظرف یک ماه قبل از اتمام مقررات برای مدت دو سال به دعوت وزیر ارشاد اسلامی تشکیل می‌شود.

تبصره ۲ - جلسات هیأت با حضور دو سوم اعضای رسمیت یافته و تصمیمات متخذه با اکثریت مطلق اعضای معتبر خواهد بود.

تبصره ۳ - هیأت نظارت پس از رسیدگی‌های لازم نظر خود را جهت اجرا به وزیر ارشاد اسلام اعلام می‌دارد.

ماده ۱۱ - رسیدگی به درخواست صدور پروانه و تشخیص صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول به عهده هیأت نظارت بر مطبوعات است.

ماده ۱۲- هیأت نظارت رأساً یا به درخواست وزیر ارشاد اسلامی موارد تخلف نشریات را مورد رسیدگی قرار می‌دهد و در صورت لزوم جهت پیگرد قانونی تقاضای کتبی خود را به دادگاه صالح تقدیم می‌دارد.

ماده ۱۳- هیأت نظارت مکلف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ دریافت تقاضا جهت امتیاز به یک نشریه درباره صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول با رعایت شرایط مقرر در این قانون رسیدگی‌های لازم را انجام داده و مراتب رد یا قبول تقاضا را با ذکر دلایل و شواهد جهت اجراء به وزیر ارشاد گزارش نماید، و وزارت ارشاد اسلامی موظف است حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ موافقت هیأت نظارت برای متقاضی پروانه انتشار صادر کند.

ماده ۱۴- در صورتی که مدیر مسئول شرایط مندرج در ماده ۹ را فاقد گردد، یا فوت شود و یا استعفا دهد، صاحب امتیاز موظف است حداکثر ظرف سه ماه شخص دیگری را که واجد شرایط باشد به وزارت ارشاد اسلامی معرفی کند، در غیر این صورت از انتشار نشریه او جلوگیری می‌شود، تا زمانی که صلاحیت مدیر به تأیید نرسیده است، مسئولیت‌های مدیر به عهده صاحب امتیاز است.

ماده ۱۵- اعلام نظر هیأت نظارت مبنی بر تأیید یا عدم تأیید مدیر مسئول جدید، حداکثر سه ماه از تاریخ معرفی توسط وزارت ارشاد اسلامی خواهد بود.

ماده ۱۶- صاحب امتیاز موظف است ظرف شش ماه پس از صدور پروانه، نشریه مربوطه را منتشر کند و در غیر این صورت با یک بار اخطار کتبی و دادن فرصت پانزده روز دیگر در صورت عدم عذر موجه اعتبار پروانه از بین می‌رود، عدم انتشار منظم نشریه در یک سال نیز اگر بدون عذر موجه (به تشخیص هیأت نظارت) باشد، موجب لغو پروانه خواهد بود.

تبصره- نشریه‌ای که سالانه منتشر می‌شود (سالنامه) از ماده فوق مستثنی بوده و در صورت عدم نشر ظرف یک سال بدون عذر موجه پروانه صاحب امتیاز لغو خواهد شد.

ماده ۱۷ - پروانه‌هایی که بر طبق مقررات سابق برای نشریات کنونی صادر شده است به اعتبار خود باقی است، مشروط بر این که ظرف سه ماه از تاریخ اجراء این قانون، صاحب امتیاز برای تطبیق وضع خود، با این قانون اقدام نماید.

ماده ۱۸ - در هر شماره باید نام صاحب امتیاز، مدیر مسئول، نشانی اداره و چاپخانه‌ای که نشریه در آن به چاپ می‌رسد و نیز زمینه فعالیت و ترتیب انتشار نوع نشریه (دینی، علمی، سیاسی، اقتصادی، ادبی، هنری و غیره) در صفحه معین و محل ثابت اعلان شود، چاپخانه‌ها نیز مکلف به رعایت مفاد این ماده می‌باشند.

ماده ۱۹ - نشریات در چاپ آگهی‌های تجارتي که مشتمل بر تعریف و تمجید کالا یا خدماتی که از طرف یکی از مراکز تحقیقاتی کشور که بر حسب قوانین رسمیت داشته باشند، تأیید گردد با رعایت ماده ۱۲ آیین‌نامه تأسیس و نظارت بر نحوه کار و فعالیت کانون‌های آگهی تبلیغاتی و بندهای مربوطه مجاز می‌باشند.

تبصره - در مواردی که طبق این ماده، مطبوعات مجاز به درج آگهی‌های مشتمل بر تعریف و تشویق از کالا و خدمات هستند، متن این تعریف و تشویق نمی‌تواند از متن تقدیرنامه رسمی مراکز قانونی مذکور در این ماده فراتر رود.

ماده ۲۰ - هر روزنامه یا مجله باید دفاتر محاسباتی پلمب شده بر طبق قانون تهیه و کلیه مخارج و درآمد خود را در آن ثبت کند و بیلان سالانه درآمد و مخارج را به وزارت ارشاد اسلامی بفرستد، وزارت ارشاد اسلامی هر وقت لازم بداند، دفاتر مالی مؤسسات را بازرسی می‌نماید.

تبصره - کلیه مطبوعات مکلفند همه‌ماهه تیراژ فروش ماهیانه خود را کتباً به وزارت ارشاد اسلامی اطلاع دهند.

ماده ۲۱ - مدیران چاپخانه‌ها در تهران و شهرستان‌ها مکلفند از هر شماره نشریه خود دو نسخه به وزارت ارشاد اسلامی به‌طور مرتب و رایگان ارسال نمایند.

ماده ۲۲ - ورود مطبوعات به کشور و نیز خروج آن بر اساس موازین شرعی و قانون اساسی و نظام جمهوری اسلامی است.

ضوابط ورود و خروج آن ظرف شش ماه توسط وزارت ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

فصل ششم: جرائم

ماده ۲۳ - هر گاه در مطبوعات مطالبی مشتمل بر توهین یا افترا، یا خلاف واقع و یا انتقاد نسبت به شخص (اعم از حقیقی یا حقوقی) مشاهده شود، ذینفع حق دارد پاسخ آن را ظرف یک ماه کتباً برای همان نشریه بفرستد. و نشریه مزبور موظف است آن گونه توضیحات و پاسخ‌ها را در یکی از دو شماره‌ای که پس از وصول پاسخ منتشر می‌شود، در همان صفحه و ستون و یا همان حروف که اصل مطلب منتشر شده است، مجانی به چاپ برساند، به شرط آنکه جواب از دو برابر اصل تجاوز نکند و متضمن توهین و افترا به کسی نباشد.

تبصره ۱- اگر نشریه علاوه بر پاسخ مذکور مطالب یا توضیحات مجددی چاپ کند، حق پاسخگویی مجدد برای معترض باقی است. درج قسمتی از پاسخ به صورتی که آنرا ناقص یا نامفهوم سازد و همچنین افزودن مطالبی به آن در حکم عدم درج است و متن پاسخ باید در یک شماره درج شود.

تبصره ۲- پاسخ نامزدهای انتخاباتی در جریان انتخابات باید در اولین شماره نشریه درج گردد. به شرط آنکه حداقل شش ساعت پیش از زیر چاپ رفتن نشریه پاسخ به دفتر نشریه تسلیم و رسید دریافت شده باشد.

تبصره ۳- در صورتی که نشریه از درج پاسخ امتناع ورزد یا پاسخ را منتشر نسازد شاکی می‌تواند به دادستان عمومی شکایات کند و دادستان در صورت احراز صحت شکایت جهت نشر پاسخ به نشریه اخطار می‌کند و هر گاه این اخطار مؤثر واقع نشود، پرونده را پس از دستور توقیف موقت نشریه که مدت آن حداکثر از ده روز تجاوز نخواهد کرد، به دادگاه ارسال می‌کند.

ماده ۲۴ - اشخاصی که اسناد و دستورهای محرمانه نظامی و اسرار ارتش و سپاه و یا نقشه‌های قلاع و استحکامات نظامی را در زمان جنگ یا صلح به وسیله یکی از مطبوعات فاش و منتشر کنند به دادگاه تحویل تا برابر مقررات رسیدگی شود.

ماده ۲۵ - هر کس به وسیله مطبوعات، مردم را صریحاً به ارتکاب جرم یا جنایتی بر ضد امنیت داخلی یا سیاست خارجی کشور که در قانون مجازات عمومی پیش‌بینی شده است، تحریص و تشویق نماید در صورتی که اثری بر آن مترتب شود، به مجازات معاونت همان جرم محکوم و در صورتی که اثری بر آن مترتب نشود، طبق نظر حاکم شرع بر اساس قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۲۶ - هر کس به وسیله مطبوعات به دین مبین اسلام و مقدسات آن اهانت کند، در صورتی که به ارتداد منجر شود حکم ارتداد در حق وی صادر و اجرا و اگر به ارتداد نیانجامد طبق نظر حاکم شرع بر اساس قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۲۷ - هر گاه در نشریه‌ای به رهبر یا شورای رهبری جمهوری اسلامی ایران و یا مراجع مسلم تقلید اهانت شود، پروانه آن نشریه لغو و مدیر مسئول و نویسنده مطلب به محاکم صالحه معرفی و مجازات خواهند شد.

تبصره - رسیدگی به جرائم موضوع مواد ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، تابع شکایت مدعی خصوصی نیست.

ماده ۲۸ - انتشار عکسها و تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی ممنوع و موجب تعزیر شرعی است و اصرار بر آن موجب تشدید تعزیر و لغو پروانه خواهد بود.

ماده ۲۹ - انتشار مذاکرات غیر علنی مجلس شورای اسلامی و مذاکرات غیر علنی محاکم دادگستری یا تحقیقات مراجع اطلاعاتی و قضایی که طبق قانون افشاء آن مجاز نیست ممنوع است و در صورت تخلف طبق نظر حاکم شرع قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۳۰ - انتشار هر نوع مطلب مشتمل بر تهمت یا افتراء یا فحش و الفاظ رکیک یا نسبتهای توهین آمیز و نظایر آن نسبت به اشخاص ممنوع است. مدیر مسئول جهت مجازات به محاکم قضایی معرفی

می‌گردد، و تعقیب جرائم مزبور موکول به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت استردادشکایت تعقیب در هر مرحله‌ای که باشد متوقف خواهد شد.

تبصره ۱- در موارد فوق شاکی (اعم از حقیقی و حقوقی) می‌تواند برای مطالبه خسارتی که از نشر مطالب مزبور بر او وارد آمده به دادگاه صالحه شکایت نموده و دادگاه نیز مکلف است نسبت به آن رسیدگی و حکم متناسب صادر نماید.

تبصره ۲- هر گاه انتشار مطالب مذکور در ماده فوق راجع به شخص متوفی بوده ولی عرفاً هتاکی به بازماندگان وی به حساب آید، هر یک از ورثه قانونی می‌تواند از نظر جزایی یا حقوقی طبق ماده و تبصره فوق اقامه دعوی نماید.

ماده ۳۱- انتشار مطالبی که مشتمل بر تهدید به هتک شرف و یا حیثیت و یا افشای اسرار شخصی باشد ممنوع است و مدیر مسئول به محاکم قضایی معرفی و با وی طبق قانون تعزیرات رفتار خواهد شد.
تبصره- در مواد ۳۰، ۳۱ تا زمانی که پرونده در مرحله تحقیق و رسیدگی است، نشریه مورد شکایت حق ندارد نسبت به مورد رسیدگی مطلبی نشر دهد، در صورت تخلف دادستان عمومی باید قبل از ختم تحقیقات حکم توقیف نشریه را صادر کند، این توقیف شامل اولین شماره بعد از ابلاغ می‌شود و در صورت تکرار تا موقع صدور رأی دادگاه از انتشار نشریه جلوگیری می‌شود.

ماده ۳۲- هر کس در نشریه‌ای خود را بر خلاف واقع صاحب پروانه انتشار یا مدیر مسئول معرفی کند، یا بدون داشتن پروانه به انتشار نشریه مبادرت نماید، طبق نظر حاکم شرع با وی رفتار خواهد شد.
مقررات این ماده شامل دارندگان پروانه و مدیران مسئولی که سمت‌های مزبور را طبق قانون از دست داده‌اند نیز می‌شود.

ماده ۳۳- هر گاه در انتشار نشریه نام یا علامت نشریه دیگری ولو با تغییرات جزئی تقلید شود، به طوری که برای خواننده امکان اشتباه باشد، از انتشار نشریه جلوگیری و مرتکب طبق نظر حاکم شرع محکوم می‌شود، تعقیب جرم و مجازات منوط به شکایت شاکی خصوصی است.

ماده ۳۴ - به جرائم ارتكابی به وسیله مطبوعات در دادگاه صالحه با حضور هیأت منصفه رسیدگی می‌شود.

ماده ۳۵ - آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف حداکثر شش ماه توسط وزارت ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۶ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین مغایر ملغی است و وزارت ارشاد مأمور اجرای آن می‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر سی و شش ماده و بیست و سه تبصره در جلسه پنجشنبه بیست و دوم اسفند ماه هزار و سیصد و شصت و چهار تصویب و در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۶ به تأیید شورای محترم نگهبان رسیده است.

رییس مجلس شورای اسلامی - اکبرهاشمی

۴- مصوبات هیأت دولت

تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی در مطبوعات

۱۳۶۴/۰۲/۱۴ - ۱۰۶۱۶ - ۱۳۶۲/۰۲/۲۰ - ۹۴

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۲/۲/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱,۳۱۲,۸۰۸ مورخ ۱۳۶۲/۱/۱۴ وزارت ارشاد اسلامی و به استناد تصویب نامه شماره ۹۷۲۹۴ مورخ ۱۳۵۶/۲/۲۶ تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی را در مطبوعات به شرح صورت جلسه مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۷ پیوست که به امضای نمایندگان وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، دادگستری و سازمان برنامه و بودجه رسیده تصویب و اجرای آن را از اول سال ۱۳۶۲ تأیید نمودند.

میرحسین موسوی - نخست‌وزیر

صورت جلسه: براساس تصویب‌نامه شماره ۶۴۵۴ مورخ ۱۳۴۴/۶/۳ و اصلاحیه شماره ۹۷۲۹۴ مورخ

۱۳۶۵/۱۰/۱۱ هیأت وزیران و به دنبال دعوت معاونت فرهنگی وزارت ارشاد اسلامی از نمایندگان

تام‌الاختیار ذیربط به‌منظور بررسی و در صورت لزوم تجدیدنظر در نرخ آگهی‌های دولتی، طی دو نشست تعرفه نرخ آگهی‌های دولتی سال جاری بصورت ذیل اصلاح و برای سال ۱۳۶۲ نرخ‌گذاری گردید:
(توضیح اینکه هیچگونه افزایشی در قیمت‌گذاری‌های مورد نظر صورت نگرفته)

۱- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها تا ده هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۱۰۰ ریال - یکصد ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۸۰ ریال - هشتاد ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۵۰ ریال - پنجاه ریال).

۲- نسخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از ده هزار تا پنجاه هزار

نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۳۰۰ ریال - سیصد ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۲۰۰ ریال - دویست ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۱۰۰ ریال - یکصد ریال).

۲- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از ۵۰ هزار تا یک صد هزار

نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۶۰۰ ریال - ششصد ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۴۰۰ ریال - چهارصد ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۲۵۰ ریال - دویست و پنجاه ریال).

۴- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از یکصد هزار تا دویست و

پنجاه هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۱۰۰۰ ریال - یک هزار ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۸۰۰ ریال - هشتصد ریال)؛

ج- صفحات داخلی (۴۰۰ ریال - چهار صد ریال).

۵- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از دویست و پنجاه هزار تا سیصد و پنجاه هزار است.

الف- صفحه اول سطری (۱۲۰۰ ریال - یک هزار و دویست ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۹۰۰ ریال - نهصد ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۴۵۰ ریال - چهار صد و پنجاه ریال).

۶- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از سیصد و پنجاه هزار به بالا است.

الف- صفحه اول سطری (۱۳۰۰ ریال - یک هزار و سیصد ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۱۰۰۰ ریال - یک هزار ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۵۰۰ ریال - پانصد ریال).

تبصره- وزارت ارشاد اسلامی مجاز می‌باشد در بندهای فوق نسبت به کاهش یا افزایش تا ۱۰٪ نسخ فروخته شده، آنها را مشمول نرخ یک بند بالا یا پایین تر این تعرفه قرار دهد.

۷- نرخ چاپ آگهی‌های ثبتی و دادگستری

الف- نرخ هر سطر آگهی‌هایی اجرایی، آگهی‌های مربوط به مواد ۹ و ۱۰ قانون ثبت، آگهی‌های

تجدیدی و نوبتی، آگهی‌های فقدان سند و آگهی‌های وراثت و آگهی‌های مواد ۹۴ و ۱۰۰ قانون آیین

دادرسی مدنی (۵۰ ریال - پنجاه ریال) می‌باشد؛

ب- نرخ آگهی‌های ثبت شرکت‌ها و مالکیت‌های صنعتی از قرار هر سطر ۹۰ ریال - نود ریال

می‌باشد.

۸- نرخ چاپ آگهی‌های دولتی در روزنامه‌هایی که به زبان خارجی در تهران منتشر می‌شوند بر

حسب نسخ فروخته شده (۲۵٪) اضافه می‌شود.

۹ - چون روزنامه‌ها و مجلات برای چاپ آگهی‌های رنگی متحمل مخارجی علاوه بر مخارج معمولی می‌شوند در محاسبات مربوط به آگهی‌های رنگی (۲۰٪) بهای آگهی برای هر رنگ با توجه به نسخ فروخته شده افزوده می‌شود.

۱۰ - هزینه تهیه عکس و کلیشه با سازمان آگهی دهنده است.

۱۱ - مبنای محاسبه آگهی‌ها براساس استفاده از حروف ۹ پونط برای چاپ متن و سطرشمار مورد تایید وزارت ارشاد اسلامی بوده و در مورد بند ۷ هر ۵ کلمه یک سطر محسوب می‌شود، حداقل فاصله سطرها از هم باید چهار پونط باشد.

اسامی نمایندگان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیربط:

۱ - برادر حسین وجدانی: نماینده وزارت اقتصاد و دارایی؛

۲ - برادر اخوان حیدری: نماینده وزارت اقتصاد و دارایی؛

۳ - برادر محمود قرطبه: نماینده وزارت دادگستری؛

۴ - برادر ظهور عباسیان: نماینده سازمان برنامه و بودجه؛

۵ - برادر محمد عظیمی: نماینده سازمان ثبت؛

۶ - برادر علی اصغر فرامرزیان: نماینده وزارت ارشاد اسلامی؛

۷ - برادر مسعود شفیعی: سرپرست اداره آگهی‌های دولتی.

میرحسین موسوی - نخست‌وزیر

اجازه خرید و حمل مبلغ ۸۶۴۳۰۰۰۰ دلار کاغذهای، مطبوعات و تحریر از خارج از کشور با

مستثنی شدن از برگزاری مناقصه به شرکت بازرگانی دولتی ایران

شماره: ۴۸۸۱. ت ۳۲۸۴۸ ک

تاریخ: ۱۳۸۴، ۰۲، ۱۹

وزارت بازرگانی

وزرای عضو شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۶ به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت تصویبنامه شماره ۱۲۹۹۹ت ۳۰۷۵۵هـ^ت مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۷ تصویب نمودند:

شرکت بازرگانی دولتی ایران مجاز است نسبت به خرید و حمل هفتاد و پنج هزار (۷۵۰۰۰) تن کاغذ چاپ حداکثر به مبلغ شصت و سه میلیون و هفتصد و پنجاه هزار (۶۳۷۵۰۰۰۰) دلار و شانزده هزار و پانصد (۱۶۵۰۰) تن کاغذ مطبوعات حداکثر به مبلغ ده میلیون و دویست و سی هزار (۱۰۲۳۰۰۰۰) دلار و پانزده هزار (۱۵۰۰۰) تن کاغذ تحریر حداکثر به مبلغ دوازده میلیون و چهارصد و پنجاه هزار (۱۲۴۵۰۰۰۰) دلار جمعاً حداکثر به مبلغ هشتاد و شش میلیون و چهارصد و سی هزار (۸۶۴۳۰۰۰۰) دلار از خارج از کشور با مستثنی شدن از برگزاری مناقصه، اقدام نماید.

این تصویبنامه در تاریخ ۱۳۸۴/۲/۱۵ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

محمد رضا عارف - معاون اول رئیس جمهور

تخصیص اعتبار به وزارت فرهنگ برای موزه مطبوعات اسلامی (۱)

شماره: ۷۶۴۸۳ت ۳۲۶۳۶هـ^ت

تاریخ: ۱۳۸۳/۱۲/۲۶

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۳ بنا به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد ماده ۵۵ قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶- تصویب نمود:

مبلغ سه میلیارد (۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۰۰۲ «هزینه‌های پیش‌بینی نشده (سرمايه‌ای)» قانون بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور برای موزه مطبوعات اسلامی (۱) در اختیار وزارت

فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار گیرد تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برابر قوانین ومقررات مربوط هزینه شود.

محمدرضا عارف - معاون اول رییس جمهور

۱ - به موجب نامه شماره ۳۲۶۳۶،۱۷۶۱ مورخ ۱۳۸۴/۱/۱۷ دبیر هیأت دولت «موزه مطبوعات

اسلامی» به اشتباه «موزه مطبوعات دینی قم» تحریر شده بود که به شرح فوق اصلاح گردید.

اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن

شماره: ۶۳۶۴۲ ت ۳۲۰۸۵ هـ

تاریخ: ۱۳۸۳/۱۱/۰۱

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۲۷ با توجه به نظر رییس مجلس شورای اسلامی موضوع‌نامه

شماره ۷۵۲۳،۹۶۱۸۷ هـ ب مورخ ۱۳۸۳/۹/۱۰ تصویب نمود:

۱- در تصویب‌نامه شماره ۱۷۱۵ ت ۳۰۳۴۶ هـ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۲ عبارت «با درخواست کتبی

صاحب‌امتیاز و مدیر مسئول آن و تصویب هیأت نظارت» به عبارت «با درخواست کتبی صاحب

امتیاز و تصویب هیأت نظارت» اصلاح می‌گردد.

۲- ماده ۳۳ آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات، موضوع تصویب‌نامه شماره ۳۲۱۸۷ ت ۲۳۰۳۷ هـ

مورخ ۱۳۸۱/۷/۶ و اصلاح بعدی آن، موضوع بند «ه» تصویب‌نامه شماره ۱۷۱۵ ت ۳۰۳۴۶ هـ

مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۲ حذف می‌گردد.

محمدرضا عارف - معاون اول رییس جمهور

تامین اعتبار و اختصاص مبلغ یازده میلیارد ریال به منظور حمایت از انتشار فرهنگی و مطبوعاتی و کمک به انجمن صنفی روزنامه‌نگاران به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

شماره: ۳۲۹۱۱ ت ۳۱۲۸۲ هـ

تاریخ: ۱۳۸۳/۰۶/۳۰

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۶/۱۴ بنا به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد ماده ۵۵ قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶ - تصویب نمود:

الف- مبلغ یازده میلیارد (۱۱۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل اعتبارات ردیف «۵۰۳۰۰۱» هزینه‌های پیش‌بینی نشده (جاری) قانون بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور شامل:

۱- مبلغ ده میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال به منظور حمایت از اقشار فرهنگی و مطبوعاتی (کمک به صندوق حمایت از نویسندگان، هنرمندان و روزنامه‌نگاران)؛

۲- مبلغ یک میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال به منظور کمک به انجمن صنفی روزنامه‌نگاران (حمایت از اقشار بیکار شده اعضا و غیراعضای انجمن) در اختیار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به شماره طبقه‌بندی ۱۱۴۰۰۰ قرار گیرد تا پس از مبادله موافقتنامه شرح فعالیت با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای موارد فوق برابر مقررات مربوط هزینه گردد.

ب- اعتبار یادشده به استناد بند «ت» تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۳۸۳ کل کشور به صورت خارج از شمول قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت قابل مصرف می‌باشد.

پ- این تصویبنامه جایگزین تصویبنامه شماره ۳۰۶۰۸ ت ۳۱۲۸۲ هـ مورخ ۱۳۸۳/۶/۷ می‌شود.

محمد رضا عارف - معاون اول رئیس جمهور

اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن

شماره: ۱۷۱۵ ات ۳۰۳۴۶

تاریخ: ۱۳۸۳/۰۱/۲۲

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹ با توجه به نظر رئیس مجلس شورای اسلامی، موضوع نامه

شماره ۶۹۲۶۳، ۶۰۲۵ هـ.ب مورخ ۱۳۸۲/۹/۳۰ تصویب نمود:

آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات، مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن، موضوع تصویب‌نامه

شماره ۳۲۱۸۷ ت ۲۳۰۳۷ هـ - مورخ ۱۳۸۱/۷/۶ به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

الف - عبارت «و به قصد تشویش اذهان عمومی صورت گرفته باشد» از تبصره (۱) ماده ۹ حذف می‌گردد؛

ب - عبارت «جز در مواردی که انتشار مطلب علیه قانون اساسی باشد» بعد از عبارت «نقدهای علمی» در تبصره (۲) ماده ۹ اضافه می‌گردد؛

ج - عبارت «جز در موارد مصرح در قانون و مواردی که در حوزه اختیارات و مسئولیت‌های هیأت نظارت باشد» بعد از عبارت «سایر موارد» در ماده ۱۰ اضافه می‌گردد؛

د - عبارت «با درخواست کتبی صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن و تصویب هیأت نظارت» جایگزین عبارت «صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن» در ماده ۱۱ می‌گردد؛

ه - عبارت «جنبه استمرار داشته و» از متن ماده ۳۳ حذف می‌گردد.

و - متن ذیل جایگزین تبصره ماده ۳۵ می‌گردد:

تبصره - در صورتی که رئیس دادگاه حضور در برخی از موارد را ضروری بداند با تصمیم اکثریت

اعضای هیأت منصفه رئیس دادگاه صرفاً برای همان موضوع در جلسه حاضر خواهد شد.

محمدرضا عارف - معاون اول رئیس‌جمهور

تخصیص بودجه به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به منظور پرداخت مابه‌التفاوت قیمت خرید

ساختمان معاونت مطبوعاتی

شماره: ۴۹۸۲۴ت۲۷۸۵۲هـ

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۰/۲۵

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۸ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۱،۱۸۲۳۷۲ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۴ سازمان

مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد ماده ۵۵ قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶- تصویب نمود:

مبلغ سه میلیارد (۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۰۰۲ (هزینه‌های پیش‌بینی

نشده سرمایه‌ای) قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور تامین و به منظور پرداخت مابه‌التفاوت قیمت خرید

ساختمان معاونت مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در اختیار آن وزارت قرار گیرد تا

پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، مطابق مقررات مربوط هزینه شود.

محمد رضا عارف - معاون اول رئیس جمهور

آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن

شماره: ۳۲۱۸۷ت۳۰۳۷هـ

تاریخ: ۱۳۸۱/۰۷/۰۶

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۷. بنا به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد

ماده ۴۷ اصلاحی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹، آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و

اصلاحات بعدی آن را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات، مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن

فصل اول - تعریف و مشخصات مطبوعات

ماده ۱- مطبوعات به لحاظ زمان انتشار منظم می‌توانند با یکی از فواصل زمانی زیر منتشر شوند: روزی یکبار (روزنامه) - هفته‌ای یکبار (هفته‌نامه) - دو هفته یکبار - ماهی یکبار (ماهنامه) - دو ماه یکبار - سه ماه یکبار (فصلنامه) - شش ماه یکبار - سالی یکبار (سالنامه).

تبصره ۱- نشریه الکترونیکی، نشریه‌ای است که در محیط دیجی‌تال با همان صورت، شرایط و ظواهر یک نشریه چاپی و طی فرآیند فعالیت مرسوم روزنامه نگاری و تحریریه‌ای تولید و به‌طور منظم و با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف معینی در یک یا چند زمینه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی تولید و منتشر می‌شود.

تبصره ۲- نسخه دیجی‌تال نشریات چاپی دارای مجوز نیاز به اخذ مجوز جداگانه ندارد.

ماده ۲- در نامگذاری نشریه باید از کلماتی استفاده شود که با نشریات موجود و یا با نشریاتی که به‌طور موقت یا دائم تعطیل شده‌اند اشتباه نشود و موجب تداعی نام آنها نباشد. همچنین نام نشریه نباید از کلمات نامأنوس باشد و یا ایجاد شبهه وابستگی به سازمان‌های دولتی بنماید.

در صورت بروز هرگونه اختلاف مرجع تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواهد بود.

ماده ۳- انتخاب روش‌هایی غیر از موارد ذکر شده در ماده ۱ قانون مطبوعات باید متناسب با رسالت مطبوعات باشد.

ماده ۴- انتشار فوق‌العاده - ویژه‌نامه و دیگر ضمایم با همان نام نشریه و منطبق با سایر مشخصات مندرج در پروانه انتشار با رعایت سایر ضوابط قانون مطبوعات مجاز می‌باشد.

تبصره ۱- چاپ هرگونه آگهی‌نامه به شکل نشریه توسط کانون‌های تبلیغاتی ممنوع است.

تبصره ۲- چاپ و انتشار ویژه‌نامه‌های محلی توسط روزنامه‌های سراسری در صورتی مجاز است که حجم آگهی‌های آن از سی درصد (۳۰٪) صفحات ویژه‌نامه بیشتر نباشد.

- ماده ۵- ترجمه تمام یا قسمتی از مطالب مطبوعات دارای پروانه انتشار و انتشار منظم آن به‌طور جداگانه با رعایت سایر مشخصات مندرج در پروانه انتشار از جانب صاحب نشریه بلامانع می‌باشد.
- ماده ۶- تکثیر مطبوعات موجود به همان زبان و شکلی که چاپ شده، از طریق چاپ افست یا عکسبرداری یا طرق مشابه بدون اجازه صاحب امتیاز ممنوع می‌باشد.
- ماده ۷- مطالب نشریه باید مطابق و متناسب با روشهای مندرج در پروانه انتشار باشد و نشریه مجاز به درج مطالب و مقالات خارج از روشهای مذکور که بر خط مشی کلی نشریه تأثیر بگذارد، نمی‌باشد.
- ماده ۸- روزنامه‌ها و هفته‌نامه‌های محلی موظفند ضمن رعایت ماده ۲ قانون مطبوعات و متناسب با روش درخواستی، مطالبی پیرامون مسائل اجتماعی و فرهنگی محل انتشار نشریه جهت بالابردن سطح آگاهی‌های مردم درج نمایند.
- ماده ۹- نقل مطالب از مطبوعات و احزاب و گروههای منحرف و مخالف اسلام (داخلی و خارجی) به‌منظور تحقیق، نقد و رد مطالب در صورتی که تبلیغ محسوب نشود، بلامانع است.
- تبصره ۱- درج شایعات به نحوی که اصل مطلب کذب باشد و به قصد تشویش اذهان عمومی صورت گرفته‌باشد ممنوع است.
- تبصره ۲- نقدهای علمی از شمول بند (۱۲) الحاقی ماده (۶) قانون مطبوعات مستثنا است.
- ماده ۱۰- تغییر نام، روش و ترتیب انتشار نشریه بدون اطلاع و تصویب هیأت نظارت بر مطبوعات ممنوع می‌باشد، تغییر در سایر موارد با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بلامانع است.
- تبصره- هیأت نظارت بر مطبوعات حداکثر ظرف سه ماه به تقاضای تغییر وضعیت رسیدگی و اعلام نظر کند در صورت انقضای مهلت مقرر، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است درخواست‌های مزبور را بررسی و مراتب تأیید یا رد تقاضا را به نشریه اعلام نماید.
- تبدیل ترتیب انتشار روزنامه از مفاد این تبصره مستثنا است.
- ماده ۱۱- نشریه اجاره‌ای به نشریه‌ای اطلاق می‌شود که صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن به موجب اجاره‌نامه‌ای اختیارات قانونی خود را در قبال دریافت وجه به فرد یا مؤسسه‌ای واگذار می‌نماید.

فصل دوم - شرایط صدور پروانه و مجوز انتشار نشریه

ماده ۱۲ - متقاضیان پروانه انتشار نشریه می‌بایست تقاضا نامه خود را به همراه نمونه تکمیل شده پرسشنامه که حاوی مشخصات فردی، سوابق اجتماعی - سیاسی - فرهنگی و شغلی و تعهدات قانونی باشد، به انضمام مدارک به شرح زیر در تهران به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در شهرستان‌ها به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط تحویل نمایند:

۱- چهار قطعه عکس ۶×۴؛

۲- دو برگ فتوکپی شناسنامه از تمام صفحات؛

۳- یک برگ گواهی عدم سابقه محکومیت کیفری براساس موازین اسلامی که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد؛

۴- یک برگ فتوکپی آخرین مدرک تحصیلی که به تأیید مراکز ذیصلاح رسیده باشد.

تبصره - تشخیص صلاحیت متقاضیان بر عهده هیأت نظارت بر مطبوعات است.

ماده ۱۳ - چنانچه متقاضی پروانه انتشار نشریه شخص حقوقی باشد، تقاضای صدور پروانه همراه با معرفی فرد واجد شرایط به عنوان مدیر مسؤول باید از سوی بالاترین مقام مسؤول باشد. در صورت موافقت، پروانه انتشار به نام مرکز درخواست کننده صادر خواهد شد.

ماده ۱۴ - احزاب، سازمانها، و جمعیت‌های سیاسی و اقلیتهای دینی ایرانی در صورتی می‌توانند تقاضای صدور پروانه انتشار نشریه نمایند که اجازه فعالیت قانونی را دارا باشند.

تبصره - منظور از گروه‌های غیرقانونی، گروه‌هایی هستند که از طریق وزارت کشور رسماً غیرقانونی اعلام شده باشند.

ماده ۱۵ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی جهت صدور مجوز انتشار مطبوعات سازمان‌های آزادیبخش اسلامی کشورهای دیگر در چارچوب مقررات مربوط به خارجی‌ان مقیم ایران با استعلام از مراکز ذیربط و اخذ مدارک لازم و نیز موافقت وزارت امور خارجه بررسی لازم را به عمل آورده و پس از موافقت رأساً اقدام می‌نماید.

ماده ۱۶ - انتشار نشریه داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی منوط به کسب مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با رعایت ضوابط به شرح زیر می‌باشد:

۱- درخواست انتشار نشریه و معرفی مدیر مسئول پیشنهادی از سوی بالاترین مقام مسئول آن مرکز باشد؛

۲- مطالب و اخبار عمدتاً در ارتباط با اهداف و شرح وظایف مرکز درخواست کننده و فقط برای استفاده کارکنان باشد؛

۳- از درج هر گونه آگهی بازرگانی پرهیز نمایند

۴- تعداد صفحات از ۴۸ صفحه تجاوز ننماید؛

۵- رایگان باشد.

تبصره ۱- به یک مرکز و واحدهای تابعه آن فقط اجازه انتشار یک نشریه داخلی داده می‌شود.

تبصره ۲- صدور مجوز انتشار نشریات داخلی سازمان‌های دولتی با رعایت سایر قوانین مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۷ - عدم رعایت ضوابط مندرج در ماده ۲ قانون مطبوعات و این آیین‌نامه از سوی نشریات داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی منجر به صدور تذکر کتبی و در صورت تکرار تخلف موجب ابطال مجوز خواهد شد.

ماده ۱۸ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای صاحب امتیاز، پروانه انتشار و برای مدیر مسئول، کارت مدیر مسئولی صادر می‌نماید.

ماده ۱۹ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌تواند جهت اجرای ماده ۱۱ قانون مطبوعات، تحقیقات لازم را به عمل آورده و در اختیار هیأت نظارت بر مطبوعات قرار دهد.

وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط موظفند همکاریهای لازم را به عمل آورند.

ماده ۲۰ - متقاضیانی که صلاحیت انتشار نشریه توسط آنان براساس بند چهار و یا تبصره (۵) ماده ۹ قانون مطبوعات مورد تأیید هیأت نظارت بر مطبوعات قرار نگرفته است، نمی‌توانند مجدداً تقاضای انتشار نشریه نمایند.

ماده ۲۱ - تاریخ رسمی ثبت تقاضای پروانه انتشار نشریه زمانی است که کلیه مدارک مورد نیاز، از سوی متقاضی ارایه شده باشد.

ماده ۲۲ - در صورت فوت صاحب امتیاز وارث قانونی واجد شرایط وی در تقاضای صدور امتیاز نشریه مورث خود حق تقدم دارند، مگر اینکه فاقد شرایط لازم باشند. چنانچه ورثه در مهلت قانونی مذکور در ماده ۱۶ قانون مطبوعات از تقاضای انتقال امتیاز خودداری کنند و یا پس از صدور امتیاز اقدام به انتشار نشریه نمایند پروانه انتشار لغو می‌گردد.

فصل سوم - تکالیف صاحبان پروانه و مدیران مسئول مطبوعات

ماده ۲۳ - مطبوعاتی که به شکل روزنامه منتشر می‌شوند مکلف به درج نام به‌طور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل و شماره صفحه در بالای تمام صفحات و نیز قیمت در صفحه اول می‌باشند.

همچنین مطبوعاتی که به شکل مجله منتشر می‌شوند موظف به درج نام بطور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل، تعداد صفحات و قیمت بر روی جلد و نیز قید شماره هر صفحه در تمام صفحات می‌باشند.

تبصره - اضافه کردن هر گونه کلمه و یا عبارت به نام و یا آرم نشریه به جز آنچه که در پروانه انتشار و یا مجوز چاپ نشریه ذکر شده است ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۴ - هر یک از مطبوعات موظف به داشتن محلی به‌عنوان دفتر نشریه می‌باشند.

صاحب پروانه نشریه موظف است نشانی محل دفتر نشریه را پس از اخذ پروانه انتشار کتباً به وزارت

فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام نماید.

تبصره ۱- صاحب امتیاز نشریه موظف است در صورت تغییر نشانی محل دفتر نشریه، مراتب را کتباً به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در شهرستان‌ها به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط اطلاع دهد.

تبصره ۲- توزیع نشریه خارج از محدوده جغرافیایی شخص حقوقی (صاحب امتیاز) بلامانع است.
ماده ۲۵ - کلیه مکاتبات مطبوعات با امضای صاحب پروانه یا مدیر مسئول نشریه و شخص دیگری که قبلاً از طرف مدیر مسئول کتباً معرفی شده باشد معتبر می‌باشد.

مکاتبات شخص معرفی شده در مواردی که قانون مطبوعات و آیین‌نامه اجرایی، آن را از وظایف صاحب پروانه و یا مدیر مسئول شناخته است، اعتبار ندارد.

ماده ۲۶ - کلیه مطبوعات موظفند تیراژ خود را طبق نمونه‌ای که حاوی تعداد نسخ چاپ شده و تعداد نسخ برگشتی است، به تفکیک محل توزیع به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام نمایند.

ماده ۲۷ - مدیر مسئول نشریه موظف است نام چاپخانه طرف قرارداد چاپ نشریه را کتباً به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام نماید.

ماده ۲۸ - مدیران چاپخانه‌ها می‌بایست همزمان با خروج هر شماره نشریه از چاپخانه دو نسخه در تهران به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در شهرستان‌ها به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط تحویل و برگ‌اعلام وصول دریافت دارند.

تبصره - ناشران نشریات داخلی سازمان‌ها و مؤسسات نیز باید دو نسخه از نشریه خود را به محض انتشار به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط تحویل دهند و برگ‌اعلام وصول دریافت دارند.

ماده ۲۹ - در صورت لغو پروانه انتشار نشریه با اعلام کتبی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صاحب پروانه موظف است مدارک دریافتی از قبیل پروانه انتشار، کارت مدیر مسئولی و کارت‌های خبرنگاری را ظرف مدت مدت ده روز مسترد نماید. با سوءاستفاده کنندگان از این مدارک برابر قانون رفتار خواهد شد.

فصل چهارم - سایر مقررات

ماده ۳۰ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در بررسی و ارزیابی نشریات (تخصصی) از همکاری مراکز ذیصلاح استفاده می‌نماید.

ماده ۳۱ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سه ماه قبل از اتمام دوره هیأت نظارت بر مطبوعات، ضمن درج آگهی در نشریات کثیرالانتشار، دعوت‌نامه‌ای به منظور اعلام نامزدی به مدیران مسئول مطبوعات ارسال نموده و پس از تأیید صلاحیت نامزدها توسط هیأت موضوع تبصره (۴) الحاقی ماده ۱۰ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۵، مجدداً از کلیه مدیران مسئول جهت برگزاری انتخابات دعوت می‌نماید. جلسه با حضور اکثریت مطلق مدیران مسئول رسمیت می‌یابد و اخذ رأی با ورقه و به صورت مخفی خواهد بود و نماینده انتخابی می‌بایست اکثریت مطلق آرای حاضران را بدست آورد.

تبصره ۱ - چنانچه در مرحله اول اکثریت حاضر نشوند جلسه بعد پس از دو هفته تشکیل و با رأی اکثریت حاضران نسبت به انتخاب نماینده مدیران مسئول اقدام می‌شود.

تبصره ۲ - هر مدیر مسئول حتی اگر مدیر مسئولی چند نشریه را بر عهده داشته باشد دارای یک رأی خواهد بود.

تبصره ۳ - آن گروه از مدیران مسئولی که یکسال قبل از برگزاری انتخابات حداقل یک شماره از نشریه خود را منتشر کرده باشند و یا پروانه انتشار نشریه شان به دلیل حکم قطعی دادگاه و یا ماده ۱۶ قانون مطبوعات توسط هیأت نظارت بر مطبوعات ابطال نشده باشد، می‌توانند در انتخابات شرکت کنند.

ماده ۳۲ - چنانچه هر یک از اعضای هیأت نظارت بر مطبوعات، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا سایر مراجع رسمی، در مورد موضوع تبصره (۸) الحاقی ماده ۹ قانون مطبوعات - مصوب ۱۳۷۹ - ادعایی داشته باشند، مدارک و مستندات خود را به اطلاع هیأت نظارت بر مطبوعات می‌رسانند.

هیأت یادشده در صورت احراز تخلف، در مورد رفع آن به مدیر مسئول نشریه اخطار می‌دهد.

در صورت عدم رفع تخلف، موضوع جهت رسیدگی به محاکم دادگستری ارجاع می‌شود.

تبصره- متخلف در صورت محکومیت تا پایان مدت محکومیت از فعالیت مطبوعاتی محروم خواهد بود.

ماده ۳۳- فعالیت مطبوعاتی مندرج در تبصره (۸) الحاقی ماده ۹ قانون مطبوعات - مصوب ۱۳۷۹- شامل فعالیت‌های تحریری خواهد بود که جنبه استمرار داشته و در مقابل آن حق الزحمه ثابت دریافت شود.

ماده ۳۴- در کلیه مواردی که هیأت نظارت بر مطبوعات، اختیار توقیف موقت یا لغو پروانه نشریات را دارد، باید قبل از هرگونه اتخاذ تصمیم موارد تخلف را کتباً به مدیر مسئول نشریه با قید حداقل یک هفته مهلت پاسخگویی ابلاغ نماید.

ماده ۳۵- جلسات شور و اتخاذ تصمیم هیأت منصفه، بدون حضور رییس دادگاه برگزار خواهد شد.

تبصره- در صورتی که بنا به تصمیم اکثریت اعضای هیأت منصفه حضور رییس دادگاه برای رسیدگی برخی از موارد ضروری باشد رییس دادگاه صرفاً برای همان موضوع در جلسه حاضر خواهد شد.

ماده ۳۶- این آیین‌نامه جایگزین آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب اسفند ماه ۱۳۶۴، موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۱۱۶۴۸ ات ۴۹ مورخ ۱۳۶۶/۲/۵ و کلیه اصلاحات و الحاقات بعدی آن می‌گردد.

محمد رضا عارف - معاون اول رییس جمهور

تخصیص اعتبار به منظور پرداخت بخشی از هزینه خرید ساختمان معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و

ارشاد اسلامی

شماره: ۱۳۵۶۰ ت ۲۶۶۵۳ هـ

تاریخ: ۱۳۸۱/۰۳/۲۸

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور - وزارت صنایع و معادن - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱،۳،۲۲ بنا به پیشنهاد شماره ۱،۲۲۱۶۷ مورخ ۱۳۸۰/۸/۱۶

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تأییدیه شماره ۱۰۵،۴۸۳۱۱ مورخ ۱۳۸۱/۳/۲۱ سازمان مدیریت و

برنامه‌ریزی کشور و به استناد ماده ۵۵ قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶ - تصویب نمود:

مبلغ سه میلیارد ۳۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال از محل اعتبار ردیف ۵۰۳۰۰۲ (هزینه‌های پیش‌بینی

نشده عمرانی) قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور، به منظور پرداخت بخشی از هزینه خرید ساختمان

معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در اختیار وزارتخانه یادشده قرار گیرد تا براساس

موافقتنامه مبادله شده و مطابق مقررات مربوط هزینه شود.

محمد رضا عارف - معاون اول رییس جمهور

آیین نامه محل تأسیس دفاتر مطبوعات

۱۳۸۰،۰۳،۲۷ - ۵۷۹

نقل از شماره ۱۶۴۲۹-۱۳۸۰/۵/۶ روزنامه رسمی

شماره ۱۸۱۵۱. ت ۲۲۹۱۸-۵-۱۳۸۰/۴/۲۳

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۳/۲۷ بنا به پیشنهاد شماره ۱،۴۵۶۲،۱۰،۶۵۴ مورخ ۱۳۷۹/۲/۲۲

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد تبصره ماده واحده قانون محل ۱۳۷۹/۲/۲۲ وزارت فرهنگ و

ارشاد اسلامی و به استناد تبصره ماده واحده قانون محل دفاتر روزنامه و مجله - مصوب ۱۳۷۷ - آیین‌نامه محل تأسیس دفاتر مطبوعات را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین‌نامه محل تأسیس دفاتر مطبوعات

ماده ۱ - دفتر مطبوعات مکانی است که دارنده پروانه رسمی انتشار نشریه برای فعالیت‌های مطبوعاتی بر اساس تعریفی که از نشریات در قانون مطبوعات شده یا می‌شود، از آن استفاده می‌نماید.

تبصره ۲ - متقاضی باید برای اخذ مجوز تأسیس، رونوشت سند مالکیت یا اجاره‌نامه ملک مورد نظر را به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه نماید.

ماده ۲ - مقصود از فعالیت شغلی مقرر در قانون، کلیه فعالیت‌هایی است که قبل از مرحله چاپ هر نشریه صورت می‌گیرد، فعالیت بخش‌های مختلف مانند هیأت تحریریه، سرویس‌های خبر و گزارش، آگهی و خدمات، نصب و احداث سامانه‌های رایانه‌ای، انجام عملیات فنی لیتوگرافی برای تهیه فیلم و کپی و زینک، حروفچینی و صفحه‌بندی از جمله مصادیق این فعالیت‌هاست.

ماده ۳ - تأسیس دفتر مطبوعات در واحدهای مسکونی مستقل، اداری و تجاری مجاز است. تبصره - تأسیس دفتر چند نشریه در یک واحد مسکونی مستقل یا مجتمعی که به‌طور کامل در اختیار مطبوعات باشد بلامانع است.

ماده ۴ - نصب تابلوهای راهنما به‌منظور مشخص نمودن دفتر مطبوعات الزامی است به‌طوری که به وسیله آن محل دفتر به سادگی قابل شناسایی باشد.

ماده ۵ - انجام هر نوع فعالیت غیر مطبوعاتی در محل دفتر ممنوع است.

تبصره ۱ - در استان تهران وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در سایر استان‌ها ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و در سایر استان‌ها ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان در خصوص رعایت مقررات قانون یاد شده و این آیین‌نامه ملزم به بازرسی از دفاتر مطبوعات هستند.

قوانین، آیین‌نامه‌ها و مصوبات مطبوعات در ایران

تبصره ۲- تخلف از مقررات این ماده موجب تذکر کتبی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در تهران و ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی سایر استان‌ها به صاحب امتیاز نشریه است و در صورت تکرار تخلف، مراتب به مراجع ذیصلاح اعلام می‌شود.

ماده ۶- در صورت توقف فعالیت نشریه به حکم دادگاه یا تصمیم هیأت نظارت بر مطبوعات یا هر دلیل دیگر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موضوع را به مراجع ذی صلاح اعلام می‌کند تا نسبت به ممانعت از فعالیت مطبوعاتی در دفاتر یاد شده اقدام نمایند.

معاون اول رییس جمهور - حسن حبیبی

اصلاح ماده ۳ آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی

۱۳۷۹، ۱۲، ۱۰ - ۵۷۵۵۹. ت ۲۳۵۵۴ هـ - ۱۳۷۹، ۱۲، ۱۴ - ۶۹۸

شماره: ۵۷۵۵۹ ت ۲۳۵۵۴ هـ -

تاریخ: ۱۳۷۹/۱۲/۱۴

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۹، ۱۲، ۱۰ بنا به پیشنهاد شماره ۱، ۱۹۷۷۲ مورخ ۱۳۷۹/۷/۷ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تأییدیه وزارت اموراتصادی و دارایی و به استناد بند (۱۳) ماده (۷۹) قانون محاسبات عمومی - مصوب ۱۳۶۶ - تصویب نمود:

در ماده ۳ آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی، موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۹۱۲۴ ت ۴۳۴ هـ -

مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۱ عبارت «تعرفه ثابت مطبوعات دولتی که براساس ماده ۲ این آیین‌نامه تنظیم می‌گردد»، به عبارت «تعرفه ثابت مطبوعات دولتی که بر اساس استعلام قیمت تعیین می‌گردد» اصلاح می‌شود.

حسن حبیبی - معاون اول رییس جمهور

تعیین قیمت فروش کاغذ چاپ تولید داخل و کاغذ مطبوعات تولیدی شرکت چوب و کاغذ مازندران

۱۳۷۹/۰۵/۱۷ - - ۲۳۲۸۶ ت ۱۹۹۲۰ - ۱۳۷۹/۰۵/۰۴

شماره: ۱۹۹۲۰ ت ۲۳۲۸۶ -

تاریخ: ۱۳۷۹/۵/۱۷

وزارت بازرگانی - وزارت صنایع - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

تصمیم نمایندگان ویژه رییس جمهور در ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار که بنا به پیشنهاد وزارت بازرگانی، بر اساس اصل یکصد و

بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به استناد تصویبنامه شماره ۶۴۵۴۵.

۱۸۵۸۳ - مورخ ۱۳۷۶/۶/۱۵ در جلسه مورخ ۱۳۷۹،۵/۴. ستاد یاد شده، به‌عنوان تصمیم هیات وزیران اتخاذ شده است، به شرح زیر جهت اجرا ابلاغ می‌گردد:

۱- قیمت فروش کاغذ چاپ تولید داخل در سال ۱۳۷۹ به ازای هر کیلوگرم دو هزار و پانصد

(۲۵۰۰) ریال و کاغذ وارداتی به ازای هر کیلوگرم دو هزار و هفتصد (۲۷۰۰) ریال خواهد بود؛

۲- مابه‌التفاوت قیمت فروش دو هزار و پانصد (۲۵۰۰) ریال با قیمت تمام شده سه هزار و ششصد و

هفتاد و چهار (۳۶۷۴) ریال کاغذ چاپ تولیدی گروه صنایع کاغذ پارس و مابه‌التفاوت قیمت

فروش دو هزار و پانصد (۲۵۰۰) ریال با قیمت تمام شده سه هزار و پانصد و چهل و شش (۳۵۴۶)

ریال کاغذ تحریر تولیدی شرکت چوب و کاغذ مازندران از محل ارزشناور تخصیصی، بعد از

تصویب شورای اقتصاد به صورت یارانه به شرکت‌های مذکور پرداخت می‌شود؛

۳- قیمت فروش هر کیلوگرم کاغذ مطبوعات تولیدی شرکت چوب و کاغذ مازندران، دو هزار و

نهمصد و پنجاه و هفت (۲۹۵۷) ریال و کاغذ مطبوعات وارداتی هزار و پانصد (۱۵۰۰) ریال تعیین

می‌شود؛

قوانین، آیین نامه‌ها و مصوبات مطبوعات در ایران

۴- مابه‌التفاوت قیمت فروش هر کیلوگرم کاغذ مطبوعات تولید داخلی دو هزار و نهصد و پنجاه و هفت (۲۹۵۷) ریال با قیمت فروش کاغذ مطبوعات وارداتی هزار و پانصد (۱۵۰۰) ریال در حدی که برای آن توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یارانه پرداخت نمی‌شود بعد از تصویب شورای اقتصاد به صورت یارانه به شرکت چوب و کاغذ مازندران پرداخت خواهد شد؛
حسن حبیبی - معاون اول رییس جمهور

اصلاح ماده ۲۵ آیین نامه اجرایی قانون مطبوعات

۱۳۷۹/۰۴/۲۲ - ۱۳۳۳۶ ت ۲۲۲۸۴ هـ - ۱۳۷۹/۰۵/۰۴

شماره: ۱۳۳۳۶ ت ۲۲۲۸۴ هـ -

تاریخ: ۱۳۷۹/۵/۴

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۹/۴/۲۲ بنا به پیشنهاد شماره ۱,۲۹۳۰۸ مورخ ۱۳۷۸/۹/۲۳ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد ماده ۳۵ قانون مطبوعات - مصوب ۱۳۶۴ و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ماده ۲۵ آیین نامه اجرایی قانون مطبوعات - موضوع تصویب نامه شماره ۱۱۱۶۴۸ مورخ ۱۳۶۶/۲/۵ را به شرح زیر اصلاح نمود:

ماده ۲۵- کلیه مطبوعات باید شمارگان خود را در هر شماره نشریه درج کنند و تعداد نسخ برگشتی را هر ماه به تفکیک محل توزیع به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام نمایند، مراکز چاپ نیز موظف به درج شمارگان نشریات چاپ شده می‌باشند. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است موارد تخلف را به طور رسمی اعلان و با متخلف بر طبق مقررات رفتار نماید.

حسن حبیبی - معاون اول رییس جمهور

اصلاح آیین نامه اجرایی قانون مطبوعات

۱۳۷۷/۱۱/۰۷ - ۲۷۲۷۹۰۰ ت ۲۰۷۸۳ - ۱۳۷۷/۱۱/۱۸ - ۲۸۳

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

مطبوعات و وسایل ارتباط جمعی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۷ بنا به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تصویب نمود:

تبصره (۱) ماده ۳۰ آیین نامه اجرایی قانون مطبوعات (موضوع تصویبنامه شماره ۱۱۱۶۴۸ ت ۴۹

مورخ ۱۳۶۵/۱۱/۸) به شرح زیر اصلاح و (۲) تبصره به عنوان تبصره‌های (۳) و (۴) به آن اضافه می‌شود:

تبصره ۱- چنانچه در مرحله اول اکثریت حاضر نشوند، جلسه بعد پس از دو هفته تشکیل و با رأی

اکثریت حاضران نسبت به انتخاب نماینده مدیران مسؤول اقدام می‌شود.

تبصره ۳- هر مدیر مسؤول، حتی اگر مدیر مسؤولیت چند نشریه را به عهده داشته باشد دارای یک

رأی خواهد بود.

تبصره ۴- فقط مدیران مسؤول نشریات در حال انتشار حق رأی خواهند داشت .

حسن حبیبی - معاون اول رییس جمهور

اجازه صدور کتب و نشریات به صورت یازانه‌ای توسط مؤسسات علمی، فرهنگی، مطبوعاتی و

انتشاراتی ایرانی

۱۳۷۷/۰۸/۱۳ - ۲۹۵۱۷ ت ۲۰۴۲۶ - ۱۳۷۷/۰۸/۲۰ - ۱۸۴

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۷/۸/۱۳ بنا به پیشنهاد شماره ۱,۱۰۰۴۹ مورخ ۱۳۷۷/۴/۱۴ وزارت

فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد ماده ۶ قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز

مصوب ۱۳۷۴ تصویب نمود:

قوانین، آیین‌نامه‌ها و مصوبات مطبوعات در ایران

مؤسسات علمی، فرهنگی، مطبوعاتی و انتشاراتی ایرانی می‌توانند کتب و نشریات را به صورت معمول یارانه‌ای پس از تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به خارج از کشور صادر و ارز حاصل از فروش آنها را طبق مقررات مربوط برای خرید و وارد نمودن کاغذ، فیلم و زینک هزینه نمایند. این متن جانشین تصویب نامه شماره ۶۱۳۳. ت ۱۹۰۲۰ هـ - مورخ ۱۳۷۷/۲/۹ می‌شود.

حسن حبیبی

معاون اول رئیس جمهور

افزودن شدن عبارتی به انتهای تبصره (۱) ماده ۳۰ آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات

۱۳۷۵/۱۰/۰۹ - ۱۲۲۰۲۳ ت ۱۷۵۸۹ هـ - ۱۳۷۵/۱۰/۲۲ - ۲۴۸

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۹ بنا به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد ماده ۳۵ قانون مطبوعات - مصوب ۱۳۶۴ - تصویب نمود:

عبارت زیر به انتهای تبصره (۱) ماده ۳۰ آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات - موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۱۱۶۴۸ مورخ ۱۳۶۶/۲/۵ - افزوده می‌شود:

«در صورت به رسمیت نرسیدن جلسه دوم، جلسه بعد با شرایط مشابه جلسه دوم تشکیل می‌شود و در صورت به رسمیت نرسیدن جلسه سوم، جلسه بعد با حضور اکثریت حاضر مدیران مسئول رسمیت می‌یابد.»

حسن حبیبی - معاون اول رئیس جمهور

دریافت پیش پرداخت توسط بانک‌های عامل در خریدهای خارجی کاغذ مطبوعات

هنگام گشایش اعتبار (تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور)

۱۳۷۴/۰۶/۰۴ - ۶۷۵۶ - ۱۳۷۴/۰۶/۰۴ - ۵۵۸

تصمیم نمایندگان ویژه رییس جمهوری در ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار که بر اساس اصل یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به استناد تصویب نامه شماره ۴۰۲۱۴ ت ۲۸۷ ه مورخ ۱۳۷۳/۷/۲۳ به عنوان تصمیم هیأت وزیران اتخاذ شده است به شرح زیر جهت اجرا ابلاغ می گردد.

پیرو مصوبه شماره ۶۱۳۰۷ مورخ ۱۳۷۴/۳/۳ هیأت وزیران و بنا به پیشنهاد شماره ۱۱۶،۶۶۴،۱۱۲،۶۸۱ مورخ ۱۳۷۴/۵/۱۵ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مقرر شده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به بانک‌های عامل اعلام نماید در مورد خریدهای خارجی کاغذ مطبوعات هنگام گشایش اعتبار در صورتی که اسناد اعتباری یوزانس باشد به میزان ۱۵٪ و در صورتی که اسناد اعتباری نقدی باشد به میزان ۵۰٪ معادل ریالی اسناد مذکور را به عنوان پیش پرداخت دریافت نمایند و برای بقیه بدهی، دستگاه اجرایی ذیربط با بانک عامل هنگام مبادله اسناد تسویه حساب نمایند.

حسن حبیبی - معاون اول رییس جمهور

آیین نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی

۱۳۷۰/۰۹/۲۰ - ۴۹۱۲۴ ت ۴۳۴ ه - ۱۳۷۰/۱۰/۰۱ - ۲۹۲

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۰،۹،۲۰ بنا به پیشنهاد شماره ۲۷۲۱،۸۷،۴۵۹ مورخ ۱۳۷۰/۰۴/۲۴ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تأییدیه شماره ۵۲،۱۸۹۲،۱۴۹۱۹ مورخ ۱۳۷۰/۵/۱۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد بند ۱۳ ماده ۷۹ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ آیین نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی را به شرح زیر تصویب نمودند:

«آیین نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی»

ماده ۱ - به منظور تنظیم تعرفه چاپ (مسطح - افست) و صحافی مطبوعات دولتی در دیمه هر سال هیأتی که در این آیین نامه به اختصار «هیأت» نامیده می شود متشکل از افراد زیر در محل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می گردد:

۱ - نماینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (رییس هیأت)؛

۲ - نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی؛

۳ - نماینده وزارت کار و امور اجتماعی؛

۴ - یک نفر کارشناس امور مطبوعاتی به انتخاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

۵ - نماینده اتحادیه صنف چاپخانه داران مرکز؛

۶ - نماینده اتحادیه صنف سازندگان کلیشه و لیتوگراف.

تبصره ۱ - در صورتی که اتحادیه صنف چاپخانه داران و اتحادیه سازندگان کلیشه و لیتوگراف ظرف ده روز پس از ابلاغ دعوتنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از معرفی نماینده خودداری نمایند یا نمایندگان را که بر اساس دعوتنامه وزارت مذکور معرفی نموده اند در جلسه هیأت شرکت نکنند، جلسه بدون حضور آنان تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲ - هیأت حداقل با حضور چهار (۴) نفر نمایندگان مذکور در بندهای یک، دو، سه و چهار این ماده تشکیل می شود و تصمیمات با رأی اکثریت اتخاذ می گردد.

ماده ۲ - تعرفه ثابت مطبوعات دولتی شامل واحد بهای چاپ (مسطح - افست) و صحافی در چاپخانه های دولتی و خصوصی که دارای شرایط زیر می باشند با توجه به میزان متوسط مزد (که از سوی شورای عالی کار تعیین می شود)، کرایه محل، بهای مواد اولیه مورد لزوم، استهلاک، ایام مرخصی، ایام تعطیلات رسمی، بیمه کارگران، هزینه تعمیر ماشین آلات چاپ و صحافی، سود متعارف و سایر عوامل مؤثر در قیمت تمام شده مطبوعات چاپی به صورت سالانه توسط هیأت برای مرکز و شهرستانها تنظیم می گردد.

۱- چاپخانه دارای سه دستگاه ماشین چاپ مسطح دو ورقی اتوماتیک، دو دستگاه ماشین چاپ مسطح نیم‌ورقی اتوماتیک، شعب فرم‌بندی، حروف‌چینی، صحافی و حداقل یک دستگاه ماشین برش اتوماتیک؛

۲- چاپخانه دارای یک دستگاه ماشین چاپ افست سه ورقی، شعب لیتوگرافی و صحافی و حداقل یک دستگاه ماشین برش اتوماتیک.

تبصره ۱- دستمزد کارگران چاپخانه‌های دارای شرایط مذکور در بندهای یک و دو این ماده در رشته‌های مختلف بر اساس میانگین لیست بیمه‌های اجتماعی در سه (۳) چاپخانه دولتی و سه (۳) چاپخانه بخش خصوصی، محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است قبل از تشکیل هیأت لیست بیمه‌های اجتماعی مربوط به سه (۳) چاپخانه دولتی و سه (۳) چاپخانه خصوصی و نیز نرخ کلیه مصالح و لوازم و مواد مصرفی و تولید کار روزانه ماشینهای چاپ مسطح و افست و سایر اطلاعات مورد نیاز را جمع‌آوری نماید و در اختیار هیأت قرار دهد.

ماده ۳- تعرفه ثابت مطبوعات دولتی که بر اساس ماده ۲ این آیین‌نامه تنظیم می‌گردد پس از تأیید وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی جهت اجرا به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مشمول و نیز چاپخانه‌های دولتی و خصوصی اعم از مرکز و شهرستان‌ها ابلاغ می‌گردد و تا تنظیم و ابلاغ تعرفه جدید مبنای احتساب و پرداخت هزینه چاپ و صحافی خواهد بود.

تبصره ۱- در مواردی که به تشخیص بالاترین مقام دستگاه سفارس دهنده، چاپ و صحافی مطبوعات دولتی با توجه به نوع و کیفیت کار بر اساس تعرفه تعیین شده موضوع این آیین‌نامه امکان نداشته باشد مقام مزبور می‌تواند حداکثر تا (۲۵٪) تعرفه مربوط را افزایش دهد و قرارداد را تنظیم نماید.

تبصره ۲- اوراق و اسناد موضوع ماده ۴۶ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ که بر اساس ماده ۵ قانون اساسنامه شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران مصوب ۱۳۵۲ و ماده ۴۶ قانون فوق در شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران به چاپ می‌رسد از شمول این ماده مستثنی است.

قوانین، آیین‌نامه‌ها و مصوبات مطبوعات در ایران

تبصره ۳- اختلافات مربوط به تطبیق موارد دستمزد چاپ و صحافی با تعرفه مطبوعات دولتی و همچنین تطبیق میزان کاغذ یا مقوای مصرفی با مطبوعات چاپ شده، در مرکز با حضور نمایندگان طرفین، نماینده اتحادیه مربوط و نماینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در محل این وزارت مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت. این وظیفه در شهرستان‌ها به عهده اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان است.

ماده ۴- این آیین‌نامه جایگزین آیین‌نامه موضوع بند ده ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۴۹ می‌گردد و از تاریخ تصویب برای وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی موضوع ماده ۷۹ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ در خصوص انجام معاملات بند ۱۳ ماده ۷۹ قانون مزبور، لازم‌الاجرا است.

حسن حبیبی - معاون اول رییس جمهور

مستثنی بودن چاپ کلیه نقشه‌ها از مشمول مقررات آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی

۱۳۶۹/۱۰/۳۰ - ۱۵۷۱۸.ت.۴۳۹ه - ۱۳۶۹/۱۱/۰۸ - ۴۳۱

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۳۰ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۰,۲۹۸۶۳ مورخ ۱۳۶۸/۹/۵ وزارت معادن و فلزات تصویب نمودند:

چاپ کلیه نقشه‌های از مشمول مقررات آیین‌نامه چاپ و صحافی مصوبات دولتی موضوع تصویب‌نامه شماره ۷۲۴۹۶ مورخ ۱۳۵۴/۱۲/۲۹ و اصلاحات بعدی آن مستثنی می‌باشد.

حسن حبیبی - معاون اول رییس جمهور

اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات

۱۳۶۶/۰۶/۲۹ - ۴۶۹۴۰.ت.۵۲۲ - ۱۳۶۶/۰۷/۰۵ - ۱۸۴۸

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۶/۶/۲۹ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱,۲۵۰۹,۸,۶۵۱ مورخ ۱۳۶۶/۵/۱۷ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با توجه به نامه شماره ۶۴,۵۲۱ مورخ ۱۳۶۴/۴/۱۵ ریاست جمهوری،

آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۱۶۴۸ت ۴۹ مورخ ۱۳۶۶/۲/۵ هیأت وزیران را به شرح زیر اصلاح نمودند.

۱ - تبصره ۱ ماده ۱۵ حذف گردد؛

۲ - ماده ۱۶ حذف گردد؛

۳ - ماده ۲۱ به شرح زیر اصلاح گردد.

ماده ۲۱ - در صورت فوق صاحب امتیاز، وراث قانونی واجد شرایط وی، در تقاضای صدور امتیاز نشریه مورث خود حق تقدم دارند مگر اینکه فاقد شرایط لازم باشند. چنانچه ورثه در مهلت قانونی مذکور در ماده ۱۶ قانون مطبوعات از تقاضای انتقال امتیاز خودداری کنند و یا پ از صدور امتیاز اقدام به انتشار نشریه نمایند، پروانه انتشار لغو می گردد.

میرحسین موسوی - نخست‌وزیر

آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب اسفند ماه ۱۳۶۴

۱۳۶۵/۱۱/۰۸ - ۱۱۱۶۴۸ - ۱۳۶۵/۰۲/۰۵ - ۱۰۲۷

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۸ و ۱۳۶۴/۱۱/۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱,۵۰۰۲ مورخ ۱۳۶۵/۹/۵ وزارت ارشاد اسلامی، به استناد ماده ۳۵ قانون مطبوعات مصوب اسفند ماه ۱۳۶۴، آیین‌نامه اجرایی قانون مزبور را به شرح زیر تصویب نمودند:

«آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب اسفند ماه ۱۳۶۴»

فصل اول - تعریف و مشخصات مطبوعات

ماده ۱ - مطبوعات به لحاظ زمان انتشار منظم می‌توانند با یکی از فواصل زمانی زیر منتشر شوند:

روزی یک بار (روزنامه) - هفته‌ای یک بار (هفته‌نامه) - دو هفته یک بار - ماهی یک بار (ماهنامه)

- دو ماه یک بار - سه ماه یک بار (فصلنامه) - شش ماه یک بار - سالی یک بار (سالنامه).

ماده ۲ - در نامگذاری نشریه باید از کلماتی استفاده شود که با نشریات موجود و یا با نشریاتی که به‌طور موقت یا دائم تعطیل شده‌اند اشتباه نشود و موجب تداعی نام آنها نباشد. همچنین نام نشریه نباید از کلمات نامأنوس باشد و یا ایجاد شبهه وابستگی به ارگان‌ها یا سازمان‌های دولتی بنماید.

ماده ۳ - انتخاب روش‌هایی غیر از موارد ذکر شده در ماده یک قانون مطبوعات می‌بایست متناسب با رسالت مطبوعات باشد.

ماده ۴ - انتشار فوق‌العاده - ویژه‌نامه و دیگر ضمایم با همان نام نشریه و منطبق با سایر مشخصات مندرج در پروانه انتشار با رعایت سایر ضوابط قانون مطبوعات مجاز می‌باشد.
تبصره - انتشار موارد مذکور به‌طور منظم مجاز نیست.

ماده ۵ - ترجمه تمام یا قسمتی از مطالب مطبوعات دارای پروانه انتشار منظم آن به صورت جداگانه با رعایت سایر مشخصات مندرج در پروانه انتشار از جانب صاحب نشریه بلامانع می‌باشد.

ماده ۶ - تکثیر مطبوعات موجود به همان زبان و شکلی که چاپ شده، از طریق چاپ افست یا عسکبرداری یا طرق مشابه بدون اجازه صاحب امتیاز ممنوع می‌باشند.

ماده ۷ - مطالب نشریه باید مطابق و متناسب با روش‌های مندرج در پروانه انتشار باشد و نشریه مجاز به درج مطالب و مقالات خارج از روش‌های مذکور که تأخیر خط‌مشی کلی نشریه بگذارد، نمی‌باشد.

ماده ۸ - روزنامه‌ها و هفته‌نامه‌های محلی موظفند ضمن رعایت ماده ۲ قانون مطبوعات و متناسب با روش درخواستی مطالبی پیرامون مسایل اجتماعی و فرهنگی محل انتشار نشریه جهت بالا بردن سطح آگاهی‌های مردم درج نمایند.

ماده ۹ - نقل مطالب از مطبوعات و احزاب و گروه‌های منحرف و مخالف اسلام (داخلی و خارجی) به‌منظور تحقیق، نقد و رد مطالب در صورتی که تبلیغ محسوب نشود بلامانع است.

ماده ۱۰ - هرگونه تغییر در مشخصات مندرج در پروانه انتشار نشریه از قبیل: تغییر نام، روش، ترتیب و محل انتشار نشریه و یا تغییر در شکل نشریه بدون اطلاع و تصویب هیأت نظارت بر مطبوعات ممنوع می‌باشد.

فصل دوم - شرایط صدور پروانه و مجوز انتشار نشریه

ماده ۱۱ - متقاضیان پروانه انتشار نشریه می‌بایست تقاضانامه خود را به همراه فرم تکمیل شده پرسش‌نامه‌ای که حاوی مشخصات فردی، سوابق اجتماعی - سیاسی - فرهنگی و شغلی و تعهدات قانونی باشد، به انضمام مدارک به شرح زیر دمر تهران به وزارت ارشاد اسلامی و در شهرستان‌ها و ادارات ارشاد اسلامی استان مربوطه تحویل نمایند:

۱ - چهار قطعه عکس ۴ × ۶؛

۲ - دو برگ فتوکپی شناسنامه از تمام صفحات؛

۳ - یک برگ گواهی عدم سابقه محکومیت کیفری براساس موازین اسلامی که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد؛

۴ - یک برگ فتوکپی آخرین مدرک تحصیلی که به تأیید مراکز ذی صلاح رسیده باشد.

ماده ۱۲ - چنانچه متقاضی پروانه انتشار نشریه شخص حقوقی باشد، تقاضای صدور پروانه همراه با معرفی فرد واجد شرایط به عنوان مدیر مسئول باید از سوی بالاترین مقام مسئول باشد. در صورت موافقت پروانه انتشار به نام مرکز درخواست کننده صادر خواهد شد.

ماده ۱۳ - احزاب، سازمان‌ها و جمعیت‌های سیاسی و اقلیت‌های دینی ایرانی در صورتی می‌توانند تقاضای صدور پروانه انتشار نشریه نمایند که اجازه فعالیت قانونی را دارا باشند.

ماده ۱۴ - وزارت ارشاد اسلامی جهت صدور مجوز انتشار مطبوعات سازمان‌های آزادبخش اسلامی کشورهای دیگر در چهارچوب مقررات مربوط به خارجیان مقیم ایران با استعلام نظر از مراکز ذیربط و اخذ مدارک لازم و نیز موافقت وزارت امور خارجه بررسی لازم به عمل آورده و پس از موافقت رأساً اقدام می‌نماید.

ماده ۱۵ - انتشار نشریه داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی منوط به کسب مجوز از وزارت ارشاد اسلامی و با رعایت ضوابط به شرح زیر می‌باشد:

۱- درخواست انتشار نشریه و معرفی مدیر مسئول پیشنهادی از سوی بالاترین مقام مسئول آن مرکز باشد؛

۲- مطالب و اخبار عمدتاً در ارتباط با اهداف و شرح وظایف مرکز درخواست‌کننده و فقط برای استفاده کارکنان باشد؛

۳- دارای چاپ ساده و حداکثر ۲ رنگ برای جلد باشد؛

۴- تعداد صفحات از ۴۸ صفحه تجاوز ننماید؛

۵- رایگان باشد.

تبصره ۱- به یک مرکز واحدهای تابعه آن فقط اجازه انتشار یک نشریه داخلی داده می‌شود.

تبصره ۲- صدور مجوز انتشار نشریات دولتی با رعایت سایر قوانین مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۶- عدم رعایت ضوابط مندرج در ماده ۲ قانون مطبوعات و این آیین‌نامه از سوی نشریات

داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی منجر به صدور تذکر کتبی و در صورت تکرار تخلف موجب ابطال مجوز خواهد شد.

ماده ۱۷- وزارت ارشاد اسلامی برای صاحب امتیاز، پروانه انتشار و برای مدیر مسئول، کار مدیر

مسئولی صادر می‌نماید.

ماده ۱۸- وزارت ارشاد اسلامی می‌تواند جهت اجرای ماده ۱۱ قانون مطبوعات، تحقیقات لازم را به

عمل آورده و در اختیار هیأت نظارت بر مطبوعات قرار دهد. وزارت خانه‌ها و ارگان‌های ذیربط موظفند همکاری‌های لازم را به عمل آورند.

ماده ۱۹- متقاضیانی که صلاحیت انتشار نشریه توسط آنان براساس بند ۴ و یا تبصره ۵ ماده ۹ قانون

مطبوعات مورد تأیید هیأت نظارت بر مطبوعات قرار نگرفته‌است، نمی‌توانند مجدداً تقاضای انتشار نشریه نمایند.

ماده ۲۰- تاریخ رسمی تقاضای پروانه انتشار نشریه زمانی است که کلیه مدارک مورد نیاز، از سوی

متقاضی ارائه شده باشد.

ماده ۲۱ - هرگاه صاحب امتیاز نشریه‌ای فوت نماید پروانه انتشار آن نشریه لغو می‌شود. وارثان قانونی واجد شرایط در تقاضای صدور امتیاز نشریه با نام نشریه‌مورث خود اولویت دارند.

فصل سوم - مواردی که مطبوعات (صاحبان پروانه و مدیران مسئول) موظف به رعایت آن می‌باشند:

ماده ۲۲ - مطبوعاتی که به شکل روزنامه‌ای منتشر می‌شوند مکلف به درج نام به‌طور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل و شماره صفحه در بالای تمام صفحات و نیز قیمت در صفحه اول می‌باشند. همچنین مطبوعاتی که به شکل مجله‌ای منتشر می‌شوند موظف به درج نام به‌طور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل، تعداد صفحات و قیمت بر روی جلد و نیز قید شماره هر صفحه در تمام صفحات می‌باشند.

تبصره - اضافه کردن هرگونه کلمه یا عبارت به نام و یا آرم نشریه به جز آنچه که در پروانه انتشار و یا مجوز چاپ نشریه ذکر شده است ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۳ - هر یک از مطبوعات موظف به داشتن محلی به‌عنوان دفتر نشریه می‌باشند. صاحب پروانه نشریه موظف است نشانی محل دفتر نشریه را پس از اخذ پروانه انتشار کتباً به وزارت ارشاد اسلامی اعلام نماید.

تبصره - صاحب امتیاز نشریه موظف است در صورت تغییر نشانی محل دفتر نشریه، مراتب را کتباً ظرف مدت ۴۸ ساعت در تهران به وزارت ارشاد اسلامی و در شهرستان‌ها به ادارات ارشاد اسلامی استان مربوطه اطلاع دهد.

ماده ۲۴ - کلیه مکاتبات مطبوعات با امضای صاحب پروانه یا مدیر مسئول نشریه و شخص دیگری که قبلاً از طرف مدیر مسئول کتباً معرفی شده باشد معتبر می‌باشد. مکاتبات شخص معرفی شده در مواردی که قانون مطبوعات و آیین‌نامه اجرایی آن را وظایف صاحب پروانه و یا مدیر مسئول شناخته است، اعتبار ندارد.

ماده ۲۵ - کلیه مطبوعات موظفند تیراژ خود را طبق فرمی که حاوی تعداد نسخ چاپ شده و تعداد نسخ برگشتی به تفکیک محل توزیع به وزارت ارشاد اسلامی ارسال نمایند که به صورت محرمانه نگهداری خواهد شد.

ماده ۲۶ - مدیر مسئول نشریه موظف است نام چاپخانه طرف قرارداد چاپ نشریه را کتباً به وزارت ارشاد اسلامی اعلام نماید.

ماده ۲۷ - مدیران چاپخانه‌ها می‌بایست همزمان با خروج هر شماره نشریه از چاپخانه دو نسخه در تهران به وزارت ارشاد اسلامی و در شهرستان‌ها و ادارات ارشاد اسلامی استان مربوطه تحویل و برگه اعلام وصول دریافت دارند.

تبصره - ناشران نشریات داخلی سازمان‌ها و مؤسسات نیز باید دو نسخه از نشریه خود را به محض انتشار به وزارت ارشاد اسلامی یا اداره ارشاد اسلامی استان مربوطه تحویل دهنده و برگ وصول دریافت دارند.

ماده ۲۸ - در صورت لغو پروانه انتشار نشریه با اعلام کتبی از سوی وزارت ارشاد اسلامی، صاحب پروانه موظف است مدارک دریافتی از قبیل پروانه انتشار، کارت مدیر مسئولی و کارت‌های خبرنگاری را ظرف مدت ۱۰ روز مسترد نماید با سو استفاده کنندگان از این مدارک برابر قانون رفتار خواهد شد.

فصل چهارم - سایر مقررات

ماده ۲۹ - وزارت ارشاد اسلامی در بررسی نشریات از همکاری مراکز ذیصلاح استفاده می‌نماید.

ماده ۳۰ - وزارت ارشاد اسلامی سه ماه قبل از اتمام دوره هیأت نظارت بر مطبوعات، ضمن درج آگهی در نشریات کثیرالانتشار، دعوت‌نامه‌ای به منظور اعلام نامزدی به مدیران مسئول مطبوعات ارسال نموده و پس از تأیید صلاحیت نامزدها توسط هیأت جدید مندرج در تبصره ۴ ماده ۱۰ قانون مطبوعات، مجدداً از کلیه مدیران مسئول جهت برگزاری انتخابات دعوت می‌نماید. جلسه با حضور اکثریت مطلق مدیران مسئول رسمیت می‌یابد و اخذ رأی با ورقه و به صورت مخفی خواهد بود و نماینده انتخابی می‌بایست اکثریت مطلق آرای حاضران را به دست آورد.

- تبصره ۱- چنانچه در مرحله اول اکثریت حاضر نشوند جلسه بعد پس از دو هفته تشکیل خواهد شد.
این جلسه با حضور (۳). (۱) مدیران مسئول رسمی خواهد بود.
تبصره ۲- حق رأی مدیر مسئول قابل تفویض نمی‌باشد.

میرحسین موسوی - نخست‌وزیر

اجرای نرخ‌های قبول مراسلات فوری کیسه مخصوص مطبوعات و اصلاحیه اضافه نرخ هوایی جهت قبول امانات هوایی بین شهری موضوع تصویب‌نامه ۹۴۱۶۰ - ۱۳۵۵/۱۲/۲۸ - ۱۳۶۲/۱۰/۱۸ - ۱۳۶۲/۱۰/۲۴ - ۱۳۶۲/۱۰/۲۴ - ۱۱۶۵ هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۱۸ بنا به پیشنهاد شماره ۱۸۰۶.ح. ۱۰۷۵۲.ک مورخ ۱۳۶۲/۶/۱۵ وزارت پست و تلگراف و تلفن و موافقت شماره ۱۰۸۱۶, ۲۴, ۸۱۹۳ مورخ ۱۳۶۲/۷/۳۰ وزارت اقتصادی و دارایی به استناد اجازه حاصله از ماده اول قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۰ تصویب نمودند، وزارت پست و تلگراف و تلفن نرخ‌های قبول مراسلات فوری، کیسه مخصوص مطبوعات و همچنین اصلاحیه اضافه نرخ هوایی جهت قبول امانات هوایی بین شهری موضوع تصویب‌نامه شماره ۹۴۱۶۰ مورخ ۱۳۵۵/۱۲/۲۵ هیأت وزیران را به شرح زیر از تاریخ ۱۳۶۲/۱۱/۱۱ به موقع اجرا بگذارد.

الف - نرخ قبول مراسلات فوری:

۱ - برای هر پاکت شهری ۲۵ ریال؛

۲ - برای هر پاکت بین شهری (داخله کشور) ۵۰ ریال.

ب - نرخ قبول کیسه مخصوص مطبوعات:

۱ - کیسه‌های به مقصد داخله کشور (بین شهری) به ازای هر کیلوگرم ۱۰ ریال؛

۲ - حق‌الثبت سفارشی کیسه‌های به مقصد داخله کشور ۱۰۰ ریال؛

۳ - کیسه‌های به مقصد خارج از کشور به ازای هر کیلوگرم ۷۵ ریال؛

۴ - حق‌الثبت سفارشی کیسه‌های به مقصد خارج از کشور ۳۵۰ ریال.

ج - اضافه نرخ هوایی:

- جهت قبول امانات هوایی بین شهری پیش‌بینی شده در تصویب‌نامه شماره ۹۴۱۶۰ مورخ

۱۳۵۵/۱۲/۲۵ هیأت وزیران به طریق زیر اصلاح و جایگزین می‌شود.

۱- تا یک کیلوگرم اولیه هر امانت ۳۰ ریال؛

۲- نسبت به مازاد یک کیلوگرم به ازای هر ۵۰۰ گرم اضافه وزن و کسر آن ۱۵ ریال.

میرحسین موسوی - نخست‌وزیر

تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی در مطبوعات

۱۳۶۲/۰۲/۱۴ - ۱۰۶۱۶ - ۱۳۶۲/۰۲/۲۰ - ۹۴

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۲/۲/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱,۳۱۲,۸۰۸ مورخ ۱۳۶۲/۱/۱۴ وزارت

ارشاد اسلامی و به استناد تصویب‌نامه شماره ۹۷۲۹۴ مورخ ۱۳۵۶/۲/۲۶ تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی را

در مطبوعات به شرح صورت جلسه مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۷ پیوست که به امضای نمایندگان وزارتخانه‌های

امور اقتصادی و دارایی، دادگستری و سازمان برنامه و بودجه رسیده تصویب و اجرای آن را از اول سال

۱۳۶۲ تایید نمودند.

میرحسین موسوی - نخست‌وزیر

صورت جلسه: براساس تصویب‌نامه شماره ۶۴۵۴ مورخ ۱۳۴۴/۶/۳ و اصلاحیه شماره ۹۷۲۹۴ مورخ

۱۳۵۶/۱۰/۱۱ هیأت وزیران و به دنبال دعوت معاونت فرهنگی وزارت ارشاد اسلامی از نمایندگان

تام‌الاختیار ذیربط به منظور بررسی و در صورت لزوم تجدیدنظر در نرخ آگهی‌های دولتی، طی دو نشست

تعرفه نرخ آگهی‌های دولتی سال جاری بصورت ذیل اصلاح و برای سال ۱۳۶۲ نرخ‌گذاری گردید:

(توضیح اینکه هیچگونه افزایشی در قیمت‌گذاری‌های مورد نظر صورت نگرفته)

۱- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها تا ده هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۱۰۰ ریال - یکصد ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۸۰ ریال - هشتاد ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۵۰ ریال - پنجاه ریال).

۲- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از ده هزار تا پنجاه هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۳۰۰ ریال - سیصد ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۲۰۰ ریال - دویست ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۱۰۰ ریال - یکصد ریال).

۳- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از ۵۰ هزار تا یک صد هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۶۰۰ ریال - ششصد ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۴۰۰ ریال - چهارصد ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۲۵۰ ریال - دویست و پنجاه ریال).

۴- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از یکصد هزار تا دویست و پنجاه هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۱۰۰۰ ریال - یک هزار ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۸۰۰ ریال - هشتصد ریال)؛

ج- صفحات داخلی (۴۰۰ ریال - چهار صد ریال).

۵- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از دویست و پنجاه هزار تا سیصد و پنجاه هزار است.

الف- صفحه اول سطری (۱۲۰۰ ریال - یک هزار و دویست ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۹۰۰ ریال - نهصد ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۴۵۰ ریال - چهار صد و پنجاه ریال).

۶- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از سیصد و پنجاه هزار به بالا است.

الف- صفحه اول سطری (۱۳۰۰ ریال - یک هزار و سیصد ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۱۰۰۰ ریال - یک هزار ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۵۰۰ ریال - پانصد ریال).

تبصره- وزارت ارشاد اسلامی مجاز می‌باشد در بندهای فوق نسبت به کاهش یا افزایش تا ۱۰٪/نسخ

فروخته شده، آنها را مشمول نرخ یک بند بالا یا پایین‌تر این تعرفه قرار دهد.

۷- نرخ چاپ آگهی‌های ثبتی و دادگستری

الف- نرخ هر سطر آگهی‌هایی اجرایی، آگهی‌های مربوط به مواد ۹ و ۱۰ قانون ثبت، آگهی‌های

تجدیدی و نوبتی، آگهی‌های فقدان سند و آگهی‌های حر وراثت و آگهی‌های مواد ۹۴ و ۱۰۰

قانون آیین دادرسی مدنی (۵۰ ریال - پنجاه ریال) می‌باشد؛

ب- نرخ آگهی‌های ثبت شرکت‌ها و مالکیت‌های صنعتی از قرار هر سطر ۹۰ ریال - نود ریال

می‌باشد.

۸- نرخ چاپ آگهی‌های دولتی در روزنامه‌هایی که به زبان خارجی در تهران منتشر می‌شوند بر حسب

نسخ فروخته شده (۲۵٪) اضافه می‌شود.

۹- چون روزنامه‌ها و مجلات برای چاپ آگهی‌های رنگی متحمل مخارجی علاوه بر مخارج معمولی

می‌شوند در محاسبات مربوط به آگهی‌های رنگی (۲۰٪) بهای آگهی برای هر رنگ با توجه به نسخ

فروخته شده افزوده می‌شود.

۱۰- هزینه تهیه عکس و کلیشه با سازمان آگهی دهنده است.

۱۱- مبنای محاسبه آگهی‌ها براساس استفاده از حروف ۹ پونظ برای چاپ متن و سطرشمار مورد تایید

وزارت ارشاد اسلامی بوده و در مورد بند ۷ هر ۵ کلمه یک سطر محسوب می‌شود، حداقل فاصله سطرها

از هم باید چهار پونظ باشد.

اسامی نمایندگان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیربط:

- ۱- برادر حسین وجدانی: نماینده وزارت اقتصاد و دارایی؛
- ۲- برادر اخوان حیدری: نماینده وزارت اقتصاد و دارایی؛
- ۳- برادر محمود قرطبه: نماینده وزارت دادگستری؛
- ۴- برادر ظهور عباسیان: نماینده سازمان برنامه و بودجه؛
- ۵- برادر محمد عظیمی: نماینده سازمان ثبت؛
- ۶- برادر علی اصغر فرامریان: نماینده وزارت ارشاد اسلامی؛
- ۷- برادر مسعود شفیعی: سرپرست اداره آگهی‌های دولتی.

میرحسین موسوی - نخست‌وزیر

تأیید تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی در مطبوعات

۱۳۵۸/۰۸/۱۴ - ۵۲۳۵۸ - ۱۳۵۸/۰۸/۱۴ - ۹۰۸

هیأت وزیران دولت موقت جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۱۳۵۸/۸/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۴۱۴۵،۵۲،۶۰۵ مورخ ۱۳۵۸/۵/۱۷ وزارت ارشاد ملی و به استناد تصویب‌نامه شماره ۹۷۲۹۴ مورخ ۱۳۵۶/۲/۲۶ تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی را در مطبوعات به شرح صورتجلسه مورخ ۱۳۵۸/۲/۲۶ پیوست که به امضای نمایندگان وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، دادگستری و سازمان برنامه و بودجه رسیده تصویب و اجرای آن را از تاریخ ۵۸/۳/۱۰ تأیید نمودند.

نخست‌وزیر - مهندس مهدی بازرگان

۵- مصوبات قوه قضاییه

شماره ۱/۸۶/۵۱۴۶

۱۳۸۶/۵/۸

بخشنامه به رؤسای محترم کل دادگستری‌ها

با عنایت به صلاحیت شوراهای حل اختلاف به موجب بند الف ماده ۷ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳۴ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و اهمیت آنها در افزایش مشارکت مردمی و گسترش

فرهنگ صلح و سازش و ایجاد رضایت‌مندی اصحاب دعوا و به‌منظور جلوگیری از اطاله دادرسی و کاهش تراکم امور و جلوگیری از اتلاف وقت محاکم و دادسراها و بهره‌مندی اصحاب مطبوعات و رسانه از مزایای میانجیگری و مصالحه و در راستای بند ۹ سیاست‌های کلان قضایی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و ضمن توجه دادن قضات شریف به مواد مندرج در فصل نهم از باب اول قانون آیین دادرسی و دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی و ماده ۱۹۵ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مبنی بر استفاده از صلح و سازش در حل و فصل دعاوی و خودداری از توسل به روش‌های رسمی دادرسی، در جهت ایجاد زمینه لازم ارجاع دعاوی مطبوعاتی به شوراهای حل اختلاف، مقتضی است رؤسای کل محترم دادگستری استان‌ها شعبی از شوراهای حل اختلاف را در مرکز استان‌ها یا بر حسب ضرورت در سایر شهرستان‌ها، به دعاوی مطبوعاتی اختصاص دهند و اعضای شورای تخصصی مطبوعات را با رعایت مفاد ماده ۵ آیین‌نامه فوق‌الذکر و بخشنامه شماره ۱/۸۴/۱۴۷۳۹ - ۱۳۸۴/۱۰/۲۸ از میان کارشناسان و متخصصان دارای تجربه و تبحر در امور مطبوعاتی و رسانه‌ای که مهارت لازم جهت ایجاد صلح و سازش را دارند، انتخاب نمایند. در جهت اثربخشی اقدامات شورای حل اختلاف ویژه مطبوعات، رؤسای دادگستری‌ها موظفند ضمن انتخاب و معرفی قاضی مشاور شورای تخصصی مطبوعات، زمینه مساعد برای امکان استفاده از همکاری و مساعدت سایر مراجع و اشخاص مصلح و مؤثر و همچنین تعامل و همکاری بین شورای حل اختلاف تخصصی مطبوعات، مرجع قضایی ذیصلاح، هیأت نظارت بر مطبوعات و سایر مراجع ذیربط را فراهم آورند.

رئیس قوه قضائیه - سیدمحمودهاشمی شاهرودی

۶- مصوبات دیوان عدالت اداری

تاریخ: ۸۵/۳/۲۸ شماره دادنامه: ۱۸۹ کلاسه پرونده: ۸۵/۱۸۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکلی: حزب جوانان ایران اسلامی.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۰ هیأت نظارت بر مطبوعات.

مقدمه: شاکی به شرح دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، مدیرکل امور مطبوعات و خبرگزاریهای داخلی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طی نامه شماره ۱۲۴/۴۲۵۳ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۶ در تاریخ ۱۳۸۴/۱۲/۱ اعلام نموده هیأت نظارت بر مطبوعات در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۰ درخواست انتشار ماهنامه به صاحب امتیازی حزب جوانان ایران اسلامی را رد نموده است. از آنجائی که تصمیم مذکور مغایرت آشکار با قانون اساسی علی‌الخصوص اصول بیستم و بیست و ششم و بندهای ۲ و ۷ اصل سوم قانون مذکور نیز سایر قوانین موضوعه دارد، رسیدگی و ابطال تصمیم مذکور مورد تقاضا است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

طبق ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری تصویب نامه‌ها و آیین نامه‌ها و سایر مقررات دولتی از جهات مندرج در ماده مذکور قابل اعتراض و رسیدگی در هیأت عمومی دیوان است. نظر به اینکه تصمیم مورد اعتراض در خصوص مورد انشاء شده و متضمن وضع قاعده آمره عام و کلی نیست، لذا از مصادیق ماده ۲۵ فوق‌الذکر محسوب نمی‌شود و موردی برای رسیدگی و اتخاذ تصمیم در زمینه اعتراض نسبت به تصمیم مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۱۰ هیأت نظارت بر مطبوعات در هیأت عمومی دیوان وجود ندارد و پرونده به شعبه اول بدوی اعاده می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضائی دیوان عدالت اداری

مقدس‌ی فرد

ابطال موادی از آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات

تاریخ: ۸۴/۳/۲۲ شماره دادنامه: ۱۱۴-۱۱۵ کلاسه پرونده: ۳۲۲/۸۱، ۶۴۲/۸۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: ۱- خانم فاطمه مجابی ۲- حزب مردم ساوه

موضوع شکایت و خواسته: ابطال موادی از آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات.

مقدمه: الف- خانم فاطمه مجابی در دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، ۱- تبصره ۲ ماده یک آیین‌نامه «نسخه دیجیتال نشریات چاپی دارای مجوز نیاز به اخذ مجوز جداگانه ندارد.» خلاف تبصره ۳ ماده یک الحاقی ۱۳۷۹/۱/۳ قانون مطبوعات است، چرا که در این تبصره نشریات الکترونیکی، مشمول مواد قانون مطبوعات از جمله اخذ مجوز است در حالی که در تبصره ۲ ماده یک آیین‌نامه موصوف، نسخه دیجیتال نشریات چاپی از گرفتن مجوز معاف شده است؛ ۲- در ماده ۲ آیین‌نامه «در نامگذاری نشریه باید از کلماتی استفاده شود که با نشریات موجود و یا نشریاتی که به‌طور موقت یا دائم تعطیل شده‌اند اشتباه نشود و موجب تداعی نام آنها نباشد. همچنین نام نشریه نباید از کلمات نامأنوس باشد و یا ایجاد شبهه وابستگی به سازمان‌های دولتی بنماید. در صورت بروز هرگونه اختلاف مرجع تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواهد بود.» مرجع تشخیص تخلفات در محدوده این ماده را وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دانسته در حالی که در ماده ۳۳ اصلاحی قانون مطبوعات، رسیدگی به همه این امور در صلاحیت مرجع قضائی نهاده شده، لذا قید مندرج در بخش اخیر ماده ۲ آیین‌نامه که نافی صلاحیت محکمه است بر خلاف قانون می‌باشد؛ ۳- در تبصره یک ماده ۹ آیین‌نامه «درج شایعات به نحوی که اصل مطلب کذب باشد و به قصد تشویش اذهان عمومی صورت گرفته باشد ممنوع است.» با بند ۱۱ ماده ۶ قانون مطبوعات منافات دارد. زیرا مبادرت به تفسیر و توسعه و تضییق این بند قانونی در مورد شایعه و درج آن کرده که خروج از حدود آیین‌نامه نویسی است؛ ۴- تبصره ۲ ماده ۹ آیین‌نامه «نقدهای علمی از شمول بند ۱۲ الحاقی ماده ۶ قانون مطبوعات مستثنی است.» بر خلاف بند ۱۲ ماده ۶ قانون مطبوعات است چرا که مبادرت به تقیید و نیز تفسیر قانون که در صلاحیت محاکم و مجلس شورای اسلامی است نموده است؛ ۵- ماده ۱۰ آیین‌نامه «تغییر نام، روش و ترتیب انتشار نشریه بدون اطلاع و تصویب هیأت نظارت بر مطبوعات ممنوع می‌باشد. تغییر در سایر موارد با تایید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بلامانع است.» بر خلاف قانون مطبوعات است چرا که با قید (تغییر در سایر موارد) که مبهم می‌باشد اختیارات هیأت نظارت را محدود کرده است؛ ۶- تبصره ماده ۱۰ آیین‌نامه «هیأت نظارت بر

مطبوعات حداکثر ظرف ۳ ماه به تقاضای تغییر وضعیت رسیدگی و اعلام نظر می‌کند در صورت انقضای مهلت مقرر، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است درخواستهای مزبور را بررسی و مراتب تایید یا رد تقاضا را به نشریه اعلام نماید. تبدیل ترتیب انتشار روزنامه از مفاد این تبصره مستثنی است.» بر خلاف ماده ۱۳ قانون مطبوعات است. زیرا در قانون یاد شده به وزارت فرهنگ و ارشاد این اجازه داده نشده است تا پس از گذشت ۳ ماه راساً به درخواست متقاضی رسیدگی کند و مجوز بدهد؛ ۷- ماده ۱۱ آیین‌نامه «نشریه اجاره‌ای به نشریه‌ای اطلاق می‌شود که صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن به موجب اجاره‌نامه‌ای اختیارات قانونی خود را در قبال دریافت وجه به فرد یا مؤسسه‌ای واگذار می‌نماید.» مبادرت به تفسیر قانون کرده که از صلاحیت وی خارج و در صلاحیت محکمه و مجلس شورای اسلامی است؛ ۸- تبصره ماده ۱۴ آیین‌نامه «منظور از گروه‌های غیر قانونی، گروه‌هایی هستند که از طریق وزارت کشور رسماً غیر قانونی اعلام شده باشند» با تبصره ۸ ماده ۹ قانون مطبوعات مخالفت دارد. زیرا در این تبصره قانونی، چنین تفسیری از گروه‌های غیر قانونی به عمل نیامده و این موضوع و تفسیر آن در صلاحیت دادگاه صالح و قانون مصوب مجلس است و نیز آیین‌نامه حق تفسیر قانون را ندارد؛ ۹- تبصره ۲ ماده ۲۴ آیین‌نامه «توزیع نشریه خارج از محدوده جغرافیائی شخص حقوقی (صاحب امتیاز) بلا مانع است.» بر خلاف بند ۲ بخش ب ماده ۹ قانون مطبوعات است که صراحتاً محدوده جغرافیائی نشریات متعلق به اشخاص حقوقی و عدم خروج آنها از این محدوده را معین کرده است؛ ۱۰- ماده ۳۳ آیین‌نامه «فعالیت مطبوعاتی مندرج در تبصره ۸ الحاقی ماده ۹ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹ شامل فعالیت‌های تحریری خواهد بود که جنبه استمرار داشته و در مقابل آن حق الزحمه ثابت دریافت شود.» برخلاف تبصره ۸ الحاقی ماده ۹ قانون مطبوعات است و مبادرت به تضییق و توسعه قانون و تفسیر آن پرداخت که خارج از صلاحیت آیین‌نامه است؛ ۱۱- ماده ۳۴ آیین‌نامه «در کلیه مواردی که هیأت نظارت بر مطبوعات، اختیار توقیف موقت یا لغو پروانه نشریات را دارد، باید قبل از هرگونه اتخاذ تصمیم موارد تخلف را کتباً به مدیر مسئول نشریه با قید حداقل یک هفته مهلت پاسخگویی ابلاغ نماید.» بر خلاف موارد مربوط به اختیارات هیأت نظارت مندرج در ماده ۱۰ قانون مطبوعات است چرا که مبادرت به تضییق دایره اختیار وی در

توقیف و لغو پروانه از حیث موظف نمودن هیأت به رعایت تشریفات که خارج از محدوده قانون می‌باشد نموده است؛ ۱۲- ماده ۳۵ و تبصره آن «جلسات شور و اتخاذ تصمیم هیأت منصفه، بدون حضور رئیس دادگاه برگزار خواهد شد.

تبصره- در صورتی که بنا به تصمیم اکثریت اعضای هیأت منصفه حضور رئیس دادگاه برای رسیدگی برخی از موارد ضروری باشد رئیس دادگاه صرفاً برای همان موضوع در جلسه حاضر خواهد شد.» بر خلاف مفاد ماده ۴۳ قانون مطبوعات است. زیرا مبادرت به تعیین تکلیف برای قاضی و نحوه دادرسی نموده که خروج از حوزه آیین‌نامه نویسی است. لذا از محضر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تقاضای رسیدگی و حسب مورد ابطال موارد یاد شده را دارد. معاون دفتر امور حقوقی دولت در پاسخ به شکایت مذکور مبادرت به ارسال تصویر نامه شماره ۱۰۲/۵۳۵ مورخ ۱۳۸۲/۳/۵ و نظریه تفصیلی شماره ۱۲/۱۱۵۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۳ معاون امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نموده است. در نامه اخیر آمده، در پاسخ به موارد ادعایی شاکی (به ترتیب در دادخواست) توضیحات زیر ارائه می‌شود:

۱- در تبصره ۲ ماده یک آیین‌نامه فوق‌الذکر نسخه الکترونیک از اخذ مجوز معاف نشده است، زیرا نشریات چاپی و مکتوب قبلاً از هیأت نظارت بر مطبوعات مجوز گرفته‌اند و لذا اخذ مجوز مجدد برای همان نشریه تحصیل حاصل و بدون دلیل و بی‌معنی است؛

۲- در ماده ۲ آیین‌نامه اجرائی به هیچ وجه نفی صلاحیت دادگاه نشده است، بلکه صلاحیت عام دادگاه در تمام امور به‌عنوان یک اصل پذیرفته شده است. لیکن در این ماده به لحاظ حرفه‌ای و به دلیل تعیین یک مرجع اداری برای پیشبرد سریع کار و پاسخ دهی به مراجعین، یک مرجع اداری تعیین شده است. در این جا صلاحیت وزارت ارشاد یک صلاحیت اداری است. در حالی که صلاحیت دادگاه یک صلاحیت قضایی است. یعنی وزارت ارشاد به‌عنوان یک واحد اجرائی فقط اعلام نظر می‌کند و نه رسیدگی قضائی و مسلماً نظر ارشاد مانند نظر هر کارشناسی برای دادگاهها الزام‌آور نیست. لذا در این ماده نه صراحتاً و نه ضمناً نفی صلاحیت دادگاه نشده است؛

- ۳- هیچ مغایرتی بند ۱۱ ماده ۶ قانون مطبوعات با تبصره یک ماده ۹ آیین‌نامه اجرائی ندارد. زیرا شأن و فلسفه وجودی آیین‌نامه اجرائی تشریح مواد مبهم قانون است تا ابهامات قانون در حدود قانون و مقام اجرا را روشن کند. هدف از تدوین تبصره یک ماده ۹ تعریف و تشخیص مرز تعریف و مطالب خلاف واقع در مطالبی که به آن به صورت کلی شایعه گفته می‌شود، می‌باشد؛
- ۴- تبصره ۲ ماده ۹ آیین‌نامه کاملاً مطابق با قانون است. زیرا اولاً در خود قانون مطبوعات یکی از وظایف اصلی مطبوعات انتقاد سازنده ذکر شده است و تفکیک این مطلب نیز ضروری است که نفی با نقد متفاوت است. تبصره ۲ ماده ۹ آیین‌نامه به نقدهای علمی اشاره می‌کند. در حالی که بند ۱۲ ماده ۶ قانون مطبوعات به معنای نفی است. لذا موضوع نقد علمی از بند ۱۲ ماده ۶ قانون مطبوعات خروج موضوعی دارد. ضمن اینکه باید در نظر داشت که طبق اصول و قواعد حقوقی، اصل، حقوق است و حدود و محدودیت استثناء است و بنابراین طبق اصل مطبوعات همیشه حق انتقاد سازنده دارند.
- ۵- وظایف هیأت نظارت در قانون مشخص بوده و طبق قواعد مسلم حقوقی، نمی‌توان بیش از وظایف مشخص شده در قانون، وظایفی بر آن تحمیل کرد. لذا مواردی اضافه بر مواد ذکر شده در قانون، که جزء موارد اجرائی محسوب است و به ویژه با توجه به ماده ۴۵ قانون مطبوعات به عهده وزارت ارشاد می‌باشد و لذا این تبصره موجب تحدید اختیارات هیأت نظارت نمی‌باشد؛
- ۶- در ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات بحث دادن مجوز مطرح نیست. بلکه رسیدگی به تقاضای تغییر وضعیت نشریه مطرح است که مسلماً چنین نشریه‌ای قبلاً مجوز لازم را از هیأت نظارت اخذ کرده است. اشاره به این نکته نیز ضروری است که وقتی در قانون به هیأت نظارت مهلت سه ماه جهت پاسخ به متقاضی جهت دریافت مجوز داده شده است، به طریق اولی نباید پاسخ دهی به تغییر وضعیت یک نشریه بیش از سه ماه طول بکشد. این تبصره بنا به وحدت ملاک از ماده فوق‌الذکر به هیأت نظارت مهلت سه ماهه جهت تغییر وضعیت یک نشریه داده است و این ماده نیز اساساً مغایرتی با قانون ندارد؛

۷- ماده ۱۱ آیین‌نامه اجرائی فقط واژه (اجاره) که در تبصره ۳ ماده ۸ قانون مطبوعات دارای ابهام بوده است را شرح و توضیح داده است و از آن رفع ابهام کرده است. شاکیه نگفته است که تفسیر مذکور در ماده ۱۱ آیین‌نامه مغایر با کدام یک از مواد قانون مطبوعات و یا حتی قانون اساسی است. لذا با توجه به اینکه واژه اجاره مطلق بوده و کلیت ماده را دارای ابهام می‌نموده است، توضیح لازم در این مورد بیان شده است؛

۸- تبصره ماده ۱۴ آیین‌نامه اجرائی علاوه بر اینکه هیچ مغایرتی با قانون مطبوعات ندارد، بلکه دقیقاً در چارچوب قانون تنظیم شده است. زیرا مطابق قانون احزاب، مرجع صالح برای صدور مجوز برای احزاب و تشخیص قانونی بودن گروه‌های سیاسی، وزارت کشور است. لذا تبصره مذکور کاملاً منطبق بر قانون احزاب بوده و واژه گروه‌های غیرقانونی مندرج در تبصره ۸ ماده ۹ قانون مطبوعات را که کلی و دارای ابهام است، در چهارچوب قوانین جاری تعریف کرده است؛

۹- قانون مطبوعات در ماده ۷ توزیع، انتشار و چاپ را از هم تفکیک کرده است. لذا در آیین‌نامه اجرائی براساس این موارد اقدام به توضیح موارد مذکور کرده است. دلیل عدم مغایرت تبصره ۲ ماده ۲۴ آیین‌نامه اجرائی با بند ۲ بخش ب ماده ۹ قانون مطبوعات این است که اولاً هرگونه تفسیری که در زمینه حدود مطبوعات است بنا به اقتضای اصل آزادی مطبوعات باید مضیق باشد و حداقل محدودیت را ایجاد نماید و لذا باید به حداقل اکتفا کرد. در ماده ۷ قانون مطبوعات چهار واژه ذکر شده که هر کدام معنای خاص خود را دارد. آنچه در ماده دیگر مورد ادعای شاکیه (بند ۲ بخش ب ماده ۹) آمده است انتشار است. باید دید آیا مفهوم واژه انتشار با واژه توزیع یکی است و مترادف است؟ قانونگذار از تفکیک این واژه‌ها هدف خاص داشته است. آنچه در قانون آمده واژه انتشار است (که ظاهراً مورد نظر شاکیه است) و این با واژه توزیع (تبصره ۲ ماده ۲۴ آیین‌نامه) متفاوت است. در قانون به انتشار اشاره شده و در آیین‌نامه اجرائی، توزیع مد نظر بوده است. لذا مغایرتی با هم ندارند؛

۱۰- در این مورد ابتدا باید دید منظور شاکیه چیست؟ آیا در ماده ۳۳ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات توسعه داده شده یا تضییق شده است؟ شاکیه باید خواسته خود را صریح و دقیق مشخص نماید. نامبرده ماده ۳۳ را توأمان باعث توسعه و تضییق قانون اعلام کرده است که این دو واژه با هم متضاد است و با هم جمع شدنی نیست. یعنی چنانچه ماده ۳۳ آیین‌نامه، قانون را توسعه داده باشد چطور می‌تواند همزمان آنرا تضییق هم کرده باشد و بالعکس. قانون مطبوعات موارد را به‌طور کلی بیان کرده و چهارچوب‌ها را مشخص کرده است و در آیین‌نامه اجرائی جزئیات و موارد اجرایی تشریح شده است، از نظر وزارت ارشاد که متولی اصلی در عرصه فعالیت مطبوعاتی در کشور است، فعالیت‌های اساسی و اصولی که در عرصه مطبوعات به‌عنوان فعالیت مطبوعاتی شناخته می‌شود، آن مشاغل و اقداماتی است که در راه‌اندازی یک نشریه نقش اساسی دارد. به عبارت دیگر اقداماتی است که به‌طور اساسی در مطبوعات و نتیجه کار مطبوعات اثر دارد و لذا اقدامات جنبی که تأثیری در راه‌اندازی مطبوعات ندارد عرفاً فعالیت مطبوعاتی قلمداد نمی‌شود و چنانچه اختلاف پیش آید چون تبصره ۸ ماده ۹ فعالیت و حق افراد را محدود می‌کند باید تفسیر مضیق شود و بنابراین اقدامات افراد را به صورت غیر مستمر و هرازگاهی برای یک نشریه را نمی‌توان فعالیت مطبوعاتی قلمداد کرد؛

۱۱- با توجه به اینکه وزیر ارشاد ریاست هیأت نظارت را بر عهده دارد ماده ۳۴ هیچ محدودیتی در اختیارات هیأت نظارت ایجاد نکرده است بلکه از نظر رعایت اصول اداری و اصول کلی ایجاد حق دفاع و پاسخگویی برای صاحبان امتیاز نشریات، هیأت را موظف به دادن مهلت پاسخ کرده است. ضمن اینکه به نظر می‌رسد برای جلوگیری از تراکم کار در دادگستری و کاستن از حجم دعاوی راه حل مطلوبی است؛

۱۲- این ماده بر مبنای اصل استقلال هیأت منصفه در شور و تصمیم‌گیری منحصراً در اختیار و از وظایف هیأت منصفه است و از مفهوم ماده استنباط می‌شود که حضور فردی غیر از هیأت منصفه، ولو قاضی رسیدگی‌کننده، جایز نیست. معلوم نیست بر چه اساسی شاکیه، معتقد به تعیین

تکلیف نمودن ماده ۳۵ برای قاضی است. آیا ذکر اینکه جلسات شور هیأت منصفه بدون حضور قاضی (رئیس دادگاه) انجام خواهد شد تعیین تکلیف برای قاضی است؟ یا اینکه باید اذعان داشت که قاضی در جلسات شور هیأت منصفه هم حق رسیدگی و صدور رأی دارد؟ چنین استنباطی حتی از نظر غیر حقوقدانان هم بسیار بعید و غیر عقلانی است. وظیفه یک دادگاه رسیدگی به جرایم و تعیین مجازات پس از اعلام نظر هیأت منصفه (تبصره ۱ و ۲ ماده ۴۳) است. در ماده ۴۳ قانون مطبوعات هیچ دلیلی یا حتی اشاره‌ای مبنی بر حق دخالت قاضی در اتخاذ تصمیم و یا مشارکت در شور هیأت منصفه ملاحظه نمی‌گردد. با توجه به موارد فوق‌الذکر تقاضای رد دعوی شاکیه مورد استدعا است. به دبیر کل حزب مردم ساوه در شکایت‌نامه تقدیمی اعلام داشته‌اند، در تبصره ۲ ماده یک قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ و اصلاحیه ۱۳۷۹/۱/۳۰ مجلس تصریح گردیده است «نشریه‌ای که بدون اخذ پروانه از هیأت نظارت بر مطبوعات منتشر گردد از شمول قانون مطبوعات خارج بوده و تابع قوانین عمومی است.» در همین راستا با عنایت به نحوه صدور مجوز و انتشار نشریات داخلی (بولتن‌ها) موضوع تبصره ۲ ماده ۶ همان قانون «برای استفاده کارکنان رایگان بودن تنها اجازه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با رعایت ماده ۲ قانون مطبوعات را کافی دانسته است.»

۱- هیأت وزیران در آیین‌نامه اجرائی اخیرالتصویب قانون مطبوعات بدعتی را پایه‌گذاری کرده است و با اضافه نمودن مفادی در ماده ۱۷ آیین‌نامه اجرائی اقدام به تأیید مجازات تخطی از این آیین‌نامه و ماده ۲ قانون برای نشریات داخلی نموده است. در حالی که در آیین‌نامه اجرائی امکان قانونگذاری نیست و نمی‌توان فراتر از قانون مربوطه اقدام نمود. مضافاً اینکه طبق تبصره ۲ ماده یک قانون مطبوعات چون نشریات داخلی از هیأت نظارت بر مطبوعات مجوز اخذ نمی‌کنند تابع قوانین عمومی هستند و همچنین تعیین مجازات در فصل ششم قانون مطبوعات صراحتاً مشخص گردیده است. در حالی که در آیین‌نامه اجرائی علاوه بر تعیین مجازات که سلب‌کننده حقوق حقه نشریات داخلی است قید ابطال مجوز به‌عنوان مجازات مؤثر جای تأمل دارد و نهایتاً اینکه

قانونگذار تنها شرط کافی برای نشریات داخلی را رعایت ماده ۲ همان قانون با قیدهای مشخص معین نموده است.

۲- در بندهای ۳ و ۴ ماده ۱۶ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات «عدم امکان درج آگهی بازرگانی و محدودیت ۴۸ صفحه‌ای برای نشریات داخلی» قید گردیده است در حالی که قانونگذار در تبصره ۲ ماده ۹ همان قانون «در صورت انتشار رایگان برای استفاده کارکنان با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با رعایت ماده ۲ همان قانون کافی دانسته است» و قید کافی بودن در انتهای تبصره قانونی امکان هرگونه شرط دیگری را غیر ممکن نموده است. لذا ایجاد محدودیت فراتر از قانون و همچنین قانونگذاری در بندهای ۳ و ۴ و به صورت نسبی در بند ۲ ماده ۱۶ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات خلاف قانون می‌باشد. مستدعی است با عنایت به توضیحات فوق‌الذکر نسبت به ابطال بندهای مذکور در ماده ۱۶ و کل ماده ۱۷ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات بررسی و موافقت به ابطال فرمایید. دفترا مور حقوقی دولت در پاسخ به ایشکایت طی نامه شماره ۱۸۳۱۶ مورخ ۱۳۸۳/۴/۲۲ مبادرت به ارسال تصویر نامه شماره ۱۰۹۴۰ مورخ ۸۱/۱۲/۳ نموده‌اند. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء بشرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

الف- حکم مقرر در ماده ۱۳ قانون مطبوعات متضمن تفویض مسئولیت بررسی صلاحیت متقاضیان امتیاز نشریه و مدیر مسئول آن ظرف ۳ ماه از تاریخ دریافت تقاضا و اعلام رد یا تایید صلاحیت آنان به وزیر ارشاد است. و حسب قسمت آخر ماده مذکور وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است حداکثر ظرف ۲ ماه از تاریخ موافقت هیأت نظارت برای متقاضی پروانه انتشار صادر کند. نظر باینکه مدلول ماده مذکور دلالتی بر جواز بررسی درخواستهای متقاضیان امتیاز نشریه توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تایید یا رد صلاحیت آنان در صورت انقضای سه ماه مقرر در قانون ندارد، بنابراین مفاد تبصره ماده ۱۰

آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات که مفهوم صلاحیت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این باب است مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه می‌باشد؛

۲- به صراحت قسمت اخیر بند ۲ بخش ب ماده ۹ قانون مطبوعات محدوده جغرافیائی انتشار هر نشریه، محدوده جغرافیائی شخصیت حقوقی صاحب امتیاز است. بنابراین تبصره ۲ ماده ۲۴ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات که توزیع نشریه خارج از محدوده جغرافیائی شخص حقوقی (صاحب امتیاز) را بلامانع اعلام داشته مغایر حکم صریح قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است؛

۳- در قانون مطبوعات اعمال اختیار توقیف یا لغو امتیاز نشریات پس از رسیدگی و احراز تحقق و اجتماع شرایط قانونی لازم به انجام تشریفاتی از قبیل ابلاغ موارد تخلف به دیگر مسئول نشریه به منظور پاسخگویی ظرف یک هفته موکول نشده است بنابراین قسمت آخر ماده ۳۴ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات بلحاظ الزام هیأت نظارت به انجام اموری که در قانون تعیین نشده است خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه تشخیص داده می‌شود؛

۴- با توجه به احکام مقنن پیرامون کیفیت تشکیل دادگاه ذیصلاح برای رسیدگی به جرائم مطبوعاتی و از جمله ماده ۴۳ قانون مطبوعات، مفاد ماده ۳۵ آیین‌نامه اجرائی قانون مزبور و تبصره آن که در این خصوص متضمن وضع قواعد آمره و ترتیب رسیدگی دیگری می‌باشد، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه تشخیص داده می‌شود. بنا به جهات فوق‌الذکر تبصره ماده ۱۰، تبصره ۲ ماده ۲۴، ماده ۳۴ و ماده ۳۵ و تبصره آن از آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌شود. ب- نظر به اینکه ماده ۳۳ آیین‌نامه اجرائی قانون به شرح مصوبه شماره ۶۳۶۴۲/ت۰۸۵-۳۲۰ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۱ نسخ گردیده است، اعتراض نسبت به آن سالبه به انتفاء موضوع است و موردی برای رسیدگی و اتخاذ تصمیم در این قسمت وجود ندارد. ج- سایر موارد اعتراض مشتمل بر تبصره ۲ ماده یک آیین‌نامه موضوع عدم نیاز نسخه دیجیتال نشریات چاپی دارای مجوز به اخذ مجوز مجدد بلحاظ برخورداری نسخه چاپی و مکتوب نشریه از مجوز قانونی انتشار آن و ماده ۲ آیین‌نامه که ایجاد شبهه از طریق نام نشریه در صورت بروز اختلاف را منوط به تشخیص وزارت فرهنگ

و ارشاد اسلامی دانسته بلحاظ اینکه صرف تشخیص متضمن ترتب آثار حقوقی الزام آوری نیست و تبصره یک ماده ۹ آیین‌نامه به جهت انطباق آن با شرایط و خصوصیات و معنی و مفهوم شایعه در اصطلاح حقوقی و عرف اجتماع و تبصره ۲ ماده ۹ آیین‌نامه از جهت آن که نقد علمی نسبت به قوانین و مقررات از مقوله انتشار مطلب علیه قانون محسوب نمی‌شود و ماده ۱۰ آیین‌نامه بلحاظ عدم توسیع یا تضییق قلمرو تکالیف و اختیارات هیأت نظارت و مفاد ماده ۱۱ آیین‌نامه در خصوص اجاره نشریه بلحاظ ضرورت تبیین روشهای مطلوب اجرائی قانون و امور مرتبط با آنها و تبصره ماده ۱۴ آیین‌نامه که تعیین گروه‌های غیر قانونی را از حیث صلاحیت فعالیت مطبوعاتی به عهده وزارت کشور محول نموده با عنایت به وظایف و مسئولیت‌های آن وزارتخانه در تشخیص احزاب قانونی و صدور مجوز تشکیل احزاب سیاسی و شرایط مندرج در بندهای ۲ و ۳ و ۴ ماده ۱۶ آیین‌نامه با توجه به اهداف مربوط به انتشار نشریه داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی و اختصاص آن به کارکنان مؤسسات خاص و ماده ۱۷ آیین‌نامه در زمینه ضمانت اجرای تخلفات نشریه داخلی از شرایط و ضوابط مذکور در مقررات با توجه به وظایف و مسئولیت‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در نظارت بر مطبوعات و مسئولیت‌های قانونی آن وزارتخانه در جهت جلوگیری از تخلفات مطبوعاتی براساس مقررات مربوط، مغایرتی با قانون ندارد و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه در تصویب آنها نمی‌باشد، بنابراین موردی برای ابطال مقررات مندرج در این بند وجود ندارد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضائی دیوان عدالت اداری

مقدس‌سی فرد

ابطال تصمیم هیأت نظارت بر مطبوعات در مورد لغو امتیاز نشریه عدالت آراء

تاریخ: ۱۳۸۳/۳/۳ شماره دادنامه: ۷۹

کلاس پرونده: ۸۳/۱۰۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای محمدیار ارشدی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تصمیم هیأت نظارت بر مطبوعات در مورد لغو امتیاز نشریه عدالت آراء.
مقدمه:

شاکی طی دادخواست تقدیمی خواستار ابطال تصمیم هیأت نظارت بر مطبوعات در مورد لغو امتیاز نشریات عدالت آراء شده و تصمیم مزبور را بدون رعایت مقررات مربوط مصرح در ماده ۱۶ قانون مطبوعات نموده‌اند. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین دری نجف‌آبادی و با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء بشرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

بموجب ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌ها و سایر مقررات دولتی از جهات مقرر در ماده مزبور قابل رسیدگی و اتخاذ تصمیم در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است. نظر به این که تصمیم هیأت نظارت بر مطبوعات مبنی بر لغو امتیاز نشریه عدالت آراء از مصادیق مقررات و مصوبات دولتی محسوب نمی‌شود، موضوع قابل رسیدگی و امعان نظر در هیأت عمومی دیوان نمی‌باشد و پرونده جهت رسیدگی به موضوع به شعبه اول بدوی دیوان ارجاع می‌گردد.

لغو تصمیم شماره ۱۲۴/۵۴۲۱ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۱ هیأت نظارت بر مطبوعات وزارت

فرهنگ و ارشاد اسلامی

تاریخ: ۱۳۸۲/۱/۲۵ شماره دادنامه: ۱۹ کلاسه پرونده: ۱۱۰/۸۱

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: آقای نوشیروان کیهانی‌زاده.

موضوع شکایت و خواسته: لغو تصمیم شماره ۱۲۴/۵۴۲۱ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۱ هیأت نظارت بر مطبوعات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

مقدمه

شاکلی در دادخواست تقدیمی اعلام داشته است، در تاریخ ۱۳۵۹/۴/۲ موفق به اخذ پروانه انتشار روزنامه سپیده دم شدم و انتشار آنرا به بعد موکول کردم. در تاریخ ۱۳۷۲/۷/۱۲ هیأت نظارت بر مطبوعات با انتشار آن موافقت نمود. با توجه به اینکه شرایط لازم در این خصوص را دارم ابطال تصمیم مذکور مورد تقاضا است.

مدیرکل دفتر حقوقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۱۰۲/۴۲۹۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۲ اعلام داشته‌اند، برابر اعلام اداره کل مطبوعات داخلی وزارت متبوع درخواست مشارالیه پس از طی کلیه مراحل اداری در دستور کار هیأت نظارت بر مطبوعات قرار گرفته است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین دری‌نجف‌آبادی و با حضور رؤسای شعب بدوی و رؤسا و مستشاران شعب تجدیدنظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء بشرح آتی مبادرت بصدور رأی می‌نماید.

رأی هیأت عمومی

طبق ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌ها و سایر نظامات دولتی از جهات مقرر در ماده مذکور قابل طرح و امعان نظر در هیأت عمومی دیوان است. نظر به اینکه مفاد نامه شماره ۱۲۴/۵۴۲۱ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۱ هیأت نظارت بر مطبوعات متضمن وضع قاعده آمره نیست و از مصادیق مقررات دولتی محسوب نمی‌شود، بنابراین موردی برای رسیدگی و اتخاذ تصمیم در زمینه اعتراض نسبت به نامه مذکور در هیأت عمومی دیوان وجود ندارد.

۷- مصوبات شورای انقلاب

آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی

۱۳۵۸/۱۲/۰۴

هیأت وزیران دولت موقت جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۱۳۵۸/۱۲/۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۳۱، ۴۵، ۱۶۱ مورخ ۱۳۵۸/۷/۱۸ وزارت ارشاد ملی و موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی در اجرای بند ۱۰ ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی مصوب دی ماه سال ۱۳۴۹ و به استناد ماده ۶ قانون تأسیس وزارت اطلاعات و جهانگردی (سابق) آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی را به شرح زیر تصویب نمودند.

ماده ۱ - به منظور تعرفه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی در دی ماه هر سال هیأتی مرکب از افراد زیر در وزارت ارشاد ملی تشکیل می‌شود:

الف - نماینده وزارت ارشاد ملی که ریاست هیأت را به عهده خواهد داشت؛

ب - نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی؛

پ - نماینده اتحادیه چاپخانه‌داران مرکز؛

ت - نماینده مرکز بررسی قیمت‌های وزارت بازرگانی؛

ث - نماینده وزارت کار و امور اجتماعی؛

ج - یک نفر کارشناس امور مطبوعاتی به انتخاب وزارت ارشاد ملی؛

چ - یک نفر حسابرس به انتخاب وزارت امور اقتصادی و دارایی.

تبصره - هیأت تنظیم تعرفه مطبوعات دولتی می‌تواند در صورت لزوم برای مشورت از کارشناسان

ذیربط برای حضور در جلسات هیأت دعوت به عمل آورد.

ماده ۲ - هیأت تنظیم تعرفه برای تعیین نرخ و تنظیم تعرفه مطبوعات دولتی به ترتیب زیر عمل

خواهد کرد.

برای چاپخانه‌هایی که دارای سه دستگاه ماشین مسطح دو ورقی اتوماتیک و دو دستگاه ماشین چاپ نیم ورقی اتوماتیک و دارای شعبه فرم‌بندی و یک دستگاه ماشین برش اتوماتیک و شعبه حروفچینی باشند و همچنین برای چاپخانه‌هایی که دارای یک دستگاه ماشین چاپ افست چهار یا سه ورقی و یک دستگاه ماشین اتوماتیک افست دو ورقی و یک دستگاه ماشین اتوماتیک افست ۱,۵ یا یک ورقی و دارای شعبه لیتوگرافی و یک دستگاه ماشین برش اتوماتیک می‌باشند (چاپخانه‌های مذکور در ردیف چاپخانه متوسطه می‌باشد).

هیأت با توجه به میزان متوسط دستمزد کار، بهای مواد اولیه مورد لزوم - استهلاک، کرایه محل، سود ویژه - ایام مرخصی، ایام تعطیلات رسمی، بیمه کارگران و سایر عوامل مؤثر در بهای تمام شده و سود عادلانه تعرفه ثابت مطبوعات دولتی و با در نظر گرفتن عرف فنی و اداری چاپخانه مربوط نرخ راتعیین و تعرفه را که شامل واحد بهای چاپ (مسطح و افست) و صحافی در چاپخانه‌های دولتی و خصوصی برای مرکز و شهرستان‌ها برای مدت یک سال خواهد بود بر اساس آن تنظیم می‌نماید.

تبصره ۲- مأخذ محاسبه دستمزد کارگران چاپخانه‌ها در رشته‌های مختلف (اعم از چاپ و صحافی و کارگران شعبه فرم‌بندی، و حروفچینی، لیتوگرافی) بر اساس میانگین لیست بیمه‌های اجتماعی کارگران در سه چاپخانه دولتی و سه چاپخانه بخش خصوصی خواهد بود به استثنای حداقل دستمزد که از طرف وزارت کار و امور اجتماعی تعیین می‌شود.

ماده ۳- تعرفه مطبوعات دولتی پس از تصویب وزارت ارشاد ملی چاپ و به وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و همچنین چاپخانه‌های دولتی و خصوصی ابلاغ خواهد شد و از اول فروردین ماه سال بعد تا آخر اسفندماه همان سال مبنای احتساب و پرداخت هزینه چاپ و صحافی خواهد بود.

تبصره- تعرفه مزبور شامل تمام مطبوعات اعم از اوراق، دفاتر، کتاب، مجله روزنامه، پوستر، اوراق پیوسته، سالنما و غیره به استثنای اوراق بهادار و کنترل و مطبوعات موضوع ماده ۵ اساسنامه شرکت چاپخانه دولتی خواهد بود.

ماده ۴- برای تقسیم مطبوعات سازمان‌های دولتی مشمول بند ۱۰ ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۴۹/۱۰/۱۵ بین چاپخانه‌های مرکز کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی در وزارت ارشاد ملی به شرح زیر تشکیل می‌شود:

- نماینده وزارت ارشاد ملی؛
 - نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی؛
 - یک نفر کارشناس مطبوعاتی به انتخاب وزارت ارشاد ملی؛
 - ریاست کمیسیون با نماینده وزارت ارشاد ملی می‌باشد.
- تبصره ۱- در شهرستان‌هایی که بیش از یک چاپخانه وجود دارد کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی در اداره ارشاد ملی محل برای سفارشات مطبوعاتی که مشخصات آنها در دستورالعمل اجرایی این آیین نامه ذکر خواهد شد مرکب از افراد زیر تشکیل خواهد شد.

الف - مدیر کل یا رییس اداره ارشاد ملی که ریاست کمیسیون را خواهد داشت؛

ب - نماینده فرمانداری؛

پ - نماینده اداره امور اقتصادی و دارایی.

تبصره ۲- در شهرستان‌هایی که اداره ارشاد ملی وجود ندارد امر تقسیم مطبوعات به عهده کمییونی با شرکت فرماندار و عضویت یکی از اعضای فرمانداری به انتخاب فرماندار و نماینده اداره امور اقتصادی و دارایی محل خواهد بود.

ریاست کمیسیون با فرماندار بوده و سوابق در فرمانداری نگاهداری خواهد شد.

تبصره ۳- در کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی مرکز و شهرستان‌ها یک نفر نماینده از طرف اتحادیه چاپخانه‌ها حضور خواهد داشت که مورد مشورت و همکاری اعضای کمیسیون قرار گیرد و در شهرستان‌هایی که اتحادیه وجود ندارد کمیسیون می‌تواند برای انجام امر نماینده منتخب اکثریت چاپخانه‌ها سهمیه‌بگیر را دعوت نماید.

تبصره ۴- تصمیمات کمیسیون تقسیم کار مرکز و شهرستان‌ها به اکثریت آراء معتبر است.

ماده ۵: کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی مرکز و شهرستان‌ها سفارشات مطبوعات دولتی (اعم از مسطح یا افست) را بر اساس سهمیه‌ای که باتوجه به ماشین‌آلات چاپ و صحافی و وسائل فرم‌بندی و حروفچین و شعبه لیتوگرافی و شرایط انجام کار و سابقه طبق دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه تعیین می‌شود بین چاپخانه‌های واجد شرایط تقسیم می‌نماید.

تبصره ۱- در محاسبه سهمیه تقسیم کار مطبوعات دولتی اجرت ساخت کلیشه و گراور و خطاطی و نقاشی و فیلم و زینک و مونتاژ و بهای کاغذ و مقوا و سایر موادی که در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه ذکر خواهد شد منظور نمی‌شود.

تبصره ۲- چاپخانه‌های واجد شرایط چاپخانه‌هایی هستند که وضع آنها به تشخیص کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی با ضوابطی که در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه در مورد حداقل مدت تحصیل پروانه تأسیس از وزارت ارشاد ملی و تعداد مشخصات ماشین‌آلات چاپ و صحافی و وسائل فرم‌بندی و حروفچینی و تعداد کارگران فنی تعیین می‌شود منطبق باشد.

ماده ۶- وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی موظفند کلیه سفارشات مطبوعاتی خود را به کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی ارسال دارند.

تبصره ۱- وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی که دارای چاپخانه اختصاصی هستند موظفند فقط کارهای مطبوعاتی خود را وسیله چاپخانه مزبور تا حد ظرفیت آن انجام دهند و مازاد آن را به کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی ارسال دارند.

تبصره ۲- واگذاری کارهای مطبوعات وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به چاپخانه وزارتخانه‌ها یا مؤسسات یا شرکت‌های دولتی دیگر مستقیماً ممنوع است.

چاپ و صحافی مطبوعات مندرج در ماده ۵ اساسنامه شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران مشمول حکم این تبصره نمی‌باشد.

تبصره ۳- وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به هیچ وجه مجاز به دادن سفارش مستقیم به چاپخانه‌های بخش خصوصی و دولتی نیستند و ذیحسابهای این مؤسسات باید دقیقاً رعایت این امر را بنمایند.

ماده ۷- شهربانی جمهوری اسلامی می‌تواند کارهای مطبوعاتی خود را مستقیماً به چاپخانه بنگاه صنایع و تعاون زندانیان ارجاع نماید.

ماده ۸- سفارشات مطبوعات هلیوگراور، رتاتیو و اوراق پیوسته بدون توجه به سهمیه از طریق کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی بین چاپخانه‌های صلاحیتدار تقسیم خواهد شد.

ماده ۹- برای چاپخانه‌های واجد شرایط در صورتی سهمیه تعیین می‌شود که در مرکز برای هر سهم بیست هزار ریال و در شهرستان‌ها به مبلغی که کمیسیون تقسیم کار محل تعیین می‌کند (که در هر صورت برای هر سهم کمتر از پنج هزار ریال نخواهد بود) قبلاً به‌عنوان سپرده حسن انجام کار پرداخت نماید موارد رد یا ضبط سپرده مزبور در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه تعیین و چاپخانه‌های دارای سهمیه قبلاً اعلام خواهد شد.

ماده ۱۰- اختلاف مربوط به تطبیق موارد دستمزد چاپ و صحافی با تعرفه مطبوعاتی و همچنین میزان کاغذ یا مقوای مصرفی در کمیسیون تقسیم کار مطبوعاتی مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت و بر طبق نظر کمیسیون اقدام خواهد شد.

ماده ۱۱- وزارت دادگستری و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور می‌تواند کارهای مطبوعاتی خود را مستقیماً به سازمان روزنامه رسمی کشور جمهوری اسلامی ایران ارجاع نمایند.

ماده ۱۲- موارد قطع سهمیه چاپخانه‌های سهمیه‌بگیر به شرحی است که در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه پیش‌بینی خواهد شد.

ماده ۱۳- کمیسیون تقسیم کار مرکز و شهرستان‌ها به هیچ وجه حق تأیید سفارشات مطبوعات دولتی که به‌طور مستقیم ارجاع شده ندارد.

ماده ۱۴ - دستورالعمل‌های اجرایی این آیین‌نامه از طرف وزارت ارشاد ملی تهیه و پس از موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۱۵ - از تاریخ تصویب این آیین‌نامه کلیه مقررات مغایر ملغی است.

لایحه قانونی مطبوعات

مصوب ۵۸،۵،۲۵

ماده ۱ - از لحاظ این قانون مطبوعات عبارت از نشریاتی است که به‌طور منظم و در مواقع معین با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف چاپ و منتشر می‌شود و اخبار و اطلاعات و دیدگاه‌ها گوناگون در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی و سیاسی و دینی و علمی و فرهنگی و هنری را به آگاهی عموم می‌رساند و از این راه به روشن ساختن افکار عمومی و بالا بردن سطح دانش در رشته خاص کمک می‌کند.

ماده ۲ - انتشار نشریه تنها به مسئولیت اشخاص حقیقی و با سرمایه ایرانی آزاد است، خواه وسیله نشر افکار و آرمانهای گروه یا جمعیت یا حزب خاص باشد یا به نشر اخبار و عقاید عمومی بپردازد، متقاضی انتشار نشریه باید واجد شرایط زیر باشد.

۱ - تابعیت ایران؛

۲ - نداشتن محکومیت کیفری که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد؛

۳ - عدم حجر و ورشکستگی به تقلب و تقصیر و محروم نبودن از حقوق اجتماعی؛

۴ - دارا بودن تقوای سیاسی و صلاحیت اخلاقی؛

۵ - داشتن حداقل گواهینامه لیسانس یا صلاحیت علمی کافی به تشخیص کمیسیون مندرج در ماده

۴ این قانون.

تبصره - نخست‌وزیران، وزیران، استانداران، امرای ارتش و شهربانی و ژاندارمری، رؤسای

سازمان‌های دولتی، مدیران عامل و رؤسای هیأت مدیره شرکت‌ها و بانکهای دولتی و کلیه شرکت‌ها و مؤسساتی که شمول حکم در مورد آنها مستلزم ذکر نام است. نمایندگان مجلسین (به استثنای آنهایی که

به دستور رهبر انقلاب استعفا کرده‌اند) و سفرا و شهرداران تهران، نمایندگان انجمن‌های شهر و شهرستان تهران، اعضای ساواک، وابستگان نزدیک رژیم سابق که در فاصله زمانی پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ در مشاغل نامبرده خدمت کرده‌اند و کسانی که در این مدت از طریق مطبوعات، رادیو تلویزیون یا سخنرانی در اجتماعات خدمتگزار تبلیغاتی رژیم گذشته بوده‌اند، از انتشار نشریه محرومند.

ماده ۳ - متقاضیان پروانه انتشار باید تقاضانامه‌ای شامل اطلاعات زیر در تهران به وزارت ارشاد ملی و در شهرستان‌ها به اداره ارشاد ملی محل تسلیم کنند و در صورتی که در شهرستان مورد نظر اداره ارشاد ملی وجود نداشته باشد تقاضانامه به اداره ارشاد ملی مرکز استان مربوط داده می‌شود.

۱ - مشخصات کامل درخواست کننده؛

۲ - مشخصات کامل مدیر مسئول؛

۳ - نام نشریه و علامت (آرم) آن در صورتی که علامت داشته باشد؛

۴ - محل اداره نشریه؛

۵ - ترتیب انتشار نشریه (روزانه - هفتگی - ماهانه و غیره)؛

۶ - نوع نشریه و موضع سیاسی و اصول فکری و اعتقادی آن؛

۷ - زبان نشریه.

تبصره ۱ - به متقاضی واجد شرایط پروانه انتشار داده می‌شود.

تبصره ۲ - محل اداره نشریه مندرج در تقاضانامه از لحاظ اجرای مقررات این قانون در حکم

اقامتگاه قانونی متقاضی یا مدیر مسئول است و هر گونه ابلاغ به محل مذکور قانونی است

تبصره ۳ - احزاب و جمعیتها و مؤسساتی که به ثبت رسیده باشند می‌توانند در خواست پروانه انتشار

کنند مشروط بر این که مدیر واجد شرایطی را معرفی کنند تا طبق مقررات این قانون مسئولیت‌های قانونی را عهده‌دار گردد.

ماده ۴ - رسیدگی به درخواست صدور پروانه و صلاحیت متقاضی با کمیسیونی مرکب از اشخاص

ذیصلاح و مؤمن به انقلاب اسلامی ایران به شرح زیر است:

- ۱- نماینده‌ای از ناشران مطبوعات؛
 - ۲- نماینده نویسندگان مطبوعات؛
 - ۳- یکی از مستشاران دیوان عالی کشور به انتخاب رییس آن دیوان؛
 - ۴- یکی از اساتید دانشگاه تهران به انتخاب رییس شورای دانشگاه؛
 - ۵- یکی از اساتید حوزه علمیه قم به معرفی هیأت مدرسین این حوزه؛
 - ۶- یکی از وکلای پایه یک دادگستری به انتخاب کانون وکلا؛
 - ۷- معاون یا مدیر کل مطبوعاتی وزارت ارشاد ملی به‌عنوان دبیر کمیسیون و بدون داشتن حق رأی.
- تبصره ۱- در صورت اختلاف نظر میان وزیر ارشاد ملی و کمیسیون، متقاضی می‌تواند به دادگاه استان شکایت کند. رأی دادگاه استان قطعی و غیرقابل فرجام است.
- تبصره ۲- ترتیب انتخاب نمایندگان ناشران و نویسندگان به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
- تبصره ۳- تا زمانی که کمیسیون مقرر در این قانون تشکیل نشده است وظایف آن به عهده کمیسیون موقتی متشکل از وزیر ارشاد ملی، یکی از مستشاران دیوان عالی کشور به انتخاب رییس آن دیوان، نماینده شورای انقلاب اسلامی ایران است.
- ماده ۵- درخواست‌کننده پروانه شخصی را به‌عنوان مدیر مسئول به وزارت ارشاد ملی معرفی می‌کند، مدیر مسئول باید علاوه بر داشتن شرایط مندرج در ماده ۲ حداقل دارای صلاحیت علمی و حرفه‌ای به تأیید کمیسیون مقرر در ماده ۴ یا وزارت ارشاد ملی به ترتیب مندرج در تبصره ۳ ماده مذکور باشد.
- درخواست‌کننده پروانه در صورت دارا بودن شرایط فوق خود می‌تواند مدیر مسئول هم باشد.
- تبصره- در صورتی که نشریه علاوه بر مدیر مسئول دارای سر دبیر جداگانه باشد، رعایت شرایط لازم برای مسئول نشریه برای سر دبیر هم الزامی است.

ماده ۶ - دارندگان پروانه انتشار نشریه می‌توانند با همان نام بیش از یک نشریه انتشار دهند. مشروط بر این که برای هر نشریه مدیر مسئول جداگانه‌ای معرفی کنند.

ماده ۷ - وزارت ارشاد ملی مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ دریافت تقاضا درباره صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول و سردبیر با رعایت شرایط مقرر در این قانون، رسیدگی‌های لازم را انجام دهد و مراتب رد یا قبول تقاضا را اعلام کند. نسبت به درخواستهایی که مورد موافقت واقع می‌شود وزارت ارشاد ملی با رعایت تبصره ۳ ماده ۴ ظرف یک ماه از تاریخ موافقت، پروانه انتشار نشریه را خواهد داد.

ماده ۸ - هر نوع تغییر و تبدیل در پروانه انتشار نشریه و همچنین انتقال آن موقوف به موافقت وزارت ارشاد ملی با رعایت مقررات این قانون است.

ماده ۹ - در صورتی که مدیر مسئول نشریه شرایط موضوع بندهای ۱ و ۲ و ۳ و ۴ ماده ۲ این قانون را فاقد گردد یا فوت شود یا استعفا دهد، صاحب پروانه مکلف است حداکثر ظرف یک ماه شخص واجد شرایط دیگر را به وزارت ارشاد ملی معرفی کند، در غیر این صورت از انتشار نشریه او جلوگیری می‌شود. تا زمانی که صلاحیت مدیر مسئول جدید به تأیید نرسیده است صاحب پروانه عهده‌دار انجام مسئولیت‌های مدیر مسئول نیز خواهد بود.

ماده ۱۰ - در صورتی که صاحب پروانه یکی از شرایط مقرر در بندهای ۱ و ۲ و ۳ و ۴ ماده ۲ این قانون را فاقد شود به تشخیص کمیسیون مقرر در ماده ۴ و با رعایت تبصره‌های آن، پروانه نشریه لغو می‌شود.

تبصره ۱ - در مورد مواد ۷ و ۹ و ۱۰ ذینفع می‌تواند از تصمیم وزارت ارشاد ملی به دادگاه استان شکایت کند رأی دادگاه استان قطعی و غیر قابل فرجام است.

تبصره ۲ - هر گاه صاحب پروانه فوت شود با موافقت کتبی اکثریت وراثت یا قائم مقام قانونی آنان پروانه به نام درخواست‌کننده‌ای که واجد شرایط قانونی باشد به ترتیب مقرر در این قانون صادر می‌شود.

تبصره ۳ - حق استفاده از نام نشریه متعلق به وراثت است و در صورت انتقال کسب موافقت وزارت

ارشاد ملی ضروری است.

ماده ۱۱ - صاحب پروانه موظف است ظرف ۶ ماه پس از صدور پروانه نشریه مربوط را منتشر کند و در غیر این صورت اعتبار پروانه از بین می‌رود. عدم انتشار منظم نشریه در یک سال نیز اگر بدون عذر موجه باشد موجب لغو پروانه می‌شود.

تبصره ۱- امتیازنامه‌هایی که بر طبق مقررات سابق برای نشریات کنونی صادر شده است به اعتبار خود باقی است. مشروط بر این که ظرف ۳ ماه صاحب امتیاز برای تطبیق وضع خود با این قانون و گرفتن پروانه جدید اقدام کند. دارندگان امتیازنامه‌هایی که در رژیم گذشته در ازای واگذاری امتیاز خود به دولت از آن رژیم پول گرفته‌اند به شرطی می‌توانند از مفاد این تبصره استفاده کنند که وجوه دریافتی مزبور را به بیت‌المال برگردانند.

تبصره ۲- نام و نشانی و سایر مشخصات نشریاتی که برای آنها پروانه صادر می‌شود در دفتر مخصوصی که از طرف وزارت ارشاد ملی تهیه و تنظیم می‌گردد با ذکر تاریخ به ترتیب ثبت خواهد شد.

ماده ۱۲ - در هر شماره باید نام دارنده پروانه و مدیر مسئول و سر دبیر و نشانی اداره و چاپخانه‌ای که نشریه در آن به چاپ می‌رسد و نیز روش نشریه (دینی، علمی، سیاسی، اقتصادی، ادبی و هنری) در صفحه معین و محل ثابت اعلان شود. چاپخانه‌ها نیز مکلف به رعایت مفاد این ماده می‌باشند.

تبصره - نشریات مکلفند همه‌ماهه تیراژ فروش ماهیانه خود را کتباً به وزارت ارشاد ملی اطلاع دهند.

ماده ۱۳ - هر روزنامه یا مجله باید دفاتر محاسباتی پلمپ شده بر طبق قانون تجارت تهیه و کلیه مخارج و درآمد خود را در آن ثبت کند و بیلان سالانه درآمد و مخارج را به وزارت ارشاد ملی بفرستد. وزارت ارشاد ملی مجاز است هر وقت لازم بداند دفاتر مالی این مؤسسات را بازرسی کند.

ماده ۱۴ - مدیران مسئول مطبوعات در تهران و شهرستان‌ها مکلفند از هر شماره نشریه خود دو نسخه به کتابخانه ملی، کتابخانه مجلس شورای ملی، دادستان شهرستان و وزارت ارشاد ملی (اداره مطبوعات داخلی و مرکز جمع‌آوری اسناد و مدارک) به‌طور مرتب ارسال دارند.

ماده ۱۵ - هر گاه در مطبوعات مطالبی مشتمل بر توهین یا افتراء یا خلاف واقع نسبت به شخص (اعم از حقیقی یا حقوقی) مشاهده شود ذینفع حق دارد پاسخ آن را ظرف یک ماه کتباً برای همان نشریه

بفرستد نشریه مزبور مکلف است این گونه توضیحات و پاسخ‌ها را در یکی از دو شماره‌ای که پس از وصول پاسخ منتشر شده است مجانی به چاپ رساند به شرط آن که جواب از دو برابر اصل مطلب تجاوز نکند و نیز متضمن توهین و افترا به کسی نباشد. اگر نشریه علاوه بر پاسخ مذکور مطالب یا توضیحات مجددی چاپ کند حق پاسخ‌گویی مجدد برای معترضین باقی است. درج قسمتی از پاسخ به صورتی که آن را ناقص یا نام مفهوم سازد و همچنین افزودن مطالبی به آن در حکم درج است و متن پاسخ باید در یک شماره درج شود. پاسخ‌نامه‌های انتخاباتی در جریان انتخابات باید در اولین شماره نشریه درج شود به شرط آن که حداقل شش ساعت پیش از زیر چاپ رفتن نشریه به دفتر آن تسلیم و رسید دریافت شده باشد.

ماده ۱۶ - در صورتی که نشریه از درج پاسخ امتناع ورزد یا پاسخ را منتشر نسازد شاکی می‌تواند به دادستان شهرستان شکایت کند. دادستان شهرستان در صورت احراز صحت شکایت شاکی جهت نشر پاسخ به نشریه اخطار می‌کند و هر گاه این اخطار مؤثر واقع نشود پرونده را به دادگاه جهت صدور دستور توقیف موقت نشریه که مدت آن از یک هفته تجاوز نخواهد کرد ارسال می‌کند.

ماده ۱۷ - مسئولیت مقالات یا مطالبی که در نشریه منتشر می‌شود به عهده مدیر مسئول است. در صورتی که مقالات یا مطالب مذکور مضر به منافع اشخاص بوده و منتهی به شکایت شود مدیر مسئول باید نویسنده مقاله یا مطلب را معرفی کند و پاسخگوی آن باشد مگر این که ثابت شود مدیر مسئول به تمام وظایف و مسئولیت‌های متعارف عمل کرده باشد که در این صورت مسئولیت متوجه کسی است که در این باب تقصیر کرده باشد.

ماده ۱۸ - اشخاصی که دستورهای محرمانه نظامی و اسرار ارتش و یا نقشه قلاع و استحکامات نظامی را در زمان جنگ به وسیله روزنامه یا مجله فاش و منتشر کنند به حبس از ۱ تا ۳ سال و چنانچه زمان جنگ نباشد به ۶ ماه تا یک سال محکوم خواهند شد.

ماده ۱۹ - هر کس به وسیله روزنامه یا مجله مردم را صریحاً به ارتکاب جنحه یا جنایتی بر ضد امنیت داخلی یا خارجی کشور که در قانون مجازات عمومی پیش‌بینی شده است تحریص و تشویق نماید

در صورتی که اثری بر آن مترتب شده باشد به مجازات معاونت همان جرائم محکوم خواهد شد و در صورتی که اثری بر آن مترتب نشود از ۳ تا ۶ ماه حبس جنحه‌ای یا به پرداخت مبلغ یک صد هزار ریال تا سیصد هزار ریال غرامت محکوم خواهد شد.

ماده ۲۰ - هر کس به وسیله مطبوعات به دین مبین اسلام و مقدسات آن یا سایر مذاهب رسمی کشور اهانت کند به شش ماه تا ۲ سال حبس جنحه‌ای محکوم می‌شود.

ماده ۲۱ - هر گاه در روزنامه یا مجله یا هر گونه نشریه دیگر مقالات با مطالب توهین آمیز یا افترا و یا بر خلاف واقع و حقیقت خواه به نحو انشاء یا به طور نقل نسبت به مراجع مسلم تقلید درج شود مدیر روزنامه و نویسنده هر دو مسئول و هر از ۱ تا ۳ سال حبس جنحه‌ای محکوم خواهند شد.

ماده ۲۲ - هر گاه در نشریه‌ای به رهبر انقلاب اسلامی ایران اهانت شود آن نشریه به تعطیل از یک ماه تا شش ماه محکوم می‌گردد.

تبصره: رسیدگی به جرائم موضوع مواد ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ تابع شکایت مدعی خصوصی نیست.

ماده ۲۳ - انتشار عکسها و تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی و همچنین انتشار مذاکرات سری محاکم دادگستری یا تحقیقات مراجع قضایی که طبق قانون افشاء آنها مجاز نیست ممنوع است و در صورت تخلف نشریه به مدت ۱ الی ۳ ماه توقیف و مرتکب به ۳ تا ۶ ماه حبس جنحه‌ای یا به پرداخت مبلغ دو صد هزار ریال تا یک میلیون ریال جزای نقدی محکوم می‌شود.

ماده ۲۴ - انتشار هر نوع مطلب یا خبر مشتمل بر تهمت یا افترا یا فحش و الفاظ رکیک یا نسبتهای توهین آمیز و نظایر آن نسبت به اشخاص ممنوع است. مرتکب به حبس جنحه‌ای از ۳ ماه تا ۱ سال محکوم خواهد شد و تعقیب جرائم مزبور موکول به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت استرداد شکایت تعقیب در هر مرحله موقوف خواهد شد.

تبصره ۱- در موارد فوق شاکی (اعم از شخص حقیقی یا حقوقی) می‌تواند خسارت مادی و معنوی

ناشی از جرم را مطالبه کند.

تبصره ۲- هر گاه انتشار مطالب مذکور در ماده فوق راجع به شخص متوفی باشد هر یک از ورثه می‌تواند از نظر جزایی یا حقوقی اقامه دعوی کند.

ماده ۲۵- هر کس به وسیله مطبوعات دیگری را تهدید به هتک شرف یا حیثیت یا افشاء اسرار شخصی کند به حبس جنحه‌ای از سه ماه تا یک سال و به پرداخت جزای نقدی از ۲۰ هزار تا یک صد هزار ریال محکوم می‌شود.

تبصره- در مورد مواد ۲۴ و ۲۵ تا زمانی که پرونده در مرحله تحقیق و رسیدگی است نشریه مورد شکایات حق ندارد نسبت به مورد رسیدگی مطلبی نشر دهد در صورت تخلف دادستان شهرستان می‌تواند قبل از ختم تحقیقات از دادگاه جنحه تقاضا کند که حکم توقیف نشریه را صادر کند، دادگاه به‌طور خارج از نوبت و فوق‌العاده بدون حضور نماینده دادرسی به موضوع رسیدگی نموده و حکم به توقیف سه شماره نشریه صادر می‌کند و این توقیف شامل اولین شماره نشریه بعد از ابلاغ حکم می‌شود. و در صورت تکرار تا موقع صدور رأی دادگاه از انتشار نشریه جلوگیری می‌شود.

ماده ۲۶- هر کس در نشریه‌ای خود را بر خلاف واقع صاحب پروانه انتشار یا مدیر مسئول یا سردبیر معرفی کند یا بدون داشتن پروانه مبادرت به انتشار نشریه نماید به حبس جنحه‌ای از ۳ ماه تا ۶ ماه محکوم می‌شود مقررات این ماده شامل دارندگان پروانه و مدیران مسئول و خبرنگاران و سردبیرانی که سمت‌های مزبور را طبق قانون از دست داده‌اند نیز می‌شود.

ماده ۲۷- هر گاه در انتشار نشریه نام یا علامت نشریه دیگری ولو با تغییرات جزئی تقلید شود به‌طوری برای خواننده امکان اشتباه باشد از انتشار نشریه جلوگیری و مرتکب به مجازات حبس جنحه‌ای از ۶۱ روز تا ۳ ماه و به جزای نقدی از یکصد هزار ریال تا سیصد هزار ریال محکوم می‌شود. تعقیب جرم منوط به شکایت شاکی خصوصی است.

ماده ۲۸- پس از توقیف یک نشریه، انتشار هر نوع نشریه دیگر به نحوی که با نشریه توقیف شده از نظر نام، علامت و شکل مشتبه شود ممنوع است و نشریه جدید بلافاصله توقیف می‌گردد. مرتکب به مجازات جنحه‌ای از سه ماه تا ۶ ماه محکوم می‌شود.

ماده ۲۹ - هر مقام دولتی که برای چاپ مطلب یا مقاله‌ای در صدد اعمال فشار بر مطبوعات بر آید و یا مبادرت به سانسور و کنترل نشریات کند علاوه بر انفصال ابد از مشاغل دولتی به حبس جنحه‌ای از شش ماه تا دو سال محکوم می‌شود.

مفاد این حکم شامل اعلامیه‌های رسمی، دولت یا وزارتخانه‌ها نخواهد بود.

ماده ۳۰ - به جرائم ارتكابی به وسیله مطبوعات در دادگاه جنایی و با حضور هیأت منصفه رسیدگی می‌شود.

ماده ۳۱ - انتخاب هیأت منصفه به طریق ذیل خواهد بود:

هر دو سال یک بار در مهر ماه جهت تعیین اعضای هیأت منصفه در تهران به دعوت وزیر ارشاد ملی هیأتی با حضور رییس دادگاه‌های شهرستان و رییس انجمن شهر (در صورتی که انجمن شهر نباشد شهردار) و در مراکز به دعوت استاندار هیأتی مرکب از رییس انجمن شهر (در صورتی که انجمن شهر نباشد شهردار) و نماینده وزارت ارشاد ملی تشکیل می‌شود. هیأت مذکور مجموعاً ۱۴ نفر افراد مورد اعتماد عمومی را از بین گروه‌های مختلف اجتماع (روحانیون، اساتید دانشگاه‌ها، پزشکان، نویسندگان، روزنامه‌نگاران، وکلای دادگستری، دبیران، آموزگاران، سردفتران، اصناف، پیشه‌وران، کارگران و کشاورزان)، ۷ نفر اصلی و ۷ نفر علی‌البدل انتخاب می‌کند.

ماده ۳۲ - اعضای هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند:

- داشتن لااقل سی سال سن.

- عدم سابقه محکومیت کیفری مؤثر.

- معروفیت به امانت و صداقت و حسن شهرت.

ماده ۳۳ - پس از انتخاب اعضاء هیأت منصفه در تهران وزیر ارشاد ملی و در استان‌ها استاندار

صورت اعضاء هیأت منصفه را برای رییس کل دادگاه‌ها استان ارسال می‌دارد.

ماده ۳۴ - در هر محاکمه مطبوعاتی دادگاه جنایی در جلسه مقدماتی خود با حضور دادستان یا

نماینده او از ۱۴ نفر اعضاء هیأت منصفه دعوت می‌کند که در جلسات محاکمات حضور به هم رسانند در

هر صورت دادگاه با حضور ۷ نفر از اعضای هیأت منصفه رسمیت خواهد داشت. اعضای هیأت منصفه موظفند که در جلسات دادگاه تا ختم جلسات آن حضور یابند.

ماده ۳۵ - هر یک از اعضای هیأت منصفه چنانچه بدون عذر موجه در جلسات محاکم حاضر نشود و یا از شرکت در اتخاذ تصمیم خودداری کند به حکم دادگاهی که نسبت به موضوع رسیدگی می‌کند به دو سال محرومیت از عضویت هیأت منصفه محکوم می‌شود.

ماده ۳۶ - موارد رد اعضای هیأت منصفه همان است که طبق قانون در مورد رد قضات پیش‌بینی شده است.

ماده ۳۷ - هر گاه در حین محاکمه اعضای هیأت منصفه سئوالاتی داشته باشند سؤال خود را کتبا به دادگاه خواهند داد که به وسیله رئیس دادگاه مطرح گردد.

ماده ۳۸ - برای رسیدگی به جرائم مندرج در این لایحه قانونی دادگاه جنایی با مشارکت رئیس و دو نفر دادرس و با حضور هیأت منصفه تشکیل می‌شود و مطابق مقررات عمومی رسیدگی می‌کند و پس از اعلام ختم دادرسی بلافاصله اعضای هیأت منصفه به شور پرداخته درباره دو مطلب ذیل:

الف - آیا متهم بزهکار است؟

ب - در صورت بزهکار بودن آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟

تصمیم می‌گیرند و رأی اکثریت هیأت منصفه را کتبا به دادگاه اعلام می‌نمایند و سپس دادگاه بر اساس تصمیم مذکور رأی صادر می‌کند. در صورتی که تصمیم مبنی بر بزهکاری باشد تطبیق عمل انتسابی با قانون و تعیین میزان مجازات و تصمیم‌گیری درباره سایر جهات قانونی اتهام با دادگاه می‌باشد. هر گاه رأی دادگاه بر مجرمیت باشد در حدود مقررات قانونی قابل فرجام است و در صورتی که مبنی بر بزهکاری باشد تطبیق عمل انتسابی با قانون و تعیین میزان مجازات و تصمیم‌گیری درباره سایر جهات قانونی اتهام با دادگاه می‌باشد.

ماده ۳۹ - هر گاه حکم دادگاه مبنی بر برائت و یا محکومیتی باشد که مستلزم سلب حقوق اجتماعی نباشد. از نشریه در صورتی که قبلاً توقیف شده باشد بی‌درنگ رفع توقیف خواهد شد و انتشار مجدد آن مانعی ندارد.

ماده ۴۰ - تنظیم آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون به عهده وزارت ارشاد ملی است که در آنها سعی خواهد شد جز آنچه مربوط به اعمال حاکمیت دولت است اجرای این قانون به سازمان‌های صنفی واگذار شود.

ماده ۴۱ - از تاریخ تصویب این لایحه قانونی کلیه قوانین و مقررات مغایر ملغی است و وزارت ارشاد ملی مأمور اجرای آن است.

۸- آیین‌نامه‌های مصوب

دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی مصوب شوراهای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی

مقدمه

به منظور ساماندهی، قانونمندی و حمایت از فعالیت نشریات دانشگاهی، نهادینه شدن فضای آزاداندیشی، نقد و گفت‌وگوی سازنده و تأکید بر حق آزادی بیان، همچنین ایجاد فرصت‌های فراگیری مهارت‌های روزنامه‌نگاری و ارتقای سطح دانش عمومی و تخصصی دانشگاهیان، و براساس ماده ۵ ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی (مصوب جلسه ۵۴۰ مورخ ۸۳/۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی)، دستورالعمل اجرایی این ضوابط به شرح ذیل به تصویب می‌رسد:

بخش اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱- مطابق بند ۱ ماده ۱ ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی، کلیه نشریاتی که به صورت ادواری، گاهنامه یا تک شماره، نیز نشریات الکترونیکی که با نام ثابت و تاریخ نشر در زمینه‌های فرهنگی،

اجتماعی، سیاسی، علمی، اقتصادی، هنری، ادبی و ورزشی توسط هر یک از دانشجویان، تشکل‌ها و نهادهای دانشگاهی، استادان و اعضای هیئت علمی یا گروهی از ایشان در دانشگاهها منتشر و در محدوده دانشگاهها توزیع می‌شوند، نشریه دانشگاهی محسوب و تحت شمول این دستورالعمل قرار می‌گیرند.

تبصره ۱- نشریات دانشجویی عنوان‌های فرهنگی و اجتماعی، زمینه‌های عقیدتی، صنفی و رفاهی، خبری و طنز را نیز در برمی‌گیرند.

تبصره ۲- نشریات علمی که توسط اعضای هیئت علمی، دانشجویان، تشکل‌های دانشجویی یا انجمن‌های علمی دانشجویی منتشر می‌شوند مشمول این آیین‌نامه هستند.

تبصره ۳- نشریات دانشگاهی می‌توانند ویژه‌نامه‌هایی به مناسبت‌های مختلف منتشر کنند.

تبصره ۴- وبلاگ‌ها و سایت‌های شخصی دانشجویان و اعضای هیأت علمی که از نشان دانشگاه یا تشکل‌های دانشگاه استفاده نمی‌کنند از شمول این آیین‌نامه خارج‌اند.

تبصره ۵: پردیس‌های دانشگاهی، خوابگاه‌ها، بیمارستان‌های آموزشی، مراکز بهداشتی-درمانی و اردوگاه‌ها در حکم محدوده دانشگاه محسوب می‌شوند و توزیع نشریات دانشگاهی در خارج از محدوده دانشگاه‌ها، منوط به کسب مجوز از مراجع ذیربط است.

تبصره ۶: علاوه بر توزیع نشریات دانشگاهی در محل دفتر نشریه یا دفتر تشکل (اعم از تشکل‌های اسلامی، شوراهای صنفی، انجمن‌های علمی، کانون‌های فرهنگی و...) یا دستگاه صاحب امتیاز نشریه، دانشگاه‌ها موظف به تعیین محل‌هایی مناسب در داخل محدوده دانشگاه (براساس تعریف تبصره ۵) برای توزیع نشریات دانشگاهی می‌باشند. توزیع نشریات در خارج از این مکان‌ها تخلف محسوب می‌شود.

ماده ۲- منظور از دانشگاه در این دستورالعمل کلیه دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و مراکز و واحدهای مرتبط دانشگاهی و واحدهای دانشگاهی است.

تبصره- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی از این پس در این دستورالعمل به اختصار «دستگاه» نامیده می‌شوند.

ماده ۳- کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی

بر اساس بند ۱ ماده ۲ ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی، در هر دانشگاه کمیته‌ای تحت عنوان «کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی» - که در این دستورالعمل به اختصار «کمیته ناظر» نامیده می‌شود - زیر نظر «شورای فرهنگی دانشگاه» تشکیل می‌شود.

ماده ۴- ترکیب کمیته ناظر به شرح زیر است:

- ۱- معاون دانشجویی فرهنگی دانشگاه (رئیس کمیته)؛
 - ۲- نماینده تام‌الاختیار و دائم دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه؛
 - ۳- یک حقوق‌دان به انتخاب رئیس دانشگاه؛
 - ۴- سه نفر عضو هیأت علمی دانشگاه به انتخاب شورای فرهنگی دانشگاه؛
 - ۵- مدیر امور فرهنگی دانشگاه (دبیر کمیته)؛
 - ۶- سه نفر از مدیران مسئول نشریات دانشگاهی به انتخاب مدیران مسئول نشریات دانشگاه که یک نفر از ایشان عضو علی‌البدل محسوب می‌شود.
- تبصره ۱- دانشگاه‌هایی که این کمیته در آنها تشکیل نشده است یک ماه فرصت دارند تا انتخابات نمایندگان مدیران مسئول را برگزار کنند و طی این یک ماه کمیته می‌تواند بدون حضور نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی تشکیل شود.
- تبصره ۲- شیوه‌نامه انتخاب نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی توسط شورای مرکزی ناظر هر دستگاه (ماده ۸) تصویب خواهد شد.
- تبصره ۳- معاونت دانشجویی و فرهنگی هر دانشگاه موظف است بر اساس شیوه‌نامه مصوب شورای مرکزی ناظر نسبت به برگزاری انتخابات جهت تعیین نمایندگان مدیران مسئول اقدام کند.
- تبصره ۴- اعضای انتخابی کمیته ناظر برای مدت یک سال با ابلاغ رئیس دانشگاه انتخاب می‌شوند.
- تبصره ۵: چنانچه نماینده اصلی مدیران مسئول عضو کمیته ناظر بر اساس شیوه‌نامه مصوب شورای مرکزی ناظر، شرایط عضویت در کمیته ناظر را از دست بدهد عضو علی‌البدل جایگزین وی خواهد شد.

تبصره ۶: دبیرخانه کمیته ناظر در حوزه معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه مستقر و با مسئولیت دبیر، متولی انجام امور اداری و اجرایی کمیته ناظر است.

ماده ۵- جلسات کمیته ناظر حداقل دو ماه یکبار با دعوت مکتوب از کلیه اعضا تشکیل می‌شود. جلسات با حضور حداقل سه نفر از اعضای دارای حق رأی، رسمی است و مصوبات آن نیز با رأی اکثریت معتبر است. ضروری است دعوتنامه اعضای جلسه حداقل سه روز پیش از موعد جلسه با اعلام دستور جلسه توسط دبیر کمیته ارسال شود.

تبصره ۱- در صورتی که هر یک از اعضا، شاکی خصوصی یا مشتکی عنه باشد، در زمان رسیدگی به شکایت مطروحه، حق رأی نخواهد داشت.

تبصره ۲- دبیرخانه کمیته ناظر موظف است صورتجلسات کمیته را به‌طور مرتب به دبیرخانه شورای مرکزی ناظر هر دستگاه ارسال کند.

تبصره ۳- در موارد خاص بنا به نظر رئیس کمیته، جلسه ویژه می‌تواند با دعوت شفاهی یا کتبی وی از اعضای جلسه و بدون در نظر گرفتن ارسال دعوتنامه معمول به صورت فوق‌العاده و فوری (حتی در همان روز) تشکیل شود.

ماده ۶- وظایف کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی به شرح زیر است:

- ۱- بررسی درخواست و صدور مجوز انتشار مطابق بخش دوم این دستورالعمل؛
- ۲- نظارت بر عملکرد نشریات دانشگاهی و تذکر اولیه در صورت لزوم؛
- ۳- رسیدگی به تخلفات و شکایات ناشی از عملکرد نشریات دانشگاهی مطابق بخش ۶ این دستورالعمل؛

- ۴- نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل، مصوبات و شیوه‌نامه‌های شورای مرکزی ناظر؛
- ۵- بررسی و ارسال گزارش دو ماهانه عملکرد نشریات دانشگاهی به شورای مرکزی ناظر؛
- ۶- برگزاری دوره‌های آموزشی برای متقاضیان نشریات دانشجویی اعم از صاحبان امتیاز، مدیران مسئول، سردبیران و سایر عوامل اجرایی بر اساس برنامه آموزشی مصوب شورای مرکزی ناظر.

ماده ۷- شورای فرهنگی هر دانشگاه مرجع تجدید نظر در تصمیمات و آرای کمیته ناظر همان دانشگاه است.

ماده ۸- براساس بند ۴ ماده ۲ ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی، در هر دستگاه شورایی با عنوان «شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی» که در این دستورالعمل به اختصار «شورای مرکزی ناظر» نامیده می‌شود، تشکیل می‌گردد.

ماده ۹- ترکیب شورای مرکزی ناظر به شرح زیر است:

- ۱- معاون فرهنگی دستگاه متبوع (رئیس شورا)؛
- ۲- معاون مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛
- ۳- معاون فرهنگی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها یا نماینده تام‌الاختیار رئیس نهاد؛
- ۴- یک نفر حقوق‌دان به انتخاب معاون فرهنگی دستگاه متبوع؛
- ۵- مدیر کل امور فرهنگی دستگاه متبوع (دبیر شورا)؛
- ۶- سه نفر از مدیران مسئول نشریات دانشگاهی به انتخاب مدیران مسئول نشریات دانشگاه‌های کشور که یک نفر از آنها عضو علی‌البدل محسوب می‌شود.

تبصره ۱- در صورت نبودن پست معاون فرهنگی یا مدیر کل امور فرهنگی یا عناوین مشابه انتخاب رئیس و دبیر شورا بر عهده رئیس دستگاه و در سطح معاونان و مدیران کل دستگاه می‌باشد.

تبصره ۲- دبیر شورا طبق شیوه‌نامه مصوب شورای مرکزی ناظر، نسبت به برگزاری انتخابات نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی جهت عضویت در شورای مرکزی ناظر اقدام خواهد کرد.

تبصره ۳- اعضای انتخابی شورای مرکزی ناظر برای مدت یک سال با ابلاغ رئیس شورا انتخاب می‌شوند.

تبصره ۴- چنانچه نماینده اصلی مدیران مسئول عضو شورای مرکزی ناظر شرایط عضویت در شورا را بر اساس شیوه‌نامه مصوب شورای مرکزی ناظر از دست بدهد عضو علی‌البدل جایگزین وی خواهد شد. مسئولیت تشخیص استمرار شرایط عضویت نماینده مدیران مسئول بر عهده دبیر شورا است.

تبصره ۵: دبیرخانه شورای مرکزی ناظر در اداره کل امور فرهنگی وزارت یا دستگاه متبوع یا عناوین مشابه مستقر و دبیر شورای مرکزی ناظر متولی انجام امور اداری و اجرایی شورا است.

ماده ۱۰- وظایف و اختیارات شورای مرکزی ناظر به شرح زیر است:

- ۱- سیاستگذاری در حوزه کلان نشریات دانشگاهی؛
- ۲- رسیدگی به اعتراضات در خصوص عدم صدور مجوز نشریات دانشگاهی؛
- ۳- تجدید نظر در تصمیمات شورای فرهنگی دانشگاه در خصوص نشریات دانشگاهی؛
- ۴- رسیدگی به اعتراضات ناشی از تصمیمات و عملکرد شورای فرهنگی دانشگاه در زمینه نشریات دانشگاهی؛

۵- تدوین شیوه نامه‌های اجرایی؛

۶- تفسیر مفاد دستورالعمل حاضر؛

۷- نظارت بر عملکرد کمیته‌های ناظر بر نشریات دانشگاهها؛

۸- ایجاد وحدت رویه بین کمیته‌های ناظر دانشگاهها؛

۹- تدوین برنامه آموزشی برای متقاضیان نشریات دانشگاهی؛

۱۰- بررسی نتایج گزارش عملکرد نشریات دانشگاهها ارسالی از سوی کمیته‌های ناظر.

تبصره- مصوبات شورای مرکزی ناظر قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۱۱- جلسات شورای مرکزی ناظر حداقل هر ۲ ماه یک بار با دعوت مکتوب از کلیه اعضا یک

هفته قبل از زمان جلسه با اعلام دستور جلسه توسط دبیر شورا تشکیل می‌شود و جلسات با حضور

حداقل ۵ تن از اعضای دارای حق رأی، رسمی و مصوبات آن با رأی اکثریت معتبر است.

بخش دوم: نحوه درخواست مجوز و شرایط انتشار نشریات دانشگاهی

ماده ۱۲- متقاضی امتیاز انتشار نشریه دانشگاهی باید درخواست کتبی خود را با اعلام مشخصات

خود و مدیر مسئول، سردبیر، نام نشریه، زمینه و ترتیب انتشار (موضوع ماده ۱) به انضمام تصریح به

پایبندی به قانون اساسی، قوانین موضوعه و این دستورالعمل، به دبیرخانه کمیته ناظر طبق فرم پیوست شماره ۱ تسلیم کند.

تبصره ۱- زمینه انتشار نشریه‌ای که صاحب امتیاز آن شخص حقوقی است نباید مغایرتی با اساسنامه آن تشکل یا نهاد داشته باشد.

تبصره ۲- نشریات دانشجویی موظفند صرفاً در زمینه‌هایی که مجوز اخذ کرده‌اند به فعالیت پردازند.

تبصره ۳- متقاضی امتیاز انتشار گاهنامه باید حداقل و حداکثر زمان انتشار نشریه خود را در درخواست کتبی خود مشخص نماید.

ماده ۱۳- متقاضی امتیاز نشریه باید دارای شرایط زیر باشد:

۱- یکی از دانشجویان یا اعضای هیأت علمی به عنوان شخص حقیقی یا تشکل، نهاد، انجمن، کانون، یا یکی از بخش‌های دانشگاه یا هر شخص حقوقی دیگر در دانشگاه؛

۲- عدم محکومیت منجر به توییح کتبی و درج در پرونده یا بالاتر در مورد دانشجویان و انفصال موقت از خدمت در مورد اعضای هیأت علمی.

تبصره ۱- افراد مشمول بند ۲ پس از یک سال از تاریخ اتمام محرومیت می‌توانند به عنوان صاحب

امتیاز نشریات دانشگاهی فعالیت کنند و در صورت محکومیت مجدد به طور دائم محروم می‌شوند.

تبصره ۲- در صورتی که صاحب امتیاز یکی از شرایط فوق را از دست بدهد، ظرف یک ماه پس

از ابلاغ کمیته ناظر می‌تواند درخواست انتقال امتیاز نشریه را به شخص واجد شرایط دیگر به کمیته ناظر ارسال کند، در غیر این صورت امتیاز نشریه لغو می‌شود. کمیته ناظر موظف است ظرف مدت ۲ هفته از

تاریخ وصول درخواست متقاضی، نظر خود را اعلام کند.

ماده ۱۴- شرایط مدیر مسئول به شرح زیر است:

۱- دانشجو بودن یا عضویت در هیأت علمی یا مدیر یکی از واحدهای اداری همان دانشگاه؛

۲- عدم محکومیت منجر به توییح کتبی و درج در پرونده یا بالاتر در مورد دانشجویان، انفصال موقت از خدمت در مورد اعضای هیأت علمی و عدم محکومیت منجر به توییح کتبی و درج در پرونده یا بالاتر در کمیته تخلفات اداری برای کارکنان؛

۳- عدم سابقه مشروطی برای دو نیم‌سال متوالی یا سه نیم‌سال متناوب برای دانشجویان در هنگام معرفی به عنوان مدیر مسئول؛

۴- گذراندن دو نیم‌سال تحصیلی و حداقل ۲۸ واحد درسی (دوره‌های کاردانی و کارشناسی). دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری از شمول این بند مستثنی هستند؛

۵- عدم شهرت به فساد اخلاق.

تبصره ۱- شهرت به فساد اخلاق صرفاً با اجماع کلیه اعضای کمیته ناظر قابل احراز است.

تبصره ۲- مدیر واحد اداری فقط می‌تواند مدیر مسئول نشریه اداره متبوع خود باشد.

تبصره ۳- افراد مشمول بند ۲ پس از یک سال از تاریخ اتمام محرومیت می‌توانند به عنوان مدیر

مسئول نشریات دانشگاهی فعالیت کنند و در صورت محکومیت مجدد این افراد به‌طور دائم محروم می‌شوند.

تبصره ۴- در صورتی که مدیر مسئول یکی از شرایط را از دست بدهد، صاحب امتیاز موظف است

ظرف یک ماه مدیر مسئول جدید را به کمیته ناظر معرفی کند، در غیر این صورت امتیاز نشریه لغو می‌شود. کمیته ناظر موظف است ظرف مدت ۲ هفته در این خصوص اعلام نظر کند.

تبصره ۵: سردبیر نشریه باید کلیه شرایط فوق را دارا باشد.

ماده ۱۵- انتشار نخستین شماره نشریه منوط به طی دوره آموزشی و اخذ گواهی پایان دوره توسط

صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر براساس برنامه آموزشی مصوب شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی است.

تبصره- هر کمیته ناظر موظف است در هر نیم‌سال تحصیلی حداقل دو دوره آموزشی براساس

برنامه آموزشی مصوب شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی آن دستگاه برگزار کند.

ماده ۱۶- هیچ کس نمی‌تواند در زمان واحد صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر بیش از یک نشریه باشد.

ماده ۱۷- در صورتی که تقاضانامه‌ها ناقص یا متقاضیان امتیاز یا مدیران مسئول نشریات فاقد شرایط مقرر در این دستورالعمل باشند کمیته ناظر موظف است مراتب را به صورت مکتوب و با استناد به دلایل و مدارک لازم حداکثر ظرف ۲۰ روز از تاریخ دریافت و ثبت درخواست به متقاضیان اعلام کند.

ماده ۱۸- درج شناسنامه نشریه شامل زمینه نشر، نام صاحب امتیاز، مدیر مسئول، سردبیر یا شورای سردبیری دانشگاه صادرکننده مجوز، شماره، تاریخ انتشار و دوره نشر در هر شماره نشریه الزامی است.

ماده ۱۹- چنانچه صاحب امتیاز نشریه‌ای متقاضی توزیع آن در سایر دانشگاهها باشد باید تقاضای خود را با ذکر محدوده توزیع به کمیته ناظر دانشگاه تسلیم کند. کمیته ناظر دانشگاه در صورت موافقت، موظف است ظرف مدت ده روز از تاریخ وصول، درخواست را جهت اعلام نظر نهایی به شورای مرکزی ناظر ارسال کند. شورای مرکزی ناظر موظف است پس از کسب نظر دانشگاه مقصد ظرف دو ماه نسبت به درخواست مزبور اعلام نظر کند.

تبصره ۱- در صورت عدم موافقت کمیته ناظر دانشگاه، متقاضی می‌تواند اعتراض خود را به شورای مرکزی ناظر اعلام کند.

تبصره ۲- نظارت و رسیدگی به تخلفات یا شکایات این نشریات بر عهده کمیته ناظر دانشگاه صادرکننده مجوز (دانشگاه مبدأ) است.

ماده ۲۰- اتحادیه‌ها و تشکل‌های دانشگاهی، مجامع فرهنگی و شوراهای صنفی دانشجویی دارای مجوز رسمی که در بیش از یک دانشگاه فعالیت داشته و متقاضی انتشار نشریه باشند می‌توانند درخواست خود را به شورای مرکزی دستگاه مربوطه اعلام کنند. نظارت و رسیدگی به شکایات و تخلفات این گونه نشریات بر عهده شورای مرکزی ناظر است.

تبصره- شرایط ناظر بر صدور مجوز، صاحب امتیاز و مدیر مسئول و سردبیر این گونه نشریات تابع این دستورالعمل است.

ماده ۲۱- کمیته ناظر موظف است در صورت فراهم بودن شرایط قانونی انتشار نشریه، حداکثر ظرف ۲۰ روز نسبت به صدور مجوز اقدام کند.

ماده ۲۲- در صورتی که کمیته ناظر با صدور مجوز نشریه مخالفت کند یا ظرف ۲۰ روز نسبت به صدور مجوز با اعلام کتبی دلایل عدم موافقت، اقدام نکند، متقاضی می‌تواند اعتراض خود را به صورت مکتوب به شورای فرهنگی دانشگاه اعلام کند. شورای فرهنگی موظف است ظرف ۳۰ روز موضوع اعتراض را بررسی و اعلام نظر کند.

ماده ۲۳- مسئولیت کلیه مطالب مندرج در نشریه به عهده مدیر مسئول است و وی موظف است سه نسخه از هر شماره را بلافاصله پس از انتشار به دبیرخانه کمیته ناظر دانشگاه تحویل دهد. تبصره- دبیرخانه کمیته ناظر دانشگاه موظف است دو نسخه از نشریه را به دبیرخانه شورای مرکزی ناظر ارسال کند.

ماده ۲۴- در صورتی که صاحب امتیاز ظرف مدت حداکثر شش ماه از زمان صدور مجوز پس از اخطار کتبی و مهلت یک ماهه اقدام به انتشار نشریه نکند، مجوز صادره از اعتبار ساقط است.

ماده ۲۵- نشریات موظفند توالی انتشار مندرج در امتیاز خود را رعایت کنند. در غیر این صورت پس از سه مرحله متوالی عدم انتشار، صاحب امتیاز برای پاسخگویی به کمیته ناظر احضار و در صورت عدم ارائه دلایل قانع کننده، مجوز نشریه لغو می‌شود.

ماده ۲۶- صاحب امتیاز می‌تواند درخواست خود را مبنی بر انتقال امتیاز نشریه به دیگری یا تغییر مشخصات ذکر شده در فرم درخواست مجوز نشریه (اعم از مدیر مسئول، نام نشریه، دوره انتشار و زمینه انتشار) به کمیته ناظر ارائه کند و کمیته ناظر موظف است ظرف یک ماه مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را به صورت مکتوب به صاحب امتیاز اعلام کند.

بخش سوم: حقوق نشریات دانشگاهی

ماده ۲۷- نشریات دانشگاهی از کلیه حقوق مصرح در قانون مطبوعات جمهوری اسلامی ایران

برخوردارند. از جمله:

۱- جستجو، کسب و انتشار اخبار داخل و خارج دانشگاه به منظور افزایش آگاهی جامعه دانشگاهی با رعایت موازین قانونی و حفظ مصالح جامعه؛

۲- هیچ مقام دولتی و غیر دولتی حق ندارد برای چاپ مطلب یا مقاله‌ای در صدد اعمال فشار بر نشریات برآید یا به سانسور و کنترل محتوای نشریات مبادرت ورزد؛

۳- نشریات دانشجویی حق دارند نظرها، انتقادهای سازنده، پیشنهادها و توضیحات دانشجویان و مسئولان دانشگاه را با رعایت موازین اسلامی و مصالح دانشگاه و جامعه درج کنند.

ماده ۲۸- معاونت دانشجویی و فرهنگی و سایر نهادهای فرهنگی دانشگاه باید در چارچوب قوانین و در حدود اختیارات و امکانات از نشریات دانشگاهی حمایت کنند.

تبصره- معاونت دانشجویی- فرهنگی دانشگاه سالانه از محل بودجه فرهنگی مبلغی را برای حمایت و کمک به انتشار نشریات دانشگاهی پیش‌بینی می‌کند و متناسب با شرایط و مطابق ضوابط و مقررات در اختیار آنان قرار می‌دهد.

ماده ۲۹- دستگاهها موظفند جشنواره کشوری نشریات دانشجویی را با هماهنگی کلیه دستگاهها و مسئولیت یک دستگاه حداقل سالی یکبار برگزار نمایند و نشریات برتر را شناسایی و تشویق کنند.

تبصره ۱- هر دستگاه موظف است جشنواره نشریات دانشجویی خود را حداقل سالی یکبار برگزار نماید و نشریات برتر را شناسایی و تشویق کند.

تبصره ۲- نشریات دارای رتبه‌های اول، دوم و سوم علاوه بر جوایز جشنواره مشمول حمایت‌های مادی و معنوی دستگاه مربوطه تا جشنواره بعدی خواهند بود.

بخش چهارم: حدود نشریات دانشگاهی

ماده ۳۰- نشریات دانشگاهی در انتشار مطالب و تصاویر جز در موارد اخلاف به مبانی و احکام اسلام و حقوق عمومی و خصوصی مطابق ماده ۶ قانون مطبوعات، آزاد هستند.

ماده ۳۱- هرگاه نشریه‌ای مطالبی مشتمل بر توهین، افترا، خلاف واقع یا انتقاد نسبت به اشخاص (اعم از حقیقی یا حقوقی) منتشر کند، ذینفع حق دارد پاسخ آن را حداکثر تا دو ماه از تاریخ انتشار به صورت

مکتوب برای همان نشریه ارسال کند و نشریه مزبور نیز موظف است توضیح یا پاسخ دریافت شده را حداکثر یک ماه پس از وصول پاسخ در همان صفحه و ستون و با همان حروفی که اصل مطلب منتشر شده است به رایگان به چاپ برساند، منوط به آنکه جواب از دو برابر اصل مطلب تجاوز نکند و متضمن توهین و افترا به کسی نباشد.

تبصره ۱- اگر نشریه علاوه بر پاسخ مذکور مطالب یا توضیحات مجددی چاپ کند، در این صورت حق پاسخگویی مجدد برای معترض باقی است، بدیهی است درج قسمتی از پاسخ، در حکم عدم درج است و متن پاسخ باید در یک شماره و به طور کامل درج شود.

تبصره ۲- در صورتی که نشریه پاسخ را منتشر نکند ذینفع می‌تواند به کمیته ناظر شکایت کند و کمیته ناظر در صورت محق شناختن شاکی، جهت نشر پاسخ به نشریه اخطار خواهد کرد و اگر این اخطار مؤثر واقع نشود، کمیته ناظر، نشریه را به یکی از تنبیهات بندهای ۴ تا ۶ ماده ۴۰ محکوم می‌کند.

تبصره ۳- مفاد این ماده و تبصره‌های آن نافی حق ذینفع در خصوص پیگیری شکایت از طریق کمیته ناظر یا مراجع ذیصلاح نخواهد بود.

ماده ۳۲- در صورت شکایت شاکی خصوصی از یک نشریه مبنی بر انتشار هر نوع مطلب مشتمل بر تهمت، افترا، فحش و الفاظ رکیک یا نسبت‌های توهین‌آمیز و نظایر آن نسبت به اشخاص، تهدید و هتک شرف یا حیثیت یا افشای اسرار شخصی، نشریه به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۹ ماده ۴۰ محکوم می‌گردد.

ماده ۳۳- نشریات دانشگاهی که بنا به تشخیص کمیته ناظر مرتکب تخلفات مواد ۲۴، ۲۵، ۲۶ و ۲۷ قانون مطبوعات شوند، به یکی از تنبیهات بندهای ۱۰ تا ۱۳ ماده ۴۰ محکوم می‌شوند.

ماده ۳۴- در صورت انتشار عکس‌ها، تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی، کمیته ناظر، نشریه را به یکی از بندهای ۵ تا ۹ ماده ۴۰ محکوم می‌کند و در صورت تکرار جرم پس از محکومیت اولیه، نشریه به یکی از تنبیهات بندهای ۱۰ تا ۱۳ این ماده محکوم می‌شود.

ماده ۳۵- نشریات دانشگاهی که بنا به تشخیص کمیته ناظر مرتکب تخلفات موضوع ماده ۲۹ قانون مطبوعات شوند به یکی از تنبیهات بندهای ۸ و ۹ ماده ۴۰ محکوم می‌شوند.

ماده ۳۶- هرگاه نشریه‌ای مطالب و تصاویری مانند توهین، تهمت، فحش، الفاظ رکیک، تحقیر، تهدید، هتک حرمت یا حیثیت و نظایر آن منتشر نماید، تخلف عمومی محسوب می‌گردد. در این صورت رئیس کمیته ناظر می‌تواند از ادامه فعالیت نشریه جلوگیری نماید و موضوع را جهت بررسی به کمیته ناظر ارجاع دهد. کمیته ناظر موظف است موضوع را خارج از نوبت بررسی و در صورت احراز تخلف، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۹ ماده ۴۰ محکوم می‌شود.

تبصره- مدت رسیدگی به پرونده نشریه‌ای که از ادامه انتشار آن جلوگیری شده است نباید از ۱۰ روز بیشتر شود.

ماده ۳۷- در صورت تخلف از تبصره ۵ ماده ۱ یا مواد ۱۷، ۱۹ و ۲۴ این دستورالعمل برای بار اول نشریه به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۳ و در صورت تکرار به یکی از تنبیهات بندهای ۴ تا ۷ ماده ۴۰ محکوم می‌شود

ماده ۳۸- در صورتی که «نشریه‌ای» بدون اخذ مجوز از کمیته ناظر منتشر شود توقیف شده و انتشاردهنده به مدت یک سال نمی‌تواند صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر نشریه جدیدی باشد و در صورت تکرار اگر متخلف شخص حقیقی و دانشجو باشد تا پایان مقطع تحصیلی و در صورتی که متخلف شخص حقوقی یا عضو هیأت علمی باشد تا سه سال حق انتشار و شرکت در انتشار هیچ نشریه‌ای را نخواهد داشت.

ماده ۳۹- در مواردی که تخلف ارتكابی نشریه براساس قوانین موضوعه کشور جرم تلقی شود بنا به تشخیص کمیته ناظر مدیر مسئول نشریه جهت تصمیم‌گیری مقتضی به کمیته انضباطی معرفی می‌شود.

بخش پنجم: تنبیهات

ماده ۴۰- موارد تنبیهی متخلفان به شرح زیر است:

۱- احضار به کمیته ناظر و تذکر شفاهی؛

- ۲- تذکر کتبی؛
 - ۳- اخطار کتبی؛
 - ۴- محرومیت موقت نشریه از تسهیلات دانشگاهی تا شش ماه؛
 - ۵- محرومیت موقت مدیر مسئول از تصدی این سمت تا ۶ ماه؛
 - ۶- محرومیت موقت مدیر مسئول از تصدی این سمت از ۶ ماه تا یک سال؛
 - ۷- توقیف موقت نشریه تا ۳ ماه؛
 - ۸- توقیف موقت نشریه از سه ماه تا ۶ ماه؛
 - ۹- توقیف موقت نشریه از ۶ ماه تا یک سال؛
 - ۱۰- توقیف موقت نشریه از یک تا دو سال؛
 - ۱۱- منع دائم انتشار نشریه؛
 - ۱۲- منع دائم انتشار نشریه و محرومیت مدیر مسئول از تصدی این سمت تا یک سال؛
 - ۱۳- منع دائم انتشار نشریه و محرومیت مدیر مسئول از تصدی این سمت تا پایان مقطع تحصیلی.
- بخش ششم: رسیدگی به تخلفات و شکایات
- ماده ۴۱- کمیته ناظر موظف است به شکایات مکتوب حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز از تاریخ دریافت و ثبت آن در دبیرخانه، رسیدگی کرده و رأی خود را صادر کند.
- ماده ۴۲- کمیته ناظر، مدیر مسئول نشریه‌ای را که تخلف کرده یا از آن شکایت شده است به صورت کتبی و با ذکر دقیق موارد تخلف یا شکایت و با ارائه مهلت یک هفته‌ای از تاریخ ابلاغ جهت ادای توضیحات دعوت می‌کند و در صورت عدم حضور غیرموجه وی یا عدم ارائه توضیحات کتبی، کمیته ناظر می‌تواند حکم مقتضی را در مورد نشریه صادر کند.
- ماده ۴۳- کمیته ناظر باید آرای خود را با ذکر موارد تخلف یا شکایت مستند به مواد ۳۰ تا ۳۹ صادر و آن را به صورت کتبی حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از صدور به مدیر مسئول و شاکی خصوصی نشریه ابلاغ کند.

ماده ۴۴- آرای صادره، ظرف مدت ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض و درخواست تجدید نظر در شورای فرهنگی دانشگاه است. در صورت عدم اعتراض در مهلت تعیین شده، حکم، قطعی محسوب می‌شود.

ماده ۴۵- احکام صادره از سوی کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی تا زمانی که نقض نشده‌اند لازم‌الاجرا هستند.

ماده ۴۶- شورای فرهنگی دانشگاه موظف است رأی خود را در مورد اعتراضات مکتوب واصله حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت اعتراض توسط دبیرخانه، به صورت مکتوب به معترض و کمیته ناظر دانشگاه ابلاغ کند.

ماده ۴۷- تصمیم شورای فرهنگی دانشگاه ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ، قابل اعتراض به شورای مرکزی ناظر است. شورای مرکزی ناظر موظف است ظرف دو ماه از تاریخ دریافت اعتراض رأی خود را صادر و آن را ابلاغ کند. آرای شورای مرکزی ناظر، قطعی و لازم‌الاجرا است.

بخش هفتم: نحوه ابلاغ، اجرا و تفسیر این دستورالعمل

ماده ۴۸- نحوه صدور مجوز نشریات دانشگاهی، نظارت بر آنها، رسیدگی به تخلفات و شکایات تنها براساس دستورالعمل حاضر خواهد بود. تعیین و تصویب هر گونه شرایط و مقررات مغایر یا محدود کننده علاوه بر مفاد این آئین‌نامه نظیر صدور مجوزهای مشروط یا موقت ممنوع است.

ماده ۴۹- به کلیه نشریات دانشگاهی که قبل از تصویب این دستورالعمل انتشار می‌یابند مدت هشت ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل فرصت داده می‌شود تا خود را با ضوابط و مقررات این دستورالعمل منطبق کنند.

تبصره- در صورت عدم انطباق در مهلت مقرر مجوز نشریه با صلاح‌دید کمیته ناظر لغو خواهد شد.

ماده ۵۰- دستورالعمل اجرایی نشریات دانشگاهی در ۵۰ ماده و ۴۴ تبصره در به تصویب شوراهای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی رسید.

طبق ماده ۵ ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی، مصوبه جلسه شماره ۵۴۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی، و بنا به مصوبه شوراهاى مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی دستورالعمل اجرایی این ضوابط جهت اجرا به دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی ابلاغ می‌گردد.

آیین نامه تعیین اعتبار نشریات علمی کشور مصوب کمیسیون نشریات علمی کشور در تاریخ

۱۳۸۶/۱۲/۱

مقدمه

به استناد آیین نامه تشکیل کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور، که از این پس کمیسیون خوانده می‌شود این آیین نامه به منظور تعیین اعتبار علمی نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که از این پس وزارت خوانده می‌شود، به شرح زیر ابلاغ می‌گردد:

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- نشریات علمی:

الف- علمی- پژوهشی: شامل نشریاتی است که مقاله‌های آن به ارائه یافته‌های جدید پژوهشی با ارائه نظریه یا روش جدید در حل مسائل و توسعه علم و یا فناوری می‌پردازد و جامعه علمی آن را پژوهشی تلقی می‌کند. اعم از پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و یا توسعه‌ای.

ب- علمی- ترویجی: شامل نشریاتی است که مقاله‌های آن به ترویج زمینه‌ای از علوم در میان

جامعه علمی مربوط می‌پردازد.

۱-۲- مؤسسه و انجمن:

الف- مؤسسه به مؤسسه آموزشی یا پژوهشی متقاضی انتشار نشریه علمی گفته می‌شود.

ب- انجمن به انجمن‌های علمی دارای مجوز از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفته می‌شود.

ماده ۲- ضوابط و معیارهای تعیین اعتبار نشریات علمی کشور.

۱-۲- بالاترین مقام مؤسسه یا انجمن علمی متقاضی (و یا مدیرمسئول هر نشریه، در مورد متقاضیان غیر از مؤسسات و یا انجمن‌های علمی) باید کتباً درخواست اعتباربخشی نشریه مورد نظر را به همراه معرفی سردبیر و اعضای هیأت تحریریه به دبیرخانه کمیسیون نشریات در وزارت ارسال نموده و ضرورت انتشار، میزان مخاطبین و میزان تولید مقاله در موضوع نشریه را تشریح نماید.

تبصره ۱- بررسی درخواست از تاریخ تکمیل پرونده و تسلیم تمامی مدارک مورد نیاز (مطابق فرم پیوست) شروع می‌شود.

تبصره ۲- کلیه نشریات باید حداقل دو شماره در سال منتشر شوند.

۲-۲- برای بررسی و تعیین اعتبار علمی نشریه باید حداقل ۳ شماره از نشریه متقاضی منتشر شده باشد مگر آنکه متقاضی یکی از شرایط ذیل را دارا باشد.

- متقاضی انجمن علمی یا جمعیت علمی با شرایط مندرج در تبصره‌های همین ماده باشد.

- متقاضی با انجمن علمی مربوط به موضوع، تفاهم‌نامه‌ای با شرایط مندرج در تبصره‌های همین ماده داشته باشد.

- متقاضی با حداقل ۶ مؤسسه دیگر دارای گروه آموزشی یا پژوهشی مربوطه تفاهم‌نامه همکاری داشته باشد.

تبصره ۱- اعتبار این سه گروه از نشریات که قبل از انتشار نشریه اعتبار علمی کسب می‌نماید، یکساله خواهد بود.

تبصره ۲- شرایط لازم انجمن‌های علمی برای دریافت اعتبار علمی - پژوهشی نشریه مستقل و یا نشریه در همکاری با یک مؤسسه، داشتن مرتبه «A» یا «B» از کمیسیون انجمن‌ها و داشتن حداقل ۵۰ عضو پیوسته می‌باشد.

تبصره ۳: انجمن علمی با مرتبه «A» میتواند حداکثر سه نشریه علمی- پژوهشی مستقل و دو نشریه علمی- پژوهشی در همکاری با یک مؤسسه منتشر کند. انجمن علمی با مرتبه «B» حداکثر می‌تواند یک

نشریه علمی-پژوهشی مستقل و یک نشریه علمی-پژوهشی به صورت همکاری با یک مؤسسه منتشر کند. تشخیص توان انجمن برای انتشار هر نشریه علمی-پژوهشی، به عهده کمیسیون است.

تبصره ۴- شرایط لازم انجمن‌ها و جمعیت‌های علمی برای دریافت اعتبار علمی-ترویجی مستقل و یا به صورت همکاری با یک مؤسسه، دریافت مرتبه «A، B، C یا D» از کمیسیون انجمن‌های علمی و داشتن حداقل ۳۰ عضو پیوسته است.

تبصره ۵: انجمن‌ها یا جمعیت‌های علمی با مرتبه‌های «A، B، C یا D» می‌توانند یک نشریه علمی-ترویجی مستقل و یک نشریه علمی-ترویجی در همکاری با یک مؤسسه داشته باشند. تشخیص توان انجمن و جمعیت علمی برای نشریه دوم علمی-ترویجی به عهده کمیسیون است.

تبصره ۶: در تفاهم نامه همکاری بین انجمن یا جمعیت علمی یا متقاضی نشریه، باید سردبیر از اعضای پیوسته آن انجمن یا جمعیت علمی باشد و سردبیر و اکثریت اعضای هیأت تحریریه باید مورد تأیید انجمن یا جمعیت علمی باشند.

نشان انجمن یا جمعیت علمی باید به همراه نشان مؤسسه متقاضی روی جلد نشریه چاپ شود.

تبصره ۷: در صورت لغو تفاهم نامه بین انجمن یا جمعیت علمی یا مؤسسه با نشریه، پس از اخذ و بررسی دلایل توجیهی لغو تفاهم‌نامه نشریه طبق ماده ۲-۲ نشریه برای تداوم انتشار مجدداً ارزیابی خواهد شد.

تبصره ۸: در همکاری نشریه با انجمن یا جمعیت علمی صاحب امتیاز به صورت توافقی انتخاب می‌شود.

تبصره ۹: مدت تفاهم‌نامه همکاری نباید کمتر از ۲ سال باشد.

۲-۳- موضوع نشریه باید از گرایش‌ها یا عناوین کاملاً تخصصی (به تشخیص کمیسیون) بوده و نام نشریه باید متناسب با تخصص و نشان دهنده موضوع باشد. نشریات ترویجی می‌توانند در موضوعات عمومی نیز منتشر شوند. تأیید نیاز به یک نشریه علمی در کشور و تعیین کفایت در تعداد نشریات علمی در یک زمینه تخصصی، به تشخیص کمیسیون است.

۲-۴- سردبیر باید فردی شاخص در گرایش علمی خود و حداقل دانشیار باشد و در رشته‌های علوم پایه، مهندسی، کشاورزی، منابع طبیعی و دامپزشکی دارای حداقل ده مقاله علمی- پژوهشی معتبر که حداقل پنج مقاله آن دارای نمایه‌سازی بین‌المللی بوده و در رشته‌های علوم انسانی، اجتماعی و هنر دارای حداقل ده مقاله علمی- پژوهشی که ۵ مقاله آن نمایه شده ISC یا بین‌المللی در زمینه اختصاصی نشریه مربوطه باشد. در نشریات علمی- ترویجی فرد شاخص با ۵ مقاله پژوهشی یا ترویجی نمایه شده در موضوع نشریه که حداقل یکی از آن‌ها علمی- پژوهشی نمایه شده بین‌المللی باشد، کفایت می‌کند. تبصره- برای رشته‌های خاص از قبیل بین رشته‌ای و رشته‌های جدید، کمیسیون می‌تواند حداقل تعداد مقالات لازم برای سردبیری را کاهش دهد.

۲-۵- اعضای هیأت تحریریه باید حداقل هفت نفر با رتبه علمی دانشیار به بالا در موضوع نشریه باشند و در موارد استثناء استادیار با سوابق علمی بسیار قوی در موضوع نشریه با تشخیص کمیسیون نیز می‌تواند به عضویت هیأت تحریریه درآید. تمامی اعضای باید کتبا آمادگی خود را اعلام کرده باشند. در نشریات علمی- ترویجی اعضای هیأت تحریریه می‌توانند از میان استادیاران تعیین شوند. تبصره- اعضای هیأت تحریریه نشریات مربوط به انجمن‌ها اضافه بر هفت نفر مورد نیاز می‌توانند از افراد برجسته غیر هیأت علمی ولی با سابقه پژوهشی قوی باشند.

۲-۶- حداقل ۵۰ اعضای هیأت تحریریه باید از خارج از مؤسسه متقاضی باشند. ۲-۷- یک نفر می‌تواند هم‌زمان عضو هیأت تحریریه بیش از چهار نشریه و یا سردبیر بیش از دو نشریه علمی- پژوهشی باشد. در نشریات علمی- ترویجی یک نفر می‌تواند به عضویت هیأت تحریریه حداکثر پنج نشریه درآید و یا به سردبیری حداکثر نشریه نشریه برگزیده شود. ۲-۸- صورت جلسات هیأت تحریریه سه شماره اخیر هر نشریه باید با امضای اعضای در پرونده تقاضای اعتبار همراه باشد.

۲-۹- هر نشریه باید حداقل دارای هفت مقاله بوده و حداقل تعداد صفحات هر شماره نشریه کم‌تر از ۶۰ صفحه نباشد.

۲-۱۰- حداقل ۷۰ ترکیب محتوای نشریه علمی- پژوهشی در شماره‌های اولیه باید از مقالات پژوهشی اصیل باشند و حداقل ترکیب ۷۰ محتوای نشریه علمی- ترویجی در شماره‌های اولیه باید از مقالات ترویجی (و نه مقالات پژوهشی ضعیف) باشند. نشریات موظفند در طی یک دوره اعتبار انتشار، این درصدها را به حداقل ۹۰ افزایش دهند.

۲-۱۱- نشریه علمی- پژوهشی نمی‌تواند مقالات ترجمه چاپ نماید، حداکثر ۳۰ درصد مقالات نشریات علمی- ترویجی می‌تواند به صورت ترجمه باشد.

۲-۱۲- کارگروه‌های تخصصی و یا کمیسیون می‌تواند در صورت تشخیص به لزوم داوری دقیق‌تر برای تعیین وضعیت محتوای نشریات از چند داور نظرخواهی کنند.

۲-۱۳- اگر نشریه را مؤسسه‌ای منتشر می‌کند، حداقل ۵۰ درصد مقاله‌های آن از نویسندگان خارج از مؤسسه باشد.

۲-۱۴- تعداد مقالات متعلق به اعضای هیأت تحریریه، سردبیر یا مدیرمسئول در نشریات علمی- پژوهشی در دوره اعتبار نباید بیش از ۱۵ (بیش از ۱ مقاله از ۷ مقاله) و در نشریات علمی- ترویجی نباید بیش از ۳۰ (بیش از ۲ مقاله از ۷ مقاله) تعداد مقالات هر شماره باشد.

۲-۱۵- نشریه باید دارای نمایه سالیانه و شابک رسمی باشد.

۲-۱۶- قالب نشریه و مقالات باید منطبق با ضوابط پیوست باشد. حداکثر ۱۰ صفحات نشریه علمی- پژوهشی و ۱۵ صفحات نشریه علمی- ترویجی می‌تواند مطالبی غیر از مقالات باشد. حداکثر ۵ هر نشریه می‌تواند به تبلیغات مرتبط اختصاص یابد. نشریات باید از مشخصات فنی قابل قبول برخوردار باشند و اصول صحیح نوشتاری زبان نشریه را رعایت کنند.

۲-۱۷- یک نشریه نباید تعدادی از مقالات را در یک شماره همزمان به زبانی دیگر منتشر کند. اما چکیده مقالات و فهرست منابع و مراجع می‌تواند به زبان دوم، همراه و یا در انتهای نشریه در صفحات مجزا با تمامی مشخصات نشریه چاپ شود.

تبصره- نشریات خاص می‌توانند مجوز دو زبانه بودن نشریه را برای مدتی محدود و معین از کمیسیون اخذ نمایند.

۲-۱۸- در صورتی که نشریه‌ای بدون داشتن اعتبار، بر روی نشریه خود عنوان علمی- پژوهشی یا علمی- ترویجی را چاپ کرده باشد باید حداقل دو شماره جدید(به تشخیص کارگروه) بدون درج عنوان فوق چاپ شود تا بررسی آن نشریه شروع گردد.

۲-۱۹- تخلف نشریه در عدم داوری یا داوری ضعیف که منجر به به انتشار مقالات ضعیف شود، می‌تواند به لغو اعتبار نشریه منجر گردد.

۲-۲۰- مدت اعتبار نشریات حداکثر ۴ سال است و ضروری است صاحب امتیاز ۶ ماه قبل از پایان اعتبار مدارک لازم را جهت تمدید اعتبار به دبیرخانه کمیسیون در وزارت ارسال نماید. تبصره ۱- تا اظهار نظر نهایی کمیسیون اعتبار نشریات ادامه دارد.

تبصره ۲- بررسی اعتبار نشریاتی که دارای یکسال اعتبار می‌باشند، در پایان سال انجام خواهد گرفت.

۲-۲۱- ارزیابی نشریات یک بار در سال و یا در هنگام گزارش تخلف از یک نشریه انجام می‌گیرد و در صورت عدم احراز حداقل امتیاز لازم و با تأیید تخلف پرونده در کمیسیون نشریات مطرح و ممکن است منجر به لغو اعتبار نشریه شود.

۲-۲۲- حداکثر سه شماره آخر نشریه که برای تعیین اعتبار داوری می‌شود پس از تأیید اعتبار علمی دارای همان اعتبار می‌باشند.

۲-۲۳- تشخیص کلیه مصادیق آیین‌نامه و موضوعات استثنایی با نظر کارگروه‌ها به عهده کمیسیون می‌باشد (از جمله تشخیص مصادیق مربوط به متقاضیان حوزوی و رشته‌های هنر)

۲-۲۴- متقاضی نشریه موظف است پس از اخذ اعتبار علمی حداقل یک نسخه چاپی از هر شماره را بلافاصله پس از انتشار برای کمیسیون نشریات و یک نسخه چاپی و الکترونیکی را برای مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری جهت درج در استخر دانش «ISC» ارسال نماید.

- ۲-۲۵- صاحب امتیاز نشریه موظف است قبل از تغییر سردبیر و یا هر کدام از اعضای هیأت تحریریه، تأیید و موافقت کمیسیون نشریات را در مورد فرد یا افراد جدید اخذ نماید.
- ۲-۲۶- شرایط اخذ اعتبار نشریات الکترونیکی که صرفاً توسط ناشران معتبر همچون دانشگاهها، مراکز پژوهشی و فناوری و انجمن‌های علمی منتشر میشوند مشابه سایر نشریات میباشد.
- ماده ۳- ارزیابی

۳-۱- تمامی بندهای مربوط به معیارهای اعتباربخشی در ماده ۲ در ارزیابی مورد توجه قرار می‌گیرند و علاوه بر آنها موارد زیر بررسی می‌شوند.

۳-۲- اعتبار علمی

- درصد اعضای هیأت تحریریه بین‌المللی؛
- تعداد هیأت تحریریه و مرتبه علمی دانشگاهی و شرح فعالیت‌های علمی (تعداد استاد، تعداد دانشیار)؛
- درجه علمی سردبیر و حداقل تعداد مقالات؛
- تناسب تخصص سردبیر با موضوع نشریه؛
- ضرورت انتشار، تعداد تخمینی مخاطبین نشریه؛
- درصد مقالات بین‌المللی؛
- درصد اعضای هیأت تحریریه خارج از مؤسسه؛
- نسبت مقالات چاپ شده به دریافتی؛
- درصد مقالات چاپ شده اعضای هیأت تحریریه و سردبیر؛
- درصد مقالات چاپ شده خارج از مؤسسه؛
- درصد مقالات اصیل پژوهشی یا ترویجی؛
- میزان تخصصی بودن موضوع و نام نشریه؛
- کم بودن حجم مطالب غیر از مقالات و تبلیغات غیر مرتبط.

۳-۳- کیفیت استنادی

- ضریب تأثیر^۱؛

- ضریب آنی اثر؛

- نیمه عمر.

۳-۴- امکان دسترسی

- داشتن شبکه؛

- فاصله چاپ هر شماره تا حضور در ISC؛

- نشانی وب و امکان جستجو.

۳-۵- ثبات و پایداری

- انتشار به موقع؛

- تداوم و توالی انتشار.

۳-۶- مدیریت نشریه

- متوسط زمان دریافت تا پذیرش یا رد قطعی مقالات؛

- متوسط زمان پذیرش مقاله تا چاپ آن؛

- داشتن نمایه سالیانه؛

- عدم درج دو شماره در یک جلد نشریه؛

- عدم گزارش خطای نشریه در داوری و پذیرش مقالات؛

- فرایند ارزیابی مقالات؛

- اطلاع رسانی به نویسندگان در خصوص لزوم دریافت وجه برای چاپ مقالات در نشریه قبل از

داوری.

۱- (IMPACT FACTOR)

۳-۷- قالب نشریه

- رعایت یک دست بودن قالب مقالات نشریه؛
- عدم درج برخی مقالات به زبان دوم؛
- داشتن راهنمای تهیه و تنظیم مقالات؛
- مشخص شدن نویسنده مسئول و تأییدیه نویسندگان؛
- ویراستاری.

۳-۸- مقالات

- رعایت اصول مقالات پژوهشی (نام نویسندگان و نشانی‌ها، وابستگی سازمانی نویسندگان و مرتبه علمی دانشگاهی آنها چکیده (فارسی، زبان دوم)، مقدمه، بدنه اصلی مقاله و روشها، نتایج، بحث و نتیجه‌گیری، فهرست منابع (فارسی و یا زبان دوم)، واژگان کلیدی، تشکر و قدردانی)
- درج تاریخ دریافت، تاریخ پذیرش مقاله در ابتدای مقالات؛
- رعایت یکپارچگی نشریه.

۳-۹- کیفیت فنی

- کیفیت طراحی؛
- کیفیت و اصالت نمودارها، جدول‌ها و شکل‌ها؛
- آرایش روی جلد؛
- کیفیت جلد و صحافی؛
- کیفیت کاغذ و چاپ؛

ضوابط قالب نشریات و مقالات

۱- گنجاندن شماره استاندارد بین‌المللی نشریات در هر نشریه (ISSN)؛

۲- انتشار به موقع نشریه از موارد مهم و ضروری برای حفظ اعتبار نشریه می‌باشد؛

۳- در هر نشریه نام نویسنده یا نویسندگان به‌طور کامل بیان شود. ذکر وابستگی سازمانی نویسنده، درجه علمی و پست الکترونیکی نیز در ذیل نام پدیدآورندگان ارائه شود. همچنین نام نویسنده مسؤول با ذکر نشانی کامل در پایین هر مقاله آورده شود؛

۴- چنانچه محل جغرافیایی نویسنده یا نویسندگان شامل شهر و استان در بخشی از نشانی آنان قید گردد برای نمایه استنادی علوم ایران مفید خواهد بود؛

۵- نام نشریه با مشخصات کامل شامل عنوان صحیح نشریه، سال (دوره) و شماره ارائه شود؛

۶- نوبت انتشار نشریه مثلاً بصورت ماهانه، فصلنامه، دو فصلنامه در سال و ... نوشته شود؛

۷- نشانی نشریه به‌طور کامل و به همراه پست الکترونیکی، نشانی وب، شماره تلفن، نمابر و کدپستی در نشریه آورده شود؛

۸- چکیده مقاله به انگلیسی همراه یا در انتهای نشریه و در صفحات جداگانه‌ای که مشخصات نشریه در آن درج شده است، ارائه شود؛

۹- عدم درج مقالات به دو زبان همزمان در یک شماره در صورت وجود مقاله به زبان دوم مدیریت نشریه می‌تواند یکی از شماره‌های نشریه را به زبان دوم اختصاص داده و منتشر نماید؛

۱۰- ساخت واره (فرمت) مقالات به صورت یک دست و یکپارچه باشد؛

۱۱- راهنمای تهیه و تنظیم مقالات در ابتدای هر نشریه درج گردد؛

۱۲- تاریخ دریافت و تاریخ پذیرش هر مقاله در ابتدای آن مقاله قید شود؛

۱۳- درج مقدمه، موارد و روش‌ها، بحث و نتیجه، فهرست منابع و مراجع و در صورت لزوم تشکر و قدردانی از اصول نگارش مقاله رعایت شود؛

۱۴- واژه‌های کلیدی (توصیف گرها) هر مقاله در زیر چکیده به فارسی/انگلیسی نوشته شود؛

۱۵- منابع و مأخذ هر مقاله به‌طور کامل و با ذکر تمام جزئیات با روش یکسان آورده شود؛

۱۶- با توجه به رشته‌های موضوعی، سردبیران محترم می‌توانند از راهنماهای موجود (style guides)

مانند APA، Turabian, Chicago University, MLA و ... استفاده کنید.

بهره‌گیری از راهنماهای مزبور باعث می‌شود تا بنیان‌های «ISC» به درستی پی‌ریزی شود و حقوق نویسندگان ضایع نگردد.

۱۷- موضوع یا موضوعات اصلی هر نشریه در بخش شرایط پذیرش یا راهنمای نویسندگان مقالات آورده شود.

۱۸- ملی یا بین‌المللی بودن و اعتبار هیأت تحریریه در هر نشریه مورد توجه قرار گیرد.

۱۹- در ارتباط با مقاله‌های تحقیقی چنانچه آن مقاله از منابع مالی سازمان وابسته یا سازمان‌های دیگر استفاده کرده باشند، ذکر این موضوع ضروری است.

۲۰- سقف پذیرش تعداد مقالات در هر شماره مشخص و تقریباً ثابت باشد. این جریان در «ISC» و رتبه نشریه از اهمیت خاصی برخوردار است. تعداد مقالات در هر نشریه کمتر از ۷ مقاله نباشد.

۲۱- ارسال به موقع هر نشریه معتبر به کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی به همراه ساخت واره الکترونیکی آن به شکل دیسکت یا سی دی با قالب میکروسافت «word».

۲۲- ترجیحاً، ارسال هر شماره از نشریه به صورت پست الکترونیکی و با قالب «Microsoft word» به نشانی «gazni@srlst.com» در کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی.

فصل دوم- قوانین و مصوبات موضوعی

۱- تعریف مطبوعات

۱-۱- نشریات عمومی

ماده ۱- مطبوعات در این قانون عبارتند از نشریاتی که به‌طور منظم با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف در زمینه‌های گوناگون خبری، انتقادی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، کشاورزی، فرهنگی، دینی، علمی، فنی، نظامی، هنری، ورزشی و نظایر اینها منتشر می‌شوند.

تبصره- انتشار فوق‌العاده اختصاص به نشریه‌ای داد که به‌طور مرتب انتشار می‌یابد.^۱

۱- فصل اول قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

- کلیه نشریاتی که به صورت ادواری یا گاهنامه و نیز نشریات الکترونیکی که با نام ثابت در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، هنری، ادبی و ورزشی توسط هر یک از اساتید و اعضای هیئت علمی، دانشجویان، تشکل‌های اسلامی و یا گروهی از اعضای هیأت علمی یا دانشجویان در دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و واحدهای دانشگاهی منتشر و در محدوده دانشگاه‌ها توزیع می‌شوند، نشریات دانشگاهی محسوب و تحت شمول این ضوابط قرار می‌گیرند.

تبصره- نشریات علمی که توسط دانشگاه‌ها، انجمن‌های علمی و یا سایر سازمان‌ها با مجوز وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی منتشر می‌شوند از شمول این ماده مستثنی هستند^۱.

تبصره ذیل ماده (۱) به تبصره (۱) تبدیل شده و تبصره‌های زیر به‌عنوان تبصره (۲) و (۳) به آن اضافه می‌گردد:

تبصره ۲- نشریه‌ای که بدون اخذ پروانه از هیأت نظارت بر مطبوعات منتشر گردد از شمول قانون مطبوعات خارج بوده و تابع قوانین عمومی است.

تبصره ۳- کلیه نشریات الکترونیکی مشمول مواد این قانون است^۲.

مطبوعات به لحاظ زمان انتشار منظم می‌توانند با یکی از فواصل زمانی زیر منتشر شوند: روزی یکبار (روزنامه) - هفته‌ای یکبار (هفته‌نامه) - دو هفته یکبار - ماهی یکبار (ماهنامه) - دو ماه یکبار - سه ماه یکبار (فصلنامه) - شش ماه یکبار - سالی یکبار (سالنامه).

تبصره ۱- نشریه الکترونیکی، نشریه‌ای است که در محیط دیجیتال با همان صورت، شرایط و ظواهر یک نشریه چاپی و طی فرآیند فعالیت مرسوم روزنامه‌نگاری و تحریریه‌ای تولید و به‌طور منظم و با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف معینی در یک یا چند زمینه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی تولید و منتشر می‌شود.

۱- مصوب پانصد و چهلین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی

۲- ماده ۱ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

تبصره ۲- نسخه دیجیتال نشریات چاپی دارای مجوز نیازبه اخذ مجوز جداگانه ندارد.

ماده ۲- در نامگذاری نشریه باید از کلماتی استفاده شود که با نشریات موجود و یا با نشریاتی که

به‌طور موقت یا دائم تعطیل شده‌اند اشتباه نشود و موجب تداعی نام آنها نباشد.

همچنین نام نشریه نباید از کلمات نامأنوس باشد و یا ایجاد شبهه وابستگی به سازمان‌های دولتی

بنماید.

در صورت بروز هرگونه اختلاف مرجع تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواهد بود.

ماده ۳- انتخاب روش‌هایی غیر از موارد ذکر شده در ماده (۱) قانون مطبوعات باید متناسب با

رسالت مطبوعات باشد.^۱

۱-۲- نشریات دانشگاهی

ماده ۱- مطابق بند یک ماده ۱ ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی، کلیه نشریاتی که به صورت

ادواری، گاهنامه یا تک شماره، نیز نشریات الکترونیکی که با نام ثابت و تاریخ نشر در زمینه‌های فرهنگی،

اجتماعی، سیاسی، علمی، اقتصادی، هنری، ادبی و ورزشی توسط هر یک از دانشجویان، تشکل‌ها و

نهادهای دانشگاهی، استادان و اعضای هیئت علمی یا گروهی از ایشان در دانشگاه‌ها منتشر و در محدوده

دانشگاه‌ها توزیع می‌شوند، نشریه دانشگاهی محسوب و تحت شمول این دستورالعمل قرار می‌گیرند.

تبصره ۱- نشریات دانشجویی عنوان‌های فرهنگی و اجتماعی، زمینه‌های عقیدتی، صنفی و رفاهی،

خبری و طنز را نیز در برمی‌گیرند.

تبصره ۲- نشریات علمی که توسط اعضای هیئت علمی، دانشجویان، تشکل‌های دانشجویی یا

انجمن‌های علمی دانشجویی منتشر می‌شوند مشمول این آیین‌نامه هستند.

تبصره ۳- نشریات دانشگاهی می‌توانند ویژه‌نامه‌هایی به مناسبت‌های مختلف منتشر کنند.

تبصره ۴- وبلاگ‌ها و سایت‌های شخصی دانشجویان و اعضای هیأت علمی که از نشان دانشگاه یا

تشکل‌های دانشگاه استفاده نمی‌کنند از شمول این آیین‌نامه خارج‌اند.

۱- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

تبصره ۵: پردیس‌های دانشگاهی، خوابگاه‌ها، بیمارستان‌های آموزشی، مراکز بهداشتی-درمانی و اردوگاه‌ها در حکم محدوده دانشگاه محسوب می‌شوند و توزیع نشریات دانشگاهی در خارج از محدوده دانشگاه‌ها، منوط به کسب مجوز از مراجع ذیربط است.

تبصره ۶: علاوه بر توزیع نشریات دانشگاهی در محل دفتر نشریه یا دفتر تشکل (اعم از تشکل‌های اسلامی، شوراهای صنفی، انجمن‌های علمی، کانون‌های فرهنگی و...) یا دستگاه صاحب امتیاز نشریه، دانشگاه‌ها موظف به تعیین محل‌هایی مناسب در داخل محدوده دانشگاه (براساس تعریف تبصره ۵) برای توزیع نشریات دانشگاهی می‌باشند. توزیع نشریات در خارج از این مکان‌ها تخلف محسوب می‌شود!

۱-۳- نشریات علمی

الف- علمی - پژوهشی: شامل نشریاتی است که مقاله‌های آن به ارائه یافته‌های جدید پژوهشی با ارائه نظریه یا روش جدید در حل مسائل و توسعه علم و یا فناوری می‌پردازد و جامعه علمی آن را پژوهشی تلقی می‌کند. اعم از پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و یا توسعه‌ای.

ب- علمی - ترویجی: شامل نشریاتی است که مقاله‌های آن به ترویج زمینه‌ای از علوم در میان جامعه علمی مربوط می‌پردازد^۱. (مقاله علمی - ترویجی در زمینه ترویج ارزش و اعتبار ویژه خود را دارد و به معنای مقاله علمی - پژوهشی ضعیف نمی‌باشد)

۲- اهداف مطبوعات

دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد...

۱- دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی مصوب شوراهای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی
۲- آیین نامه تعیین اعتبار نشریات علمی کشور مصوب کمیسیون نشریات علمی کشور در تاریخ ۱۳۸۶/۱۲/۱

- ۲ - بالا بردن سطح آگاهی‌های عمومی در همه زمینه‌ها با استفاده صحیح از مطبوعات و رسانه‌های گروهی و وسایل دیگر^۱!
- کسب و انتشار اخبار داخل و خارج دانشگاه که به منظور افزایش آگاهی جامعه دانشگاهی و حفظ مصالح جامعه باشد با رعایت قانون مطبوعات و این ضوابط و دستورالعمل‌های اجرایی ذی‌ربط، حق مسلم نشریات دانشگاهی است^۲.
- مطبوعات در کشور ما به عنوان یکی از ابزارهای فرهنگی، مدافع و نشر دهنده ارزش‌های فرهنگ اسلامی ایرانی محسوب می‌شوند^۳.
- از جمله سیاست‌های مهم و اساسی نظام جمهوری اسلامی ارتقای سطح کیفی و کمی مطبوعات به منظور کمک در رشد و اصلاح فرهنگ عمومی است^۴.

۳- رسالت مطبوعات

- رسالتی که مطبوعات در نظام جمهوری اسلامی بر عهده دارد عبارت است از:
- الف - روشن ساختن افکار عمومی و بالا بردن سطح معلومات و دانش مردم در یک یا چند زمینه مورد اشاره در ماده ۱؛
- ب - پیشبرد اهدافی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی بیان شده است؛
- ج - تلاش برای نفی مرزبندی‌های کاذب و تفرقه‌انگیز و قرار ندادن اقشار مختلف جامعه در مقابل یکدیگر، مانند دسته بندی مردم بر اساس نژاد، زبان، رسوم، سنن محلی و ...؛

۱- اصل سوم قانون اساسی

۲ - مصوب پانصد و چهلمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۳ - سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در حوزه مطبوعات مصوب جلسات ۴۷۸ و ۴۸۰ مورخ ۱۳۸۰/۰۲/۱۸ و ۱۳۸۰/۰۴/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۴ - مقدمه سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در حوزه مطبوعات مصوب جلسات ۴۷۸ و ۴۸۰ مورخ ۱۳۸۰/۰۲/۱۸ و ۱۳۸۰/۰۴/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی

د - مبارزه با مظاهر فرهنگ استعماری (اسراف، تبذیر، لغو، تجمل پرستی، اشاعه فحشاء و...)

ترویج و تبلیغ فرهنگ اصیل اسلامی و گسترش فضائل اخلاقی؛

ه - حفظ و تحکیم سیاست نه شرقی و نه غربی.

تبصره - هر یک از مطبوعات باید حداقل در تحقق یکی از موارد فوق‌الذکر سهمیم و با موارد دیگر

به هیچ وجه در تضاد نبوده و در مسیر جمهوری اسلامی باشد^۱.

۴- اصول سیاست‌های فرهنگی مطبوعات

۱- در سیاست فرهنگی جمهوری اسلامی در حوزه مطبوعات، «مبانی اسلام» عبارت است از

ضروری دین در اعتقادات، اخلاقیات، احکام، شعائر و مناسک دین

۲- «اخلال در مبانی اسلام» عمل یا بیان یا اثری است که در اعتقاد یا التزام عملی جامعه به

ضروریات اسلام ایجاد رخنه و تزلزل بنماید و یا موجب هتک حرمت اسلام، ضروریات دینی و

شعائر و مقدسات آن شود. «اخلال در حقوق عمومی» نیز تعرق و زیر پا نهادن حقوق مردم

(انفرادی یا گروهی)، شخصیت‌ها و حکومت و تجاوز به حریم این حقوق است

۳- حقوق عمومی مورد نظر در سیاست فرهنگی رسانه‌ها و مطبوعات عبارت است از: همه حقوق

الزامی پذیرفته شده در اسلام و قانون اساسی برای فرد، جامعه و حکومت در روابط گوناگون

فردی و اجتماعی که شامل حقوق خصوصی حاکم میان افراد و شخصیتها و نیز حقوق عمومی در

قلمرو روابط میان مردم و حکومت می‌شود. کلیت نظام اسلامی و آزادیهای مصرح در قانون

اساسی، نظم اجتماعی، امنیت، شئون اخلاقی، حیثیت اشخاص حقیقی و حقوقی نیز از مصادیق

بارز حقوق عمومی به شمار می‌آید

۴- در سیاست فرهنگی مطبوعات، نقد علمی، بحث منطقی، طرح پرسش در مسائل دینی و نقد و

بررسی عملکرد حکومت در صورتی که موجب تضعیف باورهای دینی و خلل در عمل به احکام

۱- ماده ۲ فصل ۲ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

اسلام و تعرض به حقوق عمومی نباشد، از عنوان اخلال خارج است. اخلال، عنوان قصدی نیست. در صورت اثبات عدم تحقق عنصر معنوی جرم یعنی قصد، این امر در تخفیف یا عفو مؤثر خواهد بود.

۵- موارد ذیل نیز از عنوان اخلال خارج است:

۵-۱- اطلاع رسانی صحیح، بهنگام و صادقانه در جهت انعکاس نظرات، انتقادهای سازنده، پیشنهادها و توضیحات مردم و مسئولین و طرح اشکالات و بیان نارسایی‌ها به قصد ریشه‌یابی و شناخت دقیق‌تر مسائل و دست‌یابی به راه‌حل‌های مناسب و سازنده برای پیشرفت کشور با رعایت موازین اسلامی و مصالح جامعه و قانون اساسی.

۵-۲- نقل افکار و گفتار و مواضع فکری و عملی مخالفان انقلاب و نظام جمهوری اسلامی ایران به منظور نقد و بررسی محققانه و عالمانه آراء و ردانديشه‌های آنان به نحوی که موجب تضعیف نظام نشود.

۵-۳- ترویج فرهنگ نقد و انتقاد سازنده با پرهیز از توهین، تحقیر و تخریب اشخاص.

۵-۴- نقد و نفی آداب و سنن غلط و انحرافی.

۵-۵- درج مقالات و مطالب علمی، تحقیقی و استدلالی و امثال آن در زمینه افکار و مکاتب الحادی در نشریات تخصصی، که فاقد موضع‌گیری تبلیغی و ترویجی باشد.

۵-۶- درج مطلب و تصویر در زمینه‌های اخلاقی، هنری، ورزشی، علمی، تخصصی به دور از تحریک و ابتدال و به منظور ایجاد شناخت بیشتر و توسعه بینش مخاطب، به گونه‌ای که بافت طبیعی مطلب مغایر با عفت عمومی نباشد.

۵-۷- انتشار و درج تصاویر، مطالب طنز، طرح‌ها و کاریکاتورهایی که حاوی توهین، افترا و

هتک افراد حقیقی نبوده و به قصد انتقاد سازنده و اصلاح امور صورت گیرد.^۱

۱- سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در حوزه مطبوعات مصوب جلسات ۴۷۸ و ۴۸۰ مورخ ۱۳۸۰/۲/۱۸ و ۱۳۸۰/۴/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۵- الزامات تحقق سیاست‌های فرهنگی مطبوعات

۱- بازسازی، نوسازی، تجهیز و توسعه ظرفیت مطبوعات و استفاده از فن آوری جدید ارتباط جمعی

و به روز نگه داشتن توانایی‌های فنی و ابزارهای رسانه‌ها

۲- تلاش در جهت ارتقای کمی و کیفی محصولات و آماده‌سازی شرایط مطلوب برای مطبوعات

به‌منظور دستیابی به شیوه‌های مطلوب و جامع درانتشار اخبار و مطالب و نظرات منطقی مختلف با

رعایت استقلال و آزادی در چارچوب قوانین

۳- تأسیس و تقویت مراکز آموزشی و آموزش عالی و تربیت نیروی انسانی لازم برای ارتقای کمی

و کیفی مطبوعات

۴- گسترش مبادلات فرهنگی خبری و مطبوعاتی با سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی و همچنین

تأسیس و تقویت نمایندگی‌های مطبوعات در خارج از کشور به‌منظور بهره‌گیری از تجربیات و

تحقیقات داخلی و خارجی در عرصه فعالیت‌های خبری و تبلیغی

۵- انجام تحقیقات علمی درباره مطبوعات و سنجش میزان تأثیر فعالیت آنها در افکار عمومی

۶- تقویت تشکل‌های صنفی مطبوعات با هدف گسترش کمی و کیفی فعالیت‌های مطبوعاتی.^۱

۶- حقوق مطبوعات

۱- نشریات عمومی

زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید

با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبان‌های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و

تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.^۲

۱- سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در حوزه مطبوعات مصوب جلسات ۴۷۸ و ۴۸۰ مورخ ۱۳۸۰/۲/۱۸ و ۱۳۸۰/۴/۱۲ شورای عالی

انقلاب فرهنگی

۲- اصل پانزدهم قانون اساسی

ماده ۳ - مطبوعات حق دارند نظرات، انتقادات سازنده، پیشنهادها، توضیحات مردم و مسئولین را با رعایت موازین اسلامی و مصالح جامعه درج و به اطلاع عموم برسانند.

تبصره - انتقاد سازنده مشروط به دارا بودن منطق و استدلال و پرهیز از توهین، تحقیر و تخریب می‌باشد.

ماده ۴ - هیچ مقام دولتی و غیر دولتی حق ندارد برای چاپ مطلب یا مقاله‌ای در صدد اعمال فشار بر مطبوعات بر آید و یا به سانسور و کنترل نشریات مبادرت کند.

ماده ۵ - کسب و انتشار اخبار داخلی و خارجی که به منظور افزایش آگاهی عمومی و حفظ مصالح جامعه باشد با رعایت این قانون حق قانونی مطبوعات است.^۱

- سه تبصره ذیل به ماده (۵) الحاق می‌گردد:

تبصره ۱- متخلف از مواد (۴) و (۵) به شرط داشتن شاکی به حکم دادگاه به انفصال خدمت از شش ماه تا دو سال و در صورت تکرار به انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم خواهد شد.

تبصره ۲- مصوبات شورای عالی امنیت ملی برای مطبوعات لازم‌الاتباع است. در صورت تخلف، دادگاه می‌تواند نشریه متخلف را موقتاً تا دو ماه توقیف و پرونده را خارج از نوبت رسیدگی نماید.

تبصره ۳- مطالب اختصاصی نشریات اگر به نام پدید آورنده اثر (به نام اصلی یا مستعار) منتشر شود به نام او و در غیر این صورت به نام نشریه، مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان می‌باشد.^۲

- متن زیر به عنوان ماده (۴۶)^۳ الحاق می‌گردد:

ماده ۴۶ - صاحب امتیاز و مدیر مسؤول موظفند کلیه کارکنان نشریه را بیمه نمایند تا در صورتی که به حکم دادگاه یا رأی هیأت نظارت یا به هر دلیل دیگر نشریه تعطیل گردید، تا زمان اشتغال مجدد طبق مقررات قانون کار حقوق قانونی آنان پرداخت شود.^۱

۱ - فصل سوم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲ - ماده ۲ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۳ - مواد تکمیلی و اصلاحی تحت عنوان فصل هشتم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲- نشریات دانشگاهی

ماده ۲۷- نشریات دانشگاهی از کلیه حقوق مصّرح در قانون مطبوعات جمهوری اسلامی ایران برخوردارند. از جمله:

۱- جستجو، کسب و انتشار اخبار داخل و خارج دانشگاه به منظور افزایش آگاهی جامعه دانشگاهی با رعایت موازین قانونی و حفظ مصالح جامعه؛

۲- هیچ مقام دولتی و غیر دولتی حق ندارد برای چاپ مطلب یا مقاله‌ای در صدد اعمال فشار بر نشریات برآید یا به سانسور و کنترل محتوای نشریات مبادرت ورزد؛

۳- نشریات دانشجویی حق دارند نظرها، انتقادهای سازنده، پیشنهادها و توضیحات دانشجویان و مسئولان دانشگاه را با رعایت موازین اسلامی و مصالح دانشگاه و جامعه درج کنند.

ماده ۲۸- معاونت دانشجویی و فرهنگی و سایر نهادهای فرهنگی دانشگاه باید در چارچوب قوانین و در حدود اختیارات و امکانات از نشریات دانشگاهی حمایت کنند.

تبصره- معاونت دانشجویی- فرهنگی دانشگاه سالانه از محل بودجه فرهنگی مبلغی را برای حمایت و کمک به انتشار نشریات دانشگاهی پیش‌بینی می‌کند و متناسب با شرایط و مطابق ضوابط و مقررات در اختیار آنان قرار می‌دهد.

ماده ۲۹- دستگاه‌ها موظفند جشنواره کشوری نشریات دانشجویی را با هماهنگی کلیه دستگاه‌ها و مسئولیت یک دستگاه حداقل سالی یکبار برگزار نمایند و نشریات برتر را شناسایی و تشویق کنند.

تبصره ۱- هر دستگاه موظف است جشنواره نشریات دانشجویی خود را حداقل سالی یکبار برگزار نماید و نشریات برتر را شناسایی و تشویق کند.

تبصره ۲- نشریات دارای رتبه‌های اول، دوم و سوم علاوه بر جوایز جشنواره مشمول حمایت‌های

مادی و معنوی دستگاه مربوطه تا جشنواره بعدی خواهند بود.^۲

۱- ماده ۲۷ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۲- دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی مصوب شوراهای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی

۷- حدود مطبوعات

۱- نشریات عمومی

- نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند مگر آنکه مخل به مبانی اسلام یا حقوق عمومی باشد. تفصیل آن را قانون معین می‌کند.^۱

ماده ۶- نشریات جز در موارد اخلاف به مبانی و احکام اسلام و حقوق عمومی که در این فصل مشخص می‌شوند آزادند.

۱- نشر مطالب الحادی و مخالف موازین اسلامی و ترویج مطالبی که به اساس جمهوری اسلامی لطمه وارد کند؛

۲- اشاعه فحشاء و منکرات و انتشار عکس‌ها و تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی؛

۳- تبلیغ و ترویج اسراف و تبذیر؛

۴- ایجاد اختلاف ما بین اقشار جامعه، به ویژه از طریق طرح مسائل نژادی و قومی؛

۵- تحریص و تشویق افراد و گروه‌ها به ارتکاب اعمالی علیه امنیت، حیثیت و منافع جمهوری اسلامی ایران در داخل یا خارج؛

۶- فاش نمودن و انتشار اسناد و دستورها و مسائل محرمانه، اسرار نیروهای مسلح جمهوری اسلامی، نقشه و استحکامات نظامی، انتشار مذاکرات غیر علنی مجلس شورای اسلامی و محاکم غیر علنی دادگستری و تحقیقات مراجع قضایی بدون مجوز قانونی؛

۷- اهانت به دین مبین اسلام و مقدسات آن و همچنین اهانت به مقام رهبری و مراجع مسلم تقلید؛

۸- افترا به مقامات، نهادها، ارگان‌ها و هر یک از افراد کشور و توهین به اشخاص حقیقی و حقوقی که حرمت شرعی دارند، اگر چه از طریق انتشار عکس یا کاریکاتور باشد؛

۱- اصل بیست و چهارم قانون اساسی

۹- سرقت‌های ادبی و همچنین نقل مطالب از مطبوعات و احزاب و گروه‌های منحرف و مخالف اسلام (داخلی و خارجی) به نحوی که تبلیغ از آنها باشد (حدود موارد فوق را آیین‌نامه مشخص می‌کند).

تبصره- سرقت ادبی عبارت است از نسبت دادن عمدی تمام یا بخش قابل توجهی از آثار و نوشته‌های دیگران به خود یا غیر ولو به صورت ترجمه^۱.

- یک بند به‌عنوان بند (۵) و یک تبصره به‌عنوان تبصره (۲) به ماده (۶) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی الحاق و شماره بندهای بعدی اصلاح می‌گردد:

۵- استفاده ابزاری از افراد (اعم از زن و مرد) در تصاویر و محتوی، تحقیر و توهین به جنس زن، تبلیغ تشریفات و تجملات نامشروع و غیرقانونی.

تبصره ۲- متخلف از موارد مندرج در این ماده مستوجب مجازاتهای مقرر در ماده (۶۹۸) قانون مجازات اسلامی خواهد بود و در صورت اصرار مستوجب تشدید مجازات و لغو پروانه می‌باشد^۲.

- در ماده (۶) قانون مطبوعات، اصلاحات زیر انجام می‌شود:

الف - در صدر ماده بعد از کلمه «عمومی» عبارت «و خصوصی» اضافه می‌شود؛

ب - در بند پنج عبارت «افراد گروهها» به صورت «افراد و گروهها» اصلاح می‌شود؛

ج - بند الحاقی مصوب ۱۳۷۷/۵/۲۱ مجلس شورای اسلامی به قانون مطبوعات به بند ده تغییر و دو بند زیر به‌عنوان بندهای ۱۱ و ۱۲ الحاق می‌گردد:

۱۱- پخش شایعات و مطالب خلاف واقع و یا تحریف مطالب دیگران.

۱۲- انتشار مطلب علیه اصول قانون اساسی^۳.

ماده ۷- موارد ذیل ممنوع است:

۱- فصل چهارم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲- ماده واحده قانون الحاق یک بند و یک تبصره به ماده (۶) قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۳- ماده ۳ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

الف - چاپ و انتشار نشریه‌ای که پروانه برای آن صادر نشده و یا پروانه آن لغو گردیده است و یا به دستور دادگاه به‌طور موقت یا دائم تعطیل گردیده است؛

ب - انتشار نشریه به گونه‌ای که اکثر مطالب آن مغایر باشد آنچه که متقاضی به نوع آن متعهد شده است؛

ج - انتشار نشریه به نحوی که با نشریات موجود یا نشریاتی که به‌طور موقت یا دائم تعطیل شده‌اند از نظر نام، علامت و شکل اشتباه شود؛

د - انتشار نشریه بدون ذکر نام صاحب امتیاز و مدیر مسئول و نشانی اداره نشریه و چاپخانه آن؛

ه - مراکز نشر، چاپ، توزیع و فروش نشریات مجاز به چاپ و انتشار و عرضه مطبوعات و نشریاتی که از سوی هیأت نظارت مغایر با اصول مندرج در این قانون تشخیص داده شود نمی‌باشند .

- ماده (۷) قانون مطبوعات به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

الف - صدر ماده به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

موارد ذیل ممنوع و جرم محسوب می‌شود

ب - بند (ه) با اصلاحی به شرح زیر به‌عنوان تبصره تبدیل می‌گردد:

تبصره - مراکز نشر، چاپ، توزیع و فروش نشریات، مجاز به چاپ و انتشار و عرضه مطبوعات و

نشریاتی که از سوی دادگاه صالح یا هیأت نظارت مغایر با اصول مندرج در این قانون تشخیص داده شود، نمی‌باشند^۲.

- نشریات دانشگاهی از کلیه حقوق مصرح در قانون مطبوعات جمهوری اسلامی ایران برخوردار

بوده و در انتشار مطالب و تصاویر جز در موارد اخلال به مبانی و احکام اسلامی و حقوق عمومی و

خصوصی مطابق ماده ۶ قانون مطبوعات آزاد هستند^۳.

۱ - فصل چهارم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲ - ماده ۴ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۳ - مصوب پانصد و چهلمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی

- نشریات دانشگاهی از کلیه حقوق مصرح در قانون مطبوعات جمهوری اسلامی ایران برخوردار بوده و در انتشار مطالب و تصاویر جز در موارد اخلاص به مبانی و احکام اسلامی و حقوق عمومی و خصوصی مطابق ماده ۶ قانون مطبوعات آزاد هستند^۱.

- اعمالی که از نظر این ضوابط برای نشریات دانشگاهی، تخلف محسوب و مستلزم رسیدگی و صدور رأی در مراجع پیش‌بینی شده در ماده ۲ می‌باشد، همان موارد مصرح در فصل ششم قانون مطبوعات است. ضمانت اجرای نحوه رسیدگی به تخلفات و صدور رأی در این موارد با در نظر داشتن صلاحیت مراجع فوق‌الذکر مطابق با دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۵ این ضوابط خواهد بود.

- در کلیه مواردی که تخلف ارتكابی نشریه براساس قوانین موضوعه کشور جرم تلقی شود، شورای فرهنگی دانشگاه می‌تواند مدیر مسؤول نشریه را به کمیته انضباطی دانشگاه و یا واحد دانشگاهی معرفی کند و کمیته مزبور پس از رسیدگی می‌تواند مراتب را به دادگاه‌های صالحه منعکس نماید.

- وزیر یا رئیس دستگاه، مسؤول نظارت بر حسن اجرای این ضوابط می‌باشد^۲.

- قانون استفساریه نسبت به کلمه اهانت، توهین و یا هتک حرمت مندرج در مقررات جزائی مواد (۵۱۳)، (۵۱۴)، (۶۰۸) و (۶۰۹) قانون مجازات اسلامی و بندهای هفت و هشت ماده (۶) و مواد (۲۶) و (۲۷) قانون مطبوعات

- موضوع استفسار:

- آیا منظور از عبارت (اهانت، توهین و یا هتک حرمت) مندرج در مقررات جزائی از جمله مواد (۵۱۳)، (۵۱۴)، (۶۰۸) و (۶۰۹) قانون مجازات اسلامی و بندهای هفت و هشت ماده (۶) و مواد (۲۶) و (۲۷) قانون مطبوعات عبارت است از بکار بردن الفاظی که دلالت صریح بر فحاشی و سب و لعن دارد یا خیر؟ و در صورت عدم صراحت مطلب و انکار متهم بر قصد اهانت و هتک حرمت آیا موضوع از

مصادیق مواد مورد ذکر می‌باشد یا خیر؟

۱- مصوب پانصد و چهلمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۲- ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی مصوب پانصد و چهلمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی

- نظر مجلس:

- ماده واحده - از نظر مقررات کیفری اهانت و توهین و ... عبارت است از بکار بردن الفاظی که صریح یا ظاهر باشد و یا ارتکاب اعمال و انجام حرکاتی که با لحاظ عرفیات جامعه و با در نظر گرفتن شرایط زمانی و مکانی و موقعیت اشخاص موجب تخفیف و تحقیر آنان شود و با عدم ظهور الفاظ توهین تلقی نمی‌گردد.^۱

ماده ۷ - مطالب نشریه باید مطابق و متناسب با روشهای مندرج در پروانه انتشار باشد و نشریه مجاز به درج مطالب و مقالات خارج از روشهای مذکور که بر خط مشی کلی نشریه تأثیر بگذارد، نمی‌باشد.

ماده ۸ - روزنامه‌ها و هفته‌نامه‌های محلی موظفند ضمن رعایت ماده (۲) قانون مطبوعات و متناسب با روش درخواستی، مطالبی پیرامون مسائل اجتماعی و فرهنگی محل انتشار نشریه جهت بالابردن سطح آگاهی‌های مردم درج نمایند.

ماده ۹ - نقل مطالب از مطبوعات و احزاب و گروههای منحرف و مخالف اسلام (داخلی و خارجی) به منظور تحقیق، نقد و رد مطالب در صورتی که تبلیغ محسوب نشود، بلامانع است.
تبصره ۱ - درج شایعات به نحوی که اصل مطلب کذب باشد و به قصد تشویش اذهان عمومی صورت گرفته باشد ممنوع است.

تبصره ۲ - نقدهای علمی از شمول بند ۱۲ الحاقی ماده (۶) قانون مطبوعات مستثنا است.^۲
الف - عبارت «و به قصد تشویش اذهان عمومی صورت گرفته باشد» از تبصره (۱) ماده (۹) حذف می‌گردد.

ب - عبارت «جز در مواردی که انتشار مطلب علیه قانون اساسی باشد» بعد از عبارت «نقدهای

علمی» در تبصره (۲) ماده (۹) اضافه می‌گردد.^۳

۱- قانون مصوب مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۹/۱۰/۴

۲- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۶/۶/۱۷

۳- اصلاحیه آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات، مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیات وزیران در تاریخ ۱۳۸۳/۹/۳۰

۲- نشریات دانشگاهی

ماده ۳۰- نشریات دانشگاهی در انتشار مطالب و تصاویر جز در موارد اخلاف به مبانی و احکام اسلام و حقوق عمومی و خصوصی مطابق ماده ۶ قانون مطبوعات، آزاد هستند.

ماده ۳۱- هرگاه نشریه‌ای مطالبی مشتمل بر توهین، افترا، خلاف واقع یا انتقاد نسبت به اشخاص (اعم از حقیقی یا حقوقی) منتشر کند، ذینفع حق دارد پاسخ آن را حداکثر تا دو ماه از تاریخ انتشار به صورت مکتوب برای همان نشریه ارسال کند و نشریه مزبور نیز موظف است توضیح یا پاسخ دریافت شده را حداکثر یک ماه پس از وصول پاسخ در همان صفحه و ستون و با همان حروفی که اصل مطلب منتشر شده است به رایگان به چاپ برساند، منوط به آنکه جواب از دو برابر اصل مطلب تجاوز نکند و متضمن توهین و افترا به کسی نباشد.

تبصره ۱- اگر نشریه علاوه بر پاسخ مذکور مطالب یا توضیحات مجددی چاپ کند، در این صورت حق پاسخگویی مجدد برای معترض باقی است، بدیهی است درج قسمتی از پاسخ، در حکم عدم درج است و متن پاسخ باید در یک شماره و به طور کامل درج شود.

تبصره ۲- در صورتی که نشریه پاسخ را منتشر نکند ذینفع می‌تواند به کمیته ناظر شکایت کند و کمیته ناظر در صورت محق شناختن شاکی، جهت نشر پاسخ به نشریه اخطار خواهد کرد و اگر این اخطار مؤثر واقع نشود، کمیته ناظر، نشریه را به یکی از تنبیهات بندهای ۴ تا ۶ ماده ۴۰ محکوم می‌کند.

تبصره ۳- مفاد این ماده و تبصره‌های آن نافی حق ذینفع در خصوص پیگیری شکایت از طریق کمیته ناظر یا مراجع ذیصلاح نخواهد بود.

ماده ۳۲- در صورت شکایت شاکی خصوصی از یک نشریه مبنی بر انتشار هر نوع مطلب مشتمل بر تهمت، افترا، فحش و الفاظ رکیک یا نسبت‌های توهین‌آمیز و نظایر آن نسبت به اشخاص، تهدید و هتک شرف یا حیثیت یا افشای اسرار شخصی، نشریه به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۹ ماده ۴۰ محکوم می‌گردد.

ماده ۳۳- نشریات دانشگاهی که بنا به تشخیص کمیته ناظر مرتکب تخلفات مواد ۲۴، ۲۵، ۲۶ و

۲۷ قانون مطبوعات شوند، به یکی از تنبیهات بندهای ۱۰ تا ۱۳ ماده ۴۰ محکوم می‌شوند.

ماده ۳۴- در صورت انتشار عکس‌ها، تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی، کمیته ناظر، نشریه

را به یکی از بندهای ۵ تا ۹ ماده ۴۰ محکوم می‌کند و در صورت تکرار جرم پس از محکومیت اولیه،

نشریه به یکی از تنبیهات بندهای ۱۰ تا ۱۳ این ماده محکوم می‌شود.

ماده ۳۵- نشریات دانشگاهی که بنا به تشخیص کمیته ناظر مرتکب تخلفات موضوع ماده ۲۹

قانون مطبوعات شوند به یکی از تنبیهات بندهای ۸ و ۹ ماده ۴۰ محکوم می‌شوند.

ماده ۳۶- هرگاه نشریه‌ای مطالب و تصاویری مانند توهین، تهمت، فحش، الفاظ رکیک، تحقیر،

تهدید، هتک حرمت یا حیثیت و نظایر آن منتشر نماید، تخلف عمومی محسوب می‌گردد. در این صورت

رئیس کمیته ناظر می‌تواند از ادامه فعالیت نشریه جلوگیری نماید و موضوع را جهت بررسی به کمیته ناظر

ارجاع دهد. کمیته ناظر موظف است موضوع را خارج از نوبت بررسی و در صورت احراز تخلف،

متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۹ ماده ۴۰ محکوم می‌شود.

تبصره- مدت رسیدگی به پرونده نشریه‌ای که از ادامه انتشار آن جلوگیری شده است نباید از ۱۰

روز بیشتر شود.

ماده ۳۷- در صورت تخلف از تبصره ۵ ماده ۱ یا مواد ۱۷، ۱۹ و ۲۴ این دستورالعمل برای بار اول

نشریه به یکی از تنبیهات بندهای ۱ تا ۳ و در صورت تکرار به یکی از تنبیهات بندهای ۴ تا ۷ ماده ۴۰

محکوم می‌شود

ماده ۳۸- در صورتی که «نشریه‌ای» بدون اخذ مجوز از کمیته ناظر منتشر شود توقیف شده و

انتشاردهنده به مدت یک سال نمی‌تواند صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر نشریه جدیدی باشد و در

صورت تکرار اگر متخلف شخص حقیقی و دانشجو باشد تا پایان مقطع تحصیلی و در صورتی که

متخلف شخص حقوقی یا عضو هیأت علمی باشد تا سه سال حق انتشار و شرکت در انتشار هیچ نشریه‌ای

را نخواهد داشت.

ماده ۳۹- در مواردی که تخلف ارتكابی نشریه بر اساس قوانین موضوعه کشور جرم تلقی شود بنا به تشخیص کمیته ناظر مدیر مسئول نشریه جهت تصمیم‌گیری مقتضی به کمیته انضباطی معرفی می‌شود^۱.

۸- جرائم مطبوعات

۱- نشریات عمومی

- رسیدگی به جرایم سیاسی و مطبوعاتی علنی است و با حضور هیأت منصفه در محاکم دادگستری صورت می‌گیرد. نحوه انتخاب، شرایط، اختیارات هیأت منصفه و تعریف جرم سیاسی را قانون بر اساس موازین اسلامی معین می‌کند^۲.

ماده ۲۳- هر گاه در مطبوعات مطالبی مشتمل بر توهین یا افترا، یا خلاف واقع و یا انتقاد نسبت به شخص (اعم از حقیقی یا حقوقی) مشاهده شود، ذینفع حق دارد پاسخ آن را ظرف یک ماه کتبا برای همان نشریه بفرستد. و نشریه مزبور موظف است آن گونه توضیحات و پاسخ‌ها را در یکی از دو شماره‌ای که پس از وصول پاسخ منتشر می‌شود، در همان صفحه و ستون و یا همان حروف که اصل مطلب منتشر شده است، مجانی به چاپ برساند، به شرط آنکه جواب از دو برابر اصل تجاوز نکند و متضمن توهین و افترا به کسی نباشد.

تبصره ۱- اگر نشریه علاوه بر پاسخ مذکور مطالب یا توضیحات مجددی چاپ کند، حق پاسخگویی مجدد برای معترض باقی است. درج قسمتی از پاسخ به صورتی که آنرا ناقص یا نامفهوم سازد و همچنین افزودن مطالبی به آن در حکم عدم درج است و متن پاسخ باید در یک شماره درج شود.

تبصره ۲- پاسخ نامزدهای انتخاباتی در جریان انتخابات باید در اولین شماره نشریه درج گردد. به شرط آنکه حداقل شش ساعت پیش از زیر چاپ رفتن نشریه پاسخ به دفتر نشریه تسلیم و رسید دریافت شده باشد.

۱- دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی مصوب شوراهای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی

۲- اصل یکصد و هشتاد و هشتم قانون اساسی

تبصره ۳- در صورتی که نشریه از درج پاسخ امتناع ورزد یا پاسخ را منتشر نسازد شاکی می‌تواند به دادستان عمومی شکایات کند و دادستان در صورت احراز صحت شکایت جهت نشر پاسخ به نشریه اخطار می‌کند و هرگاه این اخطار مؤثر واقع نشود، پرونده را پس از دستور توقیف موقت نشریه که مدت آن حداکثر از ده روز تجاوز نخواهد کرد، به دادگاه ارسال می‌کند.^۱

- تبصره (۳) ماده (۲۳) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به‌عنوان تبصره (۴) الحاق می‌گردد:

تبصره ۳- در صورتی که نشریه از درج پاسخ امتناع ورزد یا پاسخ را منتشر نسازد، شاکی می‌تواند به دادگستری شکایت کند و رئیس دادگستری در صورت احراز صحت شکایت جهت نشر پاسخ به نشریه اخطار می‌کند و هرگاه این اخطار مؤثر واقع نشود، پرونده را پس از دستور توقیف موقت نشریه که مدت آن حداکثر از ده روز تجاوز نخواهد کرد به دادگاه ارسال می‌کند.

تبصره ۴- اقدامات موضوع این ماده و تبصره‌های آن نافی اختیارات شاکی در جهت شکایت به مراجع قضائی نمی‌باشد.^۲

ماده ۲۴- اشخاصی که اسناد و دستورهای محرمانه نظامی و اسرار ارتش و سپاه و یا نقشه‌های قلاع و استحکامات نظامی را در زمان جنگ یا صلح به وسیله یکی از مطبوعات فاش و منتشر کنند به دادگاه تحویل تا برابر مقررات رسیدگی شود.

ماده ۲۵- هر کس به وسیله مطبوعات، مردم را صریحاً به ارتکاب جرم یا جنایتی بر ضد امنیت داخلی یا سیاست خارجی کشور که در قانون مجازات عمومی پیش‌بینی شده است، تحریص و تشویق نماید در صورتی که اثری بر آن مترتب شود، به مجازات معاونت همان جرم محکوم و در صورتی که اثری بر آن مترتب نشود، طبق نظر حاکم شرع بر اساس قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

۱- فصل ششم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲- ماده ۱۱ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

ماده ۲۶ - هر کس به وسیله مطبوعات به دین مبین اسلام و مقدسات آن اهانت کند، در صورتی که به ارتداد منجر شود حکم ارتداد در حق وی صادر و اجرا و اگر به ارتداد نینجامد طبق نظر حاکم شرع بر اساس قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۲۷ - هر گاه در نشریه‌ای به رهبر یا شورای رهبری جمهوری اسلامی ایران و یا مراجع مسلم تقلید اهانت شود، پروانه آن نشریه لغو و مدیر مسئول و نویسنده مطلب به محاکم صالحه معرفی و مجازات خواهند شد.

تبصره - رسیدگی به جرائم موضوع مواد ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، تابع شکایت مدعی خصوصی نیست^۱.
- عبارت «یا شورای رهبری» از متن ماده (۲۷) حذف می‌گردد^۲.

ماده ۲۸ - انتشار عکس‌ها و تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی ممنوع و موجب تعزیر شرعی است و اصرار بر آن موجب تشدید تعزیر و لغو پروانه خواهد بود.

ماده ۲۹ - انتشار مذاکرات غیر علنی مجلس شورای اسلامی و مذاکرات غیر علنی محاکم دادگستری یا تحقیقات مراجع اطلاعاتی و قضایی که طبق قانون افشاء آن مجاز نیست ممنوع است و در صورت تخلف طبق نظر حاکم شرع قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۳۰ - انتشار هر نوع مطلب مشتمل بر تهمت یا افتراء یا فحش و الفاظ رکیک یا نسبت‌های توهین‌آمیز و نظایر آن نسبت به اشخاص ممنوع است. مدیر مسئول جهت مجازات به محاکم قضایی معرفی می‌گردد، و تعقیب جرائم مزبور موکول به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت استرداد شکایت تعقیب در هر مرحله‌ای که باشد متوقف خواهد شد.

تبصره ۱ - در موارد فوق شاکی (اعم از حقیقی و حقوقی) می‌تواند برای مطالبه خسارتی که از نشر مطالب مزبور بر او وارد آمده به دادگاه صالحه شکایت نموده و دادگاه نیز مکلف است نسبت به آن رسیدگی و حکم متناسب صادر نماید.

۱- فصل ششم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲- ماده ۱۲ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

تبصره ۲- هر گاه انتشار مطالب مذکور در ماده فوق راجع به شخص متوفی بوده ولی عرفاً هتاک‌ی به بازماندگان وی به حساب آید، هر یک از ورثه قانونی می‌تواند از نظر جزایی یا حقوقی طبق ماده و تبصره فوق اقامه دعوی نماید.

ماده ۳۱- انتشار مطالبی که مشتمل بر تهدید به هتک شرف و یا حیثیت و یا افشای اسرار شخصی باشد ممنوع است و مدیر مسئول به محاکم قضایی معرفی و با وی طبق قانون تعزیرات رفتار خواهد شد.

تبصره- در مواد ۳۰، ۳۱ تا زمانی که پرونده در مرحله تحقیق و رسیدگی است، نشریه مورد شکایت حق ندارد نسبت به مورد رسیدگی مطلبی نشر دهد، در صورت تخلف دادستان عمومی باید قبل از ختم تحقیقات حکم توقیف نشریه را صادر کند، این توقیف شامل اولین شماره بعد از ابلاغ می‌شود و در صورت تکرار تا موقع صدور رأی دادگاه از انتشار نشریه جلوگیری می‌شود.^۱

- عبارت «دادستان عمومی» در تبصره ماده (۳۱) به رئیس دادگاه تبدیل می‌گردد.^۲

ماده ۳۲- هر کس در نشریه‌ای خود را بر خلاف واقع صاحب پروانه انتشار یا مدیر مسئول معرفی کند، یا بدون داشتن پروانه به انتشار نشریه مبادرت نماید، طبق نظر حاکم شرع با وی رفتار خواهد شد.

مقررات این ماده شامل دارندگان پروانه و مدیران مسئولی که سمت‌های مزبور را طبق قانون از دست داده‌اند نیز می‌شود.

ماده ۳۳- هر گاه در انتشار نشریه نام یا علامت نشریه دیگری ولو با تغییرات جزئی تقلید شود، به طوری که برای خواننده امکان اشتباه باشد، از انتشار نشریه جلوگیری و مرتکب طبق نظر حاکم شرع محکوم می‌شود، تعقیب جرم و مجازات منوط به شکایت شاکی خصوصی است.^۳

- ماده (۳۳) قانون مطبوعات به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۳۳- الف- هر گاه در انتشار نشریه، نام یا علامت نشریه دیگری ولو با تغییرات جزئی تقلید شود به طوری که برای خوانندگان امکان اشتباه باشد، از انتشار آن جلوگیری و مرتکب به حبس تعزیری

۱- فصل ششم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲- ماده ۱۳ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۳- فصل ششم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

شصت و یک روز تا سه ماه و جزای نقدی از یک میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال محکوم می‌شود. تعقیب جرم و مجازات منوط به شکایت شاکی خصوصی است.

ب- پس از توقیف یک نشریه، انتشار هر نوع نشریه دیگر به جای نشریه توقیف شده به نحوی که با نشریه مذکور از نظر نام، علامت و شکل مشتبه شود ممنوع است و نشریه جدید بلافاصله توقیف می‌گردد. مرتکب به مجازات حبس تعزیری از سه ماه تا شش ماه و جزای نقدی از دو میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال محکوم می‌شود.^۱

ماده ۳۴ - به جرائم ارتكابی به وسیله مطبوعات در دادگاه صالحه با حضور هیأت منصفه رسیدگی می‌شود.^۲

- ماده (۳۴) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌گردد:

ماده ۳۴- رسیدگی به جرائم مطبوعاتی با توجه به قوانین مربوط به صلاحیت ذاتی می‌تواند در محاکم عمومی یا انقلاب یا سایر مراجع قضائی باشد. در هر صورت علنی بودن و حضور هیأت منصفه الزامی است.

تبصره- به جرائم مطبوعاتی در محاکم صالح مراکز استان‌ها رسیدگی می‌شود.^۳

ماده ۳۵ - آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف حداکثر شش ماه توسط وزارت ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.^۴

- ماده (۳۵) به ماده (۴۷) تغییر یافته و عنوان وزارت ارشاد اسلامی به «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» اصلاح می‌گردد.^۵

- ماده (۳۵) و تبصره آن به شرح زیر به قانون الحاق می‌گردد:

-
- ۱- ماده ۱۴ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱
 - ۲- فصل ششم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲
 - ۳- ماده ۱۵ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱
 - ۴- فصل ششم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲
 - ۵- ماده ۲۸ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

ماده ۳۵ - تخلف از مقررات این قانون جرم است و چنانچه در قانون مجازات اسلامی و این قانون برای آن مجازات تعیین نشده باشد متخلف به یکی از مجازاتهای ذیل محکوم می‌شود:

الف - جزای نقدی از یک میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) تا بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال؛

ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه‌ها و حداکثر تا یک سال در مورد سایر نشریات.

تبصره - دادگاه می‌تواند در جرائم مطبوعاتی مجازات حبس و شلاق را به یکی از مجازاتهای ذیل تبدیل نماید:

الف - جزای نقدی از دو میلیون (۲۰۰۰۰۰۰) تا پنجاه میلیون (۵۰۰۰۰۰۰۰) ریال؛

ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه‌ها و تا یک سال در مورد سایر نشریات؛

ج - محرومیت از مسئولیت‌های مطبوعاتی حداکثر تا پنج سال^۱.

- با عنایت به صلاحیت شوراهای حل اختلاف به موجب بند الف ماده ۷ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳۴

قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و اهمیت آنها در افزایش مشارکت مردمی و

گسترش فرهنگ صلح و سازش و ایجاد رضایت‌مندی اصحاب دعوا و به‌منظور جلوگیری از اطاله

دادرسی و کاهش تراکم امور و جلوگیری از اتلاف وقت محاکم و دادرها و بهره‌مندی اصحاب

مطبوعات و رسانه از مزایای میانجیگری و مصالحه و در راستای بند ۹ سیاست‌های کلان قضایی مصوب

مجمع تشخیص مصلحت نظام و ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و ضمن توجه دادن قضات شریف به

مواد مندرج در فصل نهم از باب اول قانون آیین دادرسی و دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی و

ماده ۱۹۵ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مبنی بر استفاده از صلح و

سازش در حل و فصل دعاوی و خودداری از توسل به روشهای رسمی دادرسی، در جهت ایجاد زمینه

لازم ارجاع دعاوی مطبوعاتی به شوراهای حل اختلاف، مقتضی است رؤسای کل محترم دادگستری

استان‌ها شعبی از شوراهای حل اختلاف را در مرکز استان‌ها یا بر حسب ضرورت در سایر شهرستان‌ها، به

۱- ماده ۱۶ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

دعاوی مطبوعاتی اختصاص دهند و اعضای شورای تخصصی مطبوعات را با رعایت مفاد ماده ۵ آیین‌نامه فوق‌الذکر و بخشنامه شماره ۱/۸۴/۱۴۷۳۹ - ۱۳۸۴/۱۰/۲۸ از میان کارشناسان و متخصصان دارای تجربه و تبحر در امور مطبوعاتی و رسانه‌ای که مهارت لازم جهت ایجاد صلح و سازش را دارند، انتخاب نمایند. در جهت اثربخشی اقدامات شورای حل اختلاف ویژه مطبوعات، رؤسای دادگستری‌ها موظف-ند ضمن انتخاب و معرفی قاضی مشاور شورای تخصصی مطبوعات، زمینه مساعد برای امکان استفاده از همکاری و مساعدت سایر مراجع و اشخاص مصلح و مؤثر و همچنین تعامل و همکاری بین شورای حل اختلاف تخصصی مطبوعات، مرجع قضایی ذیصلاح، هیأت نظارت بر مطبوعات و سایر مراجع ذیربط را فراهم آورند.

رئیس قوه قضائیه - سید محمود هاشمی شاهرودی^۱

۲- نشریات دانشگاهی

ماده ۴۰- موارد تنبیهی متخلفان به شرح زیر است:

- ۱- احضار به کمیته ناظر و تذکر شفاهی؛
- ۲- تذکر کتبی؛
- ۳- اخطار کتبی؛
- ۴- محرومیت موقت نشریه از تسهیلات دانشگاهی تا شش ماه؛
- ۵- محرومیت موقت مدیر مسئول از تصدی این سمت تا ۶ ماه؛
- ۶- محرومیت موقت مدیر مسئول از تصدی این سمت از ۶ ماه تا یک سال؛
- ۷- توقیف موقت نشریه تا ۳ ماه؛
- ۸- توقیف موقت نشریه از سه ماه تا ۶ ماه؛
- ۹- توقیف موقت نشریه از ۶ ماه تا یک سال؛

۱- بخشنامه رئیس قوه قضائیه به رؤسای محترم کل دادگستری‌ها در تاریخ ۱۳۸۶/۵/۸

۱۰- توقیف موقت نشریه از یک تا دو سال؛

۱۱- منع دائم انتشار نشریه؛

۱۲- منع دائم انتشار نشریه و محرومیت مدیر مسئول از تصدی این سمت تا یک سال؛

۱۳- منع دائم انتشار نشریه و محرومیت مدیر مسئول از تصدی این سمت تا پایان مقطع تحصیلی.

ماده ۴۱- کمیته ناظر موظف است به شکایات مکتوب حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز از تاریخ

دریافت و ثبت آن در دبیرخانه، رسیدگی کرده و رأی خود را صادر کند.

ماده ۴۲- کمیته ناظر، مدیر مسئول نشریه‌ای را که تخلف کرده یا از آن شکایت شده است به

صورت کتبی و با ذکر دقیق موارد تخلف یا شکایت و با ارائه مهلت یک هفته‌ای از تاریخ ابلاغ جهت

ادای توضیحات دعوت می‌کند و در صورت عدم حضور غیرموجه وی یا عدم ارائه توضیحات کتبی،

کمیته ناظر می‌تواند حکم مقتضی را در مورد نشریه صادر کند.

ماده ۴۳- کمیته ناظر باید آرای خود را با ذکر موارد تخلف یا شکایت مستند به مواد ۳۰ تا ۳۹ صادر

و آن را به صورت کتبی حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از صدور به مدیر مسئول و شاکی خصوصی

نشریه ابلاغ کند.

ماده ۴۴- آرای صادره، ظرف مدت ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض و درخواست تجدید نظر

در شورای فرهنگی دانشگاه است. در صورت عدم اعتراض در مهلت تعیین شده، حکم، قطعی محسوب

می‌شود.

ماده ۴۵- احکام صادره از سوی کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی تا زمانی که نقض نشده‌اند

لازم‌الاجرا هستند.

ماده ۴۶- شورای فرهنگی دانشگاه موظف است رأی خود را در مورد اعتراضات مکتوب واصله

حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت اعتراض توسط دبیرخانه، به صورت مکتوب به معترض و

کمیته ناظر دانشگاه ابلاغ کند.

ماده ۴۷- تصمیم شورای فرهنگی دانشگاه ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ، قابل اعتراض به شورای مرکزی ناظر است. شورای مرکزی ناظر موظف است ظرف دو ماه از تاریخ دریافت اعتراض رأی خود را صادر و آن را ابلاغ کند. آرای شورای مرکزی ناظر، قطعی و لازم‌الاجرا است.^۱

۹- نظارت بر مطبوعات

(۱) نشریات عمومی

- متن ذیل به‌عنوان ماده (۴۵) الحاق می‌گردد:

ماده ۴۵ - نظارت دقیق بر عملکرد جرائد و انجام رسالت مطبوعاتی آنان بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. این امر مانع از انجام وظیفه مستقیم هیأت نظارت نخواهد بود.^۲

ماده ۳۰ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در بررسی و ارزیابی نشریات (تخصصی) از همکاری مراکز ذیصلاح استفاده می‌نماید.^۳

(۲) نشریات دانشگاهی

ماده ۲- مراجع رسیدگی به درخواست‌های صدور مجوز انتشار، نظارت بر نشریات، رسیدگی به تخلفات و شکایات ناشی از عملکرد نشریات دانشگاهی.

۱-۲- رسیدگی ابتدایی به درخواست‌های صدور مجوز انتشار نشریات دانشگاهی و نظارت بر عملکرد آنها و همچنین رسیدگی به تخلفات نشریات دانشگاهی و انجام سایر وظایفی که در این خصوص در دستورالعمل اجرایی پیش‌بینی می‌شود، در هر دانشگاه، مرکز آموزش عالی و واحد دانشگاهی در صلاحیت کمیته‌ای تحت عنوان «کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی» خواهد بود که زیر نظر شورای فرهنگی دانشگاه یا مرکز آموزش عالی و یا واحد دانشگاهی فعالیت می‌نماید.

۱- دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی مصوب شوراهای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی

۲- ماده ۲۶ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۳- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

تبصره- به منظور رعایت اختصار در این ضوابط شورای فرهنگی دانشگاه یا مرکز آموزش عالی و یا

واحد دانشگاهی «شورای فرهنگی دانشگاه» عنوان می‌شود.

۲-۲- ترکیب «کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی» به شرح ذیل می‌باشد:

- معاون دانشجویی و فرهنگی دانشگاه، مرکز آموزش عالی و یا واحد دانشگاهی (رئیس کمیته)؛

- نماینده تام‌الاختیار دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه و یا واحد دانشگاهی؛

- یک حقوقدان به انتخاب رئیس دانشگاه یا واحد دانشگاهی؛

- دو نفر عضو هیأت علمی دانشگاه به انتخاب شورای فرهنگی دانشگاه؛

- دو نفر نماینده از مدیران مسؤول نشریات موجود در دانشگاه به انتخاب مدیران مسؤول نشریات

دانشگاهی دانشگاه یا واحد دانشگاهی که یک نفر از آنها به عنوان عضو علی‌البدل محسوب می‌گردد.

- مدیر امور فرهنگی دانشگاه یا واحد دانشگاهی (دبیر کمیته).

۲-۳- شورای فرهنگی هر دانشگاه مرجع تجدیدنظر نسبت به تصمیمات و آرای کمیته ناظر همان

دانشگاه، مرکز آموزش عالی و یا واحد دانشگاهی می‌باشد.

۲-۴- به منظور تجدیدنظر در تصمیمات شورای فرهنگی دانشگاه و رسیدگی به اعتراضات ناشی از

تصمیمات و عملکرد این شورا و انجام سایر وظایفی که در دستورالعمل اجرایی پیش‌بینی می‌شود در هر

وزارتخانه یا دستگاه مربوطه شورایی با عنوان «شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی» با ترکیب ذیل

تشکیل می‌شود:

- معاون فرهنگی وزارت یا دستگاه متبوع (رئیس شورا)؛

- مدیر کل فرهنگی وزارت یا دستگاه متبوع (دبیر شورا)؛

- معاون فرهنگی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها یا نماینده تام‌الاختیار رئیس نهاد؛

- یک نفر حقوقدان به انتخاب معاون فرهنگی وزارت یا دستگاه متبوع؛

- دو نفر از نمایندگان مدیران مسؤول نشریات دانشگاهی به انتخاب مدیران مسؤول نشریات

دانشگاهی دانشگاه‌های کشور که یک نفر از آنها به عنوان عضو علی‌البدل محسوب می‌گردد.

تبصره- تصمیمات شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی، قطعی و لازم‌الاجرا است.^۱
براساس بند یک ماده ۲ ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی، در هر دانشگاه کمیته‌ای تحت عنوان «کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی»- که در این دستورالعمل به اختصار «کمیته ناظر» نامیده می‌شود- زیر نظر «شورای فرهنگی دانشگاه» تشکیل می‌شود.

ماده ۴- ترکیب کمیته ناظر به شرح زیر است:

- ۱- معاون دانشجویی فرهنگی دانشگاه (رئیس کمیته)؛
- ۲- نماینده تام‌الاختیار و دائم دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه؛
- ۳- یک حقوق‌دان به انتخاب رئیس دانشگاه؛
- ۴- سه نفر عضو هیأت علمی دانشگاه به انتخاب شورای فرهنگی دانشگاه؛
- ۵- مدیر امور فرهنگی دانشگاه (دبیر کمیته)؛
- ۶- سه نفر از مدیران مسئول نشریات دانشگاهی به انتخاب مدیران مسئول نشریات دانشگاه که یک نفر از ایشان عضو علی‌البدل محسوب می‌شود.

تبصره ۱- دانشگاه‌هایی که این کمیته در آنها تشکیل نشده است یک ماه فرصت دارند تا انتخابات نمایندگان مدیران مسئول را برگزار کنند و طی این یک ماه کمیته می‌تواند بدون حضور نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی تشکیل شود.

تبصره ۲- شیوه‌نامه انتخاب نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی توسط شورای مرکزی ناظر هر دستگاه (ماده ۸) تصویب خواهد شد.

تبصره ۳- معاونت دانشجویی و فرهنگی هر دانشگاه موظف است براساس شیوه‌نامه مصوب شورای مرکزی ناظر نسبت به برگزاری انتخابات جهت تعیین نمایندگان مدیران مسئول اقدام کند.

تبصره ۴- اعضای انتخابی کمیته ناظر برای مدت یک سال با ابلاغ رئیس دانشگاه انتخاب می‌شوند.

۱- مصوب پانصد و چهلمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی

تبصره ۵: چنانچه نماینده اصلی مدیران مسئول عضو کمیته ناظر بر اساس شیوه‌نامه مصوب شورای مرکزی ناظر، شرایط عضویت در کمیته ناظر را از دست بدهد عضو علی‌البدل جایگزین وی خواهد شد.

تبصره ۶: دبیرخانه کمیته ناظر در حوزه معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه مستقر و با مسئولیت دبیر، متولی انجام امور اداری و اجرایی کمیته ناظر است.

ماده ۵- جلسات کمیته ناظر حداقل دو ماه یکبار با دعوت مکتوب از کلیه اعضا تشکیل می‌شود. جلسات با حضور حداقل سه نفر از اعضای دارای حق رأی، رسمی است و مصوبات آن نیز با رأی اکثریت معتبر است. ضروری است دعوت‌نامه اعضای جلسه حداقل سه روز پیش از موعد جلسه با اعلام دستور جلسه توسط دبیر کمیته ارسال شود.

تبصره ۱- در صورتی که هر یک از اعضا، شاکی خصوصی یا مشتکی عنه باشد، در زمان رسیدگی به شکایت مطروحه، حق رأی نخواهد داشت.

تبصره ۲- دبیرخانه کمیته ناظر موظف است صورتجلسات کمیته را به‌طور مرتب به دبیرخانه شورای مرکزی ناظر هر دستگاه ارسال کند.

تبصره ۳- در موارد خاص بنا به نظر رئیس کمیته، جلسه ویژه می‌تواند با دعوت شفاهی یا کتبی وی از اعضای جلسه و بدون در نظر گرفتن ارسال دعوت‌نامه معمول به صورت فوق‌العاده و فوری (حتی در همان روز) تشکیل شود.

ماده ۶- وظایف کمیته ناظر بر نشریات دانشگاهی به شرح زیر است:

- ۱- بررسی درخواست و صدور مجوز انتشار مطابق بخش دوم این دستورالعمل؛
- ۲- نظارت بر عملکرد نشریات دانشگاهی و تذکر اولیه در صورت لزوم؛
- ۳- رسیدگی به تخلفات و شکایات ناشی از عملکرد نشریات دانشگاهی مطابق بخش ۶ این دستورالعمل؛

۴- نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل، مصوبات و شیوه‌نامه‌های شورای مرکزی ناظر؛

۵- بررسی و ارسال گزارش دو ماهانه عملکرد نشریات دانشگاه به شورای مرکزی ناظر؛

۶- برگزاری دوره‌های آموزشی برای متقاضیان نشریات دانشجویی اعم از صاحبان امتیاز، مدیران مسئول، سردبیران و سایر عوامل اجرایی بر اساس برنامه آموزشی مصوب شورای مرکزی ناظر.

ماده ۷- شورای فرهنگی هر دانشگاه مرجع تجدید نظر در تصمیمات و آرای کمیته ناظر همان دانشگاه است.

ماده ۸- براساس بند چهار ماده ۲ ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی، در هر دستگاه شورایی با عنوان «شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی» که در این دستورالعمل به اختصار «شورای مرکزی ناظر» نامیده می‌شود، تشکیل می‌گردد.

ماده ۹- ترکیب شورای مرکزی ناظر به شرح زیر است:

- ۱- معاون فرهنگی دستگاه متبوع (رئیس شورا)؛
 - ۲- معاون مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛
 - ۳- معاون فرهنگی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها یا نماینده تام‌الاختیار رئیس نهاد؛
 - ۴- یک نفر حقوق‌دان به انتخاب معاون فرهنگی دستگاه متبوع؛
 - ۵- مدیر کل امور فرهنگی دستگاه متبوع (دبیر شورا)؛
 - ۶- سه نفر از مدیران مسئول نشریات دانشگاهی به انتخاب مدیران مسئول نشریات دانشگاه‌های کشور که یک نفر از آنها عضو علی‌البدل محسوب می‌شود.
- تبصره ۱- در صورت نبودن پست معاون فرهنگی یا مدیر کل امور فرهنگی یا عناوین مشابه انتخاب رئیس و دبیر شورا بر عهده رئیس دستگاه و در سطح معاونان و مدیران کل دستگاه می‌باشد.
- تبصره ۲- دبیر شورا طبق شیوه‌نامه مصوب شورای مرکزی ناظر، نسبت به برگزاری انتخابات نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی جهت عضویت در شورای مرکزی ناظر اقدام خواهد کرد.
- تبصره ۳- اعضای انتخابی شورای مرکزی ناظر برای مدت یک سال با ابلاغ رئیس شورا انتخاب می‌شوند.

تبصره ۴- چنانچه نماینده اصلی مدیران مسئول عضو شورای مرکزی ناظر شرایط عضویت در شورا را براساس شیوه نامه مصوب شورای مرکزی ناظر از دست بدهد عضو علی البدل جایگزین وی خواهد شد. مسئولیت تشخیص استمرار شرایط عضویت نماینده مدیران مسئول بر عهده دبیر شورا است.

تبصره ۵- دبیرخانه شورای مرکزی ناظر در اداره کل امور فرهنگی وزارت یا دستگاه متبوع یا عناوین مشابه مستقر و دبیر شورای مرکزی ناظر متولی انجام امور اداری و اجرایی شورا است.

ماده ۱۰- وظایف و اختیارات شورای مرکزی ناظر به شرح زیر است:

- ۱- سیاستگذاری در حوزه کلان نشریات دانشگاهی؛
 - ۲- رسیدگی به اعتراضات در خصوص عدم صدور مجوز نشریات دانشگاهی؛
 - ۳- تجدید نظر در تصمیمات شورای فرهنگی دانشگاه در خصوص نشریات دانشگاهی؛
 - ۴- رسیدگی به اعتراضات ناشی از تصمیمات و عملکرد شورای فرهنگی دانشگاه در زمینه نشریات دانشگاهی؛
 - ۵- تدوین شیوه نامه‌های اجرایی؛
 - ۶- تفسیر مفاد دستورالعمل حاضر؛
 - ۷- نظارت بر عملکرد کمیته‌های ناظر بر نشریات دانشگاه‌ها؛
 - ۸- ایجاد وحدت رویه بین کمیته‌های ناظر دانشگاه‌ها؛
 - ۹- تدوین برنامه آموزشی برای متقاضیان نشریات دانشگاهی؛
 - ۱۰- بررسی نتایج گزارش عملکرد نشریات دانشگاه‌ها ارسالی از سوی کمیته‌های ناظر.
- تبصره- مصوبات شورای مرکزی ناظر قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۱۱- جلسات شورای مرکزی ناظر حداقل هر ۲ ماه یک بار با دعوت مکتوب از کلیه اعضا یک هفته قبل از زمان جلسه با اعلام دستور جلسه توسط دبیر شورا تشکیل می‌شود و جلسات با حضور حداقل پنج تن از اعضای دارای حق رأی، رسمی و مصوبات آن با رأی اکثریت معتبر است^۱.

ماده ۱۹- چنانچه صاحب امتیاز نشریه‌ای متقاضی توزیع آن در سایر دانشگاه‌ها باشد باید تقاضای خود را با ذکر محدوده توزیع به کمیته ناظر دانشگاه تسلیم کند. کمیته ناظر دانشگاه در صورت موافقت، موظف است ظرف مدت ده روز از تاریخ وصول، درخواست را جهت اعلام نظر نهایی به شورای مرکزی ناظر ارسال کند. شورای مرکزی ناظر موظف است پس از کسب نظر دانشگاه مقصد ظرف دو ماه نسبت به درخواست مزبور اعلام نظر کند.

تبصره ۱- در صورت عدم موافقت کمیته ناظر دانشگاه، متقاضی می‌تواند اعتراض خود را به شورای مرکزی ناظر اعلام کند.

تبصره ۲- نظارت و رسیدگی به تخلفات یا شکایات این نشریات بر عهده کمیته ناظر دانشگاه صادر کننده مجوز (دانشگاه مبدأ) است.

ماده ۲۰- اتحادیه‌ها و تشکل‌های دانشگاهی، مجامع فرهنگی و شوراهای صنفی دانشجویی دارای مجوز رسمی که در بیش از یک دانشگاه فعالیت داشته و متقاضی انتشار نشریه باشند می‌توانند درخواست خود را به شورای مرکزی دستگاه مربوطه اعلام کنند. نظارت و رسیدگی به شکایات و تخلفات این گونه نشریات بر عهده شورای مرکزی ناظر است.

تبصره- شرایط ناظر بر صدور مجوز، صاحب امتیاز و مدیر مسئول و سردبیر این گونه نشریات تابع این دستورالعمل است.

ماده ۲۱- کمیته ناظر موظف است در صورت فراهم بودن شرایط قانونی انتشار نشریه، حداکثر ظرف ۲۰ روز نسبت به صدور مجوز اقدام کند.

۱- دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی مصوب شوراهای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی

ماده ۲۲- در صورتی که کمیته ناظر با صدور مجوز نشریه مخالفت کند یا ظرف ۲۰ روز نسبت به صدور مجوز با اعلام کتبی دلایل عدم موافقت، اقدام نکند، متقاضی می‌تواند اعتراض خود را به صورت مکتوب به شورای فرهنگی دانشگاه اعلام کند. شورای فرهنگی موظف است ظرف ۳۰ روز موضوع اعتراض را بررسی و اعلام نظر کند.

ماده ۲۳- مسئولیت کلیه مطالب مندرج در نشریه به عهده مدیر مسئول است و وی موظف است سه نسخه از هر شماره را بلافاصله پس از انتشار به دبیرخانه کمیته ناظر دانشگاه تحویل دهد. تبصره- دبیرخانه کمیته ناظر دانشگاه موظف است دو نسخه از نشریه را به دبیرخانه شورای مرکزی ناظر ارسال کند.

ماده ۲۴- در صورتی که صاحب امتیاز ظرف مدت حداکثر شش ماه از زمان صدور مجوز پس از اخطار کتبی و مهلت یک ماهه اقدام به انتشار نشریه نکند، مجوز صادره از اعتبار ساقط است.

ماده ۲۵- نشریات موظفند توالی انتشار مندرج در امتیاز خود را رعایت کنند. در غیر این صورت پس از سه مرحله متوالی عدم انتشار، صاحب امتیاز برای پاسخگویی به کمیته ناظر احضار و در صورت عدم ارائه دلایل قانع کننده، مجوز نشریه لغو می‌شود.

ماده ۲۶- صاحب امتیاز می‌تواند درخواست خود را مبنی بر انتقال امتیاز نشریه به دیگری یا تغییر مشخصات ذکر شده در فرم درخواست مجوز نشریه (اعم از مدیر مسئول، نام نشریه، دوره انتشار و زمینه انتشار) به کمیته ناظر ارائه کند و کمیته ناظر موظف است ظرف یک ماه مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را به صورت مکتوب به صاحب امتیاز اعلام کند.^۱

۲) نشریات داخلی

ماده ۱۶- انتشار نشریه داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی منوط به کسب مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با رعایت ضوابط به شرح زیر می‌باشد:

۱- دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی مصوب شوراهای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی

۱- درخواست انتشار نشریه و معرفی مدیر مسؤول پیشنهادی از سوی بالاترین مقام مسؤول آن مرکز باشد؛

۲- مطالب و اخبار عمدتاً در ارتباط با اهداف و شرح وظایف مرکز درخواست کننده و فقط برای استفاده کارکنان باشد؛

۳- از درج هر گونه آگهی بازرگانی پرهیز نمایند؛

۴- تعداد صفحات از ۴۸ صفحه تجاوز ننماید؛

۵- رایگان باشد.

تبصره ۱- به یک مرکز و واحدهای تابعه آن فقط اجازه انتشار یک نشریه داخلی داده می‌شود.

تبصره ۲- صدور مجوز انتشار نشریات داخلی سازمان‌های دولتی با رعایت سایر قوانین مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۷- عدم رعایت ضوابط مندرج در ماده (۲) قانون مطبوعات و این آیین‌نامه از سوی نشریات داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی منجر به صدور تذکر کتبی و در صورت تکرار تخلف موجب ابطال مجوز خواهد شد^۱.

۱۰- هیات نظارت بر مطبوعات

ماده ۱۰- اعضاء هیات نظارت بر مطبوعات که از افراد مسلمان و صاحب صلاحیت علمی و اخلاقی لازم و مؤمن به انقلاب اسلامی می‌باشند، عبارتند از:

الف - یکی از قضات دیوان عالی کشور به انتخاب شورای عالی قضایی؛

ب - وزیر ارشاد اسلامی یا نماینده تام‌الاختیار وی؛

ج - یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس؛

د - یکی از اساتید دانشگاه به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی؛

۱- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

ه - یکی از مدیران مسئول مطبوعات به انتخاب آنان.

تبصره ۱- این هیأت ظرف دو ماه پس از تصویب این قانون در دوره اول و در دوره‌های بعد ظرف یک ماه قبل از اتمام مقررات برای مدت دو سال به دعوت وزیر ارشاد اسلامی تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- جلسات هیأت با حضور دو سوم اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات متخذه با اکثریت مطلق اعضاء معتبر خواهد بود.

تبصره ۳- هیأت نظارت پس از رسیدگی‌های لازم نظر خود را جهت اجرا به وزیر ارشاد اسلام اعلام می‌دارد^۱.

- تبصره زیر به‌عنوان تبصره ۴ به ماده ۱۰ قانون مطبوعات الحاق می‌گردد:

تبصره ۴- وزارت ارشاد اسلامی مسئولیت دعوت و برگزاری جلسه انتخابات موضوع بند «ه» این ماده است و مرجع تشخیص صلاحیت نامزدهای انتخابات مزبور بر اساس شرایط مندرج در صدر این ماده هیأت سه نفری مرکب از افراد بندهای الف و ب و ج می‌باشند، این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا خواهد بود^۲.

- متن ماده (۱۰) قانون و تبصره‌های (۲) و (۳) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به‌عنوان تبصره (۵) به آن الحاق می‌گردد:

ماده ۱۰- اعضای هیأت نظارت بر مطبوعات که از افراد مسلمان و صاحب صلاحیت علمی و اخلاقی لازم و مؤمن به انقلاب اسلامی می‌باشند عبارتند از:

الف - یکی از قضات به انتخاب رئیس قوه قضائیه؛

ب - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا نماینده تام‌الاختیار وی؛

ج - یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس؛

د - یکی از اساتید دانشگاه به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی؛

۱- فصل ۵ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲- ماده واحده قانون الحاق یک تبصره به عنوان تبصره ۴ به ماده ۱۰ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۵، ۴، ۱

ه- یکی از مدیران مسئول مطبوعات به انتخاب آنان؛

و - یکی از اساتید حوزه علمیه به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم؛

ز - یکی از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی به انتخاب آن شورا.

تبصره ۲- تصمیمات هیأت نظارت قطعی است، این امر مانع شکایت و اقامه دعوی افراد ذی‌نفع در

محاکم نخواهد بود.

تبصره ۳- دبیرخانه هیأت نظارت با امکانات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌شود و زیر

نظر آن هیأت انجام وظیفه می‌نماید.

تبصره ۴- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ریاست هیأت نظارت بر مطبوعات را بر عهده خواهد

داشت و پاسخگوی عملکرد هیأت مذکور در مجلس و دیگر مراجع ذی‌صلاح خواهد بود.^۱

ماده ۱۱- رسیدگی به درخواست صدور پروانه و تشخیص صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول به

عهده هیأت نظارت بر مطبوعات است.^۲

- یک تبصره به شرح ذیل به ماده (۱۱) قانون الحاق می‌گردد:

تبصره- در صورتی که صاحب پروانه یکی از شرایط مقرر در ماده (۹) این قانون را فاقد شود، به

تشخیص هیأت نظارت مقرر در ماده (۱۰) و با رعایت تبصره‌های آن پروانه نشریه لغو می‌شود.^۳

ماده ۱۲- هیأت نظارت رأساً یا به درخواست وزیر ارشاد اسلامی موارد تخلف نشریات را مورد

رسیدگی قرار می‌دهد و در صورت لزوم جهت پیگرد قانونی تقاضای کتبی خود را به دادگاه صالح تقدیم

می‌دارد.^۴

- ماده (۱۲) به شرح ذیل اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌گردد:

۱- ماده ۷ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۲- فصل ۵ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۳- ماده ۸ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۴- فصل ۵ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

ماده ۱۲ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است تخلف نشریات را رأساً یا به تقاضای حداقل دو نفر از اعضای هیأت نظارت ظرف مدت یک ماه مورد بررسی قرار داده و در صورت لزوم به‌طور مستقیم و یا از طریق هیأت نظارت، مراتب را جهت پیگرد قانونی به دادگاه صالح تقدیم نماید.

تبصره - در مورد تخلفات موضوع ماده (۶) به جز بند سه و چهار و بند (ب)، (ج) و (د) ماده (۷) هیأت نظارت می‌تواند نشریه را توقیف نماید و در صورت توقیف موظف است ظرف یک هفته پرونده را جهت رسیدگی به دادگاه ارسال نماید.^۱

ماده ۱۳ - هیأت نظارت مکلف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ دریافت تقاضا جهت امتیاز به یک نشریه درباره صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول با رعایت شرایط مقرر در این قانون رسیدگی‌های لازم را انجام داده و مراتب رد یا قبول تقاضا را با ذکر دلایل و شواهد جهت اجراء به وزیر ارشاد گزارش نماید، و وزارت ارشاد اسلامی موظف است حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ موافقت هیأت نظارت برای متقاضی پروانه انتشار صادر کند.^۲

الف - حکم مقرر در ماده ۱۳ قانون مطبوعات متضمن تفویض مسئولیت بررسی صلاحیت متقاضیان امتیاز نشریه و مدیر مسئول آن ظرف ۳ ماه از تاریخ دریافت تقاضا و اعلام رد یا تایید صلاحیت آنان به وزیر ارشاد است. و حسب قسمت آخر ماده مذکور وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است حداکثر ظرف ۲ ماه از تاریخ موافقت هیأت نظارت برای متقاضی پروانه انتشار صادر کند. نظر باینکه مدلول ماده مذکور دلالتی بر جواز بررسی درخواستهای متقاضیان امتیاز نشریه توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تایید یا رد صلاحیت آنان در صورت انقضای سه ماه مقرر در قانون ندارد، بنابراین مفاد تبصره ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات که مفهوم صلاحیت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در این باب است مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه می‌باشد.^۳

۱- ماده ۹ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۲- فصل ۵ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۳- ابطال موادی از آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات در تاریخ: ۸۴/۳/۲۲ شماره دادنامه: ۱۱۴-۱۱۵ کلاس پرونده: ۳۲۲/۸۱، ۶۴۲/۸۲ توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

ماده ۱۵ - اعلام نظر هیأت نظارت مبنی بر تأیید یا عدم تأیید مدیر مسئول جدید، حداکثر سه ماه از تاریخ معرفی توسط وزارت ارشاد اسلامی خواهد بود.

ماده ۱۶ - صاحب امتیاز موظف است ظرف شش ماه پس از صدور پروانه، نشریه مربوطه را منتشر کند و در غیر این صورت با یک بار اخطار کتبی و دادن فرصت پانزده روز دیگر در صورت عدم عذر موجه اعتبار پروانه از بین می‌رود، عدم انتشار منظم نشریه در یک سال نیز اگر بدون عذر موجه (به تشخیص هیأت نظارت) باشد، موجب لغو پروانه خواهد بود.

تبصره - نشریه‌ای که سالانه منتشر می‌شود (سالنامه) از ماده فوق مستثنی بوده و در صورت عدم نشر ظرف یک سال بدون عذر موجه پروانه صاحب امتیاز لغو خواهد شد.

ماده ۱۷ - پروانه‌هایی که بر طبق مقررات سابق برای نشریات کنونی صادر شده است به اعتبار خود باقی است، مشروط بر این که ظرف سه ماه از تاریخ اجراء این قانون، صاحب امتیاز برای تطبیق وضع خود، با این قانون اقدام نماید^۱.

ماده ۱۰ - تغییر نام، روش و ترتیب انتشار نشریه بدون اطلاع و تصویب هیأت نظارت بر مطبوعات ممنوع می‌باشد، تغییر در سایر موارد با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بلامانع است.

تبصره - هیأت نظارت بر مطبوعات حداکثر ظرف سه ماه به تقاضای تغییر وضعیت رسیدگی و اعلام نظر کند در صورت انقضای مهلت مقرر، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است درخواست‌های مزبور را بررسی و مراتب تأیید یا رد تقاضا را به نشریه اعلام نماید.

تبدیل ترتیب انتشار روزنامه از مفاد این تبصره مستثنا است^۲.

ج - عبارت «جز در موارد مصرح در قانون و مواردی که در حوزه اختیارات و مسئولیت‌های هیأت نظارت باشد» بعد از عبارت «سایر موارد» در ماده (۱۰) اضافه می‌گردد^۳.

۱- فصل ۵ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۳- صلاحیه آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات، مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۲/۹/۳۰

ماده ۱۱- نشریه اجاره‌ای به نشریه‌ای اطلاق می‌شود که صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن به موجب اجاره‌نامه‌ای اختیارات قانونی خود را در قبال دریافت وجه به فرد یا مؤسسه‌ای واگذار می‌نماید.^۱

- در تصویب‌نامه شماره ۱۷۱۵/۳۰۳۴۶ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۲ عبارت «با درخواست کتبی صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن و تصویب هیأت نظارت» به عبارت «با درخواست کتبی صاحب امتیاز و تصویب هیأت نظارت» اصلاح می‌گردد.^۲

د - عبارت «با درخواست کتبی صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن و تصویب هیأت نظارت» جایگزین عبارت «صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن» در ماده (۱۱) می‌گردد.^۳

ماده ۳۱- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سه ماه قبل از اتمام دوره هیأت نظارت بر مطبوعات، ضمن درج آگهی در نشریات کثیرالانتشار، دعوت‌نامه‌ای به منظور اعلام نامزدی به مدیران مسئول مطبوعات ارسال نموده و پس از تأیید صلاحیت نامزدها توسط هیأت موضوع تبصره (۴) الحاقی ماده (۱۰) قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۵، مجدداً از کلیه مدیران مسئول جهت برگزاری انتخابات دعوت می‌نماید.

جلسه با حضور اکثریت مطلق مدیران مسئول رسمیت می‌یابد و اخذ رأی با ورقه و به صورت مخفی خواهد بود و نماینده انتخابی می‌بایست اکثریت مطلق آرای حاضران را بدست آورد.

تبصره ۱- چنانچه در مرحله اول اکثریت حاضر نشوند جلسه بعد پس از دو هفته تشکیل و با رأی اکثریت حاضران نسبت به انتخاب نماینده مدیران مسئول اقدام می‌شود.

تبصره ۲- هر مدیر مسئول حتی اگر مدیر مسئولی چند نشریه را بر عهده داشته باشد دارای یک رأی خواهد بود.

۱- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷
۲- صلاحیه آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات، مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوبه هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۳/۱۰/۲۷
۳- صلاحیه آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات، مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوبه هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۲/۹/۳۰

تبصره ۳- آن گروه از مدیران مسئولی که یکسال قبل از برگزاری انتخابات حداقل یک شماره از نشریه خود را منتشر کرده باشند و یا پروانه انتشار نشریه شان به دلیل حکم قطعی دادگاه و یا ماده ۱۶ قانون مطبوعات توسط هیأت نظارت بر مطبوعات ابطال نشده باشد، می‌توانند در انتخابات شرکت کنند.

ماده ۳۲- چنانچه هر یک از اعضای هیأت نظارت بر مطبوعات، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا سایر مراجع رسمی، در مورد موضوع تبصره (۸) الحاقی ماده (۹) قانون مطبوعات - مصوب ۱۳۷۹- ادعایی داشته باشند، مدارک و مستندات خود را به اطلاع هیأت نظارت بر مطبوعات می‌رسانند.

هیأت یادشده در صورت احراز تخلف، در مورد رفع آن به مدیر مسئول نشریه اخطار می‌دهد. در صورت عدم رفع تخلف، موضوع جهت رسیدگی به محاکم دادگستری ارجاع می‌شود. تبصره- متخلف در صورت محکومیت تا پایان مدت محکومیت از فعالیت مطبوعاتی محروم خواهد بود.^۱

ماده ۳۳- فعالیت مطبوعاتی مندرج در تبصره (۸) الحاقی ماده (۹) قانون مطبوعات - مصوب ۱۳۷۹- شامل فعالیت‌های تحریری خواهد بود که جنبه استمرار داشته و در مقابل آن حق الزحمه ثابت دریافت شود.^۲

ه- عبارت «جنبه استمرار داشته» و از متن ماده (۳۳) حذف می‌گردد.^۳

ماده ۳۴- در کلیه مواردی که هیأت نظارت بر مطبوعات، اختیار توقیف موقت یا لغو پروانه نشریات را دارد، باید قبل از هرگونه اتخاذ تصمیم موارد تخلف را کتباً به مدیر مسئول نشریه با قید حداقل یک هفته مهلت پاسخگویی ابلاغ نماید.^۴

۳- در قانون مطبوعات اعمال اختیار توقیف یا لغو امتیاز نشریات پس از رسیدگی و احراز تحقق و اجتماع شرایط قانونی لازم به انجام تشریفاتی از قبیل ابلاغ موارد تخلف به دیگر مسئول نشریه به منظور

۱- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۲- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۳- صلاحیه آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات، مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۲/۹/۳۰

۴- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

پاسخگویی ظرف یک هفته موکول نشده است بنابراین قسمت آخر ماده ۳۴ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات بلحاظ الزام هیأت نظارت به انجام اموری که در قانون تعیین نشده است خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه تشخیص داده می‌شود.^۱

۱۱- هیأت منصفه مطبوعات

- از تاریخ تصویب این قانون، قانون هیأت منصفه مطبوعات مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ لغو و مواد مربوط به هیأت منصفه مطبوعات از قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹/۱/۳۰ لازم‌الاجراء می‌شود.^۲

ملاحظات:

پیشینه تصویب قانون مذکور در سال‌های گذشته عبارتند از:

- لایحه تمدید قانون فعال نمودن هیأت منصفه مطبوعات برای جلوگیری از تعطیلی اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که از سوی دولت به شماره ۳۵۰۹۰/۳۷۲۸۴ مورخ ۱۳۸۵/۴/۱۱ به مجلس شورای اسلامی تقدیم و دوفوریت آن در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۵/۵/۳ تصویب گردید.
- قانون تمدید قانون فعال نمودن هیأت منصفه مطبوعات برای جلوگیری از تعطیلی اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸)
- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون، قانون فعال نمودن هیأت منصفه مطبوعات برای جلوگیری از تعطیلی اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ به مدت دو سال تمدید می‌گردد.^۳

۱- ابطال موادی از آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات در تاریخ: ۸۴/۳/۲۲ شماره دادنامه: ۱۱۴-۱۱۵ کلاسه پرونده: ۳۲۲/۸۱، ۶۴۲/۸۲ توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

۲- ماده واحده قانون تعیین تکلیف هیأت منصفه مطبوعات مشتمل بر ماده واحده مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۸۷/۵/۲۰

۳- مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۸۵/۵/۴

- قانون فعال نمودن هیأت منصفه مطبوعات برای جلوگیری از تعطیلی اصل یکصد و شصت و هشتم (۱۶۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
- ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون و تا انجام بازننگری و اصلاح مصوبه ۲۴/۱۲/۱۳۸۲ از سوی مجلس شورای اسلامی، تمهیدات لازم از جمله تعیین منبع مالی و تأمین اعتبار لازم جهت اجرای قانون جدید هیأت منصفه مصوب ۲۴/۱۲/۱۳۸۲، حداکثر تا یک سال، قانون هیأت منصفه قبلی مصوب ۳۰/۱/۱۳۷۹ لازم‌الاجراء خواهد بود.
- تبصره - انتخاب هیأت منصفه به طریق ذیل خواهد بود:
 - هر دو سال یکبار در مهر ماه جهت تعیین اعضاء هیأت منصفه در تهران به دعوت رئیس قوه قضائیه یا نماینده ایشان و با حضور ایشان یا نماینده وی و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس شورای اسلامی شهر، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی و نماینده شورای سیاستگذاری ائمه جمعه سراسر کشور و در مراکز استان به دعوت نماینده ریاست قوه قضائیه و با حضور وی و مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس شورای اسلامی شهر مرکز استان، رئیس سازمان تبلیغات و امام جمعه مرکز استان یا نماینده وی تشکیل میشود.
 - هیأت مذکور در تهران بیست و یک نفر و در سایر استان‌ها چهارده نفر از افراد مورد اعتماد عمومی را از بین گروه‌های مختلف اجتماعی (روحانیون، اساتید دانشگاه، پزشکان، مهندسان، نویسندگان و روزنامه نگاران، وکلای دادگستری، دبیران و آموزگاران، اصناف، کارمندان، کارگران، کشاورزان، هنرمندان و بسیجیان) به‌عنوان اعضاء هیأت منصفه انتخاب می‌کند.
- چنانچه به هر دلیلی اعضای هیأت منصفه به ده نفر یا کمتر برسد، هیأت مذکور در این ماده موظف است ظرف یک ماه تشکیل جلسه داده و نسبت به تکمیل اعضای هیأت منصفه اقدام نماید^۱.

۱- مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۸۴/۵/۲۶

ماده ۳۶ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین مغایر ملغی است و وزارت ارشاد مأمور اجرای آن می‌باشد.^۱

- ماده (۳۶) به ماده (۴۸) تغییر و به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۴۸ - این قانون از جمله در مورد نحوه تشکیل هیأت نظارت و هیأت منصفه از تاریخ تصویب لازم‌الاجراء است و نیز از تاریخ تصویب، کلیه قوانین مغایر با آن از جمله لایحه قانونی مطبوعات مصوب ۱۳۵۸/۵/۲۵ شورای انقلاب لغو می‌گردد.^۲

- ماده زیر به‌عنوان ماده (۳۶) الحاق می‌گردد:

ماده ۳۶ - انتخاب هیأت منصفه به طریق ذیل خواهد بود:

هر دو سال یک بار در مهرماه جهت تعیین اعضاء هیأت منصفه در تهران به دعوت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با حضور وی و رئیس کل دادگستری استان، رئیس شورای شهر، رئیس سازمان تبلیغات و نماینده شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه سراسر کشور و در مراکز استان به دعوت مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان و با حضور وی و رئیس کل دادگستری استان، رئیس شورای شهر مرکز استان، رئیس سازمان تبلیغات و امام جمعه مرکز استان یا نماینده وی تشکیل می‌شود.

هیأت مذکور در تهران (۲۱) نفر و در سایر استان‌ها (۱۴) نفر از افراد مورد اعتماد عمومی را از بین گروه‌های مختلف اجتماعی (روحانیون، اساتید دانشگاه، پزشکان، مهندسان، نویسندگان و روزنامه‌نگاران، وکلای دادگستری، دبیران و آموزگاران، اصناف، کارمندان، کارگران، کشاورزان، هنرمندان و بسیجیان) به‌عنوان اعضاء هیأت منصفه انتخاب می‌کند.

تبصره ۱ - چنانچه مفاد موضوع این ماده در مهلت مقرر انجام نشود، رئیس کل دادگستری مکلف

می‌باشد نسبت به دعوت از افراد یاد شده و انتخاب هیأت منصفه اقدام نماید.

۱ - فصل ششم قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲ - ماده ۲۹ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

تبصره ۲- چنانچه به هر دلیلی اعضای هیأت منصفه به ده نفر یا کمتر برسد، هیأت مذکور در این ماده موظف است ظرف یک ماه تشکیل جلسه داده و نسبت به تکمیل اعضای هیأت منصفه اقدام نماید.

- متن ذیل به عنوان ماده (۳۷) الحاق می‌گردد:

ماده ۳۷- اعضاء هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- داشتن حداقل سی سال سن و تأهل؛

۲- نداشتن سابقه محکومیت مؤثر کیفری؛

۳- اشتها به امانت، صداقت و حسن شهرت؛

۴- صلاحیت علمی و آشنائی با مسائل فرهنگی و مطبوعاتی.

- متن ذیل به عنوان ماده (۳۸) الحاق می‌گردد:

ماده ۳۸- پس از انتخاب اعضاء هیأت منصفه، موضوع ماده (۳۶) این قانون، مراتب توسط رئیس کل دادگستری استان به اعضاء ابلاغ می‌گردد. دادگاه رسیدگی کننده به جرائم مطبوعاتی، حداقل یک هفته قبل از زمان رسیدگی از تمامی اعضاء هیأت منصفه دعوت می‌کند تا در جلسه محاکمه حضور یابند. دادگاه با حضور حداقل هفت نفر از اعضاء هیأت منصفه رسمیت خواهد یافت. اکثریت آراء حاضران ملاک تصمیم‌گیری هیأت منصفه خواهد بود، اعضاء هیأت موظفند تا پایان جلسات دادگاه حضور داشته باشند.

تبصره ۱- تصمیمات هیأت‌های نظارت و منصفه با اکثریت مطلق عده حاضر معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- چنانچه در دو جلسه رسیدگی به یک پرونده جرم مطبوعاتی، هیأت منصفه به حد نصاب

نرسد، دادگاه در جلسه سوم با حضور افراد حاضر حداقل به تعداد پنج نفر رسیدگی می‌نماید.

تبصره ۳- دبیرخانه هیأت منصفه با بودجه و امکانات قوه قضائیه تشکیل و زیر نظر هیأت منصفه

انجام وظیفه می‌نماید.

- متن ذیل و تبصره آن به عنوان ماده (۳۹) الحاق می‌گردد:

ماده ۳۹ - هریک از اعضای هیأت منصفه چنانچه بدون عذر موجه در دو جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب دادگاه حاضر نشود یا از شرکت در اتخاذتصمیم خودداری کند با حکم دادگاه رسیدگی کننده به دو سال محرومیت از عضویت در هیأت منصفه محکوم می‌شود. رأی دادگاه قطعی است.

تبصره - هریک از اعضای هیأت منصفه به علت وجود عذر موجه نتواند در جلسه دادگاه حضور یابد موظف است دو روز قبل از جلسه دادرسی عذر خود را کتباً و به‌طور مستدل به استحضار دادگاه برساند، در غیر این صورت عذر وی غیر موجه محسوب می‌گردد مگر عذرهایی که در این فاصله تاجلسه دادگاه حادث شده باشد در هر حال موظف است عذر خود را به دادگاه اعلام نماید.

عذر موجه همان است که در آیین دادرسی احصاء گردیده است.

- متن ذیل به‌عنوان ماده (۴۰) الحاق می‌گردد:

ماده ۴۰ - اعضای هیأت منصفه در ابتدای اولین جلسه حضور خود در دادگاه، به خداوند متعال و در برابر قرآن کریم سوگند یاد می‌کنند بدون در نظر گرفتن گرایش‌های شخصی یا گروهی و با رعایت صداقت، تقوی و امانت‌داری، در راه احقاق حق و ابطال باطل انجام وظیفه نمایند.

- متن ذیل به‌عنوان ماده (۴۱) الحاق می‌گردد:

ماده ۴۱ - موارد رد اعضای هیأت منصفه همان است که طبق قانون در مورد رد قضات پیش‌بینی شده است.

- متن ذیل به‌عنوان ماده (۴۲) الحاق می‌گردد:

ماده ۴۲ - هرگاه در حین محاکمه، اعضای هیأت منصفه سئوالاتی داشته باشند، مراتب را کتباً جهت طرح، تسلیم رئیس دادگاه می‌نمایند.

- متن ذیل به‌عنوان ماده (۴۳) و تبصره‌های آن الحاق می‌گردد:

ماده ۴۳ - پس از اعلام ختم رسیدگی بلافاصله اعضاء هیأت منصفه به شور پرداخته و نظر کتبی خود را در دو مورد زیر به دادگاه اعلام می‌دارند:

الف - متهم بزهکار است یا خیر؟

ب - در صورت بزهکاری آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟

تبصره ۱- پس از اعلام نظر هیأت منصفه دادگاه در خصوص مجرمیت یا برائت متهم اتخاذ تصمیم نموده و طبق قانون مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

تبصره ۲- در صورتی که تصمیم هیأت منصفه بر بزهکاری باشد دادگاه می‌تواند پس از رسیدگی رأی بر برائت صادر کند.

تبصره ۳- در صورتی که رأی دادگاه مبنی بر مجرمیت باشد، رأی صادره طبق مقررات قانونی قابل تجدیدنظرخواهی است. در رسیدگی مرحله تجدیدنظر حضور هیأت منصفه لازم نیست.

تبصره ۴- حضور هیأت منصفه در تحقیقات مقدماتی و صدور قرارهای قانونی لازم نیست.

- متن ذیل به‌عنوان ماده (۴۴) الحاق می‌گردد:

ماده ۴۴ - هرگاه حکم دادگاه مبنی بر برائت یا محکومیتی باشد که مستلزم سلب حقوق اجتماعی نباشد، از نشریه در صورتی که قبلاً توقیف شده باشد بی‌درنگ رفع توقیف خواهد شد و انتشار مجدد آن بلامانع می‌باشد.^۱

ماده ۳۵ - جلسات شور و اتخاذ تصمیم هیأت منصفه، بدون حضور رییس دادگاه برگزار خواهد شد.

تبصره - در صورتی که بنا به تصمیم اکثریت اعضای هیأت منصفه حضور رییس دادگاه برای رسیدگی برخی از موارد ضروری باشد رییس دادگاه صرفاً برای همان موضوع در جلسه حاضر خواهد شد.^۲

و - متن ذیل جایگزین تبصره ماده (۳۵) می‌گردد:

تبصره - در صورتی که رییس دادگاه حضور در برخی از موارد را ضروری بداند با تصمیم اکثریت اعضای هیأت منصفه رییس دادگاه صرفاً برای همان موضوع در جلسه حاضر خواهد شد.^۳

۱ - مواد ۱۷ تا ۲۵ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

۲ - اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۳ - اصلاحیه آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات، مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوبه هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۲/۹/۳۰

ماده ۳۶- این آیین‌نامه جایگزین آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب اسفند ماه ۱۳۶۴، موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۱۶۴۸ ت ۴۹ مورخ ۱۳۶۶/۲/۵ و کلیه اصلاحات و الحاقات بعدی آن می‌گردد.^۱

۴- با توجه به احکام مقنن پیرامون کیفیت تشکیل دادگاه ذیصلاح برای رسیدگی به جرائم مطبوعاتی و از جمله ماده ۴۳ قانون مطبوعات، مفاد ماده ۳۵ آیین‌نامه اجرائی قانون مزبور و تبصره آن که در این خصوص متضمن وضع قواعد آمره و ترتیب رسیدگی دیگری می‌باشد، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه تشخیص داده می‌شود. بنا به جهات فوق‌الذکر تبصره ماده ۱۰، تبصره ۲ ماده ۲۴، ماده ۳۴ و ماده ۳۵ و تبصره آن از آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌شود.^۲

۱۲- چاپ و نشر

ماده ۱۸- در هر شماره باید نام صاحب امتیاز، مدیر مسئول، نشانی اداره و چاپخانه‌ای که نشریه در آن به چاپ می‌رسد و نیز زمینه فعالیت و ترتیب انتشار نوع نشریه (دینی، علمی، سیاسی، اقتصادی، ادبی، هنری و غیره) در صفحه معین و محل ثابت اعلان شود، چاپخانه‌ها نیز مکلف به رعایت مفاد این ماده می‌باشند.

ماده ۱۹- نشریات در چاپ آگهی‌های تجارتي که مشتمل بر تعریف و تمجید کالا یا خدماتی که از طرف یکی از مراکز تحقیقاتی کشور که بر حسب قوانین رسمیت داشته باشند، تأیید گردد با رعایت ماده ۱۲ آیین‌نامه تأسیس و نظارت بر نحوه کار و فعالیت کانون‌های آگهی تبلیغاتی و بندهای مربوطه مجاز می‌باشند.

۱- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۲- ابطال موادی از آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات در تاریخ: ۸۴/۳/۲۲ شماره دادنامه: ۱۱۴-۱۱۵ کلاسه پرونده: ۳۲۲/۸۱، ۶۴۲/۸۲ توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

تبصره- در مواردی که طبق این ماده، مطبوعات مجاز به درج آگهی‌های مشتمل بر تعریف و تشویق از کالا و خدمات هستند، متن این تعریف و تشویق نمی‌تواند از متن تقدیرنامه رسمی مراکز قانونی مذکور در این ماده فراتر رود.

ماده ۲۰- هر روزنامه یا مجله باید دفاتر محاسباتی پلمب شده بر طبق قانون تهیه و کلیه مخارج و درآمد خود را در آن ثبت کند و بیلان سالانه درآمده و مخارج را به وزارت ارشاد اسلامی بفرستد، وزارت ارشاد اسلامی هر وقت لازم بداند، دفاتر مالی مؤسسات را بازرسی می‌نماید.

تبصره- کلیه مطبوعات مکلفند همه‌ماهه تیراژ فروش ماهیانه خود را کتباً به وزارت ارشاد اسلامی اطلاع دهند.

ماده ۲۱- مدیران چاپخانه‌ها در تهران و شهرستان‌ها مکلفند از هر شماره نشریه خود دو نسخه به وزارت ارشاد اسلامی به‌طور مرتب و رایگان ارسال نمایند.^۱

- ماده (۲۱) به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

مدیران مسئول نشریات موظفند از هر شماره نشریه، دو نسخه به هریک از مراجع زیر به‌طور مرتب و رایگان ارسال نمایند:

الف- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ب- مجلس شورای اسلامی

ج- دادگستری مرکز استان محل نشر.^۲

ماده ۴- انتشار فوق‌العاده - ویژه‌نامه و دیگر ضمایم با همان نام نشریه و منطبق با سایر مشخصات مندرج در پروانه انتشار با رعایت سایر ضوابط قانون مطبوعات مجاز می‌باشد.

تبصره ۱- چاپ هر گونه آگهی‌نامه به شکل نشریه توسط کانون‌های تبلیغاتی ممنوع است.

۱- فصل ۵ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۲- ماده ۱۰ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

تبصره ۲- چاپ و انتشار ویژه‌نامه‌های محلی توسط روزنامه‌های سراسری در صورتی مجاز است که حجم آگهی‌های آن از سی درصد (۳۰٪) صفحات ویژه‌نامه بیشتر نباشد.

ماده ۵- ترجمه تمام یا قسمتی از مطالب مطبوعات دارای پروانه انتشار و انتشار منظم آن به‌طور جداگانه با رعایت سایر مشخصات مندرج در پروانه انتشار از جانب صاحب نشریه بلامانع می‌باشد.

ماده ۶- تکثیر مطبوعات موجود به همان زبان و شکلی که چاپ شده، از طریق چاپ افست یا عکسبرداری یا طرق مشابه بدون اجازه صاحب امتیاز ممنوع می‌باشد^۱.

ماده ۲۳- مطبوعاتی که به شکل روزنامه منتشر می‌شوند مکلف به درج نام به‌طور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل و شماره صفحه در بالای تمام صفحات و نیز قیمت در صفحه اول می‌باشند.

همچنین مطبوعاتی که به شکل مجله منتشر می‌شوند موظف به درج نام بطور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل، تعداد صفحات و قیمت بر روی جلد و نیز قید شماره هر صفحه در تمام صفحات می‌باشند.

تبصره- اضافه کردن هر گونه کلمه و یا عبارت به نام و یا آرم نشریه به جز آنچه که در پروانه انتشار و یا مجوز چاپ نشریه ذکر شده است ممنوع می‌باشد^۲.

ماده ۲۶- کلیه مطبوعات موظفند تیراژ خود را طبق نمونه‌ای که حاوی تعداد نسخ چاپ شده و تعداد نسخ برگشتی است، به تفکیک محل توزیع به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام نمایند.

ماده ۲۷- مدیر مسئول نشریه موظف است نام چاپخانه طرف قرارداد چاپ نشریه را کتباً به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام نماید.

ماده ۲۸- مدیران چاپخانه‌ها می‌بایست همزمان با خروج هر شماره نشریه از چاپخانه دو نسخه در تهران به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در شهرستان‌ها به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط تحویل و برگ اعلام وصول دریافت دارند.

۱- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۲- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

تبصره- ناشران نشریات داخلی سازمان‌ها و مؤسسات نیز باید دو نسخه از نشریه خود را به محض انتشار به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط تحویل دهند و بر گه اعلام وصول دریافت دارند^۱.

- هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۲/۲/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱,۳۱۲,۸,۸ مورخ ۱۳۶۲/۱/۱۴ وزارت ارشاد اسلامی و به استناد تصویب نامه شماره ۹۷۲۹۴ مورخ ۱۳۵۶/۲/۲۶ تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی را در مطبوعات به شرح صورت جلسه مورخ ۶۱/۱۲/۱۷ پیوست که به امضای نمایندگان وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، دادگستری و سازمان برنامه و بودجه رسیده تصویب و اجرای آن را از اول سال ۱۳۶۲ تایید نمودند.

میرحسین موسوی - نخست‌وزیر

- براساس تصویب‌نامه شماره ۶۴۵۴ مورخ ۱۳۴۴/۶/۱۳ و اصلاحیه شماره ۹۷۲۹۴ مورخ ۱۳۵۶/۱۰/۱۱ هیأت وزیران و به دنبال دعوت معاونت فرهنگی وزارت ارشاد اسلامی از نمایندگان تام‌الاختیار ذیربط به منظور بررسی و در صورت لزوم تجدیدنظر در نرخ آگهی‌های دولتی، طی دو نشست تعرفه نرخ آگهی‌های دولتی سال جاری بصورت ذیل اصلاح و برای سال ۱۳۶۲ نرخ‌گذاری گردید:
(توضیح اینکه هیچگونه افزایشی در قیمت‌گذاری‌های مورد نظر صورت نگرفته)

۱- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها تا ده هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۱۰۰ ریال - یکصد ریال)

ب- صفحه آخر سطری (۸۰ ریال - هشتاد ریال)

ج- صفحات داخلی سطری (۵۰ ریال - پنجاه ریال).

۲- نسخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از ده هزار تا پنجاه هزار

نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۳۰۰ ریال - سیصد ریال)

ب- صفحه آخر سطری (۲۰۰ ریال - دوپست ریال)

۱- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

ج- صفحات داخلی سطری (۱۰۰ ریال - یکصد ریال).

۲- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از ۵۰ هزار تا یک صد هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۶۰۰ ریال - ششصد ریال)؛

ب- صفحه آخر سطری (۴۰۰ ریال - چهارصد ریال)؛

ج- صفحات داخلی سطری (۲۵۰ ریال - دوپست و پنجاه ریال).

۴- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از یکصد هزار تا دوپست و پنجاه هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۱۰۰۰ ریال - یک هزار ریال)

ب- صفحه آخر سطری (۸۰۰ ریال - هشتصد ریال)

ج- صفحات داخلی (۴۰۰ ریال - چهار صد ریال).

۵- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از دوپست و پنجاه هزار تا سیصد و پنجاه هزار نسخه است.

الف- صفحه اول سطری (۱۲۰۰ ریال - یک هزار و دوپست ریال)

ب- صفحه آخر سطری (۹۰۰ ریال - نهصد ریال)

ج- صفحات داخلی سطری (۴۵۰ ریال - چهار صد و پنجاه ریال).

۶- نرخ چاپ آگهی در روزنامه‌هایی که تعداد نسخ فروخته شده آنها از سیصد و پنجاه هزار به بالا است.

الف- صفحه اول سطری (۱۳۰۰ ریال - یک هزار و سیصد ریال)

ب- صفحه آخر سطری (۱۰۰۰ ریال - یک هزار ریال)

ج- صفحات داخلی سطری (۵۰۰ ریال - پانصد ریال).

تبصره- وزارت ارشاد اسلامی مجاز می‌باشد در بندهای فوق نسبت به کاهش یا افزایش تا ۱۰٪ نسخ فروخته شده، آنها را مشمول نرخ یک بند بالا یا پایین تر این تعرفه قرار دهد.

۷- نرخ چاپ آگهی‌های ثبتی و دادگستری

الف- نرخ هر سطر آگهی‌هایی اجرایی، آگهی‌های مربوط به مواد ۹ و ۱۰ قانون ثبت، آگهی‌های تحدیدی و نوبتی، آگهی‌های فقدان سند و آگهی‌های حر وراثت و آگهی‌های مواد ۹۴ و ۱۰۰ قانون آیین دادرسی مدنی (۵۰ ریال - پنجاه ریال) می‌باشد.

ب- نرخ آگهی‌های ثبت شرکت‌ها و مالکیت‌های صنعتی از قرار هر سطر ۹۰ ریال - نود ریال می‌باشد.

۸- نرخ چاپ آگهی‌های دولتی در روزنامه‌هایی که به زبان خارجی در تهران منتشر می‌شوند بر حسب نسخ فروخته شده (۲۵٪) اضافه می‌شود.

۹- چون روزنامه‌ها و مجلات برای چاپ آگهی‌های رنگی متحمل مخارجی علاوه بر مخارج معمولی می‌شوند در محاسبات مربوط به آگهی‌های رنگی (۲۰٪) بهای آگهی برای هر رنگ با توجه به نسخ فروخته شده افزوده می‌شود.

۱۰- هزینه تهیه عکس و کلیشه با سازمان آگهی دهنده است.

۱۱- مبنای محاسبه آگهی‌ها براساس استفاده از حروف ۹ پونظ برای چاپ متن و سطرشمار مورد تایید وزارت ارشاد اسلامی بوده و در مورد بند ۷ هر ۵ کلمه یک سطر محسوب می‌شود، حداقل فاصله سطرها از هم باید چهار پونظ باشد.

اسامی نمایندگان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیربط:

۱- برادر حسین وجدانی: نماینده وزارت اقتصاد و دارایی

۲- برادر اخوان حیدری: نماینده وزارت اقتصاد و دارایی

۳- برادر محمود قرطبه: نماینده وزارت دادگستری

۴- برادر ظهور عباسیان: نماینده سازمان برنامه و بودجه

۵- برادر محمد عظیمی: نماینده سازمان ثبت؛

۶- برادر علی اصغر فرامرزیان: نماینده وزارت ارشاد اسلامی؛

۷- برادر مسعود شفیعی: سرپرست اداره آگهی‌های دولتی.

میرحسین موسوی - نخست‌وزیر^۱

- هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۹،۱۲،۱۰ بنا به پیشنهاد شماره ۱،۱۹۷۷۲ مورخ ۱۳۷۹،۷،۷

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تأییدیه وزارت اموراتصادی و دارایی و به استناد بند (۱۳) ماده (۷۹)

قانون محاسبات عمومی - مصوب ۱۳۶۶ تصویب نمود:

- در ماده (۳) آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی، موضوع تصویب‌نامه شماره

۴۹۱۲۴/۴۳۴-۴ مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۱ عبارت «تعرفه ثابت مطبوعات دولتی که براساس ماده (۲) این

آیین‌نامه تنظیم می‌گردد»، به عبارت «تعرفه ثابت مطبوعات دولتی که بر اساس استعلام قیمت تعیین

می‌گردد» اصلاح می‌شود^۲

- دریافت پیش پرداخت توسط بانکهای عامل در خریدهای خارجی کاغذ مطبوعات هنگام

گشایش اعتبار (تصمیم نمایندگان ویژه رییس جمهور)

- تصمیم نمایندگان ویژه رییس جمهوری در ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار که بر اساس اصل

یکصد و بیست و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به استناد تصویب‌نامه شماره ۴۰۲۱۴/ت

۲۸۷ مورخ ۱۳۷۳/۷/۲۳ به عنوان تصمیم هیأت وزیران اتخاذ شده است به شرح زیر جهت اجرا ابلاغ

می‌گردد.

- پیرو مصوبه شماره ۶۱۳۰۷ مورخ ۱۳۷۴/۳/۳ هیأت وزیران و بنا به پیشنهاد شماره

۱،۶۸۱۲،۱۱۶،۶۶۴ مورخ ۱۳۷۴/۵/۱۵ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مقرر شده بانک مرکزی جمهوری

اسلامی ایران به بانک‌های عامل اعلام نماید در مورد خریدهای خارجی کاغذ مطبوعات هنگام گشایش

۱- تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی در مطبوعات مصوب هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۲/۲/۱۴

۲- اصلاح ماده ۳ آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی در تاریخ ۱۳۷۹/۱۲/۱۰

اعتبار در صورتی که اسناد اعتباری یوزانس باشد به میزان ۱۵٪ و در صورتی که اسناد اعتباری نقدی باشد به میزان ۵۰٪ معادل ریالی اسناد مذکور را به عنوان پیش‌پرداخت دریافت نمایند و برای بقیه بدهی، دستگاه اجرایی ذریبط با بانک عامل هنگام مبادله اسناد تسویه حساب نمایند^۱.

- هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۰/۹/۲۰ بنا به پیشنهاد شماره ۲۷۲۱،۸۷،۴۵۹ مورخ ۱۳۷۰/۴/۲۴ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تأییدیه شماره ۵۲،۱۸۹۲،۱۴۹۱۹ مورخ ۱۳۷۰/۵/۱۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد بند ۱۳ ماده (۷۹) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی را به شرح زیر تصویب نمودند:

- «آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی»

- ماده ۱- به منظور تنظیم تعرفه چاپ (مسطح - افسط) و صحافی مطبوعات دولتی در دیمه هر سال هیأتی که در این آیین‌نامه به اختصار «هیأت» نامیده می‌شود متشکل از افراد زیر در محل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌گردد:

۱- نماینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (رییس هیأت)؛

۲- نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی؛

۳- نماینده وزارت کار و امور اجتماعی؛

۴- یک نفر کارشناس امور مطبوعاتی به انتخاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

۵- نماینده اتحادیه صنف چاپخانه‌داران مرکز؛

۶- نماینده اتحادیه صنف سازندگان کلیشه و لیتوگراف.

تبصره ۱- در صورتی که اتحادیه صنف چاپخانه‌داران و اتحادیه سازندگان کلیشه و لیتوگراف

ظرف ده روز پس از ابلاغ دعوت‌نامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از معرفی نماینده خودداری نمایند یا

۱- تصمیم نمایندگان ویژه رییس جمهوری در ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار در تاریخ ۱۳۷۴/۰۶/۰۴

نمایندگان را که بر اساس دعوتنامه وزارت مذکور معرفی نموده‌اند در جلسه هیأت شرکت نکنند، جلسه بدون حضور آنان تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲- هیأت حداقل با حضور چهار (۴) نفر نمایندگان مذکور در بندهای یک، دو، سه و چهار این ماده تشکیل می‌شود و تصمیمات با رأی اکثریت اتخاذ می‌گردد.

ماده ۲- تعرفه ثابت مطبوعات دولتی شامل واحد بهای چاپ (مسطح - افست) و صحافی در چاپخانه‌های دولتی و خصوصی که دارای شرایط زیر می‌باشند با توجه به میزان متوسط مزد (که از سوی شورای عالی کار تعیین می‌شود)، کرایه محل، بهای مواد اولیه مورد لزوم، استهلاک، ایام مرخصی، ایام تعطیلات رسمی، بیمه کارگران، هزینه تعمیر ماشین‌آلات چاپ و صحافی، سود متعارف و سایر عوامل مؤثر در قیمت تمام شده مطبوعات چاپی به صورت سالانه توسط هیأت برای مرکز و شهرستان‌ها تنظیم می‌گردد.

۱- چاپخانه دارای سه دستگاه ماشین چاپ مسطح دو ورقی اتوماتیک، دو دستگاه ماشین چاپ مسطح نیم ورقی اتوماتیک، شعب فرم‌بندی، حروف‌چینی، صحافی و حداقل یک دستگاه ماشین برش اتوماتیک؛

۲- چاپخانه دارای یک دستگاه ماشین چاپ افست سه ورقی، شعب لیتوگرافی و صحافی و حداقل یک دستگاه ماشین برش اتوماتیک.

تبصره ۱- دستمزد کارگران چاپخانه‌های دارای شرایط مذکور در بندهای یک و دو این ماده در رشته‌های مختلف بر اساس میانگین لیست بیمه‌های اجتماعی در سه (۳) چاپخانه دولتی و سه (۳) چاپخانه بخش خصوصی، محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است قبل از تشکیل هیأت لیست بیمه‌های اجتماعی مربوط به سه (۳) چاپخانه دولتی و سه (۳) چاپخانه خصوصی و نیز نرخ کلیه مصالح و لوازم و مواد مصرفی و تولید کار روزانه ماشینهای چاپ مسطح و افست و سایر اطلاعات مورد نیاز را جمع‌آوری نماید و در اختیار هیأت قرار دهد.

ماده ۳- تعرفه ثابت مطبوعات دولتی که بر اساس ماده (۲) این آیین‌نامه تنظیم می‌گردد پس از تأیید وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی جهت اجرا به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مشمول و نیز چاپخانه‌های دولتی و خصوصی اعم از مرکز و شهرستان‌ها ابلاغ می‌گردد و تا تنظیم و ابلاغ تعرفه جدید مبنای احتساب و پرداخت هزینه چاپ و صحافی خواهد بود.

تبصره ۱- در مواردی که به تشخیص بالاترین مقام دستگاه سفارس دهنده، چاپ و صحافی مطبوعات دولتی با توجه به نوع و کیفیت کار بر اساس تعرفه تعیین شده موضوع این آیین‌نامه امکان نداشته باشد مقام مزبور می‌تواند حداکثر تا (۲۵٪) تعرفه مربوط را افزایش دهد و قرارداد را تنظیم نماید.

تبصره ۲- اوراق و اسناد موضوع ماده (۴۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ که بر اساس ماده (۵) قانون اساسنامه شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران مصوب ۱۳۵۲ و ماده (۴۶) قانون فوق در شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران به چاپ می‌رسد از شمول این ماده مستثنی است.

تبصره ۳- اختلافات مربوط به تطبیق موارد دستمزد چاپ و صحافی با تعرفه مطبوعات دولتی و همچنین تطبیق میزان کاغذ یا مقوای مصرفی با مطبوعات چاپ شده، در مرکز با حضور نمایندگان طرفین، نماینده اتحادیه مربوط و نماینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در محل این وزارت مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت. این وظیفه در شهرستان‌ها به عهده اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان است.

ماده ۴- این آیین‌نامه جایگزین آیین‌نامه موضوع بند ده ماده (۶۸) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۴۹ می‌گردد و از تاریخ تصویب برای وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی موضوع ماده (۷۹) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ در خصوص انجام معاملات بند ۱۳ ماده (۷۹) قانون مزبور، لازم‌الاجرا است.^۱

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۳۰ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۰,۲۹۸۶۳ مورخ ۱۳۶۸/۹/۵

وزارت معادن و فلزات تصویب نمودند:

۱- آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۷۰/۹/۲۰

چاپ کلیه نقشه‌های از مشمول مقررات آیین‌نامه چاپ و صحافی مصوبات دولتی موضوع

تصویب‌نامه شماره ۷۲۴۹۶ مورخ ۱۳۵۴/۱۲/۲۹ و اصلاحات بعدی آن مستثنی می‌باشد.^۱

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۲/۲/۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱,۳۱۲,۸,۸ مورخ ۱۳۶۲/۱/۱۴

وزارت ارشاد اسلامی و به استناد تصویب نامه شماره ۹۷۲۹۴ مورخ ۱۳۵۶/۲/۲۶ تعرفه چاپ آگهی‌های

دولتی را در مطبوعات به شرح صورت جلسه مورخ ۱۳۶۱/۱۲/۱۷ پیوست که به امضای

نمایندگان وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، دادگستری و سازمان برنامه و بودجه رسیده تصویب و

اجرای آن را از اول سال ۱۳۶۲ تأیید نمودند.^۲

هیأت وزیران دولت موقت جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۱۳۵۸/۸/۱۴ بنا به پیشنهاد

شماره ۴۱۴۵,۵۲,۶۰۵ مورخ ۱۳۵۸/۵/۱۷ وزارت ارشاد ملی و به استناد تصویب‌نامه شماره ۹۷۲۹۴

مورخ ۱۳۵۶/۲/۲۶ تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی را در مطبوعات به شرح صورت جلسه مورخ ۵۸/۲/۲۶

پیوست که به امضای نمایندگان وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، دادگستری و سازمان برنامه و

بودجه رسیده تصویب و اجرای آن را از تاریخ ۵۸/۳/۱۰ تأیید نمودند.^۳

هیأت وزیران دولت موقت جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۵۸/۱۲/۴ بنا به پیشنهاد

شماره ۶۱۶۱,۴۵,۱۰۳۱ مورخ ۱۳۵۸/۷/۱۸ وزارت ارشاد ملی و موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی در

اجرای بند ۱۰ ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی مصوب دی ماه سال ۱۳۴۹ و به استناد ماده ۶ قانون تأسیس

وزارت اطلاعات و جهانگردی (سابق) آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی را به شرح زیر تصویب

نمودند.

ماده ۱- به منظور تعرفه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی در دی ماه هر سال هیأتی مرکب از افراد

زیر در وزارت ارشاد ملی تشکیل می‌شود:

۱- مستثنی بودن چاپ کلیه نقشه‌ها از مشمول مقررات آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۶۹/۱۰/۳۰

۲- مصوبه هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۶۹/۱۰/۳۰

۳- تأیید تعرفه چاپ آگهی‌های دولتی در مطبوعات مصوبه هیأت وزیران دولت موقت جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۵۸/۸/۱۴

الف - نماینده وزارت ارشاد ملی که ریاست هیأت را به عهده خواهد داشت؛

ب - نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی؛

پ - نماینده اتحادیه چاپخانه‌داران مرکز؛

ت - نماینده مرکز بررسی قیمت‌های وزارت بازرگانی؛

ث - نماینده وزارت کار و امور اجتماعی؛

ج - یک نفر کارشناس امور مطبوعاتی به انتخاب وزارت ارشاد ملی؛

چ - یک نفر حسابرس به انتخاب وزارت امور اقتصادی و دارایی.

تبصره - هیأت تنظیم تعرفه مطبوعات دولتی می‌تواند در صورت لزوم برای مشورت از کارشناسان ذیربط برای حضور در جلسات هیأت دعوت به عمل آورد.

ماده ۲ - هیأت تنظیم تعرفه برای تعیین نرخ و تنظیم تعرفه مطبوعات دولتی به ترتیب زیر عمل خواهد کرد.

برای چاپخانه‌هایی که دارای سه دستگاه ماشین مسطح دو ورقی اتوماتیک و دو دستگاه ماشین چاپ نیم ورقی اتوماتیک و دارای شعبه فرم‌بندی و یک دستگاه ماشین برش اتوماتیک و شعبه حروفچینی باشند و همچنین برای چاپخانه‌هایی که دارای یک دستگاه ماشین چاپ افست چهار یا سه ورقی و یک دستگاه ماشین اتوماتیک افست دو ورقی و یک دستگاه ماشین اتوماتیک افست ۱/۵ یا یک ورقی و دارای شعبه لیتوگرافی و یک دستگاه ماشین برش اتوماتیک می‌باشند (چاپخانه‌های مذکور در ردیف چاپخانه متوسطه می‌باشد).

هیأت با توجه به میزان متوسط دستمزد کار، بهای مواد اولیه مورد لزوم - استهلاک، کرایه محل، سود ویژه - ایام مرخصی، ایام تعطیلات رسمی، بیمه کارگران و سایر عوامل مؤثر در بهای تمام شده و سود عادلانه تعرفه ثابت مطبوعات دولتی و با در نظر گرفتن عرف فنی و اداری چاپخانه مربوط نرخ راتعیین و تعرفه را که شامل واحد بهای چاپ (مسطح و افست) و صحافی در چاپخانه‌های دولتی و خصوصی برای مرکز و شهرستان‌ها برای مدت یک سال خواهد بود بر اساس آن تنظیم می‌نماید.

تبصره ۲- مأخذ محاسبه دستمزد کارگران چاپخانه‌ها در رشته‌های مختلف (اعم از چاپ و صحافی و کارگران شعبه فرم‌بندی، و حروفچینی، لیتوگرافی) بر اساس میانگین لیست بیمه‌های اجتماعی کارگران در سه چاپخانه دولتی و سه چاپخانه بخش خصوصی خواهد بود به استثنای حداقل دستمزد که از طرف وزارت کار و امور اجتماعی تعیین می‌شود.

ماده ۳- تعرفه مطبوعات دولتی پس از تصویب وزارت ارشاد ملی چاپ و به وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و همچنین چاپخانه‌های دولتی و خصوصی ابلاغ خواهد شد و از اول فروردین ماه سال بعد تا آخر اسفندماه همان سال مبنای احتساب و پرداخت هزینه چاپ و صحافی خواهد بود.

تبصره- تعرفه مزبور شامل تمام مطبوعات اعم از اوراق، دفاتر، کتاب، مجله روزنامه، پوستر، اوراق پیوسته، سالنما و غیره به استثنای اوراق بهادار و کنترل و مطبوعات موضوع ماده ۵ اساسنامه شرکت چاپخانه دولتی خواهد بود.

ماده ۴- برای تقسیم مطبوعات سازمان‌های دولتی مشمول بند ۱۰ ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۴۹/۱۰/۱۵ بین چاپخانه‌های مرکز کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی در وزارت ارشاد ملی به شرح زیر تشکیل می‌شود:

نماینده وزارت ارشاد ملی؛

نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی؛

یک نفر کارشناس مطبوعاتی به انتخاب وزارت ارشاد ملی؛

ریاست کمیسیون با نماینده وزارت ارشاد ملی می‌باشد.

تبصره ۱- در شهرستان‌هایی که بیش از یک چاپخانه وجود دارد کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی در اداره ارشاد ملی محل برای سفارشات مطبوعاتی که مشخصات آنها در دستورالعمل اجرایی این آیین نامه ذکر خواهد شد مرکب از افراد زیر تشکیل خواهد شد.

الف - مدیر کل یا رییس اداره ارشاد ملی که ریاست کمیسیون را خواهد داشت؛

ب - نماینده فرمانداری؛

پ - نماینده اداره امور اقتصادی و دارایی.

تبصره ۲- در شهرستان‌هایی که اداره ارشاد ملی وجود ندارد امر تقسیم مطبوعات به عهده کمیونی با شرکت فرماندار و عضویت یکی از اعضای فرمانداری به انتخاب فرماندار و نماینده اداره امور اقتصادی و دارایی محل خواهد بود.

ریاست کمیسیون با فرماندار بوده و سوابق در فرمانداری نگاهداری خواهد شد.

تبصره ۳- در کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی مرکز و شهرستان‌ها یک نفر نماینده از طرف اتحادیه چاپخانه‌ها حضور خواهد داشت که مورد مشورت و همکاری اعضای کمیسیون قرار گیرد و در شهرستان‌هایی که اتحادیه وجود ندارد کمیسیون می‌تواند برای انجام امر نماینده منتخب اکثریت چاپخانه‌ها سهمیه‌بگیر را دعوت نماید.

تبصره ۴- تصمیمات کمیسیون تقسیم کار مرکز و شهرستان‌ها به اکثریت آراء معتبر است.

ماده ۵: کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی مرکز و شهرستان‌ها سفارشات مطبوعات دولتی (اعم از مسطح یا افست) را بر اساس سهمیه‌ای که با توجه به ماشین‌آلات چاپ و صحافی و وسائل فرم‌بندی و حروفچینی و شعبه لیتوگرافی و شرایط انجام کار و سابقه طبق دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه تعیین می‌شود بین چاپخانه‌های واجد شرایط تقسیم می‌نماید.

تبصره ۱- در محاسبه سهمیه تقسیم کار مطبوعات دولتی اجرت ساخت کلیشه و گراور و خطاطی و نقاشی و فیلم و زینک و مونتاژ و بهای کاغذ و مقوا و سایر موادی که در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه ذکر خواهد شد منظور نمی‌شود.

تبصره ۲- چاپخانه‌های واجد شرایط چاپخانه‌هایی هستند که وضع آنها به تشخیص کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی با ضوابطی که در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه در مورد حداقل مدت تحصیل پروانه تأسیس از وزارت ارشاد ملی و تعداد مشخصات ماشین‌آلات چاپ و صحافی و وسائل فرم‌بندی و حروفچینی و تعداد کارگران فنی تعیین می‌شود منطبق باشد.

ماده ۶- وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی موظفند کلیه سفارشات مطبوعاتی خود را به کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی ارسال دارند.

تبصره ۱- وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی که دارای چاپخانه اختصاصی هستند موظفند فقط کارهای مطبوعاتی خود را وسیله چاپخانه مزبور تا حد ظرفیت آن انجام دهند و مازاد آن را به کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی ارسال دارند.

تبصره ۲- واگذاری کارهای مطبوعات وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به چاپخانه وزارتخانه‌ها یا مؤسسات یا شرکت‌های دولتی دیگر مستقیماً ممنوع است.

چاپ و صحافی مطبوعات مندرج در ماده ۵ اساسنامه شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران مشمول حکم این تبصره نمی‌باشد.

تبصره ۳- وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به هیچ وجه مجاز به دادن سفارش مستقیم به چاپخانه‌های بخش خصوصی و دولتی نیستند و ذیحساب‌های این مؤسسات باید دقیقاً رعایت این امر را بنمایند.

ماده ۷- شهربانی جمهوری اسلامی می‌تواند کارهای مطبوعاتی خود را مستقیماً به چاپخانه بنگاه صنایع و تعاون زندانیان ارجاع نماید.

ماده ۸- سفارشات مطبوعات هلیوگراور، رتاتیو و اوراق پیوسته بدون توجه به سهمیه از طریق کمیسیون تقسیم کار مطبوعات دولتی بین چاپخانه‌های صلاحیتدار تقسیم خواهد شد.

ماده ۹- برای چاپخانه‌های واجد شرایط در صورتی سهمیه تعیین می‌شود که در مرکز برای هر سهم بیست هزار ریال و در شهرستان‌ها به مبلغی که کمیسیون تقسیم کار محل تعیین می‌کند (که در هر صورت برای هر سهم کمتر از پنج هزار ریال نخواهد بود) قبلاً به‌عنوان سپرده حسن انجام کار پرداخت نماید موارد رد یا ضبط سپرده مزبور در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه تعیین و چاپخانه‌های دارای سهمیه قبلاً اعلام خواهد شد.

ماده ۱۰- اختلاف مربوط به تطبیق موارد دستمزد چاپ و صحافی با تعرفه مطبوعاتی و همچنین میزان کاغذ یا مقوای مصرفی در کمیسیون تقسیم کار مطبوعاتی مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت و بر طبق نظر کمیسیون اقدام خواهد شد.

ماده ۱۱- وزارت دادگستری و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور می‌تواند کارهای مطبوعاتی خود را مستقیماً به سازمان روزنامه رسمی کشور جمهوری اسلامی ایران ارجاع نمایند.

ماده ۱۲- موارد قطع سهمیه چاپخانه‌های سهمیه‌بگیر به شرحی است که در دستورالعمل اجرایی این آیین‌نامه پیش‌بینی خواهد شد.

ماده ۱۳- کمیسیون تقسیم کار مرکز و شهرستان‌ها به هیچ وجه حق تأیید سفارشات مطبوعات دولتی که به طور مستقیم ارجاع شده ندارد.

ماده ۱۴- دستورالعمل‌های اجرایی این آیین‌نامه از طرف وزارت ارشاد ملی تهیه و پس از موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی به موقع اجرا گذارده خواهد شد.^۱

۱۳- توزیع نشریات

ماده ۲۲- ورود مطبوعات به کشور و نیز خروج آن بر اساس موازین شرعی و قانون اساسی و نظام جمهوری اسلامی است.

ضوابط ورود و خروج آن ظرف شش ماه توسط وزارت ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.^۲

ماده ۲۲ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

ماده ۲۲- ورود مطبوعات به کشور و نیز خروج آن بر اساس موازین شرعی و قانون اساسی و نظام جمهوری اسلامی است.^۳

۱- آیین‌نامه چاپ و صحافی مطبوعات دولتی مصوبه شورای انقلاب در تاریخ ۱۳۵۸/۱۲/۰۴

۲- فصل ۵ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

۳- ماده واحده قانون اصلاح ماده ۲۲ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۲ در تاریخ ۱۳۶۹/۹/۴

- استفساریه ماده ۲۲ قانون مطبوعات

موضوع استفسار

با توجه به این قانون که تصویب آیین‌نامه اجازه ورود و خروج مطبوعات و نشریات مطابق بند ۲۰ ماده ۲ قانون اخیرالتصویب اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عهده هیأت وزیران محول گردیده آیا تقدیم لایحه ضوابط ورود خروج مطبوعات موضوع ماده ۲۲ قانون مقدم‌التصویب مطبوعات ضرورت دارد یا خیر؟

نظر مجلس

ماده واحده - ماده ۲۲ قانون مطبوعات مربوط به ضوابط ورود و خروج کل مطبوعات است که باید وسیله وزارت ارشاد تهیه و در مجلس شورای اسلامی به تصویب برسد ولی بند ۲۰ ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مربوط به تعیین موارد مشکوک از غیر مشکوک است که باید آیین‌نامه آن به وسیله وزارت فرهنگ و ارشاد تهیه و به تصویب هیأت وزیران برسد، علیهذا این دو قانون از لحاظ موضوع با هم فرق دارند!

تبصره ۲- توزیع نشریه خارج از محدوده جغرافیایی شخص حقوقی (صاحب امتیاز) بلامانع است.^۱

- به صراحت قسمت اخیر بند ۲ بخش ب ماده ۹ قانون مطبوعات محدوده جغرافیایی انتشار هر نشریه، محدوده جغرافیایی شخصیت حقوقی صاحب امتیاز است. بنابراین تبصره ۲ ماده ۲۴ آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات که توزیع نشریه خارج از محدوده جغرافیایی شخص حقوقی (صاحب امتیاز) را بلامانع اعلام داشته مغایر حکم صریح قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است.^۲

۱- استفساریه مشتمل بر ماده واحده مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۷/۲/۱

۲- اصلاح آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۳- ابطال موادی از آیین‌نامه اجرائی قانون مطبوعات در تاریخ: ۸۴/۳/۲۲ شماره دادنامه: ۱۱۴-۱۱۵ کلاس پرونده: ۳۲۲/۸۱، ۶۴۲/۸۲ توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

- هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۷/۸/۱۳ بنا به پیشنهاد شماره ۱,۱۰۰۴۹ مورخ ۱۳۷۷/۴/۱۴ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد ماده (۶) قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۷۴ تصویب نمود:

- مؤسسات علمی، فرهنگی، مطبوعاتی و انتشاراتی ایرانی می‌توانند کتب و نشریات را به صورت معمول (یارانه‌ای) پس از تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به خارج از کشور صادر و ارز حاصل از فروش آنها را طبق مقررات مربوط برای خرید و وارد نمودن کاغذ، فیلم و زینک هزینه نمایند.

- این متن جانشین تصویب نامه شماره ۶۱۳۳. ت ۱۹۰۲۰ هـ - مورخ ۱۳۷۷/۲/۹ می‌شود.^۱

- توزیع نشریات دانشگاهی در خارج از محدوده دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و واحدهای دانشگاهی منوط به کسب مجوز از مراجع ذی‌ربط است.^۲

- هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۱۸ بنا به پیشنهاد شماره ۱۸۰۶.ح.۱۰۷۵۲.ک مورخ ۶۲/۶/۱۵ وزارت پست و تلگراف و تلفن و موافقت شماره ۱,۰۸۱۶,۲۴ مورخ ۱۳۶۲/۷/۳۰ وزارت اقتصادی و دارایی به استناد اجازه حاصله از ماده اول قانون متمم بودجه سال ۱۳۲۰ تصویب نمودند، وزارت پست و تلگراف و تلفن نرخ‌های قبول مراسلات فوری، کیسه مخصوص مطبوعات و همچنین اصلاحیه اضافه نرخ هوایی جهت قبول امانات هوایی بین شهری موضوع تصویب نامه شماره ۹۴۱۶۰ مورخ ۱۳۵۵/۱۲/۲۸ هیأت وزیران را به شرح زیر از تاریخ ۱۳۶۲/۱۱/۱۱ به موقع اجرا بگذارد.

الف- نرخ قبول مراسلات فوری:

۱- برای هر پاکت شهری ۲۵ ریال؛

۲- برای هر پاکت بین شهری (داخله کشور) ۵۰ ریال؛

ب- نرخ قبول کیسه مخصوص مطبوعات:

۱- اجازه صدور کتب و نشریات به صورت یارانه‌ای توسط مؤسسات علمی، فرهنگی، مطبوعاتی و انتشاراتی ایرانی مصوب هیأت وزیران در تاریخ

۱۳۷۷/۸/۱۳

۲- مصوبه پانصد و چهلمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۱- کیسه‌های به مقصد داخله کشور (بین شهری) به ازای هر کیلوگرم ۱۰ ریال؛

۲- حق‌الثبت سفارشی کیسه‌های به مقصد داخله کشور ۱۰۰ ریال؛

۳- کیسه‌های به مقصد خارج از کشور به ازای هر کیلوگرم ۷۵ ریال؛

۴- حق‌الثبت سفارشی کیسه‌های به مقصد خارج از کشور ۳۵۰ ریال.

ج- اضافه نرخ هوایی:

- جهت قبول امانات هوایی بین شهری پیش‌بینی شده در تصویب‌نامه شماره ۹۴۱۶۰

مورخ ۱۳۵۵/۱۲/۲۸ هیأت وزیران به طریق زیر اصلاح و جایگزین می‌شود.

۱- تا یک کیلوگرم اولیه هر امانت ۳۰ ریال؛

۲- نسبت به مازاد یک کیلوگرم به ازای هر ۵۰۰ گرم اضافه وزن و کسر آن ۱۵ ریال؛

۱۴- شرایط متقاضی و مراحل صدور پروانه

۱- نشریات عمومی

ماده ۸- انتشار نشریه به مسئولیت اشخاص حقیقی یا حقوقی با سرمایه ایرانی و اخذ پروانه از وزارت ارشاد اسلامی آزاد است.

تبصره- مطبوعاتی که از طرف سازمان‌های آزادیبخش اسلامی کشورهای دیگر منتشر می‌شود

می‌تواند با سرمایه و مسئولیت اشخاص غیر ایرانی در چهار چوب قوانین مربوطه به خارجیان مقیم ایران و

موافقت وزارتین ارشاد و امور خارجه منتشر شوند^۱.

- ماده (۸) به ترتیب ذیل اصلاح و دو تبصره به‌عنوان تبصره (۲) و (۳) به آن الحاق می‌گردد:

۱- تصویب‌نامه هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۶۲/۸/۱۸ در خصوص اجرای نرخهای قبول مراسلات فوری کیسه مخصوص مطبوعات و اصلاحیه اضافه

نرخ هوایی جهت قبول امانات هوایی بین شهری

۲- فصل ۵ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

ماده ۸ - انتشار نشریه توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با سرمایه ایرانی و اخذ پروانه از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آزاد است. استفاده‌نشریات از کمک خارجی مستقیم یا غیرمستقیم ممنوع و جرم محسوب می‌شود.

تبصره ۲ - کمکهای اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی غیر دولتی که با نظارت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت امور خارجه دریافت گردد مشمول این ماده نخواهد بود.

تبصره ۳ - واگذاری امتیاز نشریه به غیر اعم از قطعی، شرطی، اجاره و امثال آن ممنوع است و جرم محسوب می‌شود مگر در صورت درخواست کتبی صاحب امتیاز و تصویب هیأت نظارت^۱.

ماده ۹ - شخص حقیقی متقاضی صاحب امتیاز باید دارای شرایط زیر باشد:

- ۱ - تابعیت ایران
- ۲ - دارا بودن حداقل ۲۵ سال
- ۳ - عدم حجر ورشکستگی به تقلب و تقصیر
- ۴ - عدم اشتها به فساد اخلاق و سابقه محکومیت کیفری بر اساس موازین اسلامی که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد
- ۵ - داشتن صلاحیت علمی در حد لیسانس و یا پایان سطح در علوم حوزه‌ای به تشخیص هیأت نظارت موضوع ماده ۱۰ این قانون.

تبصره ۱ - متقاضی امتیاز نشریه موظف است خود یا شخص دیگری را به‌عنوان مدیر مسئول واجد شرایط مندرج در این ماده معرفی نماید.

تبصره ۲ - برای نشریات داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی که فقط برای استفاده کارکنان منتشر و رایگان در اختیار آنان قرار می‌گیرد تنها اجازه وزارت ارشاد اسلامی با رعایت ماده ۲ این قانون کافی است.

تبصره ۳ - با یک پروانه نمی‌توان بیش از یک نشریه منتشر کرد.

۱- ماده ۵ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

تبصره ۴- صاحب امتیاز در قبال خط مشی کلی نشریه مسئول است و مسئولیت یکایک مطالبی که در نشریه به چاپ می‌رسد و دیگر امور در رابطه با نشریه به عهده مدیر مسئول خواهد بود.

تبصره ۵- نخست وزیران، وزیران، استانداران، امرای ارتش و شهربانی، ژاندارمری رؤسای سازمان‌های دولتی، مدیران عامل و رؤسای هیأت مدیره شرکت‌ها و بانکهای دولتی و کلیه شرکت‌ها و مؤسساتی که شمول حکم در مورد آن مستلزم ذکر نام است، نمایندگان مجلسین، سفرا، فرمانداران، شهرداران، رؤسای انجمن‌های شهر و شهرستان تهران و مراکز استان‌ها، اعضای ساواک، رؤسای دفاتر رستخیز در تهران و مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها و وابستگان به رژیم سابق که در فاصله زمانی پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ در مشاغل مذکور بوده و همچنین کسانی که در این مدت از طریق مطبوعات، رادیو تلویزیون یا سخنرانی در اجتماعات خدمتگزار تبلیغاتی رژیم گذشته بوده‌اند، از انتشار نشریه محرومند^۱.

- در ماده (۹) اصلاحات زیر به عمل می‌آید:

۱- متن ماده به شرح زیر اصلاح می‌شود:

الف - شخص حقیقی متقاضی امتیاز باید دارای شرایط زیر باشد:

۱- تابعیت ایران؛

۲- دارا بودن حداقل ۲۵ سال سن؛

۳- عدم حجر و ورشکستگی به تقلب و تقصیر؛

۴- عدم اشتها به فساد اخلاق و سابقه محکومیت کیفری براساس موازین اسلامی که موجب محرومیت از حقوق اجتماعی باشد؛

۵- داشتن صلاحیت علمی در حد لیسانس و یا پایان سطح در علوم حوزه‌ای به تشخیص هیأت نظارت موضوع ماده (۱۰) این قانون؛

۶- پایبندی و التزام عملی به قانون اساسی.

۱- فصل ۵ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

ب - اشخاص حقوقی متقاضی امتیاز باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱- مراحل قانونی ثبت شخصیت حقوقی طی شده باشد و در اساسنامه و یا قانون تشکیل خود مجاز

به انتشار نشریه باشد؛

۲- زمینه فعالیت نشریه مرتبط با زمینه فعالیت شخص حقوقی بوده و محدوده جغرافیایی انتشار آن

همان محدوده جغرافیایی شخصیت حقوقی باشد؛

۲- به انتهای تبصره (۵) بعد از «انتشار نشریه» عبارت «و هر گونه فعالیت مطبوعاتی» اضافه می‌شود.

۳- سه تبصره به‌عنوان تبصره‌های (۶)، (۷) و (۸) به ماده الحاق می‌گردد:

تبصره ۶- هیأت نظارت موظف است جهت بررسی صلاحیت متقاضی و مدیر مسؤول از مراجع ذی

صلاح (وزارت اطلاعات و دادگستری و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) استعلام نمایند. مراجع

مذکور موظفند حداکثر تا دو ماه نظر خود را همراه مستندات و مدارک معتبر به هیأت نظارت اعلام

نمایند. در صورت عدم پاسخ از سوی مراجع مذکور و فقدان دلیل دیگر صلاحیت آنان تأیید شده تلقی

می‌گردد.

تبصره ۷- مسئولیت مقالات و مطالبی که در نشریه منتشر می‌شود به عهده مدیر مسؤول است ولی

این مسئولیت نافی مسئولیت نویسنده و سایر اشخاصی که در ارتکاب جرم دخالت داشته باشند نخواهد

بود.

تبصره ۸- اعضاء و هواداران گروه‌های ضد انقلاب و یا گروه‌های غیرقانونی و محکومین

دادگاه‌های انقلاب اسلامی که به جرم اعمال ضد انقلابی و یا علیه امنیت داخلی و خارجی محکومیت

یافته‌اند و همچنین کسانی که علیه نظام جمهوری اسلامی ایران فعالیت و یا تبلیغ می‌کنند حق

هیچگونه فعالیت مطبوعاتی و قبول سمت در نشریات را ندارند!

ماده ۱۴ - در صورتی که مدیر مسؤول شرایط مندرج در ماده ۹ را فاقد گردد، یا فوت شود و یا

استعفا دهد، صاحب امتیاز موظف است حداکثر ظرف سه ماه شخص دیگری را که واجد شرایط باشد به

۱- ماده ۶ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۱

وزارت ارشاد اسلامی معرفی کند، در غیر این صورت از انتشار نشریه او جلوگیری می‌شود، تا زمانی که صلاحیت مدیر به تأیید نرسیده است، مسئولیت‌های مدیر به عهده صاحب امتیاز است^۱.

ماده ۱۲ - متقاضیان پروانه انتشار نشریه می‌بایست تقاضا نامه خود را به همراه نمونه تکمیل شده پرسشنامه که حاوی مشخصات فردی، سوابق اجتماعی - سیاسی - فرهنگی و شغلی و تعهدات قانونی باشد، به انضمام مدارک به شرح زیر در تهران به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در شهرستان‌ها به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط تحویل نمایند.

۱- چهار قطعه عکس ۶×۴

۲- دو برگ فتوکپی شناسنامه از تمام صفحات

۳- یک برگ گواهی عدم سابقه محکومیت کیفری براساس موازین اسلامی که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد

۴- یک برگ فتوکپی آخرین مدرک تحصیلی که به تأیید مراکز ذیصلاح رسیده باشد.

تبصره - تشخیص صلاحیت متقاضیان بر عهده هیأت نظارت بر مطبوعات است.

ماده ۱۳ - چنانچه متقاضی پروانه انتشار نشریه شخص حقوقی باشد، تقاضای صدور پروانه همراه با معرفی فرد واجد شرایط به‌عنوان مدیر مسؤول باید از سوی بالاترین مقام مسؤول باشد. در صورت موافقت، پروانه انتشار به نام مرکز درخواست کننده صادر خواهد شد.

ماده ۱۴ - احزاب، سازمانها، و جمعیت‌های سیاسی و اقلیتهای دینی ایرانی در صورتی می‌توانند تقاضای صدور پروانه انتشار نشریه نمایند که اجازه فعالیت قانونی را دارا باشند.

تبصره - منظور از گروه‌های غیرقانونی، گروه‌هایی هستند که از طریق وزارت کشور رسماً غیرقانونی اعلام شده باشند.

ماده ۱۵ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی جهت صدور مجوز انتشار مطبوعات سازمان‌های

آزادبخش اسلامی کشورهای دیگر در چارچوب مقررات مربوط به خارجی‌ان مقیم ایران با استعلام از

۱- فصل ۶ قانون مطبوعات مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۶۴/۱۲/۲۲

مراکز ذی‌ربط و اخذ مدارک لازم و نیز موافقت وزارت امور خارجه بررسی لازم را به عمل آورده و پس از موافقت رأساً اقدام می‌نماید.^۱

ماده ۱۸ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای صاحب امتیاز، پروانه انتشار و برای مدیر مسئول، کارت مدیر مسئولی صادر می‌نماید.

ماده ۱۹ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌تواند جهت اجرای ماده (۱۱) قانون مطبوعات، تحقیقات لازم را به عمل آورده و در اختیار هیأت نظارت بر مطبوعات قرار دهد.

وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط موظفند همکاری‌های لازم را به عمل آورند.

ماده ۲۰ - متقاضیانی که صلاحیت انتشار نشریه توسط آنان براساس بند (۴) و یا تبصره (۵) ماده (۹) قانون مطبوعات مورد تأیید هیأت نظارت بر مطبوعات قرار نگرفته است، نمی‌توانند مجدداً تقاضای انتشار نشریه نمایند.

ماده ۲۱ - تاریخ رسمی ثبت تقاضای پروانه انتشار نشریه زمانی است که کلیه مدارک مورد نیاز، از سوی متقاضی ارایه شده باشد.

ماده ۲۲ - در صورت فوت صاحب امتیاز وارث قانونی واجد شرایط وی در تقاضای صدور امتیاز نشریه مورث خود حق تقدم دارند، مگر اینکه فاقد شرایط لازم باشند. چنانچه ورثه در مهلت قانونی مذکور در ماده (۱۶) قانون مطبوعات از تقاضای انتقال امتیاز خودداری کنند و یا پس از صدور امتیاز اقدام به انتشار نشریه ننمایند پروانه انتشار لغو می‌گردد.^۲

۲) نشریات دانشگاهی

نحوه درخواست مجوز و شرایط انتشار نشریات دانشگاهی

ماده ۱۲ - متقاضی امتیاز انتشار نشریه دانشگاهی باید درخواست کتبی خود را با اعلام مشخصات

خود و مدیر مسئول، سردبیر، نام نشریه، زمینه و ترتیب انتشار (موضوع ماده ۱) به انضمام تصریح به

۱- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۲- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

پایبندی به قانون اساسی، قوانین موضوعه و این دستورالعمل، به دبیرخانه کمیته ناظر طبق فرم پیوست شماره ۱ تسلیم کند.

تبصره ۱- زمینه انتشار نشریه‌ای که صاحب امتیاز آن شخص حقوقی است نباید مغایرتی با اساسنامه آن تشکل یا نهاد داشته باشد.

تبصره ۲- نشریات دانشجویی موظفند صرفاً در زمینه‌هایی که مجوز اخذ کرده‌اند به فعالیت پردازند.

تبصره ۳- متقاضی امتیاز انتشار گاهنامه باید حداقل و حداکثر زمان انتشار نشریه خود را در درخواست کتبی خود مشخص نماید.

ماده ۱۳- متقاضی امتیاز نشریه باید دارای شرایط زیر باشد:

۱- یکی از دانشجویان یا اعضای هیأت علمی به عنوان شخص حقیقی یا تشکل، نهاد، انجمن، کانون، یا یکی از بخش‌های دانشگاه یا هر شخص حقوقی دیگر در دانشگاه؛

۲- عدم محکومیت منجر به توییح کتبی و درج در پرونده یا بالاتر در مورد دانشجویان و انفصال موقت از خدمت در مورد اعضای هیأت علمی.

تبصره ۱- افراد مشمول بند ۲ پس از یک سال از تاریخ اتمام محرومیت می‌توانند به عنوان صاحب

امتیاز نشریات دانشگاهی فعالیت کنند و در صورت محکومیت مجدد به طور دائم محروم می‌شوند.

تبصره ۲- در صورتی که صاحب امتیاز یکی از شرایط فوق را از دست بدهد، ظرف یک ماه پس

از ابلاغ کمیته ناظر می‌تواند درخواست انتقال امتیاز نشریه را به شخص واجد شرایط دیگر به کمیته ناظر ارسال کند، در غیر این صورت امتیاز نشریه لغو می‌شود. کمیته ناظر موظف است ظرف مدت ۲ هفته از

تاریخ وصول درخواست متقاضی، نظر خود را اعلام کند.

ماده ۱۴- شرایط مدیر مسئول به شرح زیر است:

۱- دانشجو بودن یا عضویت در هیأت علمی یا مدیر یکی از واحدهای اداری همان دانشگاه؛

۲- عدم محکومیت منجر به توییح کتبی و درج در پرونده یا بالاتر در مورد دانشجویان، انفصال موقت از خدمت در مورد اعضای هیأت علمی و عدم محکومیت منجر به توییح کتبی و درج در پرونده یا بالاتر در کمیته تخلفات اداری برای کارکنان؛

۳- عدم سابقه مشروطی برای دو نیم‌سال متوالی یا سه نیم‌سال متناوب برای دانشجویان در هنگام معرفی به عنوان مدیر مسئول؛

۴- گذراندن دو نیم‌سال تحصیلی و حداقل ۲۸ واحد درسی (دوره‌های کاردانی و کارشناسی). دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری از شمول این بند مستثنی هستند؛

۵- عدم شهرت به فساد اخلاق.

تبصره ۱- شهرت به فساد اخلاق صرفاً با اجماع کلیه اعضای کمیته ناظر قابل احراز است.

تبصره ۲- مدیر واحد اداری فقط می‌تواند مدیر مسئول نشریه اداره متبوع خود باشد.

تبصره ۳- افراد مشمول بند ۲ پس از یک سال از تاریخ اتمام محرومیت می‌توانند به عنوان مدیر

مسئول نشریات دانشگاهی فعالیت کنند و در صورت محکومیت مجدد این افراد به‌طور دائم محروم می‌شوند.

تبصره ۴- در صورتی که مدیر مسئول یکی از شرایط را از دست بدهد، صاحب امتیاز موظف است

ظرف یک ماه مدیر مسئول جدید را به کمیته ناظر معرفی کند، در غیر این صورت امتیاز نشریه لغو می‌شود. کمیته ناظر موظف است ظرف مدت ۲ هفته در این خصوص اعلام نظر کند.

تبصره ۵- سردبیر نشریه باید کلیه شرایط فوق را دارا باشد.

ماده ۱۵- انتشار نخستین شماره نشریه منوط به طی دوره آموزشی و اخذ گواهی پایان دوره توسط

صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر براساس برنامه آموزشی مصوب شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی است.

تبصره- هر کمیته ناظر موظف است در هر نیم‌سال تحصیلی حداقل دو دوره آموزشی براساس

برنامه آموزشی مصوب شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی آن دستگاه برگزار کند.

ماده ۱۶- هیچ کس نمی‌تواند در زمان واحد صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر بیش از یک نشریه باشد.

ماده ۱۷- در صورتی که تقاضانامه‌ها ناقص یا متقاضیان امتیاز یا مدیران مسئول نشریات فاقد شرایط مقرر در این دستورالعمل باشند کمیته ناظر موظف است مراتب را به صورت مکتوب و با استناد به دلایل و مدارک لازم حداکثر ظرف ۲۰ روز از تاریخ دریافت و ثبت درخواست به متقاضیان اعلام کند.

ماده ۱۸- درج شناسنامه نشریه شامل زمینه نشر، نام صاحب امتیاز، مدیر مسئول، سردبیر یا شورای سردبیری دانشگاه صادر کننده مجوز، شماره، تاریخ انتشار و دوره نشر در هر شماره نشریه الزامی است.

۱۵- محل تأسیس دفاتر مطبوعات

ماده ۱- دفتر مطبوعات مکانی است که دارنده پروانه رسمی انتشار نشریه برای فعالیت‌های مطبوعاتی بر اساس تعریفی که از نشریات در قانون مطبوعات شده یا می‌شود، از آن استفاده می‌نماید.

تبصره ۲- متقاضی باید برای اخذ مجوز تأسیس، رونوشت سند مالکیت یا اجاره نامه ملک مورد نظر را به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه نماید.

ماده ۲- مقصود از فعالیت شغلی مقرر در قانون، کلیه فعالیت‌هایی است که قبل از مرحله چاپ هر نشریه صورت می‌گیرد، فعالیت بخش‌های مختلف مانند هیأت تحریریه، سرویس‌های خبر و گزارش، آگهی و خدمات، نصب و احداث سامانه‌های رایانه‌ای، انجام عملیات فنی لیتوگرافی برای تهیه فیلم و کپی و زینک، حروفچینی و صفحه‌بندی از جمله مصادیق این فعالیت‌هاست.

ماده ۳- تأسیس دفتر مطبوعات در واحدهای مسکونی مستقل، اداری و تجاری مجاز است.

تبصره- تأسیس دفتر چند نشریه در یک واحد مسکونی مستقل یا مجتمعی که به‌طور کامل در اختیار مطبوعات باشد بلامانع است.

ماده ۴- نصب تابلوهای راهنما به منظور مشخص نمودن دفتر مطبوعات الزامی است به‌طوری که به وسیله آن محل دفتر به سادگی قابل شناسایی باشد.

ماده ۵ - انجام هر نوع فعالیت غیر مطبوعاتی در محل دفتر ممنوع است.

تبصره ۱- در استان تهران وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در سایر استان‌ها ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و در سایر استان‌ها ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان در خصوص رعایت مقررات قانون یاد شده و این آیین‌نامه ملزم به بازرسی از دفاتر مطبوعات هستند.

تبصره ۲- تخلف از مقررات این ماده موجب تذکر کتبی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در تهران و ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی سایر استان‌ها به صاحب امتیاز نشریه است و در صورت تکرار تخلف، مراتب به مراجع ذیصلاح اعلام می‌شود.

ماده ۶- در صورت توقف فعالیت نشریه به حکم دادگاه یا تصمیم هیأت نظارت بر مطبوعات یا هر دلیل دیگر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موضوع را به مراجع ذی صلاح اعلام می‌کند تا نسبت به ممانعت از فعالیت مطبوعاتی در دفاتر یاد شده اقدام نمایند^۱.

ماده ۲۴- هر یک از مطبوعات موظف به داشتن محلی به عنوان دفتر نشریه می‌باشند.

صاحب پروانه نشریه موظف است نشانی محل دفتر نشریه را پس از اخذ پروانه انتشار کتباً به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام نماید.

تبصره ۱- صاحب امتیاز نشریه موظف است در صورت تغییر نشانی محل دفتر نشریه، مراتب را کتباً به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در شهرستان‌ها به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط اطلاع دهد.^۲

۱۶- تکالیف صاحبان پروانه و مدیران مسؤول مطبوعات

ماده ۲۵ - کلیه مکاتبات مطبوعات با امضای صاحب پروانه یا مدیر مسؤول نشریه و شخص دیگری که قبلاً از طرف مدیر مسؤول کتباً معرفی شده باشد معتبر می‌باشد.

۱- آیین‌نامه محل تأسیس دفاتر مطبوعات مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۰/۰۳/۲۷

۲- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۱- مکاتبات شخص معرفی شده در مواردی که قانون مطبوعات و آیین‌نامه اجرایی، آن را از وظایف صاحب پروانه و یا مدیر مسؤل شناخته است، اعتبار ندارد^۱.

ماده ۲۹ - در صورت لغو پروانه انتشار نشریه با اعلام کتبی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صاحب پروانه موظف است مدارک دریافتی از قبیل پروانه انتشار، کارت مدیر مسؤل و کارتهای خبرنگاری را ظرف مدت مدت ده روز مسترد نماید. با سوءاستفاده کنندگان از این مدارک برابر قانون رفتار خواهد شد^۲.

SCC.ir

۱- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

۲- اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن مصوب هیأت وزیران در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۱۷

SCCcr.ir

بخش دوم

فرایند فعالیت‌های کارشناسی انجام شده

فصل اول - مبانی آسیب‌شناسی و بهینه‌سازی رسانه‌های مکتوب

در عصری که از آن با عنوان «عصر ارتباطات» یاد می‌کنند، نمی‌توان به وسایل ارتباط جمعی بی‌توجهی یا کم‌توجهی بود. بی‌شک رسانه‌ها نقش بسزایی در شکل‌گیری رفتارها و پدیده‌های مختلف دارند. رسانه‌ها به ویژه مطبوعات در میان وسایل ارتباط جمعی از موقعیت ویژه‌ای برخوردارند. مطبوعات اصلی‌ترین عامل شکل‌گیری افکار عمومی محسوب می‌شوند. وجود مطبوعات و وسائل ارتباط جمعی که امروزه اشکال سنتی آن به شدت دچار تغییر و تحول بنیادین شده‌اند، از جمله ضرورت‌های اجتناب‌ناپذیر جوامع انسانی هستند. در حال حاضر، به دلیل رشد جمعیت جوان و بسط فرهنگ رسانه‌ای مردم از یکسو و نیز امکان دسترسی مردم به بازار گسترده فرهنگ و اطلاعات در سایه رشد تکنولوژی‌های نوین ارتباطی از سوی دیگر، نیازهای جدیدی در حال شکل‌گیری است. بنابراین اگر سیل نیازها و تقاضاهای جدید فرهنگی و مطبوعاتی توسط بازار متنوع و متکثر مطبوعات داخلی تأمین نگردد، به سوی بازار بین‌المللی و خارجی کشیده می‌شود.

مطبوعات عبارتند از نشریاتی که به‌طور منظم و با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف در زمینه‌های گوناگون خبری، انتقادی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، کشاورزی، فرهنگی، دینی، علمی، فنی، نظامی، هنری، ورزشی و نظایر اینها منتشر می‌شوند. مطبوعات، همچون سایر نهادها مقوله‌ای وارداتی از غرب هستند که در طول عمر بیش از ۱۶۷ ساله خود آثار مثبت و منفی بسیاری بر جای گذاشته‌اند. به نظر می‌رسد داوری درباره عملکرد مطبوعات به شیوه‌ای که رایج است نمی‌تواند تصویری صحیح و علمی و بیطرفانه ارائه دهد؛ چرا که برای ترسیم عملکرد واقعی مطبوعات از یک سو با دیدگاه‌ها و نگرش‌های متفاوت و بلکه متضاد در جامعه روبرو هستیم و از سوی دیگر اطلاعات پایه درباره مطبوعات نیز دقیق، کامل و جامع نیست و از آنجا که اظهارنظر در امور فرهنگی از نگاه عده‌ای، بسیار سهل و ساده به نظر می‌رسد، اکثراً تصور می‌کنند که اهلیت لازم را برای اظهارنظر و دخالت در این امر تخصصی دارند (معمدثزاد، ۱۳۷۷). شاید بتوان نقطه مشترک همه دیدگاه‌های مطرح درباره مطبوعات و عملکرد آن را در این جمله خلاصه کرد که مطبوعات، موضوع «مهم و حساس» در جامعه است و به عبارت روشن‌تر به

یک موضوع «حساس» تبدیل شده است. بنابراین دقت نظر در این مسأله، با لحاظ کردن تفاوت دیدگاه‌ها، تلاش برای ایضاح اطلاعات، آمار و مسائل اساسی مربوط به مطبوعات می‌تواند به شناخت واقعی‌تر از وضعیت مطبوعات و ایجاد همگرایی نسبی میان دیدگاه‌های قطبی شده، کمک کند. اگرچه پرواضح است که به دلیل تنیدگی مسأله مطبوعات با چالش‌های سیاسی جامعه در طول تاریخ معاصر کشور، نباید انتظار داشت که بتوان به این سادگی به یک اجماع نظر کارشناسی درباره عملکرد مطبوعات رسید؛ اما تلاش صادقانه و مبتنی بر حقایق روشن و ارائه تحقیق‌های کارشناسانه به ویژه از بعد حقوقی و قانونی، می‌تواند آثار مثبتی بر افزایش همگرایی نظری بر جای گذارد و از این طریق، می‌توان به یافتن راه‌های مؤثرتر برای توسعه و ساماندهی مطبوعات کمک کرد.

مطبوعات کشور ما هر چند دارای قدمت طولانی هستند و تقریباً یک قرن و نیم از تولد آنها می‌گذرد، ولی هنوز نتوانسته‌اند جایگاهی را که باید در جامعه کسب کنند و نقش خود را در هدایت افکار عمومی به درستی ایفا نمایند. هنوز تیراژ قدیمی‌ترین روزنامه‌های ما از چند صد هزار فراتر نمی‌روند و هنوز محتوای لازم را از نظر خبری و تفسیر وقایع روز پیدا نکرده‌اند. هنوز روزنامه‌نگاران کشورمان منزلت و اعتبار شغلی مطلوب را به دست نیاورده‌اند و تعداد نویسندگان حرفه‌ای و روزنامه‌نویسان خبره محدود است و از آموزش‌های حرفه‌ای برای ارتقای مداوم کیفیت کار خود بی‌بهره‌اند؛ به عبارت دیگر هنوز پس از این دوره طولانی، روزنامه‌نگاری به صورت حرفه تخصصی درنیامده است. وضعیت اخلاق حرفه‌ای و مقررات کار حرفه‌ای برای روزنامه‌نگاران ایرانی مبهم و بلا تکلیف است (معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۷). این مشکلات و مشکلات عدیده دیگری که امروز مطبوعات با آن مواجه است، این پرسش را مطرح می‌کند که ریشه‌های این معضلات کجاست و چرا مطبوعات در ایران رشد کفی و کمی مناسبی نداشته است؟

هدف از این پژوهش، طرح مسائل و مبانی آسیب‌شناسی مطبوعات (رسانه‌های مکتوب) ایران و ارائه پیشنهاداتی در جهت رفع آنها است. این مسائل شامل موضوعاتی می‌شود که مطبوعات ما سالیان سال است با آن دست به گریبانند و راه چاره‌ای برای آنها اندیشیده نشده است و یا لاقلاً به سیاست-

گذاری مشخصی منجر نگردیده است. با توجه به برهه حساس کنونی و به دلیل اهمیت اتخاذ رویکردی مناسب در جنگ نرم، اکنون بیش از هر زمان دیگری ضرورت توجه به موقعیت، نقش، حقوق، حدود و مسئولیت وسائل ارتباط جمعی به ویژه مطبوعات احساس می‌شود.

همچنین در این پژوهش توجه ویژه‌ای به نشریات دانشجویی شده است. سوالاتی که در مورد این نشریات مطرح می‌شود، این است که این نشریات اساساً چه کارکردهایی دارند؟ مشکلات و چالش‌های آنها چیست؟ قوانین و مقررات موجود تا چه حد متضمن رشد و پویایی این نشریات است؟ چه نقدهایی بر شیوه‌های نظارتی و حمایتی در قبال این نشریات وجود دارد؟ و در نهایت چه اصلاحاتی در راستای بهبود وضعیت این نشریات پیشنهاد می‌شود؟ در بخشی از این گزارش سعی شده است به این پرسشها پاسخ داده شود.

اینک پس از گذشت قریب به سی سال از پیروزی انقلاب اسلامی و عبور از فراز و نشیب‌های تحول آفرین و سرنوشت ساز، لازم است تا چالش‌ها و آسیب‌های پیش روی مطبوعات کشور مورد بازبینی دوباره قرار گیرد. عصر پرشتاب ارتباطات، نظم نوینی را بر نظام اطلاع رسانی تحمیل می‌کند و عدم توجه به آثار آن و نادیده انگاشتن ضعف‌ها و مشکلات بنیادی مطبوعات سبب می‌شود که موقعیت اصلی و وظیفه اساسی رسانه‌های همگانی و نیازهای فرهنگی، سیاسی و ملی، با نوعی سرگشتگی و دنباله‌روی و یا واکنش‌های هیجانی و انفعالی مواجه گردد و یکی از امور مهم و حیاتی کشور به بوته فراموشی سپرده شود. به نظر می‌رسد، دولت، مجلس و تمامی دست اندرکاران مطبوعات تنها در لوای یک میثاق میهنی در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران می‌توانند برهه خطیر کنونی را پشت سر نهند و تنها در چنین شرایطی است که مطبوعات ایران می‌تواند به رسالت منطقه‌ای و جهانی خود در این برهه حساس جامه عمل بپوشاند.

این گزارش نشان می‌دهد که عدم توافق جمعی در میان سیاستمداران، حقوقدانان و روزنامه‌نگاران مختلف درباره نقش و اهمیت مطبوعات در کشور، سبب تأثیرپذیری شدید سیاسی این حوزه شده است. البته همه مشکلات مطبوعات، مسائل سیاسی نیست، بلکه مشکلات اقتصادی و حرفه‌ای بسیاری نیز

گریبان‌گیر مطبوعات مکتوب است. اما رویهمرفته می‌توان گفت مهم‌ترین مشکل مطبوعات کشور در حال حاضر، فقدان یک نظام جامع ارتباطی یا مطبوعاتی است که مورد توافق همه گروه‌ها، جناح‌ها و دولت باشد.

معضلات و موانع کلی در رشد و توسعه مطبوعات کشور

۱- معضلات فرهنگی

یک از موانع فرهنگی در رشد و توسعه مطبوعات کشور، غلبه فرهنگ شفاهی است. مردم کشور ما قرن‌ها با فرهنگ شفاهی زندگی کرده‌اند و ارتباطات خود را در قالب آن شکل داده‌اند و در عصر ما که فرهنگ نوشتاری تسلط پیدا کرده است، هنوز جامعه عادات و خصایص عصر فرهنگ شفاهی را همچنان حفظ کرده است. برای رفع این معضل، در مدارس باید مهارت و هنر بهره‌گیری از مطبوعات به‌عنوان مهم‌ترین منبع اطلاعاتی درباره آن چه در جامعه و جهان بزرگ می‌گذرد، آموخته شود. آنها باید یاد بگیرند چگونه از این منبع برای افزایش دانش و شناخت خود از محیطی که در آن زندگی می‌کنند، بهره ببرند، چگونه از مطبوعات به‌عنوان منابع اطلاعاتی برای پژوهش استفاده کنند، چگونه اطلاعات را تجزیه و تحلیل نموده و چگونه از آن انتقاد کنند. عوامل بازدارنده فرهنگی و آموزشی در جامعه ما در عدم استقبال مردم از مطبوعات بسیارند و نقش اساسی دارند (حاجی‌زاده، ۱۳۷۷).

۲- معضلات ساختاری مطبوعات

روزنامه‌نگاران به علت عدم احساس امنیت شغلی کافی و پیش‌بینی ناپذیری وقایع و عکس‌العمل‌ها چه از سوی مسئولین و چه مردم، از بیان حقایق خودداری می‌کنند و به خودسانسوری متوسل می‌شوند. مسئله دیگر تداوم و پایداری سازمان و تشکیلات مطبوعات است که تاکنون تحقق نیافته است. در کشور ما روزنامه‌نگاری حرفه‌ای بی‌ثبات و بدون تشکیلات است. نبود تداوم سازمانی یکی از عوامل بازدارنده رشد مطبوعات و نارسایی‌های آن است (بهشتی‌پور، ۱۳۷۷). از جمله عوامل بازدارنده دیگر در زمینه مطبوعات، مشکلات ناشی از کمبود درآمد حرفه روزنامه‌نگاری و عدم امنیت شغلی آن است. فقدان استقلال و خوداتکایی مالی مطبوعات باعث کاهش اعتبار پیام‌های مطبوعات شده و نهادینه نشدن،

ناپایداری و عدم استمرار سازمان‌های مطبوعاتی را تشدید کرده است. مطبوعات نه تنها از جهت فنی دچار نارسایی‌های متعدد هستند، بلکه از جهت پرورش علمی هم دچار کمبودند.

۳- معضلات سیاسی

بدون شک یکی از پیش شرط‌های شکوفایی و بالندگی مطبوعات در هر کشوری فضای آزاد گردش اطلاعات و خبر است، درست همان طور که درختان برای رویش به آب نیاز دارند، مطبوعات هم برای بالندگی به آزادی نیاز دارند. ولی این آزادی زمانی می‌تواند سازنده باشد که با حس مسئولیت‌پذیری همراه گردد و اگر نه به هرج و مرج و هوچی‌گری منتهی می‌شود. مطبوعات مستقل و هوشیار و آگاه در جوامع امروز نقش مهمی در تصحیح روند امور و هدایت تصمیم‌گیران، پرورش افکار عمومی، ایجاد فضای گفتگو و تفاهم میان گروه‌ها و طبقات، میان ملت و دولت و جلب مشارکت مردم دارد (قاضی‌زاده، ۱۳۷۷). برعکس مطبوعاتی که فاقد این مشخصات باشند، با برخوردهای عاطفی و گروه‌گرایی و جنجال‌آفرینی، افکار عمومی را مشوش و گمراه کرده و راه تفهیم و تفاهم را مسدود و جو فکری جامعه را متشنج و ملتهب می‌کنند و در نتیجه زمینه‌های مناسب برای رشد داوری منصفانه، واقع‌بینی و تعقل در جامعه پدید نمی‌آید. به‌طور کلی می‌توان گفت که بدون مطبوعات فعال و آزاد، مسئله بسیج مشارکت مردم در سرنوشت خود، امکان‌پذیر نخواهد بود. اینک مسئله مشارکت در ابعاد گوناگون با گشوده شدن نظام ارتباطی و پیشرفت‌های تکنولوژیک ضرورت یافته است.

۴- معضلات قانونی و حقوقی

یکی از عوامل مؤثر در شکوفایی و توسعه مطبوعات، قوانین و مقررات حقوقی و آیین‌نامه‌های اجرایی مناسب است. گستردگی و پیچیدگی فعالیت مطبوعات و نقش حساس آن‌ها ایجاب می‌کند که قوانین و مقررات حاکم بر آن، گردش سریع اطلاعات را در مجاری اطلاع‌رسانی تسهیل کند. به همین منظور و به خاطر حساسیت مطبوعات در قوانین اساسی غالب کشورها پیش‌بینی‌هایی برای حفظ استقلال و آزادی آنها شده است. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اصل ۲۴ به‌طور صریح استقلال و آزادی مطبوعات، به شرطی که مخل به مبانی اسلام و حقوق عمومی نباشد، تضمین شده است (اسماعیلی،

(۱۳۸۳).

قانون مطبوعات مصوب اسفند ۱۳۶۴ و اصلاحیه سال ۱۳۷۹ آن، ضمن تعیین موارد مشروط بالا، آزادی بیان عقاید را در مطبوعات و حدود این آزادی‌ها را مشخص کرده است و نحوه‌ی رسیدگی به جرائم مطبوعاتی را ذکر نموده است. البته این قانون در برخی از موارد خود صراحت کافی ندارد، در مواردی نوع و میزان جرائم دقیقاً تعریف نشده است.

۵- معضلات سخت افزاری

مطبوعات کشور ما تنها در زمینه نرم افزاری (دانش، مهارت و...) دستخوش نارسایی نیستند، بلکه به همان اندازه از جهت سخت‌افزاری هم دچار تنگنا می‌باشد. تحول عظیم تکنولوژی‌های اطلاعاتی و ارتباطی، بر شیوه کار در مطبوعات تأثیر عمیقی گذاشته است، پایانه‌های کامپیوتری، تلفن‌های تصویری، تلکس، فکس، ماهواره‌ها، تله‌ماتیک، میکروالکترونیک‌ها، سیستم‌های حسی، تکنولوژی لیزر و چشم‌های الکترونیک، تکنولوژی چاپ را دگرگون کرده است. اکثر مطبوعات در ایران به دلیل مشکلات مالی و نداشتن تیراژ کافی و آگهی، عمر کوتاهی دارند و پس از مدتی از صحنه خارج می‌شوند و قادر نیستند از امکانات جدید و تکنولوژی روز دنیا بهره‌مند شوند. تنها تعداد کمی سازمان‌های مطبوعاتی هستند که به علت قدمت و امکانات وسیع‌تر و یا حمایت‌هایی که به صورت آگهی‌های دولتی و سایر کمک‌های مالی که به آنها می‌شود، توانسته‌اند سر پا بایستند (صحفی، ۱۳۸۴).

دیدگاه روزنامه‌نگاران، حقوقدانان و سیاستمداران در مورد قانون مطبوعات

در یک نظرسنجی که در پایان‌نامه کارشناسی ارشد مریم تقی‌خانی (۱۳۸۰)، به راهنمایی دکتر کاظم معتمدنژاد از روزنامه‌نگاران، حقوقدانان و سیاستمداران در خصوص قانون مطلوب مطبوعات در ایران انجام شد، موارد زیر در خصوص قانون مطبوعات مورد توافق ضمنی اغلب پاسخگویان بود:

اغلب پاسخگویان خواهان شفاف شدن واژه‌هایی مانند جرم مطبوعاتی در قانون هستند، تا این موضوع مانع از تفسیرهای متعدد و تصمیم‌گیری‌های نامتناسب با ماهیت جرم شود.

هر سه گروه از پاسخگویان بر آزادی تهیه خبر و استقلال حرفه‌ای روزنامه‌نگاران تأکید کردند.

تفکیک میان توقیف اداری و قانونی. توقیف قضایی یا قانونی بر اساس حکم قاضی صورت می‌گیرد. در حالی که توقیف اداری در شرایط خاص، به برخی از مقامات اداری این امکان را می‌دهد که پیش از توزیع و در چاپخانه نشریه مورد نظر را توقیف کند.

علی‌رغم مخالفت همه با آزادی بی‌قید و شرط مطبوعات، هیچ کس کنترل و نظارت سیستم دولتی را نیز نمی‌پذیرد.

همه پاسخگویان به ضرورت حضور هیئت منصفه در رسیدگی به جرائم مطبوعاتی تأکید دارند. همه پاسخگویان با اختیار لغو امتیاز و یا توقیف نشریه توسط هیئت نظارت مخالفند و خواهان حضور نماینده روزنامه‌نگاران از طریق انجمن حرفه‌ای در این هیئت‌اند.

همه پاسخگویان به مشخص کردن ویژگی‌های مؤسسه مطبوعاتی در قانون و شفاف شدن شیوه مدیریتی و مسائل مالیاتی این مؤسسات و چگونگی برخورداری آنها از کمک دولت تأکید کرده‌اند. می‌توان مدیریت مطبوعات به دست مدیران غیرمطبوعاتی و ابهام در دریافت کمک دولتی و احتمالاً توزیع ناعادلانه امکانات بین نشریات را دلیل این اظهار نظرها دانست.

شرط التزام عملی به قانون اساسی برای متقاضیان نشریات، غیرمنطقی و نامعقول است. این یعنی اصل بر قبول نداشتن قانون اساسی است و هر کس قبول دارد باید آن را ثابت کند! همچنین آیا این اصل اولیه در قانون اساسی ثابت کردنی است؟

نظام صدور امتیاز باید جایش را به شیوه‌ی حقوقی تعقیبی بدهد. توهین به مذهب و اخلاق حسنه، لطمه به زندگی خصوصی افراد، اختلال در نظم، آرامش و امنیت ملی، از موارد محدودیت آزادی بیان است.

روزنامه‌نگار نشریه تعطیل شده، از نشریه مذکور باید غرامت بگیرد. برای روزنامه‌نگاران پارلمانی و قضایی باید مصونیت خاصی لحاظ گردد.

اختیار توقیف یا لغو امتیاز نشریات نباید در اختیار هیأت نظارت باشد؛ زیرا این امر با اصل تفکیک قوا منافات دارد (تقی‌خانی، ۱۳۸۰).

پیشنهادات روزنامه‌نگاران، حقوقدانان و سیاستمداران در مورد قانون مطلوب مطبوعات تدوین قانون مطلوب مطبوعات، نیازمند ایجاد فضای گفتگو میان گروه‌های کارشناس (حقوقدانان و ارتباط‌شناسان)، گروه‌های ذینفع (روزنامه‌نگاران) و گروه‌های واضح قانون (نمایندگان مجلس و افراد مؤثر در وضع قانون) است. معمولاً در هنگام اصلاح و تدوین قانون جای دو گروه نخست خالی است. قانون مطبوعات در ایران بیشتر تکلیف‌گراست تا حقوق‌گرا، یعنی بیشتر در صدد تعیین مجازات است تا حمایت از آنها. بنابراین در وضع هر قانون جدیدی باید به این امر توجه داشت. آشنا ساختن روزنامه‌نگاران به حقوق حرفه‌ای خود، در مشارکت آنان برای ارائه نظرهای مفید در تدوین قانون جامع و مطلوب بسیار مؤثر و کاربردی است. بررسی برخی تخلفات مطبوعاتی و تأمین استقلال حرفه‌ای روزنامه‌نگاران باید توسط تشکیلات صنفی و بدون دخالت دولت صورت گیرد. ضرورت کسب اجازه قبلی (نظام پیشگیرانه)، برای نشریات باید حذف شود. تشکیل شورای مطبوعات برای حراست از آزادی مطبوعات و سیاستگذاری لازم جهت تحقق اصول حرفه‌ای و اخلاقی روزنامه‌نگاران و مشارکت آنها در تعیین سرنوشت حرفه‌ای‌شان ضروری است. ابهامات و اثرهای در قانون مطبوعات باید حذف شود و تعاریف واضح و روشن ارائه گردد. ضمانت اجرای حق دسترسی آزادانه به منابع خبری و انتشار آزادانه مطبوعات با توجه به محدودیت‌های قانونی آنها (عدم مغایرت با مصالح و منافع و امنیت ملی) تأمین گردد. چارچوب آزادی فعالیت‌های مطبوعاتی و محدودیت‌های قانونی آن باید کاملاً مشخص باشد و روزنامه‌نگاران با تأکید بر اصل آزادی‌ها، ملزم به رعایت این محدودیت‌ها باشند. ضرورت آموزش حقوق ارتباطات جمعی و به ویژه مطبوعات در دانشکده‌های حقوق، تاقضات و وکلای دادگستری به اصول و مبانی آزادی مطبوعات و مقررات حقوقی حاکم بر تأسیس و اداره نشریات و مقررات حقوقی و جرایم مطبوعاتی اشراف داشته باشند (تقی‌خانی، ۱۳۸۰).

جدول مسائل و مشکلات مطبوعات کشور

برگرفته از: بهرامپور، ش. (۱۳۷۹). مسائل و مشکلات مطبوعات ایران و راه‌حل‌های پیشنهادی. مجله رسانه، ۱۱(۳)، ۲۴-۳۷.

جدول آسیب‌شناسی و راهکارهای پیشنهادی جهت بهینه‌سازی مطبوعات مکتوب^۱

راهکارهای پیشنهادی	آسیب‌ها و چالش‌های رسانه‌های مکتوب
آسیب‌های درونی مطبوعات مکتوب	
	<p>۱- درهم آمیختگی شدید سیاست و مطبوعات و ایفای نقش احزاب توسط مطبوعات روزنامه‌نگاری در ایران به علل مختلف با سیاست در آمیخته است. یعنی مسئولان اجرایی انتظار دارند همیشه از سوی روزنامه‌ها پشتیبانی شوند و در نتیجه هرگاه فرآیند مطبوعاتی در راستای نیازها و اصول آنها نباشد، در مقابل مطبوعات موضع‌گیری می‌کنند.</p> <p>عدم توسعه سیاسی احزاب و تشکل‌های اجتماعی، سبب شده است که مطبوعات زیر فشار دائمی گروه‌های مختلف قرار گیرند، تا تقاضاهای سیاسی را مطرح کنند یا به صحنه نبرد جناحی بدل گردند. یکی از معایب این وضعیت یا خصلت سیاسی مطبوعات، جلوگیری از ورود نیروی انسانی متخصص به مطبوعات (به دلیل هزینه بالای فعالیت سیاسی) است. از سوی دیگر، این امر موجب سلب امکان برنامه‌ریزی بلندمدت از دولت و نیر مؤسسات مطبوعاتی می‌شود (محسنیان‌راد، ۱۳۸۳؛ قاضی‌زاده، ۱۳۷۷).</p>
	<p>۲- دشواری دسترسی به اطلاعات برای روزنامه‌نگاران مسیر خبرگیری در کار مطبوعاتی در ایران بسیار دشوار است. در حالی که مطبوعات رکن چهارم مردم‌سالاری خوانده می‌شوند، عدم پاسخگویی مسئولین و عدم گردش مناسب اطلاعات، سبب ناکام ماندن تلاش‌های روزنامه‌نگاران می‌شود.</p>
	<p>۳- عدم امنیت روزنامه‌نگاری بالذات حرفه خطرناکی محسوب می‌شود؛ به ویژه اگر قوانین و مناسبات نیز بر این خطر بیفزایند. عدم امنیت، علاوه بر امنیت قضایی و حقوقی، جنبه‌هایی چون امنیت مالی و حرفه‌ای را نیز شامل می‌شود.</p>
<p>به دلیل سنگین بودن سرمایه‌گذاری اولیه در صنعت مطبوعات، باید شرایطی ایجاد گردد تا</p>	<p>۴- سرمایه‌گذاری محدود روزنامه‌نگاری مانند هر حرفه دیگری یک تخصص است و این</p>

۱- بخشی از مطالب جدول ذیل ملهم از منابع اینترنتی هستند، که به دلیل تعدد و تداخل آنها و نیز محدودیت ذکر همه آنها در جدول، تنها در فهرست پایانی به آنها اشاره شده است.

<p>برای راه‌اندازی نشریات مستقل، وام‌های طولانی‌مدت با بهره اندک در اختیار مدیران و دست‌اندرکاران نشریات قرار گیرد</p>	<p>تخصص جز با یاری سرمایه مناسب به سرانجام نمی‌رسد. بنابراین کار مطبوعاتی، اغلب به دلیل سرمایه‌گذاری‌های محدود، به شکست می‌انجامد.</p>	
	<p>تعطیلی مطبوعات به دلایل گوناگون این مسئله عمدتاً باعث می‌شود که روزنامه‌نگاران فاقد دلبستگی و حس مسئولیت در قبال مؤسسه مطبوعه و نیز حرفه خویش داشته باشند. وقتی روزنامه‌نگار بدون علاقه و اطمینان کار کند، در کارش نمی‌تواند مؤثر و جدی باشد.</p>	<p>۵-</p>
<p>برای تحقق «رسالت» مطبوعات، رعایت شش عنصر حیاتی ضرورت دارد که عبارتند از:</p> <ul style="list-style-type: none"> - دین باوری - اخلاق‌مداری - حقیقت‌محوری - روشنگری - انصاف‌ورزی - بصیرت‌بخشی 	<p>عدم تحقق رسالت و مسوولیت اجتماعی مطبوعات، که به صراحت در قانون مطبوعات ذکر شده است بخشی از دلایل عدم رونق مطبوعات و بی‌توجهی مخاطبان نسبت به آنها، مربوط به فاصله گرفتن آنها از رسالت اصلی‌شان است. رسالتی که در قانون مطبوعات صراحتاً بر آنها تأکید شده است.</p>	<p>۶-</p>
	<p>ناتوانی و ضعف در رقابت با رسانه‌های دیگر مطبوعات مکتوب در ایران، در رقابت با رسانه‌های دیگر، اعم از رادیو و تلویزیون و رسانه‌های دیجیتال، فاقد جذابیت و کیفیت مناسبی هستند. بنابراین در جذب مخاطبان عموماً ناموفق هستند. رسانه‌های مکتوب سالهاست که در ایران همواره از نظر اولویت و توجه مسئولین مختلف نیز در پس رسانه‌های دیداری و شنیداری قرار دارند. این عدم ارتباط منطقی و سازمان یافته میان اجزای مختلف نظام ارتباطی کشور، پویایی و تکامل مطبوعات نوشتاری را با چالش عمده مواجه ساخته است و هنوز مطبوعات در مرتبه‌ای بسیار پایین‌تر از جهت‌های مختلف (اهمیت، جایگاه، مسائل اقتصادی، حمایتی و...) نسبت به رادیو و تلویزیون قرار دارند.</p>	<p>۷-</p>
<p>بهرتر است کمک دولت به مطبوعات، به شیوه‌های غیرمستقیم، مانند حذف یا کسر مالیات، کسر هزینه‌های پست، تلفن، برق و سوخت حتی بیش از ۵۰ درصد، انجام گیرد.</p>	<p>عدم استقلال حرفه‌ای کمک مستقیم به مطبوعات یکی از مهمترین موانع رشد توسعه کیفی مطبوعات است. زیرا اتکا به این منابع، ناشران را از تلاش برای بالا بردن سطح حرفه‌ای در روزنامه‌ها باز می‌دارد (مسعودی، ۱۳۷۷).</p>	<p>۸-</p>
	<p>شکاف میان محتوای مطبوعات و جامعه</p>	<p>۹-</p>

	<p>مطبوعات ایران علی‌رغم رشد و پیشرفت بسیار، همچنان در حوزه اطلاع‌رسانی، آموزش، انتقادی و نظارت اجتماعی کارکرد ناقص و وضعی دارند؛ به طوری که هنوز بین نیازهای جامعه و محتوای مطبوعات شکاف عمیقی وجود دارد. همچنین تنوع و کثرت موجود در جامعه، بازتاب کامل و فراگیری در مطبوعات ندارد. این مسئله ناشی از عدم حضور گروه‌های اجتماعی و انجمن‌ها و تشکل‌های مختلف در عرصه مطبوعاتی است.</p>	
<p>- برای شناسایی دقیق مسائل و مشکلات سیستم توزیع و ارائه راه‌حل، لازم است ابتدا تحقیقاتی وسیع انجام گیرد تا با استفاده از نتایج آن تغییراتی در وضع موجود پدید آید. - تأسیس و راه‌اندازی فروشگاه‌ها و نمایشگاه‌های مطبوعات در تهران و به ویژه شهرستان‌ها توسط دولت می‌تواند کمکی مؤثر و آنی در جهت اطلاع‌رسانی و گسترش روزنامه‌خوانی باشد. - وزارت ارشاد می‌تواند برای راه‌اندازی شرکت‌های تعاونی توزیع مطبوعات کمک‌های حمایتی مستقیم یا غیرمستقیم بکند.</p>	<p>توسعه نیافتگی تأسیسات زیربنایی مرتبط نظام ناکارآمد توزیع، نظام اطلاع‌رسانی محدود و عدم تمایل بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در این حوزه، از مهمترین مشکلات مطبوعات به حساب می‌آیند. اصلاح این ساختارها، باید مهمترین اولویت دولت در سرمایه‌گذاری و یا اعطای مشوق‌ها به بخش خصوصی باشد.</p>	<p>۱۰-</p>
<p>پیشنهاداتی در خصوص رفع مشکلات مرتبط با آموزش روزنامه‌نگاری ۱- آموزش کاربردی و فشرده مطبوعاتی برای تأمین حداقل نیازهای آموزشی و کوتاه مدت مورد توجه بیشتر قرار گیرد و ضرورت امر آموزش به‌عنوان نیازی مستمر و برای همه سطوح در درجه اول در میان مطبوعات و مسئولان مطبوعاتی تبیین گردد. ۲- برای دست‌اندرکاران مطبوعاتی تسهیلاتی در زمینه آموزش‌های دانشگاهی منظور شود. ۳- رشته‌های تخصصی تر ارتباط جمعی به تناسب نیازهای کنونی و ضرورت انجام مطالعات و تحقیقات لازم در قالب دانشکده‌های مستقل تدارک دیده شود.</p>	<p>عدم تناسب نظام آموزشی با مقتضیات کار مطبوعاتی آموزش‌های دانشگاهی مرتبط با فعالیت رسانه‌ای، عمدتاً غیر کاربردی است و عملاً به تربیت نیروی متخصص مورد نیاز در حوزه مطبوعات نمی‌انجامد. اغلب دانشجویان روزنامه‌نگاری و خبرنگاری، در طول تحصیل به مؤسسات مطبوعاتی راه نمی‌یابند؛ سطح پایین دستمزدها و مخاطرات همراه با آن نیز انگیزه لازم را برای جذب آنها فراهم نمی‌کند.</p>	<p>۱۱-</p>

<p>۴- برقراری پیوندی مستمر میان آموزش و تحقیقات به نحوی که مطالعات پایه ای را برای آموزش و تحولات آموزشی میسرگرداند، از مهم‌ترین ضوابطی است که در جهت سودمند کردن و کاربردی کردن آموزش و حذف جنبه‌های غیرواقعی آموزش‌های تئوریک می‌تواند چاره‌ساز باشد.</p> <p>۵- به این منظور تشکیل نشست‌های مرتب دست اندرکاران و مسئولان مطبوعات با استادان و صاحب نظران دانشگاهی، توجه به تجارب ارزنده مطبوعاتی جهان اسلام و جهان سوم در مواجهه با فرهنگ‌های مهاجم و استعماری از طریق برگزاری سمینارهای بین‌المللی با مشارکت روزنامه‌نگاران انقلابی و متعهد، تأسیس انجمن مطالعات و آموزش با دخالت فعال همه دست‌اندرکاران متعهد این فن پیشنهاد می‌شود.</p>		
<p>دولت نباید در امر در اختیار گذاشتن امکانات و تکنولوژی‌های نوین به مطبوعات، کوتاهی کند.</p> <p>بسترسازی، تجهیز منابع و صنایع و سوق دادن کمک‌های دولت و تسهیلات بانکی به بخش سخت‌افزاری مطبوعات، یکی از راه‌های مقابله با مشکلات سخت‌افزاری مطبوعات است.</p>	<p>۱۲- معضلات سخت‌افزاری مطبوعات مسائلی مرتبط با تکنولوژی‌ها و فنون نوین اطلاعاتی و ارتباطی و مسائل چاپ. تنگناهایی مانند عدم دسترسی به منابع و امکانات متنوع و متعدد ارتباطی و اطلاعاتی و گاه کمبود تجهیزات و لوازم اولیه که ناشی از محدودیت‌های مالی و سرمایه‌ای است. آسیب‌های ناشی از تحولات و نوسانات مسأله کاغذ دست کمی از آسیب‌های قضایی و سیاسی نداشته است. در بسیاری موارد، مطبوعات از نوسانات کاغذ آسیب‌هایی بیشتر از آسیب‌های حوزه قضایی و سیاسی متحمل شدند.</p>	
	<p>۱۳- عدم ساماندهی مناسب حقوق صنفی روزنامه‌نگاران اعم از حق بیمه، حق بیکاری، حق شناخته شدن به‌عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور برای کارکنان مطبوعات</p>	
<p>برگزاری کلاس‌های آموزشی در حین اشتغال به کار و بازآموزی به‌طور دوره‌ای و اصلاح و ساماندهی آموزش روزنامه‌نگاران در جهت آگاهی بیشتر به مسئولیت‌ها و قوانین مطبوعات</p>	<p>۱۴- عدم آگاهی به حدود و ثغور قوانین و توجه به آن توسط روزنامه‌نگاران</p>	

<p>متنوع کردن بیان‌های رسانه‌ی آن است که اولاً امکان دسترسی مردم به اطلاعات گوناگون و مربوط به موضوعات مختلف فراهم شود و ثانیاً از برخی مسائل مهم جامعه که در ظاهر چندان مهم به نظر نمی‌رسند غفلت نشود. ایجاد چندصدایی در رسانه‌ها باید طوری باشد که از ارائه اطلاعات یکسان و یکدست در آنها اجتناب شود و راجع به مسائل و موضوعات واحد، نظرها و تحلیل‌های رقیب، مختلف یا متفاوت ارائه شود.</p>	<p>عدم تنوع و وجود تک صدایی در مطبوعات عدم تنوع در رسانه‌ها موجب می‌شود که موضوعات رسانه‌ها تکراری و ملال‌آور شود. فقدان منابع متعدد اطلاع‌رسانی و ایجاد انحصار در خصوص آن اطلاعات، امر خطرناکی تلقی می‌شود زیرا در این صورت افکار عمومی تنها بر اساس اطلاعات ارائه شده توسط یک منبع خاص که کنترل انحصاری اطلاعات را در اختیار دارد شکل خواهد گرفت، در حالی که وجود آزادی اطلاعات مانع از شکل‌گیری چنین انحصارهایی می‌شود</p>	<p>۱۵-</p>
	<p>کمبود نیروی انسانی حرفه‌ای خبرنگاران سیال، یکی از چالش‌های مطبوعات است. سیال بودن و متحرک بودن نیروهای خبرنگار، که از حوزه‌ای به حوزه دیگر می‌روند، امکان برنامه‌ریزی را محدود می‌کنند.</p>	<p>۱۶-</p>
<p>رعایت اصول بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای در روزنامه‌نگاری و تدوین اصول ملی اخلاقی حرفه‌ای در روزنامه‌نگاری و ارائه راهکارهایی جهت پایبندی به آن و تضمین رعایت آن.</p>	<p>چالش‌های اخلاقی در مطبوعات (آسیب‌شناسی اخلاق روزنامه‌نگاری) ۱- وابستگی به منابع قدرت و ثروت ۲- نقش ارزش‌ها و جهت‌های سازمانی در گزینش خبر ۳- نقش عامل قدرت و ثروت در خبررسانی ۴- انتشار خبر با منبع نامشخص ۵- خدعه و حقه در گرفتن اطلاعات ۶- سرقت آثار علمی ۷- آزار و اذیت ۸- سوء استفاده از پرونده‌های جرایم جنسی ۹- تبعیض نژادی و قومی ۱۰- وسایل شنود (معمد نژاد، ۱۳۷۷):</p>	<p>۱۷-</p>
<p>مشارکت روزنامه‌نگاران در مالکیت و مدیریت مطبوعات</p>	<p>وضعیت نابسامان مالکیت و مدیریت مطبوعات کشور</p>	<p>۱۸-</p>
<p>اقتصاد رسانه در حال حاضر باید تابع ترکیبی از عواملی چون عوامل بازار، وضعیت رسانه و یارانه‌های دولتی بوده و هرچه خارج از این موارد به‌عنوان درآمد کسب شود، فسادآور است.</p>	<p>چالش‌های اقتصادی مطبوعات رقابت انحصاری و انحصارات بزرگ مطبوعاتی، انگیزه سرمایه‌گذاری در مطبوعات توسط بخش خصوصی را محدود کرده است. عدم وجود رابطه منطقی بین محتوا و کیفیت مطبوعات و وضعیت اقتصادی و مالی آنها، سبب می‌شود که نیروی انسانی</p>	<p>۱۹-</p>

<p>همین‌طور که می‌گوییم یک رسانه به چند شکل ممکن است تاثیر بگیرد، اداره‌ی آن نیز ممکن است به چند شکل صورت بپذیرد. سرمایه‌گذارانی هستند که می‌توانند نقش مشارکتی با رسانه‌ها داشته باشند و خوب است که رسانه‌ها برای حوزه‌هایی که کار می‌کنند مثل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی اسپانسرهایی را در نظر بگیرند که این اسپانسر در جهت تامین برخی نیازمندی‌های آن‌ها عمل کند تا سوژه‌های مورد نیاز آن گروهی که هم نظر با آن‌هاست نیز پوشش خبری پیدا کند.</p> <p>از آنجا که کمک‌های مستقیم دولت، رسانه را وابسته می‌کند. مطلوب این است که درآمد اصلی مطبوعات از طریق تک‌فروشی، اشتراک، آگهی و کمک‌های غیرمستقیم دولت مانند کاهش تعرفه پست و یا هزینه‌های توزیع تامین شود و در آخر هر سال نیز ضروری است هر نشریه‌ای بیلان مالی خود را برای عموم منتشر کند تا وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و امور اقتصاد و دارایی بتوانند بر آن‌ها نظارت داشته باشند.</p> <p>- تأمین مشارکت روزنامه‌نگاران در مالکیت اقتصادی و مدیریت مطبوعات. شیوه‌ای که روزنامه «لوموند» فرانسه برای مشارکت روزنامه‌نگاران در مالکیت و مدیریت این نشریه در سال ۱۹۵۱ به کار برده است، تاکنون مورد استقبال بسیاری از نشریات جهان واقع شده است.</p>	<p>خبره و متخصص تمایلی به جذب شدن در حوزه فعالیت مطبوعاتی را نداشته باشند. اقتصاد رسانه‌ها در ایران به‌ویژه در حوزه مطبوعات و خبرگزاری‌ها به دلیل برخورداری از یارانه‌های دولت و سهم نه‌چندان زیاد آن‌ها در ایجاد درآمد برای خود، از جمله چالش‌های رسانه‌های کشور است و این امر زمانی شکل جدی‌تری به خود می‌گیرد که اغلب آن‌ها از غیردولتی بودن و هم‌چنین عملکرد مستقل صحبت می‌کنند حال آنکه هم‌چنان از یارانه‌های دولت بهره‌مند هستند (مسعودی، ۱۳۸۳).</p> <p>چالش‌های اقتصادی ناشی از مشکلات اجتماعی، ساختاری یا سیاسی است؛ مشکل اجتماعی به دیدگاه‌ها و نگاه‌های افراد به رسانه برمی‌گردد زیرا افرادی وارد این عرصه می‌شوند که تخصص لازم برای فعالیت در حوزه مطبوعات را ندارند. علت نداشتن افراد متخصص این است که دیدگاه تشکیلی، احزاب و نهادهای دولتی بر مطبوعات سایه افکنده است؛ روزنامه‌نگارها در غرب دارای ارزش، مکتب و سبک هستند اما در کشور ما سایه روزنامه بر سر روزنامه‌نگار است.</p> <p>مشکلات ساختاری و سیاسی هم به نوبه خود دارای اهمیت هستند و باید مورد بررسی قرار گیرند.</p>	
<p>حمایت از استقلال حرفه‌ای روزنامه‌نگاران استقلال حرفه‌ای روزنامه‌نگاران در گروه مواردی مرتبط با یکدیگر است، که می‌توان آنها را چنین برشمرد (معتدنزاد، ۱۳۶۹، قندی،</p>	<p>۲۰- حفظ استقلال، چالش بزرگ مطبوعات کشور است روزنامه‌های ایران به ترتیب به قدرت، اولویت و یا سابقه، از یارانه‌ها استفاده می‌کنند و در نتیجه هیچ‌وقت دغدغه‌ی رقابت بهتر شدن کیفیت و به دست آوردن سرمایه‌گذاری را ندارند.</p>	

<p>۱۳۶۹):</p> <p>۱. وجود مقررات در زمینه فعالیت‌های حرفه‌ای روزنامه‌نگاران و مسائل شغلی آنها</p> <p>۲. وجود نهاد صنفی ویژه روزنامه‌نگاران: مقصود تشکیلاتی است منتخب روزنامه‌نگاران، دموکراتیک و کاملاً مستقل از دولت و مدیران مطبوعات. هر قدر این ویژگیها در نهاد مزبور بیشتر باشد اقتدار بیشتری نیز برای به دست آوردن و حفظ استقلال حقوقی حرفه خواهد داشت.</p> <p>۳. برقرار بودن اصول شرافتی و نظام حرفه‌ای ناظر بر فعالیت‌های روزنامه‌نگاران: اصول شرافتی و نظام حرفه‌ای بیان‌کننده وظایف و تعهدهای روزنامه‌نگاران در برابر جامعه و تنظیم‌کننده رابطه آنان درون حرفه است. در این اصول بر حقوق مردم در دریافت خبرهای درست و آگاه‌کننده، مسئولیت اجتماعی روزنامه‌نگاران، ضرورت حرمت گذاشتن آنان به حریم خصوصی و شئون انسانی و مقدم دانستن مصالح عمومی بر منافع شخصی در هر شرایطی و ... تأکید می‌شود. پیوستن به حرفه روزنامه‌نگاری مستلزم پذیرش و پایبندی به این اصول است و رفتارهای نامتعارف حرفه‌ای روزنامه‌نگاران نیز براساس همین موازین داوری می‌شود.</p> <p>۴. سهم بودن روزنامه‌نگاران در مالکیت روزنامه‌ها و مشارکت در مدیریت واحدهای مطبوعاتی.</p> <p>۵. به رسمیت شناختن و اجرای مقررات و قوانین بین‌المللی برای حمایت از فعالیتها ی حرفه‌ای روزنامه‌نگاران پیشنهاد می‌شود، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، هرچه زودتر قانون استقلال حرفه روزنامه‌نگاری در ایران را</p>	<p>بخش عمده‌ای از مشکل استقلال مطبوعات به درآمدزا نبودن رسانه‌های داخلی و در حقیقت آشنایی ناکافی مدیران با شیوه‌های ایجاد درآمد در رسانه‌ها مربوط می‌شود که تکیه بیش از حد آنها به یارانه‌های دولت را باعث شده و در نتیجه حفظ استقلال در اطلاع‌رسانی با وجود استفاده از این یارانه‌ها و همچنین سرپاماندن در صورت حذف یارانه‌ها را به یکی از مسایل مهم در حوزه مطبوعات و خبرگزاری‌های کشور تبدیل کرده است (فرقانی، ۱۳۶۹).</p> <p>وقتی روزنامه از منابع مختلف درآمدی استفاده کند نمی‌تواند استقلال حرفه‌یی خود را حفظ کند البته این مطلب بیش‌تر یک بهانه است و این طور هم نیست که مطبوعات با دریافت یارانه استقلال حرفه‌یی خود را به‌طور کامل از دست بدهند.</p>
---	---

<p>که متضمن کلیه حقوق مادی و معنوی روزنامه‌نگاران اعم از آزادی، امنیت شغلی، تسهیل و تأمین حق دستیابی به اطلاعات، وضعیت استخدامی، حقوقی و شغلی، مشارکت روزنامه‌نگاران در مالکیت و مدیریت مطبوعات، اعتلای پایگاه اجتماعی و جایگاه مطبوعات و روزنامه‌نگاران، شرایط ورود و اشتغال به حرفه، شرایط آموزش، همکاری مؤسسات مطبوعاتی با مراکز آموزش و تربیت روزنامه‌نگاران، تعریف روزنامه‌نگار، شرایط صدور کارت هویت حرفه‌ای، تشکلهای صنفی و نهادهای جنبی، نحوه رسیدگی به اختلافات و داوری میان روزنامه‌نگاران و کارفرمایان و ... را به صورت قانون مستقل یا به‌عنوان فصلی جدید در کنار سایر اصلاحاتی که در قانون فعلی مطبوعات باید صورت گیرد، برای تصویب، از طریق هیئت دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.</p>	
<p>آسیب‌های موجود در محتوای مطبوعات مکتوب</p>	
<p>این آسیب‌ها را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد:</p>	
	<p>۱- آسیب‌های ناشی از «عبور از حدود قانونی»</p> <ul style="list-style-type: none"> - القای شبهات فکری و توهین به ارزشهای اسلامی، که با بندهای اول، هفتم و نهم از ماده ۶ قانون مطبوعات تعارض دارد. - ترویج اختلافات قومی، مذهبی و جنسیتی که با بندهای چهارم و دهم از ماده ۶ قانون مطبوعات تعارض دارد. - ترویج فساد و بی‌بند و باری.
	<p>۲- آسیب‌های ناشی از «عبور از هنجارهای اجتماعی»</p> <ul style="list-style-type: none"> - تحزب‌گرایی و بی‌توجهی به عامه مردم - استفاده ابزاری از مطبوعات در جهت منافع اقتصادی و سیاسی

	<p>- زردنگاری در مطبوعات (پرداختن بیش از حد به مسائل جنایی و حوادث و ماجراهای مربوط به بازیگران و ...)</p> <p>- عدم توجه به مسائل و مشکلات زندگی روزمره مردم</p> <p>- لغزشها، اشتباهات، کم‌دقتی‌ها و برخوردهای سطحی با موضوعات جدی در برخی مطبوعات؛ که این امر ناشی از دو علت عمده است:</p> <p>۱- ضعف علمی و تخصصی نیروهای شاغل در مطبوعات</p> <p>۲- پررنگ نبودن احساس مسئولیت اجتماعی و وجدان و اخلاق حرفه‌ای در میان برخی از روزنامه‌نگاران</p>	
<p>آسیب‌های ساختاری نظام نظارتی - حمایتی در مطبوعات مکتوب</p>		
<p>رصد مطبوعات توسط بخشهای ذیربط و ارائه بانک اطلاعاتی در جهت هدایت محتوا در جهت سیاست‌های مشخص برای تعالی کیفی نشریات لازم است در ارگان‌های سیاستگذار، برنامه‌ریزی‌های زمان بندی شده ای را در چارچوب سیاست‌های اجرایی آماده و اعلام نموده، و از کلیه این نشریات نیز بخواهند که در راستای آن برنامه‌ها حرکت کنند. علاوه بر اینها برای تدوین یک سیاست مشخص، باید از محتوای آنچه در کشور موضوع بندی شده، به صورت یک بانک اطلاعات درآید، تا پس از تهیه لیست‌های موضوعی به کمیت و کیفیت مقالات در زمینه موضوعی خاص پی‌برده و آن را با سیاست‌های برنامه‌ریزی شده تطبیق داد و در نهایت، انتشار نشریاتی را که خلأ آن در بین موضوعات برنامه خالی است، توصیه نموده و در جهت پرکردن خلأ و جبران کمبودها کوشش لازم را به عمل آورد.</p>	<p>۱- ساختار اداری نامناسب معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد</p> <p>عدم وجود ساختار اداری مناسب و کارآمد، مهمترین مشکل ساختاری در امور مطبوعات است. وظایف معاونت مطبوعاتی (هدایت، حمایت و نظارت) به دقت تعریف و مشخص نشده و تشکیلات مناسب و کارآمدی نیز برای انجام آنها تعریف نشده است. فقدان بانکهای اطلاعاتی منظم و دقیق مطبوعات، کمبود نیروهای متخصص و آشنا به علوم ارتباطات و کارکردهای مطبوعات و فقدان نظام برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری منظم در حوزه مطبوعات، از مهمترین علل روزمرگی و عملکرد سلیقه‌ای در این بخش است. این بخش که به شدت از نوسانات و تأثیرات محیط سیاسی بیرونی خود تأثیر می‌پذیرد، همیشه در معرض شوک‌های روزمره و درگیری‌های سیاسی و جناحی بوده و فرصتی برای طراحی نظام اداری و تشکیلاتی ستادی کارآمد نیافته است.</p>	<p>-۱</p>
	<p>فقدان ضابطه‌مندی نظام حمایتی</p> <p>عدم وجود شواهد مشخص در خصوص نحوه ارائه تسهیلات حمایتی</p>	<p>-۲</p>

	<p>و روشن نبودن اولویت‌های رشد کیفی و کمی مطبوعات و سیاسی بودن این حوزه، سبب شده است که نظام حمایتی موجود قادر به اثرگذاری مورد انتظار در ارتقاء کیفی مطبوعات نباشد. نظام حمایتی غیررقابتی موجب افزایش فشار جهت استفاده از رانت و افزایش احتمال فساد اداری شده است. همین فشار سیاسی موجب بالا رفتن ریسک سیاسی در بازنگری این نظام حمایتی شده است.</p>	
<p>بهرتر است نظام صنفی خاص روزنامه‌نگاران همانند سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران یا کانون وکلا، پس از تدوین قانون تشکیل گردد تا در حمایت از اعضای خود مکان و مأوایی برای رسیدگی به مشکلات و حل مسائل صاحبان این حرفه باشد.</p>	<p>توسعه‌نیافتگی وضعیت حقوق مطبوعات علی‌رغم عمر قابل توجه مطبوعات در ایران و فعالیت گسترده دست‌اندرکاران مطبوعاتی و حقوقی، حقوق مطبوعات در ایران همچنان توسعه‌نیافته است. (معمدثزاد، ۱۳۷۹؛ اسماعیلی، ۱۳۸۳؛ انصاری‌لاری، ۱۳۷۵).</p>	<p>۳-</p>
	<p>وجود ابهام در ضوابط و قوانین مربوط به صدور مجوز و فعالیت مطبوعات مهمترین این ابهامات مربوط به ترکیب و حدود اختیارات مرجع صادرکننده مجوزها (یعنی هیئت نظارت بر مطبوعات است). فرآیند طولانی بررسی صلاحیت‌ها و صدور مجوز و صف طولانی متقاضیان، موجب شده است که بسیاری از نشریات گاه تا چند سال منتظر دریافت مجوز بمانند (معمدثزاد، ۱۳۷۹).</p>	<p>۴-</p>
<p>دسترسی به اطلاعات باید به‌طور صریح در قوانین مطبوعات به‌عنوان حق شهروندان و به نیابت از آنان، حق رسانه‌ها تلقی شود و اجرای آن در آیین‌نامه‌ها عملی شود.</p>	<p>عدم شفافیت و خلط مفاهیم در قوانین مطبوعات (معمدثزاد، ۱۳۷۹)</p>	<p>۵-</p>
	<p>رشد ناکافی نهادهای صنفی و حرفه‌ای مطبوعات و ضعف اخلاق حرفه مطبوعات محدودیت این نهادها، سبب می‌شود که ضوابط اخلاق حرفه‌ای در این بخش مدون نگردد. این نهادها در صورت توانمندی می‌توانند بخشی از وظایف کنونی دولت را بر عهده گیرند (بهشتی‌پور، ۱۳۷۷).</p>	<p>۶-</p>
<p>ضرورت تدوین نظام رسانه‌ای یا نظام مطبوعاتی: مسلماً با وجود یک «نظام مطبوعاتی» که مورد تأیید اکثریت مطبوعاتیان ایران و</p>	<p>عدم وجود سیاست‌های کلان ارتباطی و مطبوعاتی مهمترین مشکل در مقوله سیاست‌گذاری، نبود یک نظام جامع و سیاست مدون در زمینه رسانه‌ها در ایران است. نخستین گام در راه دستیابی به یک سیاست مدون و کلان ارتباطی، مطالعه در پیرامون</p>	<p>۷-</p>

<p>نویسندگان متعهد و مسئول باشد عمده مسائل و مشکلات مربوط به مطبوعات و مطبوعاتیان می‌تواند حل گردد. همانطور که بسیاری از کارشناسان ابراز کرده‌اند، قانون مطبوعات نمی‌تواند به تنهایی مسائل و مشکلات دیرینه مطبوعات و مطبوعاتیان را حل کند. اگر «نظام مطبوعاتی» مناسبی وجود داشته باشد، شاید دیگر نیازی به رجوع مداوم به قانون مطبوعات وجود نداشته باشد. باید در امر مطبوعات نظامی وجود داشته باشد تا با تدوین مقررات و موازین مترقی، جامع و عادلانه از هرج و مرج در عرصه مطبوعات ممانعت به عمل آید. این چنین مقرراتی می‌تواند و باید در چارچوب یک «نظام مطبوعاتی» طرح و تنظیم شود.</p>	<p>موانع و مشکلات فرهنگی‌ای است که بر سر راه طراحی و برنامه‌ریزی یکپارچه اطلاعاتی و ارتباطی کشور وجود دارد. زیرا آنچه در حال حاضر مشهود است، حکایت از آن دارد که بخشهای مختلف ارتباطی کشور، ناهماهنگ و ناپیوسته به هم حرکت می‌کنند. مطالعه عمیق پیرامون این موانع، می‌تواند راه را برای ایجاد هماهنگی بین بخش‌های مختلف هموار سازد. هرچند ضرورت وجودی چنین سیاستی باید در مراکز تدوین کننده برنامه‌های بلندمدت کشور حس شود، اما ضروری است جامعه مطبوعات کشور برای انطباق هر چه بیشتر سیاست‌ها با واقعیت‌ها و هدایت آنها به سمت نیازهای ملموس، وظایفی را در تدوین و طراحی و نهایتاً اجرای این سیاست‌های کلان، به دوش گیرد (معتدنزاد، ۱۳۸۳).</p> <p>عدم وجود توافق در مورد نقش و جایگاه مطبوعات در میان جناح‌ها و نهادهای سیاسی و قضایی کشور، دست‌اندرکاران این حوزه را با چالش‌های دائمی از نظر سیاسی و روانی قرار داده است. در نتیجه، بسیاری از مؤسسات مطبوعاتی همواره از افق زمانی کوتاه‌مدت و چشم‌اندازی محدود به ضرورت‌های کاری خود (اعم از سرمایه‌گذاری، جذب و پرورش نیروی انسانی خیره، اصلاح سازمان و بهبود شیوه‌های مدیریت) می‌نگرند.</p> <p>یکی از مهمترین مشکلات در بعد سیاست‌گذاری، نبود یک رابطه منطقی و ارتباط سازمان یافته بین چهار مرکز بسیار مهم و تأثیرگذار در سرنوشت مطبوعات است. این چهار مرکز مهم عبارتند از:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- مراکز سیاست‌گذاری درباره مطبوعات: مجلس شورای اسلامی، کمیسیون فرهنگ و ارشاد اسلامی، هیئت دولت، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاونت امور مطبوعاتی این وزارتخانه، وزارت فرهنگ و آموزش عالی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و ... ۲- مراکز تحقیقاتی و پژوهشی: دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها، مرکز ملی سنجش افکار، معاونت‌ها و گروه‌های پژوهشی دانشگاه‌ها و ... ۳- مراکز حرفه‌ای مطبوعاتی: روزنامه‌های کثیرالانتشار، نشریات هفتگی، ماهانه و ... <p>مراکز آموزش روزنامه‌نگاری: گروه ارتباطات در دانشگاه‌های علامه طباطبایی، تهران، آزاد اسلامی، دانشکده خبر و معاونت آموزشی مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها و ...</p>
--	--

الزامات و جهت‌گیری‌های اصلی به‌منظور سیاست‌گذاری رسانه‌های مکتوب	
۱-	در نظر گرفتن اصل تنوع و کثرت مطبوعاتی در چارچوب قانون اساسی و قوانین مربوط به حوزه فرهنگ و مطبوعات، به‌منظور پاسخ‌گویی به نیاز فزاینده اقشار مختلف اجتماعی به دسترسی به اطلاعات، آموزش و سرگرمی و اعمال نظارت بر عملکرد دستگاه‌های دولتی
۲-	ایجاد بستر مناسب جهت ایجاد نهادهای صنفی و حرفه‌ای در عرصه مطبوعات به‌منظور اعمال نظارت جمعی حرفه‌ای و تحکام مبانی اخلاق حرفه‌ای و دفاع از منافع و علائق مشروع اهل قلم
۳-	تشویق بخش خصوصی و تعاونی به سرمایه‌گذاری در مطبوعات با بالا بردن ظرفیت چاپ، اصلاح و مدرن‌سازی نظام توزیع، ساماندهی و متنوع‌سازی منابع خبری، بالا بردن ظرفیت تولید، آموزش نیروی متخصص و بالا بردن ظرفیت تولید کاغذ و ایجاد ظرفیت بازیافت آن.
۴-	اعطای مشوق‌های مالیاتی و قانونی به مؤسسات خصوصی و تعاونی جهت ایجاد نهادهای خبری و مطبوعاتی خودکفا از نظر اقتصادی
۵-	ضابطه‌مند ساختن نظام حمایتی فعلی و تدوین قواعد و ضوابط اعطای حمایت به‌منظور هدایت مطبوعات در مسیر خودکفایی و استقلال حرفه‌ای
۶-	تخصیص بخشی از یارانه‌ها و اعتبارات حمایتی به مصرف‌کنندگان محصولات فرهنگی، به ویژه خوانندگان مطبوعات و نیز به مصارف مربوط به پژوهش و آموزش مطبوعاتی
۷-	تلاش در جهت همکاری با مجلس به‌منظور تدوین قوانین و ضوابط بدون ابهام و کارآمد، در جهت ساماندهی فعالیت مطبوعاتی
۸-	حرکت در جهت بهینه‌سازی تخصیص یارانه‌ها
۹-	تلاش برای افزایش دانش تخصصی نیروی انسانی مطبوعات و جذب فارغ‌التحصیلان این رشته به عرصه مطبوعات
۱۰-	کمک و حمایت از تألیف و تدوین متون آموزشی مناسب و روزآمد
۱۱-	تلاش در جهت گسترش مالکیت‌های تعاونی و سهامی در مطبوعات با مشارکت روزنامه‌نگاران
۱۲-	تلاش در جهت شفاف نمودن و قانونمند کردن تقاضاهای مطبوعات از حکومت و نیز نظام سیاسی از مطبوعات، به‌منظور پرهیز از خاص‌گرایی و اعمال سلیقه در برخورد با مطبوعات و کمک به پایداری و ثبات سیاست‌های مطبوعاتی

به نظر می‌رسد در حال حاضر ریشه «ی» اصلی چالش‌های مطبوعات، در «عدم وجود یک نظام مطبوعاتی مطلوب» است. در لوای چنین نظامی، باید مسائل حقوقی مطبوعات به‌طور شفاف و مشخص مورد بررسی و احیاناً تجدید نظر قرار گیرد و مسئله آزادی و قانون مطبوعات و حدود و ثغور آن برای همگان روشن گردد.

مسائل نشریات دانشجویی

نشریات دانشجویی در دانشگاه یکی از کارآمدترین ابزار جهت ایجاد فضای گفتگو و نقد و پیگیری مطالبات دانشجویی هستند. نشریات دانشجویی نقش مهمی در انتقال و تبادل اندیشه در عرصه دانشگاهی دارند. این نشریات مکانی برای تضارب آراء و افکار دانشجویان هستند. بنابر آماری که سید علی‌اکبر حسینی‌سده، رئیس اداره فعالیت‌های سیاسی اداره کل فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مسئول خانه نشریات دانشجویی وزارت علوم اعلام نموده است، اکنون در کشور حدود پنج هزار نشریه دانشجویی وجود دارد که تعداد این نشریات با اضافه کردن نشریات دانشگاهی به حدود هفت هزار نشریه خواهد رسید. از پنج هزار نشریه دانشجویی، حدود سه هزار و ۲۰۰ نشریه مربوط به دانشگاه‌های وزارت علوم، هزار نشریه به دانشگاه آزاد و حدود هزار و ۲۰۰ نشریه مربوط به وزارت بهداشت است.

کارکردهای نشریات دانشجویی

- کارکرد صنفی: پرداختن به مشکلات گوناگون دانشجویان، اعم از اداری، آموزشی، درمانی، اشتغال و... نشریات دانشجویی می‌توانند پایگاهی مطمئن برای کاهش مشکلات صنفی دانشجویان باشند.
- کارکرد سیاسی و فکری: نشریات دانشجویی می‌توانند کانون طرح و بحث دیدگاه‌ها و آراء گوناگون باشند. نشریات دانشجویی ضمن اینکه در عرصه سیاسی و فکری برای طرح ایده‌های مختلف تلاش می‌کنند، باید توجه عمومی و اصلی‌شان به متحد، متعهد و مصمم ساختن دانشجویان به رعایت امنیت و منافع ملی و التزام به حدود و حریمهای آزادی اخلاقی باشد.
- کارکرد علمی: نشریات دانشجویی علمی می‌توانند در حوزه‌های تخصصی مختلف، زمینه‌ساز بروز خلاقیت‌ها و رونق کارآفرینی برای دانشجویان شوند (بی‌نام، ۱۳۸۲).

عوامل ضعف نشریات دانشجویی:

- ۱- محدودیت حوزه خبر؛
- ۲- عدم شناخت کافی از رسالت اصلی نشریات دانشجویی؛
- ۳- عدم آشنایی کافی به اصول و مبانی روزنامه‌نگاری و خبرنگاری؛

- ۴- عدم هماهنگی بین دست‌اندرکاران نشریه؛
 - ۵- گذرا بودن دوره دانشجویی و جدایی کادر سابقه‌دار نشریه؛
 - ۶- اعمال بعضی محدودیت‌های داخل و خارج دانشگاه؛
 - ۷- جمع‌آوری و پردازش اخبار، مقالات و مطالب بسیار زمان‌بر و وقت‌گیر است؛
 - ۸- فاصله زمانی انتشارها منظم نیست و به‌طور معمول طولانی و نامنظم می‌شود؛
 - ۹- معمولاً اخبار و مقالات به شدت احساسی پردازش می‌شوند؛
 - ۱۰- از حمایت و پشتیبانی منابع مالی مناسبی برخوردار نیستند؛
 - ۱۱- نبود و یا کمتر تشکیل شدن جلسات مشترکی که حتی‌الامکان همه اعضا یا اکثریت اعضای هیئت تحریریه نشریه حضور داشته باشند؛
 - ۱۲- ساختار تشکیلاتی منظم برای مراحل مختلف کار انتشار نشریه ندارند؛
 - ۱۳- کارهای واگذار شده به افراد، بعضی مواقع فراموش می‌گردد یا در انجام آنها سهل‌انگاری می‌شود؛
 - ۱۴- امکانات و وسایل لازم محدود است؛
 - ۱۵- بسیاری از مطالب نشریات دانشجویی از روزنامه‌ها و نشریات دیگر اقتباس می‌شوند؛
 - ۱۶- به موضوعات روز و تازه کمتر پرداخته می‌شود؛
 - ۱۷- محدودیت‌هایی از سوی مسئولان دانشگاه اعمال می‌شود (قلندری، ۱۳۸۷).
- عوامل ضعف نشریات دانشجویی از نظر نیروی کار:
- ۱- در نشریات دانشجویی، کار مطبوعاتی فعالیت اصلی نویسندگان آن نیست؛
 - ۲- نویسندگان نشریات دانشجویی فرصت اندکی برای همکاری با نشریه دارند؛
 - ۳- این نویسندگان، اغلب فاقد تجربیات لازم در کار مطبوعاتی هستند؛
 - ۴- سلايق و تفکرهای مختلفی دارند که باید در نظر گرفته شود؛
 - ۵- مستقل و آزاد هستند و تعهدی برای ادامه همکاری ندارند (قلندری، ۱۳۸۷).

خطرات تهدیدکننده‌ی نشریات دانشجویی:

- خطر تقلید از اندیشه‌های بیگانه و کمک مجانی به ترویج و بسط آن در درون کشور؛
- خطر حزبگرایی و تبدیل شدن به پیاده‌نظام گروه‌های سیاسی در محیط دانشگاه؛
- خطر تحجر سیاسی، فرهنگی و علمی؛
- خطر روزمرگی و اکتفا به حداقل‌های کیفی در تأمین مطالب (شفیعی، ۱۳۸۵).

چالش‌های نشریات دانشجویی:

- سیال بودن دست‌اندرکاران و مدیران آن؛
- عدم ثبات و استمرار فعالیت در سال‌های متمادی؛
- کمبود بودجه و امکانات مربوط به طراحی، صفحه‌بندی و چاپ؛
- خلاءهای قانونی و ناکارآمدی آیین‌نامه‌ها؛
- طی مراحل طولانی برای دریافت مجوز؛
- ناآشنایی دانشجویان با قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های موجود؛
- عدم وجود محتوای قوی فکری و تحلیلی؛
- عدم جذابیت‌های لازم شکلی و مختصات ژورنالیستی؛
- کمی مخاطب و پایین بودن ضریب تأثیرگذاری؛
- سوءاستفاده برخی عناصر معاند و بعضاً بیرونی؛
- ناآشنایی مسئولان فرهنگی دانشگاه از کارکردهای نشریات دانشجویی و عدم حمایت مؤثر از نشریات (قلندری، ۱۳۸۷؛ خاکی، ۱۳۷۷).

مراکز فعال در زمینه حمایت و نظارت نشریات دانشجویی:

- ۱- اداره نشریات دانشجویی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
- این اداره با سابقه‌ترین مرکز در زمینه نشریات دانشجویی است. فعالیت این مرکز، بررسی و تحلیل نشریات دانشجویی، مشارکت و سیاست‌گذاری در جشنواره سراسری نشریات دانشجویی،

خدمات رسانی نرم‌افزاری و پشتیبانی از نشریات دانشجویی دفتر نهاد و سایر نشریات است. این اداره دارای بخشی به‌عنوان آموزش و اطلاع‌رسانی است که به آموزش روزنامه‌نگاری به دانشجویان اختصاص دارد. نشریه «همراه با نشریات دانشجویی»، توسط این اداره منتشر می‌شود، که اولین نشریه تخصصی از نوع خود می‌باشد که از سال ۱۳۷۷ در حوزه دانشگاهی منتشر شده است و در زمینه آموزش روزنامه‌نگاری برای نشریات دانشجویی، انعکاس خبر، برنامه‌ها، جشنواره‌ها، قوانین و دستورالعمل‌های جدید، آراء کمیته ناظر مرکزی یا کمیته‌های ناظر بر نشریات در دانشگاه‌ها و میزگردهای خبری در خصوص نشریات دانشجویی، معرفی و ارائه چکیده‌ای از پژوهش‌های صورت گرفته در بخش پژوهشی اداره نشریات و یا سایر مراکز انتشار می‌یابد.

آرشیو اداره نشریات دانشجویی نهاد، یکی از مراکز نگهداری نشریات دانشجویی در سراسر کشور است، که از سال ۱۳۷۷ تأسیس و تاکنون نزدیک به ۴۰۰۰۰ نسخه از نشریات دانشجویی در آن نگهداری و بایگانی شده است.

پایگاه اطلاع‌رسانی «همراه با نشریات دانشجویی»، به آدرس www.hamraah.net در سال ۱۳۸۴ تأسیس و راه‌اندازی شد.

۲- دبیرخانه نشریات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
با رشد جهشی نشریات دانشجویی در اواسط دهه ۷۰، نشریات دانشجویی در دانشگاه‌های زیر مجموعه این وزارتخانه نیز رشد یافتند و از حدود ۱۰۰ عنوان به بیش از ۱۰۰۰ عنوان رسیدند. از سال ۱۳۷۷ به‌منظور سازماندهی و نظارت بر فعالیت آنها، دبیرخانه نشریات دانشجویی در معاونت فرهنگی این وزارتخانه تأسیس شد و به پژوهش و تحقیقات و برگزاری جشنواره‌های متعدد اقدام کرد. همچنین این دبیرخانه با ارزیابی و داوری نشریات دانشجویی و ارسال نظرات اصلاحی برای متولیان نشریات و برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاهی نشریات دانشجویی، به ارتقای دانش فنی دست‌اندرکاران نشریات دانشجویی همت گماشته است و چندین دوره آموزشی را در شهرهای

مختلف برگزار نموده است.

۳- خانه نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

به دلیل تکثر نشریات دانشجویی، نیاز به تشکیل مجموعه‌ای جهت قانونمند نمودن انتشار و حمایت از نشریات دانشجویی، در اداره کل امور فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری احساس شد، که منجر به تأسیس خانه نشریات دانشجویی در سال ۱۳۷۸ شد.

این مجموعه با هدف برنامه‌ریزی و ساماندهی، حمایت و نظارت بر نشریات دانشجویی به فعالیت پرداخته و برنامه‌های گوناگونی از جمله برگزاری دوره‌های آموزشی، تدوین کتب و جزوات آموزشی، بررسی، پژوهش و تحلیل محتوای نشریات دانشجویی، برگزاری جشنواره‌های منطقه‌ای و موضوعی نشریات دانشجویی را در دستور کار خود قرار داد. به‌طور کلی فعالیت خانه نشریات دانشجویی به ۴ دسته تقسیم می‌شود:

- آموزش و پژوهش؛
- برنامه‌های اجرایی؛
- نظارت: این برنامه با هدف آگاهی از عملکرد نشریات دانشگاهی و مدیریت‌های فرهنگی دانشگاه‌ها در این حوزه انجام می‌شود. نظارت بر عملکرد کمیته ناظر دانشگاه‌ها، بررسی شکایات، بازدید از دانشگاه‌ها و تعامل با دانشجویان و گزارش‌گیری منظم از دانشگاه در خصوص فعالیت کمیته‌های ناظر دانشگاهی جزء وظایف دبیرخانه کمیته مرکزی ناظر بر نشریات در خانه نشریات دانشجویی وزارت علوم است.

- اطلاع‌رسانی: وبسایت این مرکز: www.khaaneh.org و نشریه‌ی «خانه نشریات»؛

- تهیه آرشیوی جامع از نشریات دانشجویی.

۴- مجمع صنفی نشریات دانشجویی سراسر کشور

این مجمع فعالیتش را از سال ۱۳۷۹، همزمان با سومین جشنواره نشریات دانشجویی آغاز کرد و با برگزاری انتخابات در این جشنواره اعضای شورای مرکزی و هیأت نظارت آن انتخاب شدند.

این مجمع با هدف ارتقای سطح کیفی و کمی و خدمات‌رسانی به نشریات دانشجویی تأسیس شد. برگزاری کلاس آموزش روزنامه‌نگاری، دوره‌های نویسندگی و ویراستاری، تهیه جزوات حقوقی ویژه نشریات دانشجویی و انتشار ماهنامه از فعالیت‌های این مجمع است. این مجمع بخش‌های مختلفی از جمله: کانون روزنامه‌نگاران تجربی، انجمن قلم، باشگاه تحلیل‌گران، روابط عمومی و... است. نشریه «قلمستان»، که پرتیراژترین نشریه دانشجویی است، متعلق به این مجمع است. این مجمع دارای بانک اطلاعاتی از ۵۰۰۰ عنوان نشریه دانشجویی است. همچنین مجمع علاوه بر دفتر مرکزی در تهران دارای مجامع استانی نیز هستند.

وضعیت کنونی نظارت بر نشریات دانشجویی

در حوزه فعالیت نشریات دانشجویی یک دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی وجود دارد، که بر اساس آن مجموعه فعالیت‌های دانشگاهیان در حوزه نشریات دانشگاهی ساماندهی شده و نشریات دانشگاهی ملزم به حرکت در این چارچوب هستند. این ضوابط ناظر، مصوب جلسه ۱۵۴۰ام شورایی انقلاب فرهنگی است که به دانشگاه‌های سراسر کشور در سال ۸۶ ابلاغ شده است و این مساله شامل کلیه دانشگاه‌های تحت پوشش وزارت علوم می‌شود (عبداللهی، ۱۳۸۹).

یک کمیته ناظر بر نشریات دانشجویی در دانشگاه‌ها و یک شورای مرکزی ناظر در وزارت علوم فعال است. این کمیته در وزارت علوم از معاون فرهنگی وزارت علوم، معاون مطبوعاتی وزارت ارشاد، معاون فرهنگی نهاد نمایندگی مقام رهبری در دانشگاه‌ها و یا نماینده تام‌الاختیار وی، یک نفر حقوقدان که به انتخاب معاون فرهنگی وزیر علوم حاضر می‌شود، مدیر کل فرهنگی وزارت علوم و ۳ نفر از مدیران مسئول نشریات که سالانه طی انتخاباتی مشخص می‌شوند، تشکیل شده است.

- وظایف شورای ناظر دانشگاه‌ها و کمیته مرکزی

از مهمترین وظایف شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشجویی در وزارت علوم، بحث سیاست‌گذاری کلان در حوزه نشریات دانشجویی، رسیدگی به اعتراضاتی که از دانشگاه‌ها دریافت می‌شود، چه آنها که از سوی فعالان نشریات دانشجویی مطرح می‌شود و چه آنهایی که از فعالان نشریات دانشجویی شکایت

دارند و پاسخ لازم را از کمیته ناظر دانشگاه دریافت نکرده‌اند، است.

این شورا می‌تواند در تصمیمات شورای فرهنگی در خصوص نشریات دانشجویی تجدیدنظر کند؛ یعنی اگر قرار باشد در هر دانشگاهی اتفاقی رخ بدهد یا تصمیمی گرفته شود، روال آن است که کمیته‌های ناظر دانشگاهی تصمیم‌گیری می‌کنند و مرجع بالاتری که در احکام کمیته ناظر دانشگاهی تجدیدنظر می‌کند، این شورای فرهنگی دانشگاه‌ها است و اگر فردی به این دو نهاد اعتراضی داشت می‌تواند به شورای ناظر وزارت علوم مراجعه کند. این شورای مرکزی در هر یک از دانشگاه‌های تحت نظر دستگاه‌های سه گانه وزارت علوم، بهداشت و دانشگاه آزاد باید تشکیل شده باشد. کمیته‌های ناظر دانشگاهی مرجع صدور مجوز هستند؛ یعنی یکی از وظایف کمیته‌های ناظر دانشگاهی صدور مجوز است و اگر دانشجو و یا یک نهاد حقوقی در یک دانشگاه درخواست مجوز کردند و در کمیته ناظر مجوز به آنها داده نشد و اعتراضی در این زمینه وجود داشت، می‌توانند مستقیماً به شورای مرکزی مراجعه کنند، ولی روال طبیعی این است که درخواست را که شامل مشخصات نشریه، مدیر مسئول، سردبیر، زمینه و ترتیب انتشار و... است را به شورای ناظر دانشگاه ارائه کنند. فرد یا نهاد درخواست کننده باید به پابندی به قوانین موضوعه کشور و دستورالعمل‌هایی که در این زمینه تنظیم شده است تصریح کند و نسبت به این قوانین تعهد بدهد. این موارد باید به دبیرخانه کمیته ناظر که در اداره کل فرهنگی هر دانشگاه است، تحویل داده شود.

-اعطای مجوز بر اساس زمینه فعالیت

نشریاتی که صاحب‌امتیاز حقوقی دارند، الزاماً باید زمینه انتشاری مطابق با اساسنامه آن نهاد یا شکل حقوقی داشته باشد و زمینه انتشار آنها مغایرتی با آن نداشته باشد. مثلاً اگر بسیج دانشجویی بخواهد مجوزی برای یک نشریه در زمینه‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و... درخواست کند، چون در شرح وظایف بسیج به عنوان یک شکل دانشجویی به این اشاره شده است، بلامانع است. اما اگر یک شکل ادبی و یا کانون هلال‌احمر بخواهند یک نشریه داشته باشند، نمی‌توانند به خاطر حوزه کاری خود وارد مسائل سیاسی شده و بر اساس آئین‌نامه خود قابلیت این کار را ندارند.

- تخصصی کردن نشریات در راستای توسعه و تقویت

توجه جدی به انجمن‌های علمی دانشگاه‌ها در سالهای گذشته باعث شده بسیاری از انجمن‌های علمی صاحب نشریه شوند. اکنون در مقایسه با گذشته تعداد زیادی نشریه دانشجویی وجود دارد که در زمینه علمی کار می‌کنند؛ یعنی صاحب‌امتیاز بسیاری از نشریات، انجمن‌های علمی هستند. اکنون هر نهاد حقوقی که صاحب امتیاز نشریه است، باید در چارچوب اساسنامه خود فعالیت کند. این مساله یعنی اینکه یک نشریه انجمن علمی نباید وارد مسائل صنفی و سیاسی شود و در حدی می‌تواند وارد شود که اساسنامه‌اش اجازه داده است. اکنون بسیاری از نشریات علمی هستند که با معجز انجمن علمی مثلاً فیزیک شروع به کار کرده‌اند، اما یادداشت‌های طنز، سیاسی، اجتماعی و... نیز منتشر می‌کنند، در حالی که نباید این اتفاق رخ بدهد و باید حد و حدود آنها مشخص باشد. این مسئله به معنای ایجاد محدودیت برای نشریات دانشجویی نیست، اما اگر قرار است صاحب امتیاز نشریه یک نهاد حقوقی باشد، الزاماً باید تحت اساسنامه آن نهاد عمل کند.

- صدور مجوز تنها در صورت گذراندن دوره‌های آموزشی

انتشار نشریه منوط به گذراندن دوره‌های آموزشی است. برخی در این زمینه چنین القاء می‌کنند که وزارت علوم در حوزه نشریات دانشجویی محدودیت ایجاد کرده است، در حالی که اکنون به هر فردی که شرایط اولیه را داشته باشد، مجوز داده می‌شود اما انتشار نشریه منوط به گذراندن دوره‌های آموزشی است.

برخی چالش‌های موجود در محتوای آیین‌نامه نشریات دانشجویی

- در ماده ۱ آیین‌نامه نشریات دانشجویی که به تعریف نشریات دانشجویی پرداخته است، محدودیتی برای نشریاتی که از سوی افراد غیردانشجو منتشر می‌شود و در دانشگاه توزیع می‌شود، در نظر گرفته نشده است. در حالی که بیشتر امکانات در دانشگاه‌ها در اختیار افرادی غیر از دانشجویان قرار دارد که با توان اقتصادی خود به چاپ نشریه می‌پردازند و از طرفی به دلیل پشتوانه سیاسی، مرتکب جرایم مطبوعاتی بسیاری می‌شوند، اما مؤاخذه نمی‌شوند.

- در تبصره ۳ از ماده ۱، که به چاپ ویژه‌نامه‌ها اختصاص دارد، اشاره‌ای به حداکثر تعداد ویژه‌نامه‌ها از سوی هر نشریه در دوره زمانی معین نشده است؛ که این امر ترتیب انتشار را با بی‌نظمی مواجه می‌کند.

- تبصره ۵ و ۶ از ماده ۱، که در مورد حوزه پخش و توزیع نشریات است، حوزه توزیع را بسیار محدود کرده است. مثلاً اگر قرار باشد یک نشریه دانشجویی در جشنواره‌ای بین‌المللی شرکت کند، با این تبصره، حق عرضه‌ی آن را نخواهد داشت.

- در ماده ۲، دانشگاه، تمامی مراکز آموزش عالی و مراکز مرتبط دانشگاهی و واحدهای دانشگاهی تعریف شده است. این موضوع مورد اعتراض اکثر نشریات دانشجویی و کارشناسان این امر است. زیاده به عقیده آنها، نباید مراکز آموزشی وابسته به نهادهایی چون آموزش و پرورش، قوه قضاییه، سپاه و ... (به‌طور کلی هر نهادی به جز وزارت علوم و بهداشت و درمان) را دانشگاه نامید.

- در بخش سوم (حقوق نشریات دانشجویی)، ماده ۲۸، معاونت دانشجویی و فرهنگی و سایر نهادهای فرهنگی را ملزم به حمایت از نشریات در چارچوب قوانین و در حدود اختیارات و امکاناتشان کرده است. در این ماده و تبصره الحاقی آن، هیچ اشاره‌ای به چگونگی حمایت و ضوابط و مقررات مشخصی نشده است. همچنین از نهادهای مشخصی به جز معاونت دانشجویی نام برده نشده است. از طرفی باید در نظر داشت که نهادهای دانشگاهی عمدتاً در چارچوب قوانین خود و گرایش‌ها و سلیقه خود به نشریات کمک خواهند کرد و این تأمین‌کننده‌ی حمایت‌های لازم از عموم نشریات دانشجویی نیست (محقق، ۱۳۸۷).

چالش‌های موجود در اجرای ضوابط مربوط به نظارت بر نشریات دانشجویی یکی از وظایف کمیته‌های ناظر دانشگاهی، نظارت بر نشریات دانشجویی است و رسیدگی به جرائم نیز در این راستا انجام می‌شود. اما چالش‌هایی در فعالیت این کمیته‌ها وجود دارد:

- عدم اشراف ناظرین بر قوانین: یکی از نقدهای وارد به این کمیته این است که اعضای کمیته‌های ناظر، اشراف کامل بر قوانین این حوزه و دستورالعمل‌های آن ندارند و به همین دلیل به راحتی دور می‌خورند. بیشتر حجم کار نشریات دانشجویی در دانشگاه‌ها روی دوش کارشناسان نشریات دانشجویی است. همین مسئله توقعات از کارشناسان نشریات دانشجویی را بالا برده است و از سویی دیگر هزینه را

نیز بالا برده است، چون کارشناسان نشریات در کمیته‌های ناظر عضو نیستند.

- نشریات دانشجویی بسیار حساس هستند. ارتباط و تعامل آن با بیرون دانشگاه، تاثیرگذاری و تاثیرپذیری بسیار زیادی دارد که این می‌تواند به مشکلاتی بیانجامد که کل دانشگاه و مدیریت آن را زیر سوال ببرد.

- برگزاری نامنظم جلسات کمیته‌های ناظر، یکی از مشکلات این کمیته‌ها است. صرف نظر از این بی‌نظمی جلسات، اعضا نیز بعضاً حضور منظمی ندارند.

- مسئله و نقد دیگر این است که این افراد کارویژه‌های خود را نمی‌دانند و تنها کار آنها در برخی موارد به صدور مجوز انتشار و یا برخورد با تخلفات در قالب بستن نشریات محدود شده است، در حالی که نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل‌ها و آئین‌نامه یکی از وظایف کمیته‌های ناظر است.

- یکی از وظایف کمیته ناظر بر اساس اساسنامه این است که نشریات دانشگاهی را بررسی محتوایی کنند، که متأسفانه در بسیاری از دانشگاه‌ها در این زمینه کاری انجام نمی‌شود. اگر بررسی محتوایی نشریات دانشجویی به‌عنوان یک کارویژه کمیته‌های ناظر دانشگاهی تحقق پیدا کند بسیاری از مشکلات داخل و خارج از دانشگاه را می‌توان پیشگیری کرد.

- چالش‌های فکری و عقیدتی نشریات دانشجویی: یکی از نگرانی‌های جدی در مورد نشریات دانشجویی، دغدغه‌هایی است که در حوزه مسائل فکری و عقیدتی وجود دارد. در حالی که یکی از وظایف کمیته‌های ناظر بر نشریات دانشجویی برگزاری جلسات آموزشی است، اکنون این تصور به وجود آمده است که این دوره‌های آموزشی صرفاً به آموزش خبرنگاری و گزارش‌نویسی اختصاص دارد، در حالی که باید در حوزه مبانی و عقیدتی نیز وارد شوند. این مسئله می‌تواند با همکاری نهادهای ذیربط و به ویژه نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها و معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد مورد پیگیری قرار گیرد.

پیشنهادات به منظور بهینه‌سازی وضعیت نظارت بر نشریات دانشجویی

- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، باید نظارت بر نشریات دانشجویی را نسبت به سال‌های گذشته بیشتر کند و برای تحلیل محتوای نشریات دانشجویی و برگزاری جلسات دبیران و رؤسای کمیته‌های ناظر بر نشریات دانشجویی دانشگاه‌های کشور برنامه‌ریزی کند.

تعداد زیاد نشریات دانشجویی، پراکندگی و گستردگی آنها، نظارت بر این نشریات را دشوار نموده است. این امر لزوم ایجاد بانک اطلاعاتی مناسب از این نشریات را نشان می‌دهد. همچنین دانشگاه‌ها نیز از فقدان کارشناسان فرهنگی به منظور نظارت کافی بر نشریات دانشجویی رنج می‌برند.

- ایجاد معاونت مستقل فرهنگی در دانشگاه‌های کشور، یکی از راه‌های کنترل و رصد دقیق تر برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی دانشگاه‌ها است. در حال حاضر تعداد کارشناسان فرهنگی برخی دانشگاه‌ها از تعداد انگشتان یک دست هم کمتر هستند که این مشکل با تشکیل معاونت فرهنگی مستقل در دانشگاه‌ها می‌تواند رفع گردد. تعداد کادری که در زمینه نظارت بر فعالیت‌های فرهنگی از جمله فعالیت‌های نشریات دانشجویی وجود دارد باید بیش از میزان فعلی باشد.

- موضوع کنترل نشریات دانشجویی قبل از چاپ، موضوعی است که نه تنها در کمیسیون فرهنگی مجلس مطرح شده است، بلکه تعدادی از دانشگاه‌ها نیز تقاضا کرده‌اند که امکان کنترل نشریات دانشجویی قبل از چاپ وجود داشته باشد. اما در حال حاضر رفتار با نشریات دانشجویی منطبق بر آئین‌نامه نشریات دانشجویی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی است که این آئین‌نامه اجازه کنترل نشریات دانشجویی پیش از چاپ را نمی‌دهد.

- نشریات دانشجویی به‌عنوان یک گروه تازه وارد و غیرحرفه‌ای شاید در سالهای گذشته مورد توجه نبودند اما این مجموعه که به تعداد هزاران عدد شناسایی شده‌اند، بستر مناسبی برای توسعه نشریات حرفه‌ای ما هستند و رسانه‌های مکتوب و دیجیتالی آینده می‌توانند از توانمندی‌های نشریات دانشجویی به خوبی استفاده کنند. بنابراین باید تمهیداتی اندیشیده شود تا وزارت ارشاد علاوه بر امکانات وزارت علوم، بتواند به‌طور مستقیم از نشریات دانشجویی حمایت کند.

- بهتر است حمایت مالی از نشریات دانشجویی بر اساس رتبه‌بندی انجام شود. در این روند نشریات هر دانشگاه در چند رده تقسیم‌بندی می‌شوند و نشریات رده اول تمام هزینه‌ها را از دانشگاه دریافت می‌کنند و رده‌های بعدی درصد کمتری از این میزان را دریافت خواهند کرد.

- یکی از چالش‌های موجود عدم توجه به محتوا و نحوه حمایت معنوی از نشریات دانشجویی است. در این شرایط یکی از مهمترین چالش‌های پیش‌رو ضعف تئوریک فعالان نشریات دانشجویی است که این یک معضل است و برای رفع آن لازم است که هم شورای ناظر دانشگاهی و هم کمیته وزارت علوم اقدام

کنند. این کار می‌تواند از طریق ارسال بسته‌های آموزشی و یا از طریق برگزاری همایش‌ها و سمینارهای مختلف انجام شود. در حوزه نشریات فرهنگی باید برخی مسائل و دغدغه‌های فرهنگی را به مدیران مسئول این نشریات انتقال داد.

- ضرورت به کارگیری یک مشاور حقوقی در دانشگاه برای نشریات دانشجویی:

از آنجا که نویسندگان جوان نشریات دانشجویی، در پاره‌ای از مواقع از قوانین، مرزها، خطوط قرمز و بایدها و نبایدهای قانونی و مطبوعاتی اطلاع کافی ندارند، مناسب است که مسئولان دانشگاه دفتر مشاوره حقوقی برای نشریات راه‌اندازی کنند تا مشاوره امین و آگاه به شرایط دانشگاه و آیین‌نامه‌ها و قوانین مربوطه در کنار اصحاب نشریات باشد و آنان را مورد حمایت، راهنمایی و همراهی فکری قرار دهد.

فصل دوم- صورتجلسات کار گروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی

صورتجلسه چهل و هفتمین جلسه کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی

مورخ ۸۸/۱۲/۱۱

اعضای حاضر: آقایان دکتر ناظمی، دکتر طیبی، دکتر پرویز، دکتر بنیانیان، حجج اسلام والمسلمین دکتر خاموشی، پیروزمند، نظرزاده، دکتر کی‌نژاد، دکتر بلخاری، دکتر رامین (معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد)، سحرخیز (معاون آموزش متوسطه آموزش و پرورش) آقای غلامرضایی، سرکار خانم نوبخت، دکتر فرهی، دکتر کریمی و نیک‌پی.

جلسه با تلاوت آیاتی چند از کلام‌الله مجید آغاز شد. سپس آقای دکتر ناظمی ضمن اعلام عدم حضور ریاست محترم جلسه بدلیل ملاقات با مقام معظم رهبری گزارش در خصوص فعالیت‌های دبیرخانه کارگروه ارائه نمودند و اظهار نمودند: بحث مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی از مدل مدیریت شبکه ایده گرفته است. مجموعه مذاکرات و مباحث اصلی در هر جلسه جمع‌بندی می‌گردد. محورهای جلسات کارگروه تعیین می‌گردند.

آقای دکتر پرویز بیان نمودند: حوزه مطبوعات به دو بخش تقسیم می‌گردند: ۱- مطبوعات سراسری
۲- مطبوعات منطقه‌ای استانی و شهرستانی که مطبوعات سراسری شامل دو بخش روزنامه و نشریات
دوره‌ای، محلی و منطقه و استانی می‌شود. این دو بخش نیازمند سیاست‌گذاری جداگانه می‌باشند. از
نکات اصلی و اساسی دولت اولویت صدور مجوز نشر به استان‌ها و شهرستان‌ها، رسیدگی سریع به
نشریات تخصصی با اعمال نوبت ویژه به آنها. در خصوص شیوه حمایت از نشر و مطبوعات تغییراتی
خصوصاً در نشر صورت پذیرفت و یارانه کاغذ در این بخش حذف گردید و به جای آن هزینه کاغذ به
انتشارات تولید کتاب پرداخت می‌شود. در حوزه مطبوعات هنوز گامی جهت حذف یارانه برداشته نشده
است و بدلیل عدم وجود راه حل مناسب هزینه‌ای به نشریات پرداخت می‌گردد تا از افزایش قیمت
مطبوعات جلوگیری شود. یکی از دلایل کاذب ورود افراد غیر آشنا به حوزه مطبوعات پرداخت هزینه به
این بخش است. بدلیل اینکه مبنای حمایت تیراژ بالا می‌باشد. بعضی از مطبوعات تیراژهای کاذب ذکر
می‌کنند. با تشکیل کمیته‌ای استانی و پیشنهاد اولیه کمیته مبنای تقسیم‌بندی یارانه به بخش مطبوعات
می‌پذیرد و این روش تا حدود مشکلات را مرتفع نمود. همچنین نشریات استانی از کیفیت کافی
برخوردار نبودند و مجوزها عموماً برای طیفی خاص صادر می‌شد و این روش برای مجموعه ایجاد مشکل
می‌نمود.

در سیاست کلان چند مبنا پیش‌بینی شده است تا توزیع متناسب یارانه در مقابل عملکرد نشریات
صورت گیرد. بودجه مطبوعات از بودجه معاونت فرهنگی کمتر است. تاکنون بودجه در وزارت فرهنگ
و ارشاد بالاتر از ۳۰۰ میلیارد تومان نبوده است که از سال ۸۵ به صورت فعالیتی در نظر گرفته می‌شود که
شامل حقوق و مزایای پرسنل هم از این بودجه باید تأمین گردد. بودجه‌ای که امسال به وزارت فرهنگ
اختصاص داده شده حدود هفتاد و دو میلیارد تومان می‌باشد که سهم معاونت مطبوعات حدود ۵۰ میلیارد
تومان است.

آقای دکتر بنیان اظهار داشتند: دریافت بودجه در فرهنگ بسیار سخت است چنانچه خرج کردن
آن هم چنین است. به علت پراکندگی تخصیص بودجه در این بخش بعد از افزایش آن دوباره کاهش

می‌یابد و نارضایتی بعد از توزیع بودجه هم مشاهده می‌شود باید مدلی برای تخصیص بودجه امور فرهنگی مهم طراحی گردد. به نظر می‌رسد چالشی که همه دستگاهها با آن مواجه هستند عدم وجود مدتی مشترک برای چگونگی و نحوه تخصیص بودجه است. تصمیم‌گیری تخصیص بودجه در بخش فرهنگ باید از جریان‌ات سیاسی روز دفاع گردد و باطراحی مدلی جدید بودجه در اختیار کسانی که در چارچوب کلی نظام حرکت می‌کنند تخصیص یابد. البته باید بخشی از بودجه را به سمتی دیگر هدایت نمود. جهت کیفیت بخشیدن به محتوا برای نویسندگان ارزشی مطبوعاتی پاداش تعیین نماییم. در بخش کتاب هم باید این پشتیبانی صورت گیرد. در سطح ساتانی هم باید از کتابهای پر محتوا و اثربخش حمایت شوند و تقسیم بودجه باید برای پشتیبانی از جریان چاپ، انتشار و فروش کتاب صورت گیرد. وابستگی کامل امور فرهنگی به بودجه دولتی به مصلحت نیست. باید بخش وقف و کمک خیرین به این حوزه احیاء شود و به نوعی فرهنگ‌سازی شود چنانچه حمایت از چاپ یک کتاب اثربخش کمتر از ثواب ساختن یک ساختمان نیست. به عنوان مثال برای ساختن فیلم حضرت محمد رسول الله (ص) یا تئاترهای مذهبی و

آقای دکتر رامین بیان نمودند: در حوزه معاونت مطبوعاتی چند چالش به نظر می‌رسد که باید برای آن راه حلی را پیشنهاد نماییم. نزدیک به سه هزار نشریه که به آنها مجوز داده‌ایم منتشر می‌شود. صاحب امتیاز با ذوق و شوق جهت کسب فعالیت می‌نماید اما پس از دریافت مجوز انگیزه‌هایش را از دست می‌دهد، چون نمی‌داند چه کاری را باید انجام دهد و بنابراین معمولاً این مجوزها یا اجاره یا رهن و کرایه یا قرض‌الحسنه داده می‌شود. در حال حاضر مشکل اصلی انتشار مجله، روزنامه، ماهنامه و... دیگر مطالعه و تحقیق و پژوهش و دانایی نیست تمام این زحمات توسط اینترنت و نهایتاً یک مترجم حل خواهد شد. بدون هیچ دغدغه‌ای مطالب از اینترنت دریافت می‌شود و بدون در نظر گرفتن آثار و تبعاتش به چاپ می‌رسد. حداکثر همتری که این نشریات دارند این است که از فهرست تخلفات ماده قانونی خیلی با صراحت محقق نشود و یا حتی المقدور ضمنی باشد. اما یک ماده قانونی در قانون مطبوعات نیز وجود دارد و در پنج بند و یک ماده آورده شده که رسالت مطبوعات چیست؟ واقعیت این است که بر اساس این

رسالت مطبوعاتی هیچ نشریه‌ای در کشور فعالیت نمی‌کند. معاون مطبوعاتی با وجود مشورعت دادن و تخصیص بودجه از بیت‌المال و حمایت‌های مالی دیگر چه در غالب یارانه و آگهی و... هیچ نظارتی بر این کانون‌ها ندارد. این مسیر ۳۰ سال طی شده است که معقول و نتیجه بخش نبوده است. در حوزه نظارت بدلیل عدم وجود انطباق بعضی از قوانین با مصادیق جدید تشخیص برای قاضی دشوار است. در حال حاضر رسانه با منابع اسلامی و حوزه‌های علمیه ارتباط چندانی ندارد. قطع ارتباط رسانه‌ها با منابع رسیدگی در صدا و سیما، مطبوعات و خبرگزاری مشهود است.

خانم نوبخت اظهار داشتند: باید نقاط ضعف و قوت حوزه معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مشخص گردد. همچنین پیشنهادهای برای مدیریت مطبوعاتی نظام جمهوری اسلامی ارائه شود و اشکالات قانونی و ضعفها بر طرف گردد. آیا روش نظام جمهوری اسلامی اداره کشور با محدودیت است یا اینکه ایجاد فضای اسلامی منضبط مدیریت شده آزاد. برای همین باید منابعی جهت بازگویی و بیان از قبیل کتاب، مجله و روزنامه داشته باشیم.. مقام معظم رهبری بحث مهم فضای آزاداندیشی، نظریه پردازی نقد را مطرح نمودند.

این ایده باید در فضای اندیشه‌ای، گفتمانی پرورش یابد.

حجت‌الاسلام نظرزاده بیان داشتند: مقام معظم رهبری فرمودند روشنفکری در کشور مریض متولد شده است. ضمن توجه به بیانات ایشان و بدلیل همان بیماری اولیه؛ روزنامه‌نگاری نیز به تبع آن بیمار می‌باشد.

وزارت فرهنگ و ارشاد وظیفه حمایت و استانداردسازی مجموعه‌های آموزشی به لحاظ اخلاق و تربیت را دارد. بازنگری حوزه اطلاع‌رسانی و روزنامه‌نگاری نشان دهنده عدم تخصص این طیف است. در هر حوزه که سیاست وارد شده و هدف نهایی در نظر گرفته شده با نقص مواجه شده‌ایم در صورتیکه اگر فرهنگ اولویت قرارگیرد و به سیاست برسد به نتیجه مطلوب‌تر خواهد رسید. معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد باید مسیر و جهت اصلی را مشخص نماید تا رسانه‌ها بر اساس منافع ملی و میثاق اصلی حرکت نمایند. بر اساس این مسیر اصلی نیروهای ارزشی و علمی و پایبند به نظام تربیت شوند و در مسیر

هدف اصلی قرار گیرند. عدم وجود هدف اصلی در حال حاضر باعث ایجاد اشکال در رسانه‌ها شده به طوری که شاهد تقابل روزنامه‌ها با یکدیگر هستیم. آقای دکتر ناظمی اظهار نمودند: با توجه به بحث مدیریت کلان دستگاه فرهنگی چند سؤال و اقدام باید مطرح شود:

آیا اطلس نشریات موجود در کشور ترسیم شده است؟ این اطلس باید بیانگر تعداد نشریات با توجه به موضوع، منطقه و دستگاه منتشر کننده و همچنین کیفیت نشریات باشد.

برای رسیدن به وضعیت مطلوب باید مشخص شود که چه تعداد نشریه با چه کیفیتی در چه حوزه‌هایی در ارتباط با کدام گروه از مخاطبین توسط چه افرادی و در کدام مناطق منتشر می‌گردد. باید افق یا چشم‌اندازی را در نظر گرفت.

چگونه از وضع موجود به سوی وضع مطلوب حرکت نماییم.

بحث نیروی انسانی و منابع مالی

نشریات باید مجموعه‌ای را تشکیل دهند؛ جایگاه این مجموعه در بحث ساماندهی جبهه فرهنگی انقلاب تعیین گردد. یعنی مخاطبان داخلی و خارجی مجموعه نشریات مشخص شوند.

کارکرد اصلی نظام در حوزه مطبوعات به عهده معاونت مطبوعات است بنابراین چه انتظاراتی از دستگاه‌های دیگر برای همکاری با معاونت مطبوعات وجود دارد.

حجت‌الاسلام پیروزمند بیان نمودند: کارکرد اصلی مطبوعات علمی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است. با دیدگاه کلان و با تصور اولویت فعالیت فرهنگی اجتماعی، مطبوعات زیر مجموعه وزارت ارشاد اسلامی قرار گرفت. مجوزهای صادر شده نیز برای فعالیت در همین راستا بوده است. اما چه نوع مدیریتی باید اعمال شود تا مطبوعات همواره در مسیر فرهنگ اجتماعی فعالیت و حرکت نمایند. همچنین باید مصونیت از بعضی انحرافات جامعه مطبوعاتی حذف گردد. باید تعامل بین قوه قضائیه و معاونت مطبوعاتی برای رسیدگی مطلوب تر تخلفات مطبوعاتی برقرار شود. مقام معظم رهبری در خصوص حوزه کتاب بیان نمودند که نباید اجازه دهیم افکار ناپسند در جامعه منتشر گردد. در حوزه مطبوعات نیز باید این موضوع بررسی شود که مدیریت کلان برای حفظ تنوع و مسیر صحیح به چه

صورتی باید باشد. ضاخص مدیریت در حوزه مطبوعات شناخت جریان‌ات و چگونگی ایجاد تقاضا به منظور رعایت جهت و مسیر است.

آقای دکتر طیبی اظهار داشتند: یکی از مشکلات حوزه رسانه این است که تعریف مشخص نشده‌اند. مصالح ملی اعتدال و نقد اگر بدستی معنا شوند بر اساس این تعاریف می‌توان فعالیت‌های رسانه‌ای را با توجه به تعیین مسیر و هدف قضاوت نمود.

آقای سحرخیز بیان نمودند: با توجه به تأثیرگذاری مطبوعات بر محیط فرهنگی و پذیرش این اصل که تنوعه و تکثر به لحاظ کیفی و کمی یکی از شاخص‌های توسعه می‌باشد؛ در بخش مطبوعات محلی و استانی شاهد رویش یا تداوم نشریات تأثیرگذار نبوده‌ایم. وزارت فرهنگ و ارشاد باید تدبیری برای اثربخش نمودن مطبوعات محلی بیاندیشد. میثاق ملی و اخلاق حرفه‌ای در مطبوعات باید هدایت شود. صدور مجوز نباید به استعمال و گزینش مدیر مسئول یا صاحب امتیاز متمرکز شود چنانچه شاهد نشریات اجاره‌ای و زنجیره‌ای بوده‌ایم. باید مشخص شود مسئولیت وزارت ارشاد در قبال فضای سایبری حاکم در بخش رسانه چیست؟

حجت‌الاسلام والمسلمین خاموشی اظهار داشتند: اختیارات وزارت فرهنگ و ارشاد در حوزه مطبوعات باید مشخص گردد. شرح وظایف وزارت ارشاد در حوزه نظارت و همکاری با قوه قضائیه چیست؟ اگر قانون نظارت بر مطبوعات در مجلس تصویب شده است چقدر خلأ دارد؟ بعضی از قوانین مجلس نسبت به مطبوعات باید ساماندهی شود.

آقای دکتر رامین بیان نمودند: قوانین مصب شده به حد کافی در حوزه مطبوعات وجود دارد اما در اجرای این قوانین جریان‌اتی با قاطعیت و شجاعت باعث عدم اجرای قانون وضع شده هستند. با توجه به مفاد قوانین موجود در مطبوعات (ماده ۳۵) تخلف از مواد قانون مطبوعات جرم است. اگر این قانون بخواهد اجرایی شود نود درصد مطبوعات در کشور باید تعطیل شوند. در اصل ۴۵ قانون مطبوعات شرح وظایف معاونت مطبوعات مشخص و ذکر شده نظارت دقیق بر عملکرد جرائد و انجام رسالت مطبوعاتی بر عهده این وزارتخانه و معاونت مطبوعات می‌باشد. اگر قصد اجرای قانون را داشته باشیم با قوانین

موجود هم می‌توانیم این مدیریت را بدرستی اعمال نماییم. هیأت نظارت مجموعه‌ای از قوای سه‌گانه، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مطبوعاتی، دانشگاهها و حوزه‌های علمیه هر یک نماینده‌ای دارند که باید احساس تکلیف نمایند اما در حوزه مطبوعات بیشتر به صورت رفاقت و تعارف این نظارت برگزار می‌گردد.

صورتجلسه چهل و هشتمین جلسه کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی سه‌شنبه

مورخ ۸۹/۲/۷

اعضای حاضر: آقایان دکتر ناظمی، دکتر غفوری‌فرد، دکتر کی‌نژاد، دکتر پرویز، دکتر بلخاری، دکتر رامتین، حجت الاسلام حمید محمدی و سرکار خانم نوبخت.

اعضای غایب:

کارشناسان حاضر: آقایان حجت الاسلام پیروزمند، دکتر فرهی، دکتر کریمی، عباسی و نیک‌پی.

جلسه با تلاوت آیاتی چند از کلام‌الله مجید آغاز شد. آقای دکتر ناظمی ضمن خیرمقدم به حاضرین خواستار ارائه گزارشات حوزه مطبوعات و سیاست‌ها و راهبردها توسط آقای دکتر رامین معاونت محترم مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شدند.

آقای دکتر رامین اظهار داشتند: معاونت مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی مجموعه‌ای از ۳۸۴۰ نشریه مجوز داده شده است که حدود ۳۸۰۰ متقاضی در انتظار دریافت مجوز می‌باشند. هیئت نظارتی با حضور نمایندگان دولت، مجلس، قوه قضاییه، شورای عالی انقلاب فرهنگی، صنف مطبوعات، حوزه و دانشگاهیان مجوز نشریات را صادر می‌نمایند که معاون مطبوعاتی با حضور وزیر در این هیئت نظارتی صرفاً مکاتبات را تنظیم می‌نماید و حق رأی ندارد و به نظر می‌رسد معاونت مطبوعاتی حوزه‌ای تشریفاتی است. ماده ۴۵ قانون مطبوعات نظارت دقیق بر عملکرد مطبوعات و اجرای رسالت مطبوعات را بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گذاشته است. همچنین ماده ۲ این قانون رسالت مطبوعات را در ۵ بند و ۱ تبصره تعریف نموده است. در راستای قانون مطبوعاتی و براساس ماده ۳۵ تخلف از مواد قانونی قانون

جرم است یعنی معاونین مطبوعاتی که تاکنون ماده ۴۵ را اجرا نکرده‌اند و رسالت مطبوعات را تحت نظارت دقیق نداشته‌اند مورد بازخواست قرار گیرند.

۹٪ مطبوعات با اعمال قانون حاکم بر مطبوعات باید لغو مجوز شوند اما در مقابل اجماع نظر بعضی افراد این ماده قانونی قابل اجرا نمی‌باشد. با اجرای کامل قانون مطبوعات با حمایت مجلس و قوه قضائیه مشکلات حوزه مطبوعات رفع خواهد شد. نشریات در حل انتشار تقریباً ۳۱۰۰ نشریه هستند که باید نظارت بشوند. این نظارت با همکاری دستگاه‌های مختلف با معاونت مطبوعاتی باید صورت پذیرد. در بعضی از خبرگزاریها طی بازدید صورت گرفته با وضعیت ظاهری بر کارمندان مرد و زن مواجه شده‌ایم که به آنها تذکر لازم در خصوص اصلاح وضع موجود داده شد.

در مواقعی که نشریه‌ای به دلیل تخلفات آشکار قانونی و ساختار شکنانه تعطیل می‌شود مجموعه عوامل و دست‌اندرکاران به روزنامه‌ای دیگر می‌روند و حجم مطالب آن روزنامه را چند برابر می‌نمایند. به‌عنوان مثال روزنامه توسط هیئت نظارت بر مطبوعات لغو امتیاز شده است و حتی پرونده مختومه شده است. مدیران روزنامه به دادگاه مراجعه و بدلیل ضرر و زیان ناشی از تعطیل شدن تقاضای انتشار موقت از دادگاه می‌نمایند. دادگاه با مجوز انتشار موقت موافقت می‌کند و در حال حاضر ۲ ماه از انتشار آن می‌گذرد مجموعه عوامل اخراجی چند روزنامه لغو امتیاز شده در همین روزنامه به تولید محتوا می‌پردازند و در نتیجه مطالب ۴ روزنامه در قالب این روزنامه منتشر می‌گردد. معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد پس از لغو مجوز مسئولیتی در خصوص اجرای حکم ندارد اجرای قانون وظیفه دادستانی و نیروی انتظامی است. در حوزه استانی وضعیت بحرانی‌تری را شاهد هستیم و برای نظارت دقیق‌تر اختیارات به مدیر کل‌های استانی منتقل شده است اما مدیران استانی بدلیل ارتباط نمایندگان مجلس با بعضی نشریات نمی‌توانند نظارت لازم را داشته باشند.

آقای دکتر پرویز اظهار داشتند: چالش اصلی حوزه مطبوعات مشکل بین هیئت نظارت و قوه قضائیه است قوه قضائیه حق ابطال مصوبات هیئت نظارت را به خود می‌دهد و عملاً هیئت نظارت از درجه اعتبار ساقط می‌شود.

آقای دکتر رامین بیان نمودند: مباحث قانونی باید بیشتر مورد بررسی قرار گیرند و بدلیل اهمیت موضوعی به صورت جداگانه و تخصصی مورد بحث قرار گیرند.

سه نوع رسانه در حوزه مطبوعاتی داخلی تعریف کرده‌ایم:

۱- مطبوعات مکتوب شامل روزنامه‌ها و مجلات و فصل‌نامه‌ها؛

۲- رسانه‌های دیجیتالی شامل سایت‌ها و وبلاگ‌ها و؛

۳- خبرگزاری‌ها.

تمام رسانه‌های دیجیتالی در حوزه تخصصی، علمی، فنی، حرفه‌ای و عمومی مانند مطبوعات باید تحت نظر معاونت مطبوعاتی فعالیت نمایند. کارگروهی برای تشخیص جرائم رسانه‌ای یا رایانه‌ای تحت نظارت دادستان کل کشور تشکیل شده است که مجموعه‌ای از دستگاه‌ها در آن دخالت دارند که امور نظارتی این کارگروه بر عهده وزارت ارشاد و معاونت فرهنگی است.

مطابق اساسنامه تألیف شده هر سایتی مشخصات لازم را به این کارگروه جهت معرفی اعلام می‌نماید تا در وزارت ارشاد ثبت شود و رسمیت پیدا کند. در حوزه خبرگزاری که ۱۶ یا ۱۷ مورد می‌باشند و عموماً تخصصی هستند که بررسی، نظارت، کنترل، حمایت و هدایت آنها توسط معاونت مطبوعاتی صورت می‌پذیرد. در همین راستا دفتر پژوهش مطالعات و اطلاع‌رسانی تشکیل شده است. به افراد متخصص در حوزه‌های سیاسی، بین‌المللی، فرهنگی، اجتماعی، خانواده، اقتصادی، ورزشی، اندیشه‌ای مأموریت داده می‌شود مطالعات مستمر داشته باشند و با ارزیابی هر حوزه با حضور صاحبان امتیاز نشستهایی که بیشتر جنبه آموزشی توجیهی دارد برگزار می‌گردد. جزوه‌ها و کتابهای آموزشی در دفتر مطالعات پژوهشگاه تهیه خواهد شد و در این زمینه حوزه علمیه برای آموزش ضمن خدمت فعال شده است و آموزشهای لازم برای استفاده سایر استان‌ها و تهران تدوین می‌گردد. صاحبان نشریه افرادی خاص هستند که در عین حال که باهوش و مستعد می‌باشند اما ساختارگریز و قانون‌گریز هستند. مرکز پژوهشی مطالعات باید این افراد خاص را از طریق تولید کتاب و بولتن و مقالات تحلیلی آموزش دهد. این آموزش باید مورد حمایت قرار گیرد. در حوزه رسانه‌های داخلی برای ایجاد اعتماد عمومی جامعه و

حاکمیت به نشریات پالایش عناصر ناراضی، ناآرام و هنجارشکن مطبوعات را تعریف نموده‌ایم. فضای حاکم بر مطبوعات کشور بسیار نامناسب است و فرهنگ و ادب ایران رو به اضمحلال است. میراث فرهنگی و ادبی ایران بدلیل ورود افراد غیرمتعهد در حال از بین رفتن است. زمینه حضور عناصر مفید، آگاه و توانا به این عرصه ایجاد گردد و با ایجاد فضای اعتماد باید افراد فرهیخته سراسر کشور در حوزه شهر فعال شوند. مطبوعات سراسری نباید حتماً از تهران باشند در استان‌ها نیز رسانه سراسری باید منتشر گردد.

در حال پیگیری انتشار سه نوع روزنامه هستیم:

۱- روزنامه ملی با ۴۰ میلیون خواننده با تیراژ یک تا ده میلیونی؛

۲- انتشار روزنامه در گستره ایران فرهنگی با تیراژ صد میلیونی برای کشورهای فارسی زبان؛

۳- روزنامه‌ای در گستره جهان اسلام و مستضعفین جهان.

تقویت و پشتیبانی از نشریات استانی، تخصصی، دانشگاهی و حوزوی جز اولویت‌های معاونت مطبوعاتی می‌باشد. در حوزه رسانه خارجی بدلیل نوع اطلاع رسانی مربوط به آن محدودیتی اعمال خواهیم نمود تا بهتر همکاری متقابل رسانه‌های خارجی صرفاً در جهان اسلام فعال گردد و انحصار رسانه‌ای جهان غرب با این روش از بین خواهد رفت. اداره کل تبلیغات نظارت بر کانون‌های تبلیغاتی را بر عهده دارد. در این حوزه برای ساماندهی بیشتر برنامه‌ریزی جدیدی را تعریف کرده‌ایم. نشستهای مختلف استانی به صورت هفتگی، نمایشگاه سراسری با مجوز تبلیغات برگزار می‌گردد. طرح برگزاری همایش علمی با عنوان تبلیغات در اسلام و غرب (از دیگر فعالیت‌های مهم اداره کل تبلیغات است). منشور اسلامی تبلیغات که اهداف و اخلاق تبلیغات را مشخص می‌نماید در حال تدوین است. همچنین قانون فعالیت کانون‌های تبلیغاتی طرحی و برای تصویب ارسال شده است.

نشست‌های آموزشی در مناطق مختلف کشور برای تبلیغات دینی سامان‌دهی شده است. هنوز

طرحی وجود ندارد که به تبلیغات دینی به صورت ویژه پرداخته باشد. بازتعریف تبلیغات دینی برای تبلیغات تجاری و صنعتی و کالا از دیدگاه دین ضروری است. گروهی در این حوزه فکری و مطالعه بر

روی در این مجموعه‌ها تشکیل شده است. ساماندهی و هدایت رسانه‌ها و مطبوعات از وظایف مهم معاونت مطبوعاتی است.

خانم نوبخت اظهار داشتند: فهرستی از نقاط قوت و ضعف مدیریت در این حوزه ارائه گردد تا وضعیت فعلی مطبوعات در نظام جمهوری اسلامی مشخص گردد و نگرش تطبیقی با وضعیت مطبوعات در کشورهای آسیایی یا اروپائی و امریکا و پیشنهادهای جهت بهبود مدیریت این عرصه ارائه گردد.

حجت‌الاسلام پیروزمند بیان نمودند: در راستای مأموریت معاونت مطبوعاتی موانع و مشکلاتی وجود دارد که می‌توان تمهیداتی برای آن اندیشید. یکی از راه‌حل‌ها تعامل و ارتباط با مجلس شورای اسلامی جهت وضع قوانین مربوط به حوزه مطبوعات می‌باشد. همچنین سازوکاری برای ایجاد هماهنگی میان قوه قضائیه و دولت در امور جرائم مطبوعاتی باید ارائه شود. تعریف جرم مطبوعاتی برای شخصیت‌های حقیقی و حقوقی و تعیین مجازات و ایجاد محدودیت در فعالیت از راه‌های دیگر مدیریت در این حوزه می‌تواند باشد.

موضوع نظارت بر مطبوعات با توجه به حجم زیادی از نشریات و خصوصاً در فضای مجازی از دیگر موضوعات حائز اهمیت در حوزه مطبوعات است. پیشنهاد می‌شود اگر سازوکاری در این زمینه تدوین می‌گردد انحصاراً عناصر نظارتی وابسته به دولت نباشد و از نظارت‌های مردمی در این حوزه می‌توان بهره گرفت. حجت‌الاسلام نظر زاده اظهار داشتند: در بحث تخصصی و حرفه‌ای مطبوعات قواعد بدرستی رعایت نمی‌شود و عمدتاً این فضا سیاسی است و از قاعده خاصی پیروی نمی‌نماید. پیشنهاد می‌شود منابع و نیروی انسانی آموزش داده شوند تا در آینده عرصه‌ای حرفه‌ای و تخصصی که بتوان براساس آن قواعد و اصول رعایت نمود شاهد باشیم. اگر معاونت مطبوعاتی در حوزه تبلیغات دینی و تبلیغات اسلامی وارد شود با دیگر حوزه‌ها تداخل پیدا خواهد کرد. چنانچه این معاونت در نظارت بر مطبوعات با مشکلات زیادی مواجه است و بحث کانون‌های تبلیغاتی بدلیل گستردگی زیاد نمی‌تواند تحت نظر این حوزه از انسجام مناسبی برخوردار گردد.

حجت الاسلام دکتر خاموشی بیان نمودند: حوزه معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد بسیار گسترده‌تر از حوزه فرهنگ است. باید مشکلات بین نهادها در این جلسات مطرح و برای آن راه‌حل مناسب ارائه گردد. همکاری بین نهادهای ذیربط نتیجه‌ای تحول در فرهنگ را باید بازگویی نماید. در حوزه کتاب گام‌های مؤثری برداشته شد و قانون نظارت بر کتاب اصلاح گردید. معاونت مطبوعاتی هم می‌تواند تقاضایی مبنی بر اصلاح مواردی از قانون نظارت بر مطبوعات از شورای عالی انقلاب فرهنگی داشته باشد تا سیاست‌های آن در شورا طرح گردد تا قوانین نظارت در این حوزه ساماندهی شود.

آقای دکتر ناظمی اظهار داشتند: چند مورد به صورت سؤال قابل ذکر است: ۱- آیا چشم‌اندازی برای حوزه مطبوعاتی ترسیم شده است که در آن به‌عنوان مثال تعداد نشریات براساس موضوع و گستردگی و کیفیت در آینده مشخص شده باشد. آیا برای صدور مجوزهایی که تحت بررسی معاونت مطبوعاتی می‌باشد قاعده و چارچوبی در نظر گرفته می‌شود.

حوزه معاونت مطبوعاتی مباحث تولید محتوا، توزیع مطبوعات و اشاعه فرهنگ چه تعاملی را با دستگاه‌های دیگر مدنظر دارد که این کارگروه براساس وظیفه ساماندهی و تعامل در این حوزه را مورد بررسی قرار دهد.

آقای دکتر کی‌نژاد بیان نمودند: سیاست‌های مطبوعاتی در سال‌های ۶۳ و ۶۴ در شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است که ماده‌هایی هم به آن اضافه گردید که می‌توان پس از بررسی آن را تکمیل نمود تا راهگشای سیاست‌های مطبوعاتی گردد. محوریت مسائل مطبوعات در حوزه معاونت مطبوعاتی است که با بررسی و جمع‌بندی موارد مطرح شده در این جلسه می‌توان حداقل تعیین سیاست‌های آن کمک کرد. وزارت ارشاد در بحث مطبوعات قدرت اول است.

آقای دکتر پرویز اظهار داشتند: با توجه به ماده ۲ قانون مطبوعات که در آن به تأثیرگذاری فرهنگی مطبوعات اشاره شده و عملاً وزارت ارشاد نقش مرکزی ندارد. وزارت ارشاد در مدیریت و جهت‌دهی دادن و امتیاز در حوزه مطبوعات مقتدرانه‌تر از سایر حوزه‌ها عمل می‌نماید.

صورتجلسه چهل و نهمین جلسه کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی

مورخ ۸۹/۲/۲۱

اعضای حاضر: آقایان دکتر ولایتی، دکتر طیبی، دکتر رامین، دکتر کی‌نژاد، دکتر بلخاری و سرکار خانم نوبخت، حجج اسلام نظرزاده، پیروزمند، دکتر فرهی، دکتر کریمی و نیک‌پی.

جلسه با تلاوت آیاتی چند از کلام‌الله مجید آغاز شد. سپس آقای دکتر ولایتی ضمن خیرمقدم به حاضرین خواستار ادامه گزارش حوزه معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی توسط آقای دکتر رامین شدند.

آقای دکتر رامین اظهار داشتند: درخصوص فعالیت کانون‌های تبلیغاتی، پیش‌نویس قانونی در سال‌های قبل تنظیم گردید که در حال بررسی دولت و ارائه به مجلس می‌باشد. نظارت شامل تبلیغات بیرونی (پوسترها، تابلوها) می‌باشد. در برچسب و بسته‌بندی کالا نیز نظارت صورت می‌گیرد. نظارت بر ورود کالا به عهده وزارت بازرگانی است و صرفاً معاونت مطبوعاتی از لاتین نویسی و عکسهای نامعقول جلوگیری می‌نماید. در بعضی از کالاها به بهانه صادرات از حروف لاتین استفاده می‌شود و از این طریق لاتین نویسی را ترویج می‌دهند. همچنین با مواردی از تابلوهای نصب شده توسط شهرداری که نمادسازی‌هایی صورت می‌گیرد که با آن قاطعانه برخورد می‌شود. نیروی انتظامی به‌عنوان مجری باید همکاری لازم درخصوص جمع‌آوری، حذف و اصلاح را با معاونت مطبوعاتی داشته باشد. درک مشترک و اهداف معاونت مطبوعاتی با شهرداری و وزارت بازرگانی متفاوت است و تهیه و تصویب پیش‌نویس قانون کانون‌های تبلیغاتی می‌تواند مشکلات موجود را برطرف نماید. برای ورود حوزه دین در تبلیغات باید نقش تبلیغات اسلامی و سازمان تبلیغات اسلامی مشخص گردد. اگر سه قوه وهم، خیال و نفسانیات در تبلیغات را در کنار شرع و آموزه‌های دینی قراردهیم، مبانی و نگرش در تبلیغات متفاوت خواهد شد. اگر مبنای فعالیت حوزه تبلیغات براساس این نگرش باشد، با فضای تبلیغاتی در جهان بویژه غرب متفاوت خواهد شد. هر دستگاهی نیز نقش و مسئولیت خاصی را برعهده خواهد داشت. باید سازوکار و مبانی این نگرش در شورای عالی انقلاب فرهنگی مطرح شود.

حجت الاسلام نظرزاده بیان نمودند: با توجه به اینکه معاونت مطبوعاتی کار نظارت و هدایت و تعریف استانداردها را انجام می‌دهد و عملاً فعالیت تبلیغاتی نمی‌نماید، چگونه می‌تواند دیدگاه‌های دینی را در تبلیغات نهادینه نماید. محدوده نظارت معاونت مطبوعاتی بر تبلیغات دینی چگونه باید تعریف شود. در حوزه‌های تبلیغات و گسترش ارزش‌های دینی، سازمان تبلیغات اسلامی فعالیت می‌نماید و وزارت ارشاد در آن دخالتی ندارد. در عرصه هیأتها یا تصاویر ائمه که به‌عنوان تبلیغات دینی منتهی می‌شود و به نظر می‌رسد اهداف غیردینی در این تبلیغات مدنظر است، بدلیل اینکه هیچ دستگاهی نظارت بر این کانون‌های تبلیغاتی را برعهده ندارد، وزارت ارشاد می‌تواند به این عرصه وارد شود.

آقای دکتر رامین اظهار داشتند: هماهنگی دستگاه‌های مختلف باید براساس نگرش کلان در حوزه تبلیغات و براساس عقلانیت، وحدانیت، توحید و عقل صورت پذیرد. طرح خاصی برای جلوگیری از برخی خرافات و انحرافات تبلیغاتی وجود ندارد معاونت مطبوعاتی و اداره کل تبلیغات به‌عنوان متولی و با هماهنگی سازمان تبلیغات دفتر حوزه علمیه قم و دستگاه‌های ذیربط قانون نظارت را پیگیری و تدوین نمایند.

در عرصه تبلیغات کاملاً تحت تأثیر تولیدات غرب قرار داریم. در حوزه مطبوعات مکتوب نیز در هر دولتی به نشریات و مجلات مختلف بدون توجه به توانمندی، تجربه و آمادگی برای افراد مختلف برای توسعه بیشتر، مجوز چاپ صادر خواهد شد. این افراد با داشتن مجوز چاپ بدون آنکه نگرش و پیام جدیدی را در سطح جامعه نشر دهند از طریق اینترنت و کپی‌برداری از مطالب آن اقدام به انتشار می‌نمایند. بدلیل گستردگی عرصه مطبوعات نظارت و کنترل بسیار ضعیف است و این ضعف باعث نفوذ بیگانگان از طریق ارتباطات بر این مطبوعات و حمایت مالی و محتوایی آنان خواهد شد.

منابع فکری و مالی سه هزار نشریه در حال انتشار چه افرادی هستند؟ طبق قانون مطبوعات هیچ فرد دولتی و غیردولتی نمی‌تواند مانع انتشار و یا سانسور مطلبی در مجلات شود، اما حتی در روزنامه‌های دولتی شاهد هستیم که از طریق دریافت مالی و یا اعمال فشار مطالبی به چاپ می‌رسد. بستری که ایجاد شده بدلیل عدم نظارت موجب ارتکاب جرم و انحراف خواهد شد.

آقای دکتر ولایتی اظهار داشتند: تعدادی از مجلات تحت عنوان مجلات خانواده هر عملی را که در قرآن نهی شده به صورت کاملاً سطحی و مبتذل به چاپ می‌رسانند. این مجلات نوعی فرهنگ خاص را ترویج می‌دهند و با تیراژ زیاد و کیفیت چاپی بسیار مطلوب و جذاب انتشار و توزیع می‌گردد.

آقای دکتر رامین بیان نمودند: مجلات خانوادگی از عناصر مؤثر در انحراف استفاده می‌نمایند. به عنوان مثال هنرپیشگان با ویژگی خاص بی‌هویت هستند و بدلیل تعدد نقش‌هایشان در ذهن مخاطب دارای هویت مشخصی نیستند. اغلب مجلات خانوادگی برای جذب مخاطب تصاویر هنرپیشگان را منتشر می‌نمایند.

خبرگزاری‌ها و سایت‌ها و مطبوعات و رسانه‌ها به عنوان یک واحد مشترک تلقی می‌گردند. خبرگزاری‌ها با مجوز وزارت ارشاد تأسیس می‌شوند اما سایتها پس از تأسیس اطلاعاتشان را در وزارت ارشاد به ثبت می‌رسانند و به نوعی مشروعیت پیدا می‌کنند. کارگروهی تحت نظارت قوه قضاییه و با حضور نمایندگان وزارت ارشاد، وزارت اطلاعات، وزارت مخابرات، صدا و سیما، سازمان تبلیغات اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و نیروی انتظامی تشکیل شده است که تشخیص جرم در رسانه‌های دیجیتال را بر عهده دارد.

برای تربیت نیروهای رسانه‌ای اینترنت باید سازمان‌های مختلف نظیر حوزه‌های علمیه، سازمان بسیج و سازمان تبلیغات همکاری نمایند.

آقای دکتر کی‌نژاد اظهار نمودند: در سال‌های قبل موضوع ثبت نام سایت‌ها مطرح گردید و مقرر شد در سال‌های اولیه به صورت اختیاری و پس از آن اجباری گردد. برای اجباری شدن باید به صورت یک مصوبه مطرح شود.

آقای دکتر رامین بیان نمودند: بدلیل اینکه هنوز راه‌های بیرون از کشور محدود نیست اجباری شدن ثبت نام سایتها نتیجه‌بخش نخواهد بود و با انتخاب منبع اصلی توسط سایتها قابلیت شناسایی هم امکان‌پذیر نخواهد بود. سایت‌های فعال خبری، هنری و یا تبلیغاتی را تحت حمایت قانونی قرار می‌دهیم تا انگیزه ثبت نام برایشان ایجاد گردد. اگر بستر و زمینه لازم فراهم نگردد، نمی‌توان ثبت نام را اجباری نمود.

واقعیت این است که رسانه‌های موجود در کشور کاملاً بی‌منطق شکل گرفته‌اند. به‌عنوان مثال در کشورهای اروپایی با وجود اینکه نگرش به ورزش، بسیار حرفه‌ای است و مقبولیت و محبوبیت جهانی دارند اما هیچکدام به تعداد نشریات ایران مجله و نشریه ندارند. کانون فتنه و انحرافات رفتاری و اقتصادی در ورزش از طریق نشریات زرد ورزشی شکل می‌گیرند. روزنامه‌های ورزشی و از جمله صدا و سیما با ایجاد جریانات خاص، معضلات و بزرگ‌نمایی چند تیم حاشیه‌ساز را در جامعه انتشار می‌دهند. به‌عنوان مثال کشورهای اروپایی با فوتبالیستی، ۳ ساله قرارداد منعقد می‌نماید اما در عین حال در طول یکسال کل مبلغ قرارداد را بازپس می‌گیرد. بدلیل آنکه صدا و سیما مجبور به انعقاد قرارداد پخش بازیهای آن تیم می‌گردد، ضمن اینکه از آن بازیکن خاص در سطح جامعه الگوسازی می‌شود.

شورای عالی انقلاب فرهنگی قانونی را به تصویب برساند تا براساس آن تعداد روزنامه‌ها کاهش یابد و به انسجامی در رسانه برسیم. معاونت مطبوعاتی پیشنهادی به روزنامه‌ها مطرح کرد که براساس آن نخبگان هر جناح به هر تعداد که هستند در یک روزنامه مطالب را به چاپ برسانند. هیچکدام از روزنامه حاضر به اجماع نشدند. دریافت مجوز، انتشار سود خالص برای افراد است. چنانچه روزنامه‌ای آگهی تبلیغاتی‌اش را ۱۰ میلیون تومان اجاره می‌دهد، یعنی نوع آگهی و آثار مثبت یا منفی مهم نیست، بدلیل اینکه یک نوع تجارت پرسود صورت می‌گیرد.

باید برای اصلاح ساختار صدور مجوز دستورالعملی صادر گردد. با وجود هیئت نظارت و مجلس

شورای اسلامی باید ارتباط و هماهنگی حوزه معاونت مطبوعات و قوه مقننه و قوه قضاییه فراهم شود.

تیراژ حقیقی مطبوعات کشور زیاد نیست. بعضی از مطبوعات فصلی هستند و در دوره‌ای به دلایل

حساس اجتماعی و سیاسی تیراژشان افزایش پیدا می‌کند و در بقیه‌ی سال اصلاً خواننده نمی‌شوند.

روزنامه‌ها و تمام مطبوعات روزانه حدود ۳ میلیون منتشر می‌گردند که $\frac{1}{3}$ آمار توسط افراد مختلف جامعه

مطالعه می‌شود. قوی‌ترین رسانه در جامعه مردم هستند که با شایعه‌سازی و فضا‌سازی نیازهای خبری را از

یکدیگر تأمین می‌نمایند و این تیرهای روزنامه‌ها هستند که جریانات ذهنی را القاء می‌کنند. اگر اخبار

بیگانگان توسط مطبوعات داخلی که با مجوز و نظارت ارشاد منتشر می‌گردند تأیید شود، برای اقشار

مختلف جامعه این اخبار مشروعیت پیدا می‌کند. چنانچه در جریان‌ات اخیر، مثلث رسانه‌های بیگانه، مطبوعات داخلی و بعضی شخصیت‌های نظام مشروعیت یافتند و برای انهدام نظام، برنامه‌ریزی نمودند. آقای دکتر ولایتی اظهار نمودند: بسیاری از اماکن اقتصادی که در انظار افراد مختلف است از حروف لاتین برای نامگذاری استفاده می‌شود. باید به طریقی از این کار جلوگیری گردد و فرهنگ فارسی‌نویسی ترویج یابد.

شورای عالی انقلاب فرهنگی به تبعیت از رسالت فرهنگی می‌تواند با همکاری معاونت مطبوعاتی این را به‌عنوان تخلف منفی مصوب نماید و نیروی انتظامی قانون را اجرا کند. دولت باید از این مصوبات حمایت نماید. درخصوص وضعیت حجاب باید برخورد قاطعانه صورت پذیرد و با همت تمامی دستگاه‌های فرهنگی موضوع حجاب به صورت فرهنگ در جامعه مورد پشتیبانی قرار گیرد.

فصل سوم- چالش‌ها و راهکارهای ساماندهی مطبوعات

بررسی‌های ذیل در نتیجه جلسات برگزار شده در کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی در تاریخ‌های ۸۸/۱۲/۱۱ و ۱۳۸۹/۲/۷ و ۱۳۸۹/۲/۲۱ بوده است که در نهایت منجر به تدوین پیش نویس احکام مورد نیاز تهیه شده توسط کمیته تخصصی در جلسات ۸۹/۴/۳ و ۸۹/۵/۱۳ و ۸۹/۵/۱۴ به شرح ذیل گردید:

ردیف	عنوان مسئله	پیش نویس احکام مورد نیاز	مدعو و طراح مسئله
۱	ماده ۴۵ قانون مطبوعات نظارت دقیق بر عملکرد مطبوعات و اجرای رسالت مطبوعات را بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گذاشته است همچنین ماده ۲ این قانون رسالت مطبوعات را در ۵ بند و ۱ تبصره تعریف نموده است. بر اساس ماده ۳۵ تخلف از مواد قانونی جرم است	هیئت نظارت بر مطبوعات وظیفه دارد که ارزیابی خود را از عملکرد هریک از نشریات، در رعایت قانون مطبوعات، به صورت سالیانه تهیه و به افکار عمومی عرضه نماید. معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌عنوان دبیرخانه‌ی این موضوع، ساز و کار انجام این نظارت مستمر	دکتر رامین معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در اولین جلسه در مورخه ۸۹/۲/۷

	<p>را با تصویب هیئت نظارت بر مطبوعات، فراهم می‌سازد.</p>	<p>یعنی معاونین مطبوعاتی که تاکنون ماده ۴۵ را اجرا نکرده اند و رسالت مطبوعات را مورد نظارت دقیق قرار نداده اند مورد بازخواست قرار گیرند. ۹۰ درصد مطبوعات با اعمال قانون حاکم بر مطبوعات باید لغو مجوز شوند اما در مقابل اجماع نظر بعضی افراد، این ماده قانونی قابل اجرا نمی‌باشد.</p>	
<p>دکتر رامین در اولین جلسه در مورخه ۸۹/۲/۷</p>	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وظیفه دارد، در چارچوب قانون مطبوعات، نسبت به تهیه شاخص‌ها و استانداردهای لازم برای هر دسته از نشریات از نظر فنی، محتوایی اقدام نموده و پس از تصویب هیئت نظارت، نسبت به ارزیابی و رتبه‌بندی مطبوعات برای تعیین میزان حمایت و پشتیبانی از آنها، اقدام نماید.</p>	<p>هیأت نظارت بر مطبوعات با حضور نمایندگان مجلس، قوه قضائیه، شورای عالی انقلاب فرهنگی، صنف مطبوعات، حوزویان و دانشگاهیان که مجوز نشریات را صادر می‌نمایند و معاون مطبوعاتی با حضور وزیر در این هیأت نظارت صرفاً مکاتبات را تنظیم می‌نماید و حق رأی ندارد و به نظر می‌رسد معاونت مطبوعاتی حوزه‌ای تشریفاتی است.</p>	<p>۲</p>
<p>دکتر رامین در اولین جلسه در مورخه ۸۹/۲/۷</p>	<p>معاونت مطبوعاتی وظیفه دارد به صورت سالیانه نتایج ارزیابی وضعیت و عملکرد هر یک از نشریات را به همراه تذکرات لازم، برای ارتقاء آن نشریه به آنها اعلام دارد. آن دسته از نشریاتی که دارای امتیاز لازم نباشند در مرحله اول نسبت به قطع حمایت‌های مالی آنها اقدام شود و در قدم بعد، مجوز انتشار به صورت موقت یا دائم با تأیید هیأت نظارت بر مطبوعات لغو گردد.</p>	<p>یک ماده قانونی در قانون مطبوعات نیز وجود دارد و در پنج بند و یک ماده آورده شده که رسالت مطبوعات چیست. واقعیت این است که بر اساس این رسالت مطبوعاتی هیچ نشریه‌ای در کشور فعالیت نمی‌کند.</p>	<p>۳</p>

<p>معاون مطبوعاتی وزارت ارشاد</p>	<p>به‌منظور ارتقاء جایگاه اهالی رسانه و رتبه‌بندی آنها و هدایت حمایت‌های دولتی، عملکرد و توانمندیها و صلاحیت‌های عمومی علمی، حرفه‌ای و اخلاقی مدیران و نویسندگان مطبوعات توسط معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هر دو سال یکبار مورد ارزیابی قرار گرفته و از مدیران و نویسندگان موفق بخصوص آنان که در مقابله با جنگ نرم دشمن، تلاش چشمگیری نموده‌اند قدردانی شده و افرادی که فاقد شرایط لازم باشند از ادامه‌ی فعالیت مطبوعاتی محروم خواهند شد. شاخص‌ها و ضوابط ارزیابی با پیشنهاد معاونت مطبوعاتی و تصویب هیأت نظارت بر مطبوعات تعیین می‌شود.</p>	<p>۴-۱ در مواقعی که نشریه‌ای به دلیل تخلفات آشکار قانونی و ساختارشکنانه تعطیل می‌شود مجموعه عوامل و دست اندرکاران به روزنامه‌ای دیگر می‌روند و حجم مطالب روزنامه را چند برابر می‌کنند.</p> <p>۲- در حوزه رسانه‌های داخلی برای ایجاد اعتماد عمومی جامعه و حاکمیت به نشریات، پالایش عناصر ناراضی، ناآرام و هنجارشکن مطبوعات را تعریف نموده ایم. فضای حاکم بر مطبوعات کشور بسیار نامناسب است و فرهنگ و ادب ایران رو به اضمحلال است. میراث فرهنگی و ادبی ایران به دلیل ورود افراد غیر متعهد در حال از بین رفتن است. با ایجاد فضای اعتماد باید افراد فرهیخته سراسر کشور در این حوزه فعال شوند.</p>
<p>دکتر رامین در سومین جلسه مورخه ۸۹/۲/۲۱</p>	<p>شرایط اختصاصی احراز مسئولیت مدیریت هر دسته از نشریات از نظر حوزه‌ی تخصصی و به تناسب اهمیت و گستره‌ی توزیع و همچنین شرایط اختصاصی همکاران آنها از طرف معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تعیین و پس از تصویب هیئت نظارت در مرحله‌ی صدور مجوز و همچنین ادامه بهره‌برداری از مجوز صادره و نظارت بر حسن عملکرد آنها اعمال می‌گردد.</p>	<p>۵ وقتی مجوز داده شد از این مجوز سوء استفاده‌های مالی و اقتصادی و سیاسی می‌شود.</p>
<p>دکتر رامین در اولین</p>	<p>رئیس قوه قضاییه برای حمایت از مطبوعات،</p>	<p>۶ هنگامی که روزنامه توسط هیات نظارت</p>

<p>جلسه در مورخه ۸۹/۲/۷</p>	<p>نسبت به تعیین شعبه تخصصی جهت رسیدگی به دعاوی حقوقی مطبوعاتی در هر استان اقدام نماید. قضات این شعبه لازم است دارای تجربه و تخصص لازم و آشنا به حوزه رسانه باشند.</p> <p>معاونت مطبوعاتی نسبت به بررسی و پیشنهاد اصلاحات لازم را در قوانین حقوقی موجود برای تضمین اجرای مصوبات هیات نظارت بر مطبوعات، تهیه و پس از تایید هیات نظارت به قوه قضاییه ارائه نماید.</p>	<p>بر مطبوعات لغو امتیاز شده است و حتی پرونده مخومه شده استمدیران روزنامه به دادگاه مراجعه و بدلیل ضرر و زیان ناشی از تعطیل شدن، تقاضای انتشار موقت از دادگاه می‌نمایند. دادگاه با مجوز انتشار موافقت می‌نماید. مجموعه عوامل اخراجی چند روزنامه در همین روزنامه به تولید محتوا می‌پردازند و در نتیجه مطالب چند روزنامه در قالب این روزنامه منتشر می‌شود. معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد پس از لغو مجوز مسئولیتی در خصوص اجرای حکم ندارد. اجرای قانون وظیفه دادستانی و نیروی انتظامی است. در حوزه‌های استانی وضعیت بحرانی تری را در نظارت بر مطبوعات شاهد هستیم و برای نظارت دقیق تر اختیارات به مدیرکل‌های استانی تفویض شده است اما مدیران استانی بدلیل ارتباط نمایندگان مجلس با بعضی نشریات نمی‌توانند نظارت لازم را داشته باشند. چالش اصلی حوزه مطبوعات مشکل بین هیات نظارت و قوه قضاییه است. قوه قضاییه حق ابطال مصوبات هیات نظارت را به خود می‌دهد و عملاً هیات نظارت از درجه اعتبار ساقط می‌شود.</p>	
<p>معاون مطبوعاتی وزارت ارشاد</p>	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وظیفه دارد نسبت به توانمندسازی</p>	<p>جزوه‌ها و کتابهای آموزشی در دفتر مطالعات پژوهشگاه تهیه خواهد شد و</p>	<p>۷</p>

<p>دکتر رامین معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد اسلامی در سومین جلسه مورخ ۸۹/۲/۲۱</p> <p>حجت الاسلام نظرزاده اولین جلسه در مورخه ۸۹/۲/۷</p>	<p>مدیران و نویسندگان مطبوعات با برگزاری دوره‌های آموزشی مناسب اقدام نمایند. عناوین و سرفصل برنامه‌های آموزشی و امتیازات دوره‌های آموزشی توسط معاونت مطبوعاتی تعیین و پس از تصویب هیئت نظارت به اجرا گذاشته می‌شود. ادامه‌ی فعالیت اصحاب مطبوعات منوط به کسب حداقل امتیازات لازم با گذراندن این دوره‌هاست.</p>	<p>آموزش‌های لازم برای استفاده استان‌ها و تهران تدوین می‌گردد مرکز پژوهش و مطالعات باید افراد خاص را از طریق تولید کتاب و بولتن و مقالات تحلیلی آموزش دهد. این آموزش باید مورد حمایت قرار گیرد.</p> <p>در عرصه توسعه رسانه‌های مکتوب خیلی سیاست مشخصی نداشته ایم در دوره‌های قبل برای اینکه مطرح بشود مطبوعات را توسعه داده‌ایم و دادن مجوزها را گسترش داده ایم. صرفاً مجوزی داده می‌شود ولی افراد این حوزه دارای امکان و توانمندی بالا نیستند و در نتیجه عرصه برای نفوذ بیگانگان و سوء استفاده از این دسته افراد فراهم می‌شود. بدین ترتیب بستری برای انحراف افراد فراهم می‌شود.</p> <p>عمدتاً فضای مطبوعات سیاسی است و از قاعده خاصی پیروی نمی‌کند لذا پیشنهاد می‌شود منابع و نیروی انسانی آموزش داده شوند تا در آینده عرصه ای حرفه ای و تخصصی که بتوان بر اساس آن قواعد و اصول را رعایت نمود شاهد باشیم.</p> <p>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وظیفه حمایت و استانداردسازی مجموعه‌های آموزشی به لحاظ اخلاق و تربیت را دارد. بازنگری حوزه اطلاع رسانی و روزنامه نگاری نشان دهنده عدم تخصص این</p>
---	--	--

		طیف است. معاونت مطبوعاتی باید مسیر و جهت اصلی را مشخص نماید تا رسانه‌ها بر اساس منافع ملی و میثاق اصلی حرکت نمایند. بر اساس این مسیر اصلی نیروهای ارزشی و علمی و پایبند به نظام تربیت شوند و در مسیر اصلی قرار گیرند.	
حجت الاسلام پیروزمند در دومین جلسه مورخ ۸۹/۲/۱۱	معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد برای تأمین نظارت عمومی بر مطبوعات لازم است شفاف‌سازی را از طریق سایت این معاونت، اطلاعات کامل وضعیت و عملکرد هر یک از نشریات را از جمله درآمد و هزینه و میزان حمایت دولت از آنها ارائه کند.	با توجه به حجم زیاد نشریات به ویژه در فضای مجازی پیشنهاد می‌شود ساز و کاری برای نظارت در این زمینه تدوین گردد به گونه‌ای که انحصاراً عناصر وابسته به دولت نباشند و از نظارت‌های مردمی در این حوزه می‌توان بهره گرفت.	۸
دکتر رامین در جلسه اول در مورخه ۸۹/۲/۷	معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به منظور شکست انحصار رسانه ای جهان غرب، حمایت از نشریات دارای ظرفیت توزیع در گستره جهان اسلام و برای سایر مستضعفین جهان را در اولویت قرار دهد..	معاونت مطبوعاتی علاوه بر در اولویت قرارداد تقویت و پشتیبانی از نشریات استانی، تخصصی، دانشگاهی و حوزوی در حال پیگیری انتشار سه نوع روزنامه می‌باشد: ۱- روزنامه ملی با ۴۰ میلیون خواننده و با تیراژ ۱ تا ۱۰ میلیونی ۲- انتشار روزنامه در گستره ایران فرهنگی	۹

		<p>با تیراژ ۱۰۰ میلیونی برای کشورهای فارسی زبان</p> <p>۳- روزنامه ای در گستره جهان اسلام و مستضعفین جهان</p> <p>در حوزه رسانه‌های خارجی به دلیل نوع اطلاع رسانی مربوط به آن، محدودیتی را اعمال خواهیم نمود تا بستر همکاریهای متقابل رسانه‌های خارجی صرفاً در جهان اسلام فعال گردد و انحصار رسانه‌های جهان غرب با این روش از بین برود.</p>	
دکتر ناظمی ۸۹/۲/۷	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است نسبت به برآورد تنوع موضوعی، گستره جغرافیایی، شمارگان نشریات در هر دوره سه ساله آینده را براساس نیازهای فرهنگی و سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، در سطح محلی و ملی و فراملی اقدام نموده و پس از تصویب در کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی، برنامه‌ریزی لازم را جهت تحقق آن به عمل آورد.</p>	<p>آیا چشم اندازی برای حوزه مطبوعاتی ترسیم شده است که در آن به‌عنوان مثال تعداد نشریات بر اساس موضوع و گستردگی و کیفیت در آینده مشخص شده باشد.</p>	۱۰
دکتر ناظمی ۸۹/۲/۷	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است، تلاش مطبوعات را در جهت جلت حمایت و پشتیبانی از مراکز پژوهشی کشور و درج دستاوردهای پژوهشی را به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر در تخصیص یارانه مطبوعات به آنها منظور نماید.</p>	<p>حوزه معاونت مطبوعاتی در مباحث تولید محتوا، توزیع مطبوعات و اشاعه فرهنگ، چه تعاملی با دستگاه‌های دیگر مدنظر دارد.</p>	۱۱
دکتر ناظمی ۸۹/۲/۷	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد</p>	<p>در خصوص شیوه حمایت از نشر و</p>	۱۲

	<p>اسلامی موظف است حداقل ۳۰ درصد یارانه مطبوعات را به مصرف کنندگان از طریق مساجد کشور تخصیص دهد.</p> <p>عناوین نشریات ملی و محلی که در اولویت می‌باشند از میان نشریات برتر اعلام شده توسط معاونت مطبوعاتی، توسط مرکز رسیدگی به امور مساجد اعلام می‌گردد.</p>	<p>مطبوعات تغییراتی خصوصاً در نشر کتاب صورت پذیرفت و یارانه کاغد در این بخش حذف گردید و به جای آن یارانه به مصرف‌کننده کتاب پرداخت می‌شود. در حوزه مطبوعات هنوز گامی جهت حذف یارانه برداشته نشده است و بدلیل عدم وجود راه حل مناسب یارانه به نشریات پرداخت می‌گردد تا از افزایش قیمت مطبوعات جلوگیری شود. یکی از دلایل کاذب ورود افراد غیر آشنا به حوزه مطبوعات پرداخت یارانه به این بخش است. بدلیل اینکه مبنای حمایت تیراژ بالا می‌باشد. با تشکیل کمیته‌های استانی و پیشنهاد اولیه کمیته، مبنای تقسیم بندی یارانه به بخش مطبوعات نظر این کمیته می‌باشد که این روش تا حدودی مشکل را رفع نموده است. در سیاست کلان چند مبنای پیش بینی شده است تا توزیع متناسب یارانه در مقابل عملکرد نشریات صورت گیرد.</p>	
<p>دکتر بنیانیان ۸۹/۲/۷</p>	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است تأمین پشتیبانی‌های عمومی و تخصصی از آن دسته از مطبوعات و نویسندگان مطبوعات که در موضوعات فرهنگ دینی، انقلاب اسلامی، اندیشه‌های امام (ره) و امام خامنه‌ای، فرهنگ ایشار و شهادت، مقابله با تهاجم نرم و تحقق جامع</p>	<p>جهت کیفیت بخشیدن به محتوا برای نویسندگان ارزشی مطبوعات پاداش تعیین نمایم.</p>	<p>۱۳</p>

	<p>رسالت مطبوعاتی، تلاش می‌کنند را در اولویت قرار داده و بخصوص نسبت به توانمندسازی آنان اقدام کنند.</p>	
<p>دکتر رامین ۸۹/۲/۷</p>	<p>هر یک از نشریات باید ترجیحاً در یکی از حوزه‌های اصلی (فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی) و حداکثر در دو حوزه فرعی انجام فعالیت نمایند و حداقل جمعی از صاحب نظران حوزه یا دانشگاه را در قالب گروه علمی، پژوهشی نشریه از مراکز دانشگاهی یا حوزوی مرتبط با حوزه اصلی را به عنوان پشتیبان علمی خود معرفی نمایند. این گروه علمی، لازم است علاوه بر همکاری‌هایی که در تأمین محتوای نشریه معمول می‌دارد، انجام رسالت مطبوعاتی نشریه را مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و راهنمائیهای لازم را ارائه دهد. معاونت مطبوعاتی وظیفه دارد پس از شناسایی و تأیید و معرفی گروههای علمی، پژوهشی، از آنان حمایت‌های لازم به عمل آورد.</p>	<p>۱۴ در حوزه معاونت مطبوعاتی چند چالش به نظر می‌رسد که باید برای آن راه حلی پیشنهاد نماییم. نزدیک به ۳ هزار نشریه که به آنها مجوز داده ایم منتشر می‌شود. صاحب امتیاز پس از دریافت مجوز انگیزه‌هایش را از دست می‌دهد چون نمی‌داند چه کاری را باید انجام دهد و بنابراین معمولاً یا اجاره یا رهن و کرایه داده می‌شود. در حال حاضر مشکل اصلی انتشار مجله، روزنامه، ماهنامه و ... دیگر مطالعه و تحقیق و پژوهش و دانایی نیست تمام این زحمات توسط اینترنت و نهایتاً یک مترجم حل خواهد شد. در حال حاضر رسانه با منابع اسلامی و حوزه‌های علمیه ارتباط چندانی ندارد. قطع ارتباط رسانه‌ها با منابع اسلامی در صدا و سیما، مطبوعات و خبرگزاریها مشهود است.</p>
<p>دکتر ناظمی ۸۹/۲/۷</p>	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است در اجرای اصول سوم، نهم و یکصد و پنجاه و چهارم قانون اساسی به منظور توسعه ارزشها و فرهنگ انقلاب اسلامی در گستره جهانی، حمایت از آن دسته از نشریاتی که با نشریات حامی انقلاب</p>	<p>۱۵ نشریات باید مجموعه‌ای را تشکیل دهند جایگاه این مجموعه در موضوع ساماندهی جبهه فرهنگی انقلاب باید تعیین گردد یعنی مخاطبان داخلی و خارجی مجموعه نشریات مشخص شوند.</p>

	<p>اسلامی در جهان تعامل و همکاری دارند، را در اولویت قرار دهد.</p>		
<p>آقای دکتر ناظمی در سومین جلسه مورخه ۸۹/۲/۲۱</p>	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است از نشریات دانشجویی که در راستای تحقق رسالت مطبوعاتی فعالیت نموده و توسط شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی معرفی می‌شوند، حمایت لازم را به عمل آورد.</p> <p>سازمان صدا و سیما موظف می‌باشد نسبت به انعکاس عناوین اصلی و مستند سازی مقالات مفید مطبوعات دارای رتبه‌های برتر سراسری و محلی طبق ضوابط پخش عمومی، اقدام نماید.</p> <p>سازمان صدا و سیما و رسانه‌های مکتوب دیجیتال موظف‌اند به منظور تقویت عمومی رسانه‌های جامعه اسلامی همکاری‌های متقابل بخصوص در موضوعات اصلی جامعه داشته باشد.</p> <p>انسجام رسانه‌ای با بهره‌گیری از مقالات و گزارشات مطبوعات در صدا و سیما و بسط محتوای برنامه‌های صدا و سیما در سایر رسانه‌ها بر محور ضوابط پخش عمومی فراهم شود. کمیته توسعه رسانه با عضویت معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاونت‌های صدا و سیما و دبیر کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی تحقق این مهم را برعهده دارد.</p>	<p>کارکرد اصلی نظام در حوزه مطبوعات به عهده معاونت مطبوعاتی است باید دید چه انتظاراتی از دستگاه‌های دیگر برای همکاری با معاونت مطبوعاتی وجود دارد. باید موضوع مطبوعات را به صورت یک فرایند جامع ملاحظه نمود. سهم هر یک از دستگاهها را در مدیریت تهیه و توزیع و بهره‌گیری از مطبوعات مشخص شود تا هماهنگی و ساماندهی لازم فراهم گردد.</p>	<p>۱۶</p>

<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است از نشریات داخلی مساجد و نهادهای دینی که در راستای تحقق رسالت مطبوعاتی فعالیت می‌کند، حمایت لازم را به عمل آورد.</p> <p>کلیه دستگاه‌های نظام اداری کشور اعم از دستگاه‌های قوه قضائیه، قوه مقننه، نهادهای عمومی غیردولتی و نیروهای مسلح موظف‌اند برای استفاده عمومی کارکنان خود، از میان نشریات برتر ملی و محلی، نشریات مورد نیاز را تهیه نمایند.</p> <p>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است که نسبت به تهیه و توزیع نشریات برتر ملی و محلی در کتابخانه‌های عمومی کشور اقدام نماید.</p> <p>وزارت راه و ترابری وظیفه دارند نسبت به تخصیص بودجه سالانه برای خرید و قرار دادن در دسترس مسافریین خطوط هوایی و قطارهای مسافربری از نشریات برتری که توسط معاونت مطبوعاتی اعلام می‌شود، اقدام کند.</p> <p>وزارت آموزش و پرورش وظیفه دارد نسبت به بهره‌برداری هرچه بیشتر دانش‌آموزان و معلمان از نشریات برتر اقدام کند، آئین نامه لازم توسط این وزارتخانه با همکاری معاونت مطبوعاتی تهیه و با تصویب کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی به اجرا</p>		
--	--	--

	<p>گذاشته می‌شود.</p> <p>روابط عمومی کلیه دستگاه‌های نظام اداری کشور وظیفه دارند نسبت به ارزیابی چگونگی تحقق رسالت مطبوعاتی هریک از نشریات ملی و محلی بخصوص آن دسته که در حوزه تخصصی آنها می‌باشد اقدام نموده و گزارش آن را سالیانه برای بهره‌برداری به معاونت مطبوعاتی ارسال دارند.</p>		
<p>حجت الاسلام پیروزمند در دومین جلسه مورخه ۸۹/۲/۱۱</p>	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است به منظور ایجاد توازن در توزیع نشریات در سطح استان‌ها، حمایت‌های دولتی را بر اساس نقشه آمایش نشریات در کشور و سرانه جمعیت استان‌ها، مذاهب و قومیتها اعمال نماید.</p>	<p>با توجه به تاثیرگذاری مطبوعات بر محیط فرهنگی و پذیرش این اصل که تنوع و تکثر به لحاظ کیفی و کمی یکی از شاخص‌های توسعه می‌باشد؛ در بخش مطبوعات محلی و استانی شاهد رویش یا تداوم نشریات نبوده‌ایم. وزارت فرهنگ و ارشاد باید تدبیری برای اثربخش نمودن مطبوعات محلی بیاندیشد.</p>	۱۷
<p>دکتر رامین</p>	<p>اعضای هیأت نظارت موظف‌اند هر شش ماه یکبار گزارش هیئت نظارت و همچنین گزارش عملکرد خود در هیئت نظارت را در جهت تحقق رسالت مطبوعات، به دستگاه ذیربط خود ارائه دهند.</p>	<p>هیأت نظارت مجموعه ای از قوای سه گانه، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مطبوعات، دانشگاه‌های و حوزه‌های علمیه هر یک نماینده‌ای دارند که باید احساس تکلیف نمایند اما در حوزه مطبوعات بیشتر به صورت رفاقت و تعارف این نظارت برگزار می‌شود.</p>	۱۸
<p>دکتر رامین</p>	<p>معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است نشریاتی را که با شمارگان بالا، گسترده وسیع و ضریب نفوذ بالا برای تحقق رسالت مطبوعاتی تلاش می‌کنند</p>	<p>شورای عالی انقلاب فرهنگی باید دستگاه‌ها را وادار کند انسجام رسانه ای ایجاد کنند کدام کشور ۱۷۰۰ نشریه دارد. در پی این هستیم که روزنامه‌ها را تجمیع</p>	۱۹

	<p>و نیز مجموعه‌ها نشریاتی که به تجمیع مجوزهای خود در قالب یک واحد مطبوعاتی برای دستیابی به شمارگان بالا اقدام کنند، را به صورت مضاعف از حمایت‌های دولتی برخوردار نماید.</p>	<p>کنیم و افراد آنها را در یک نشریه جمع کنیم.</p>	
--	--	---	--

SCC.ir

بخش سوم

شرحی بر

الزامات ساماندهی فعالیت‌های اصلی حوزه مطبوعات

آنچه در پیش رو دارید شرحی بر الزامات ساماندهی فعالیت‌های حوزه مطبوعات می‌باشد. بدین ترتیب که مسئله و مشکل پیش رو بیان شده و سپس در خصوص راه حل ارائه شده توضیحاتی ارائه گردیده است. برای اطلاع بیشتر، لازم است به صورتجلسات مذاکرات جلسات کارشناسی و گزارش بررسی‌های انجام شده که در فصول قبلی به آن اشاره شده است، مراجعه گردد.

ماده ۱- هیئت نظارت بر مطبوعات وظیفه دارد که ارزیابی خود را از عملکرد هر یک از نشریات، در رعایت قانون مطبوعات، به صورت سالیانه تهیه و به افکار عمومی عرضه نماید. معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دبیرخانه‌ی این موضوع، ساز و کار انجام این نظارت مستمر را با تصویب هیئت نظارت بر مطبوعات، فراهم می‌سازد.

ماده ۲- معاونت مطبوعاتی وظیفه دارد به صورت سالیانه نتایج ارزیابی وضعیت و عملکرد هر یک از نشریات را به همراه تذکرات لازم، برای ارتقاء آن نشریه به آنها اعلام دارد. آن دسته از نشریاتی که دارای امتیاز لازم نباشند در مرحله اول نسبت به قطع حمایت‌های مالی آنها اقدام شود و در قدم بعد، مجوز انتشار به صورت موقت یا دائم با تأیید هیأت نظارت بر مطبوعات لغو گردد.

ماده ۳- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وظیفه دارد، در چارچوب قانون مطبوعات، نسبت به تهیه شاخص‌ها و استانداردهای لازم برای هر دسته از نشریات از نظر فنی، محتوایی اقدام نموده و پس از تصویب هیئت نظارت، نسبت به ارزیابی و رتبه‌بندی مطبوعات برای تعیین میزان حمایت و پشتیبانی از آنها، اقدام نماید.

- بیان مسئله

در ماده ۴۵ قانون مطبوعات، نظارت دقیق بر عملکرد مطبوعات و اجرای رسالت مطبوعات را بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گذاشته است. در این ماده تصریح شده است که: «نظارت دقیق بر عملکرد جرأید و انجام رسالت مطبوعاتی آنان بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. این امر مانع از انجام وظیفه مستقیم هیأت نظارت نخواهد بود.»

در ماده ۲ قانون مطبوعات، رسالت مطبوعات را در ۵ بند و ۱ تبصره به شرح ذیل تعریف نموده است:

الف- روشن ساختن افکار عمومی و بالا بردن سطح معلومات و دانش مردم در یک یا چند زمینه مورد اشاره در ماده ۱؛

ب- پیشبرد اهدافی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی بیان شده است؛

ج- تلاش برای نفی مرزبندی‌های کاذب و تفرقه‌انگیز و قرار ندادن اقشار مختلف جامعه در مقابل یکدیگر، مانند دسته بندی مردم بر اساس نژاد، زبان، رسوم، سنن محلی و...؛

د- مبارزه با مظاهر فرهنگ استعماری (اسراف، تبذیر، لغو، تجمل پرستی، اشاعه فحشا و...) و ترویج و تبلیغ فرهنگ اصیل اسلامی و گسترش فضائل اخلاقی؛

ه- حفظ و تحکیم سیاست نه شرقی و نه غربی .

تبصره- هر یک از مطبوعات باید حداقل در تحقق یکی از موارد فوقالذکر سهم و با موارد دیگر به هیچ وجه در تضاد نبوده و در مسیر جمهوری اسلامی باشد .

در ماده ۳۵ قانون مطبوعات تخلف از مواد این قانون را جرم دانسته و تصریح شده است که:

«تخلف از مقررات این قانون جرم است و چنانچه در قانون مجازات اسلامی و این قانون برای آن

مجازات تعیین نشده باشد، متخلف به یکی از مجازات‌های ذیل محکوم می‌شود:

الف- جزای نقدی از یک میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) تا بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال؛

ب- تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه‌ها و تا یکسال در مورد سایر نشریات؛

ج- محرومیت از مسئولیت‌های مطبوعاتی حداکثر تا پنج سال.»

تاکنون اجرای ماده ۲ قانون مطبوعات آنگونه که شایسته و بایسته است مورد توجه نبوده و ناظرین

قانونی عرصه مطبوعات اعم از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و هیات نظارت بر مطبوعات؛ تحقق

رسالت مطبوعات توسط هر یک از نشریات را مورد نظارت و ارزیابی دقیق قرار نداده‌اند چه بسا نشریاتی

هستند که گرچه مرتکب جرم و تخلفی نمی‌شوند ولی رسالت مطبوعات مندرج در ماده ۱ را انجام نداده

و نمی‌دهند و بدین ترتیب از قانون مطبوعات تخلف می‌کنند. بنابراین هیات نظارت بر مطبوعات و به خصوص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی لازم است در این جهت، اقداماتی را معمول دارند تا این کمبود مرتفع گردد.

- راهکارهای لازم

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و هیات نظارت بر مطبوعات به‌عنوان متولی قانونی نظارت بر مطبوعات به موجب ضرورت تحقق قانون مطبوعات و لزوم فراهم نمودن ساز و کار بهینه نظارتی در اجرای قانون لازم است حداقل ارزیابی خود را از عملکرد هر یک از نشریات به صورت سالیانه تهیه و به افکار عمومی عرضه نمایند. در قدم بعد جهت ضمانت بخشی به رعایت قانون مطبوعات، ابتدا با مدیریت بر حمایت‌های مالی یارانه‌ای نشریات و در قدم بعد ضرورتاً با لغو مجوز انتشار به صورت موقت یا دائم پس از تایید هیات نظارت بر مطبوعات در مورد آن دسته از مطبوعات که قانون را اجرا نمی‌کنند، اقدام نماید. برای تحقق این مهم لازم است شاخص‌ها و استانداردهای لازم برای هر دسته از نشریات از نظر فنی، محتوایی تهیه شود و پس از تصویب هیئت نظارت، جهت ارزیابی و رتبه‌بندی مطبوعات و تعیین میزان حمایت و پشتیبانی از آنها به مطبوعات اعلام گردد. تصور می‌شود که با اعمال این رویه از طرفی با ارائه شاخص‌های ارزیابی عملکرد یک نشریه، دیدگاه‌های مدیران مسئول و دست‌اندرکاران مطبوعات در رابطه با فعالیت‌های مطبوعاتی ارتقا یافته با اعمال سیاست‌های تشویقی عملی و موثر، نسبت به رعایت این شاخصه‌های فنی و محتوایی ترغیب می‌شوند. بدین ترتیب اعمال وظایف قانونی نظارت از سوی هیات نظارت مطبوعات در مقابل حجم انبوه و قابل توجه مطبوعات در کشور ممکن و تسهیل می‌نماید.

مطابق با ماده ۴۵ قانون مطبوعات: «نظارت دقیق بر عملکرد جرأید و انجام رسالت مطبوعاتی آنان

بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. این امر مانع از انجام وظیفه مستقیم هیات نظارت نخواهد

بود.»

با تهیه و تدوین این شاخص‌ها و انجام ارزیابی عملکرد هر یک از نشریات بر اساس این شاخص‌ها، موضوع نظارت دقیق بر عملکرد جراید در انجام رسالت مطبوعاتی از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز میسر می‌گردد.

ماده ۴- به منظور ارتقاء جایگاه اهالی رسانه و رتبه‌بندی آنها و هدایت حمایت‌های دولتی، عملکرد و توانمندی‌ها و صلاحیت‌های عمومی علمی، حرفه‌ای و اخلاقی مدیران و نویسندگان مطبوعات توسط معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هر دو سال یکبار مورد ارزیابی قرار گرفته و از مدیران و نویسندگان موفق بخصوص آنان که در مقابله با جنگ نرم دشمن، تلاش چشمگیری نموده‌اند قدردانی شده و افرادی که فاقد شرایط لازم باشند از ادامه‌ی فعالیت مطبوعاتی محروم خواهند شد. شاخص‌ها و ضوابط ارزیابی با پیشنهاد معاونت مطبوعاتی و تصویب هیأت نظارت بر مطبوعات تعیین می‌شود.

ماده ۵- شرایط اختصاصی احراز مسئولیت مدیریت هر دسته از نشریات از نظر حوزه‌ی تخصصی و به تناسب اهمیت و گستره‌ی توزیع و همچنین شرایط اختصاصی همکاران آنها از طرف معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تعیین و پس از تصویب هیأت نظارت در مرحله‌ی صدور مجوز و همچنین ادامه بهره‌برداری از مجوز صادره و نظارت بر حسن عملکرد آنها اعمال می‌گردد.

- بیان مسئله

چالشی به این شکل وجود دارد که در مواقعی نشریه‌ای به دلیل تخلفات آشکار قانونی و ساختارشکنانه تعطیل می‌شود ولی مجموعه عوامل و دست اندرکاران آن به نشریه‌ای دیگر رفته و حجم مطالب آن نشریه را چند برابر می‌کنند.

همچنین برخی افراد سودجو پس از اخذ مجوز نشریه از مسیر قانونی مرتکب سوء استفاده‌های مالی و اقتصادی و سیاسی می‌گردند لذا مقتضی است علاوه بر شرایط عمومی احراز افراد برای داشتن مجوز نشریه که در قانون مطبوعات آمده و مشتمل بر موارد زیر می‌باشد شرایط اختصاصی احراز صلاحیت واگذاری مجوز با تایید هیأت نظارت نیز اعمال شود و به‌عنوان یکی از شاخص‌های لازم در تداوم صلاحیت افراد مورد ملاحظه قرار گیرد.

در ماده ۹ قانون مطبوعات تصریح شده است که:

«شخص حقیقی متقاضی صاحب امتیاز باید دارای شرایط زیر باشد:

۱- تابعیت ایران؛

۲- دارا بودن حداقل ۲۵ سال؛

۳- عدم حجر ورشکستگی به تقلب و تقصیر؛

۴- عدم اشتغال به فساد اخلاق و سابقه محکومیت کیفری بر اساس موازین اسلامی که موجب سلب

حقوق اجتماعی باشد؛

۵- داشتن صلاحیت علمی در حد لیسانس و یا پایان سطح در علوم حوزه‌های به تشخیص هیأت

نظارت موضوع ماده ۱۰ این قانون؛

۶- پایبندی و التزام عملی به قانون اساسی».

بدیهی است که به منظور تخصصی و حرفه‌ای تر نمودن عرصه مطبوعات لازم است که ابتدا

مهمترین رکن هر نشریه با صاحب امتیاز و مدیر مسئول، و نظارت بر حفظ و تداوم صلاحیتهای عمومی و

تخصصی توسط نامبرده محقق می‌گردد.

تاکنون دست اندرکاران یک نشریه از نظر صلاحیتهای مختلف مورد بررسی و تأیید قرار

نمی‌گرفته‌اند و تنها صاحب امتیاز یک نشریه که بعضاً کمترین نقش در تولید و توزیع یک نشریه پیدا

می‌کند مخاطب قانونگذار بوده است و از این بابت ضعف‌ها و نقص‌ها و آسیب‌های زیادی در توسعه

مطبوعات کشور حاصل شده است.

- راهکارهای لازم

برای ایجاد اعتماد عمومی جامعه نسبت به نشریات و پالایش عناصر غیرمتخصص، غیرمتعهد و هنجارشکن

در مطبوعات و ارتقاء منزلت اهالی مطبوعات، رتبه‌بندی آنها و هدایت حمایت‌های دولتی، مجموعه‌ای از

اقدامات تشویقی و بازدارنده باید طراحی و پیشنهاد شود. لذا می‌توان با تلاش معاونت مطبوعاتی وزارت

فرهنگ و ارشاد اسلامی نسبت به احصاء شاخص‌ها و ضوابط ارزیابی و ارائه به هیأت نظارت بر مطبوعات

اقدام شده و بر اساس آنها، عملکرد و توانمندی‌ها و صلاحیت‌های عمومی علمی، حرفه‌ای و اخلاقی مدیران و نویسندگان مطبوعات هر دو سال یکبار مورد ارزیابی قرار گیرد. از مدیران و نویسندگان موفق قدردانی شده و افرادی که فاقد شرایط لازم باشند از ادامه فعالیت مطبوعاتی محروم شوند. اجرای قانونمند رویکرد مذکور می‌تواند موجبات ارتقاء عناصر موثر مطبوعات را فراهم آورد.

بدیهی است که به‌منظور تخصصی و حرفه‌ای‌تر نمودن عرصه مطبوعات لازم است که ابتدا مهمترین رکن هر نشریه که صاحب امتیاز و مدیر مسئول می‌باشد مورد توجه قرار داشته باشد و با نظارت بر عملکرد وی نسبت به حفظ و تداوم صلاحیت‌های عمومی و تخصصی وی اطمینان حاصل شود.

مواد ۴ و ۵ این هدف اصلی را دنبال می‌کند که وظایف حاکمیتی و راهبری مطبوعات از طریق ارزیابی مستمر عملکرد نشریات و دست‌اندرکاران نشریات به خوبی به انجام برسد و راه هرگونه سوء استفاده‌ای از نشریات و عرصه مطبوعات نیز بر افرادی که صلاحیت‌های لازم را ندارند و نمی‌توانند از این طریق در خدمت جامعه باشند و به خصوص بر دشمنان فکری و اخلاقی و دینی جامعه ببندند.

ماده ۶- رییس قوه قضاییه برای حمایت از مطبوعات، نسبت به تعیین شعبه تخصصی جهت رسیدگی به دعاوی حقوقی مطبوعاتی در هر استان اقدام نماید. قضات این شعبه لازم است دارای تجربه و تخصص لازم و آشنا به حوزه رسانه باشند. معاونت مطبوعاتی نسبت به بررسی و پیشنهادات اصلاحات لازم را در قوانین حقوقی موجود برای تضمین اجرای مصوبات هیات نظارت بر مطبوعات، تهیه و پس از تایید هیات نظارت به قوه قضاییه ارائه نماید.

- بیان مسئله

همانگونه که در تبصره ۲ ماده ۷ اصلاح قانون مطبوعات در تاریخ ۱۳۷۹،۱،۳۰ تصریح شده است که: «تصمیمات هیات نظارت قطعی است، این امر مانع شکایت و اقامه دعوی افراد ذی نفع در محاکم نخواهد بود.» هنگامی که نشریه‌ای توسط هیات نظارت بر مطبوعات لغو امتیاز شده و حتی پرونده وی مختومه می‌شود مدیران روزنامه به دادگاه مراجعه و بدلیل ضرر و زیان ناشی از تعطیل شدن، تقاضای انتشار موقت از دادگاه را می‌نمایند. دادگاه در صورت تشخیص، با مجوز انتشار موافقت می‌نماید. این در حالی است که معاونت

مطبوعاتی وزارت ارشاد پس از لغو مجوز یک نشریه دیگر مسئولیتی در خصوص این نشریه ندارد. چون اصولاً چنین نشریه‌ای دیگر در مجموعه او وجود ندارد. بدین ترتیب وظایف قانون مطبوعات در قبال چنین نشریه‌ای به عهده کیست؟ اجرای قانون وظیفه دادستانی و نیروی انتظامی است. در حوزه‌های استانی وضعیت بحرانی‌تری را در نظارت بر مطبوعات شاهد هستیم. برای نظارت دقیق‌تر اختیارات به مدیرکل‌های استانی تفویض شده است. چالش اصلی حوزه مطبوعات ایجاد مشکل بین هیات نظارت و قوه قضاییه است به طوری که در مواردی با ابطال مصوبات هیات نظارت، عملاً هیات نظارت از درجه اعتبار ساقط می‌شود.

- راهکارهای لازم

به منظور رفع چالش بین هیات نظارت بر مطبوعات و قوه قضاییه به عنوان دستگاه‌های اصلی نظارت و برخورد با جرائم در این عرصه و هم افزایی نهادهای حاکمیتی در برخورد با متخلفین از قوانین در عرصه مطبوعات، به نظر می‌رسد که با تعیین شعب تخصصی جهت رسیدگی به دعاوی حقوقی مطبوعاتی در هر استان توسط قوه قضاییه با قضات دارای تجربه و تخصص لازم و آشنا به حوزه رسانه بخشی از این دغدغه مرتفع می‌گردد. به موازات آن با بررسی و ارائه پیشنهاد اصلاحات لازم در قوانین حقوقی موجود برای تضمین اجرای مصوبات هیات نظارت بر مطبوعات از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برخی خلاءهای قانونی در این عرصه نیز جبران می‌شود.

ماده ۷- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وظیفه دارد نسبت به توانمندسازی

مدیران و نویسندگان مطبوعات با برگزاری دوره‌های آموزشی مناسب اقدام نماید. عناوین و سرفصل برنامه‌های آموزشی و امتیازات دوره‌های آموزشی توسط معاونت مطبوعاتی تعیین و پس از تصویب هیئت نظارت به اجرا گذاشته می‌شود. ادامه‌ی فعالیت اصحاب مطبوعات منوط به کسب حداقل امتیازات لازم با گذراندن این دوره‌هاست.

- بیان مسئله

در سال‌های گذشته در عرصه رسانه‌های مکتوب توسعه زیادی صورت پذیرفته لکن متأسفانه متناسب با آن آموزش‌های کافی برای دست‌اندرکاران مطبوعات وجود نداشته است. بعضاً افراد این حوزه

دارای امکان و توانمندی بالا نبوده و در نتیجه علاوه بر آسیب‌های داخلی، عرصه برای نفوذ بیگانگان و سوء استفاده از این دسته افراد فراهم شده و متعاقباً بستر برای انحراف افراد فراهم می‌شود.

- راهکارهای لازم

در بند ج مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در حوزه مطبوعات در تاریخ ۱۳۸۰، ۵، ۲۰: «چنین آمده است: تأسیس و تقویت مراکز آموزشی و آموزش عالی و تربیت نیروی انسانی لازم برای ارتقای کمی و کیفی مطبوعات.» در این مصوبه تکالیف متولیان عرصه مطبوعات تصریح شده است؛ لذا معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد لازم است برنامه‌های عملی و موثرتری را در این عرصه به کار گیرد.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وظیفه آموزش‌های لازم به لحاظ اخلاقی و فکری را دارد. فعالیت مضاعف معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در تعیین مسیر و جهت اصلی بر اساس منافع ملی و میثاق اسلامی و برنامه‌ریزی منسجم با حمایت‌های لازم در زمینه تهیه متون آموزشی اعم از کتاب، جزوات آموزشی و مقالات مرتبط، گستره آموزش در تهران و شهرستان‌ها در جهت ارتقاء نیروهای ارزشی و علمی و پایبند به نظام، در عرصه مطبوعات کشور مورد انتظار می‌باشد.

با گسترش آموزش نیروی انسانی فعال، در آینده می‌توان عرصه حرفه‌ای و تخصصی مطبوعات بر

اساس ارزش‌ها و اصول اسلامی- ایرانی را پررونق سازد.

ماده ۸- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد برای تأمین نظارت عمومی بر مطبوعات لازم

است شفاف‌سازی را از طریق سایت این معاونت، اطلاعات کامل وضعیت و عملکرد هر یک از نشریات را از جمله درآمد و هزینه و میزان حمایت دولت از آنها ارائه کند. معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و

ارشاد اسلامی وظیفه دارد برای تأمین نظارت عمومی بر مطبوعات ساز و کار لازم را برای اخذ نظرات و

ارزیابی مردم از عملکرد نشریات مختلف فراهم نموده و نتایج حاصله را به نحو مناسب اعمال نماید.

- بیان مسئله

با عنایت به تطابق با ماده ۷ اصلاح قانون مطبوعات در تاریخ ۱۳۷۹/۱/۳۰ در خصوص مرجعیت هیأت نظارت بر مطبوعات در اعمال نظارت قانونی بر فعالیت‌های عرصه مطبوعات و دارا بودن ترکیب ۷ نفره و محدود این هیات مشتمل بر یکی از قضات به انتخاب رئیس قوه قضائیه، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا نماینده تام‌الاختیار وی، یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، یکی از اساتید دانشگاه به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی، یکی از مدیران مسئول مطبوعات به انتخاب آنان، یکی از اساتید حوزه علمیه به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم، یکی از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی به انتخاب آن شورا که قاعدتا در موارد اعلام وصول به هیات نظارت می‌توانند اعلام نظر فرمایند و از طرفی با توجه به حجم زیاد نشریات (نزدیک به ۳ هزار نشریه) به ویژه در فضای مجازی که عملاً امکان اعمال نظارت تام و قانونی در عرصه مطبوعات را سلب نموده است.

- راهکارهای لازم

با عنایت به گستردگی مسئولیت قانونی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در عرصه نظارت بر مطبوعات، پیشنهاد شده است که ساز و کاری برای نظارت در این زمینه تدوین گردد به گونه‌ای که انحصاراً عناصر نظارتی وابسته به دولت نباشند و از نظارت‌های مردمی نیز برای مساعدت به این هیات و بازوی اجرایی آن که وزارت ارشاد و معاونت مطبوعاتی آن می‌باشد، در این حوزه بهره‌گرفت.

ماده ۹- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به منظور شکست انحصار رسانه‌ای جهان غرب، حمایت از نشریات دارای ظرفیت توزیع در گستره جهان اسلام و برای سایر مستضعفین جهان را در اولویت قرار دهد.

- بیان مسئله

در حال حاضر در عرصه تولید و توزیع نشریات در عرصه منطقه‌ای بین‌المللی کمبود جدی به ویژه در دو عرصه کشورهای همسایه فارسی زبان به‌عنوان گستره ایران فرهنگی با تیراژهای متناسب و نیز فراتر از آن روزنامه‌ای در گستره جهان اسلام و مستضعفین جهان، کمبودهای قابل ملاحظه‌ای وجود دارد. این

موضوع علیرغم آن است که تقاضای بالا، ضرورت‌های عینی و عنایت به اینکه در بند ه ماده دو فصل دوم قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴،۱۲،۲۶ یکی از رسالت‌های اصلی مطبوعات در نظام جمهوری اسلامی را «حفظ و تحکیم سیاست نه شرقی و نه غربی» ترسیم شده است.

- راهکارهای لازم

با ایجاد سازوکارهای حمایتی و دارای اولویت نسبت به ترغیب اصحاب مطبوعات به اهتمام در این عرصه و نقیصه رویکرد مذکور، مواجهه با حجم بالای تهدیدات رسانه‌ای استکبار در این عرصه و تقابل با فرهنگ اسلامی؛ با انتشار نشریات فرهنگی ناظر به مسئولیت‌های فراملی نظام اسلامی، قابلیت فعال نمودن هر چه بیشتر توانمندی‌های جهان اسلام و جهان مستضعفین به منظور شکست انحصار رسانه‌های جهان غرب فراهم می‌گردد.

ماده ۱۰- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است نسبت به برآورد تنوع موضوعی، گستره جغرافیایی، شمارگان نشریات در هر دوره سه ساله آینده را براساس نیازهای فرهنگی و سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، در سطح محلی و ملی و فراملی اقدام نموده و پس از تصویب در کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی شورای عالی انقلاب فرهنگی، برنامه‌ریزی لازم را جهت تحقق آن به عمل آورد.

- بیان مسئله

با توجه به اهمیت و ضرورت چشم‌انداز در راهبری برنامه‌های بلندمدت و سالیانه مطبوعات، وجود خلا عدم ترسیم چشم‌انداز در آینده در حوزه مطبوعات مشتمل بر تعداد نشریات مورد نیاز، موضوع، گستردگی، کیفیت، شمارگان نشریات و ... کاملاً محسوس می‌باشد. بدیهی است که هر نوع برنامه‌ریزی در این عرصه نیازمند حداقل‌هایی از برآورد مربوط به آمارهای مورد نیاز مطبوعات در کشور می‌باشد.

- راهکارهای لازم

لازم است حداقل در هر دوره سه ساله به‌منظور ملاحظه عوامل متغیر محیطی متناسب با فرصت‌ها، چالش‌ها و نیازهای عینی جامعه، معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد اسلامی در سطوح گوناگون، برنامه‌ریزی لازم را جهت تحقق این موضوع و تصویب در سیر مراحل قانونی آن بکار گیرد.

ماده ۱۱- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است، تلاش مطبوعات را در جهت جلب حمایت و پشتیبانی از مراکز پژوهشی کشور و درج دستاوردهای پژوهشی را به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر در تخصیص یارانه مطبوعات به آنها منظور نماید.

- بیان مسئله

با عنایت به خلا موجود در عرصه مطبوعات در خصوص تولید محتوای متناسب با نیاز جامعه و تامین‌کننده رسالت مطبوعات، و نیز از طرفی فعالیت‌های پژوهشی متنوعی که در سراسر کشور در عرصه‌های مختلف صورت می‌پذیرد که عمدتاً به جز قشر خاصی از محققین، قابل حصول و در دسترس عموم مردم قرار نمی‌گیرد؛ با فعال نمودن مطبوعات در این عرصه می‌توان در جهت رفع آن گام برداشت.

- راهکارهای لازم

به نظر رسید که با در پیش گرفتن سیاست‌های تشویقی در جهت تعامل با مراکز پژوهشی و درج دستاوردهای پژوهشی آنان با ابزارهای قانونی در اختیار وزارت ارشاد از جمله هدفمندسازی تخصیص یارانه‌های مطبوعات، گام عملی قابل توجهی به سوی پربارتر نموده عرصه مطبوعات برداشته شود.

ماده ۱۲- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است حداقل ۳۰ درصد یارانه مطبوعات را به مصرف‌کنندگان از طریق مساجد کشور تخصیص دهد. عناوین نشریات ملی و محلی که در اولویت می‌باشند از میان نشریات برتر اعلام شده توسط معاونت مطبوعاتی، توسط مرکز رسیدگی به امور مساجد اعلام می‌گردد.

- بیان مسئله

در خصوص شیوه حمایت از نشر و مطبوعات تغییراتی خصوصاً در نشر کتاب صورت پذیرفت، یارانه کاغذ در این بخش حذف گردید و به جای آن یارانه به مصرف‌کننده کتاب پرداخت می‌شود. در حوزه مطبوعات هنوز گامی جهت حذف یارانه برداشته نشده است و بدلیل عدم وجود راه حل مناسب یارانه به نشریات پرداخت می‌گردد تا از افزایش قیمت مطبوعات جلوگیری شود. یکی از دلایل کاذب ورود افراد غیر آشنا به حوزه مطبوعات پرداخت یارانه به این بخش، با مبنای حمایت تیراژ بالا می‌باشد. در حال

حاضر با تشکیل کمیته‌های استانی و پیشنهاد اولیه کمیته، مبنای تقسیم بندی یارانه به بخش مطبوعات نظر این کمیته می‌باشد که این روش تا حدودی مشکل را رفع نموده است.

- راهکارهای لازم

در سیاست کلان چند مبنای پیش‌بینی شده است تا توزیع متناسب یارانه در مقابل عملکرد نشریات صورت گیرد، لکن با این همه پرداخت یارانه به مصرف کننده همچنان در اولویت می‌باشد. یکی از مراکز عمومی که حضور مردم متدین فارغ از گرایش‌های سیاسی را در بردارد، مساجد کشور می‌باشد. با تصویب سازو کار تعیین نشریات برتر، گستره و نوع نشریاتی که وزارت ارشاد می‌تواند مورد حمایت قرار دهد نیز مشخص می‌گردد و در نهایت با گزینش نشریات متناسب با مخاطبین مساجد توسط مرکز رسیدگی به امور مساجد اطلاع‌رسانی لازم و آگاه سازی عمومی عملی خواهد شد.

ماده ۱۳- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است تأمین پشتیبانی‌های عمومی و تخصصی از آن دسته از مطبوعات و نویسندگان مطبوعات که در موضوعات فرهنگ دینی، انقلاب اسلامی، اندیشه‌های امام(ره) و امام خامنه‌ای، فرهنگ ایثار و شهادت، مقابله با تهاجم نرم و تحقق جامع رسالت مطبوعاتی، تلاش می‌کنند را در اولویت قرارداده و بخصوص نسبت به توانمندسازی آنان اقدام کنند.

- بیان مسئله

در سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در حوزه مطبوعات مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳۸۰/۵/۲۰ جایگاه مطبوعات مدافع و نشر دهنده ارزش‌های فرهنگ اسلامی ایرانی و ارتقاء دهنده سطح آگاهی‌های عمومی و کمک در رشد و اصلاح فرهنگ عمومی، ترسیم شده است؛ همچنین در بند د ماده ۲ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۶ ترویج و تبلیغ فرهنگ اصیل اسلامی و گسترش فضائل اخلاقی، به عنوان رسالت مطبوعات، مورد تصریح قرار گرفته شده است. چنانچه در ماده ۴۵ قانون اصلاح قانون مطبوعات مصوب ۱۳۷۹،۱،۳۰ نیز "نظارت دقیق بر عملکرد جرائد و انجام رسالت مطبوعاتی آنان بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است."

- راهکارهای لازم

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌تواند در جهت انجام رسالت مطبوعات علاوه بر تذکرات قانونی، سیاست‌های تشویقی را نیز اعمال نماید. از طرفی کیفیت بخشیدن به محتوای ارزشی بایسته در عرصه مطبوعات و نیز فراهم نمودن بستر تشویقی و حمایتی در این عرصه با تحقق رسالت مطبوعاتی از وظایف فرهنگی و تبلیغی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بوده که با تشویق مطبوعات نسبت به اتخاذ رویکرد ارزشمدارانه و اصول‌گرایانه موجبات تقویت هر چه بیشتر فرهنگ غنی اسلام و انقلاب اسلامی در عرصه مطبوعات را فراهم می‌آورد.

ماده ۱۴- هر یک از نشریات باید ترجیحاً در یکی از حوزه‌های اصلی (فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی) و حداکثر در دو حوزه فرعی انجام فعالیت نمایند و حداقل جمعی از صاحب‌نظران حوزه یا دانشگاه را در قالب گروه علمی، پژوهشی نشریه از مراکز دانشگاهی یا حوزوی مرتبط با حوزه اصلی را به‌عنوان پشتیبان علمی خود معرفی نمایند. این گروه علمی، لازم است علاوه بر همکاری‌هایی که در تأمین محتوای نشریه معمول می‌دارد، انجام رسالت مطبوعاتی نشریه را مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و راهنمایی‌های لازم را ارائه دهد. معاونت مطبوعاتی وظیفه دارد پس از شناسایی و تأیید و معرفی گروه‌های علمی، پژوهشی، از آنان حمایت‌های لازم به عمل آورد.

- بیان مسئله:

در ماده ۱ قانون مطبوعات ۱۳۶۴/۱۲/۲۶، مطبوعات مجازند «در زمینه‌های گوناگون خبری، انتقادی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، کشاورزی، فرهنگی، دینی، علمی، فنی، نظامی، هنری، ورزشی و نظایر اینها منتشر می‌شوند.» لکن چالشی که در حال حاضر در عرصه مطبوعات وجود دارد آن است که بسیاری از نشریات اعم از مجله، روزنامه، ماهنامه و ... پس از دریافت مجوز، به دلیل فقدان انگیزه، عدم دارا بودن پشتوانه علمی، ضعف در تامین محتوا و ... یا بصورت کاملاً پراکنده در هر موردی و در همه زمینه‌هایی که مجوز انتشار گرفته‌اند و معمولاً چندین وجهی است، مطالبی را از طریق سایر رسانه‌های عمومی همچون اینترنت و ... بدست آورده و بدون توجه به نیاز مخاطب خاص و یا رسالت نشریه، آن را

منتشر می‌نمایند و یا اینکه معمولاً اجاره و رهن داده می‌شود لذا دغدغه مطبوعات، دیگر تخصص محوری، مطالعه و تحقیق و پژوهش و دانایی نیست تمام این زحمات توسط اینترنت و نهایتاً یک مترجم حل خواهد شد و رسانه‌ها عملاً با دانشگاه‌ها، منابع اسلامی و حوزه‌های علمی نیز ارتباط چندانی ندارد.

- راهکارهای لازم

با ایجاد پشتوانه‌های علمی مورد شناسایی و تایید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای مطبوعات و انتخاب جمعی از آنان توسط مدیران و صاحب امتیازان این عرصه در قالب گروه‌های علمی، بسترهای تقویت محتوایی نشریات، ارتقاء نگرش علمی به موضوعات مبتلا به جامعه و توسعه دیدگاه‌های دانش محور در موضوعات عمومی را فراهم می‌سازد.

ماده ۱۵- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است در اجرای اصول سوم، نهم و یکصد و پنجاه و چهارم قانون اساسی به منظور توسعه ارزش‌ها و فرهنگ انقلاب اسلامی در گستره جهانی، حمایت از آن دسته از نشریاتی که با نشریات حامی انقلاب اسلامی در جهان تعامل و همکاری دارند، را در اولویت قرار دهد.

- بیان مسئله

در ماده ۱۴ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۶۴/۱۲/۲۶ اینگونه تصریح شده است که: «وزارت ارشاد اسلامی جهت صدور مجوز انتشار مطبوعات سازمان‌های آزادبخش اسلامی کشورهای دیگر در چهارچوب مقررات مربوط به خارجیان مقیم ایران با استعلام نظر از مراکز ذیربط و اخذ مدارک لازم و نیز موافقت وزارت امور خارجه بررسی لازم به عمل آورده و پس از موافقت رأساً اقدام می‌نماید.» لکن علیرغم نیاز عینی جهان اسلام و جهان مستضعفین و مظلومین عالم، در جهت تحقق این ماده در سالهای گذشته حمایت‌های قابل توجهی صورت پذیرفته است.

- راهکارهای لازم

از آنجا که نشریات باید مجموعه‌ای را تشکیل دهند و جایگاه این مجموعه در موضوع ساماندهی جبهه فرهنگی انقلاب باید تعیین گردد یعنی مخاطبان داخلی و خارجی مجموعه نشریات مشخص شوند و برای

تقویت آن برنامه‌ریزی لازم را اعمال نماید؛ یکی از راهکارهای عینیت بخشی به این اصل، اولویت بخشی به حمایت از نشریاتی است که با نشریات حامی انقلاب اسلامی در جهان تعامل و همکاری دارند.

ماده ۱۶- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است از نشریات دانشجویی که در راستای تحقق رسالت مطبوعاتی فعالیت نموده و توسط شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی معرفی می‌شوند، حمایت لازم را به عمل آورد.

- سازمان صدا و سیما موظف می‌باشد نسبت به انعکاس عناوین اصلی و مستند سازی مقالات مفید مطبوعات دارای رتبه‌های برتر سراسری و محلی طبق ضوابط پخش عمومی، اقدام نماید.

- سازمان صدا و سیما و رسانه‌های مکتوب دیجیتال موظف‌اند به منظور تقویت عمومی رسانه‌های جامعه اسلامی همکاری‌های متقابل بخصوص در موضوعات اصلی جامعه داشته باشد.

- انسجام رسانه‌ای با بهره‌گیری از مقالات و گزارشات مطبوعات در صدا و سیما و بسط محتوای برنامه‌های صدا و سیما در سایر رسانه‌ها بر محور ضوابط پخش عمومی فراهم شود. کمیته توسعه رسانه با عضویت معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاونت‌های صدا و سیما و دبیر کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی تحقق این مهم را برعهده دارد.

- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است از نشریات داخلی مساجد و نهادهای دینی که در راستای تحقق رسالت مطبوعاتی فعالیت می‌کند، حمایت لازم را به عمل آورد.

- کلیه دستگاه‌های نظام اداری کشور اعم از دستگاه‌های قوه قضائیه، قوه مقننه، نهادهای عمومی غیردولتی و نیروهای مسلح موظف‌اند برای استفاده عمومی کارکنان خود، از میان نشریات برتر ملی و محلی، نشریات مورد نیاز را تهیه نمایند.

- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است که نسبت به تهیه و توزیع نشریات برتر ملی و محلی در کتابخانه‌های عمومی کشور اقدام نماید.

شرحی بر الزامات ساماندهی فعالیت‌های اصلی حوزه مطبوعات

- وزارت راه و ترابری وظیفه دارند نسبت به تخصیص بودجه سالانه برای خرید و قرار دادن در دسترس مسافرین خطوط هوایی و قطارهای مسافربری از نشریات برتری که توسط معاونت مطبوعاتی اعلام می‌شود، اقدام کند.

- وزارت آموزش و پرورش وظیفه دارد نسبت به بهره‌برداری هرچه بیشتر دانش‌آموزان و معلمان از نشریات برتر اقدام کند، آئین نامه لازم توسط این وزارتخانه با همکاری معاونت مطبوعاتی تهیه و با تصویب کارگروه مدیریت کلان دستگاه‌های فرهنگی به اجرا گذاشته می‌شود.

- روابط عمومی کلیه دستگاه‌های نظام اداری کشور وظیفه دارند نسبت به ارزیابی چگونگی تحقق رسالت مطبوعاتی هر یک از نشریات ملی و محلی بخصوص آن دسته که در حوزه تخصصی آنها می‌باشد اقدام نموده و گزارش آن را سالیانه برای بهره‌برداری به معاونت مطبوعاتی ارسال دارند.

- بیان مسئله

کارکرد اصلی نظام در حوزه مطبوعات به عهده معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است لکن در شکل دهی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی که لازم است همه دستگاه‌های نظام و به ویژه دستگاه‌های عرصه فرهنگی کشور متناسب با ماموریت‌ها و اهداف ذاتی‌شان با یکدیگر همکاری و هم‌افزایی داشته باشند در عمل شاهد کارکردهای بعضاً دارای جهت‌گیری‌های متفاوت، خنثی‌کننده و یا خوشبینانه بی‌تفاوت نسبت به یکدیگر و عملکردهای جزیره‌ای را برای مخاطبین واحد که همان مردم می‌باشند را شاهد هستیم.

- راهکارهای لازم

لازم است موضوع مطبوعات را به صورت یک فرایند جامع ملاحظه نمود و سهم هر یک از دستگاه‌ها را در مدیریت تهیه و توزیع و بهره‌گیری از مطبوعات مشخص نمود تا بسترهای هماهنگی و ساماندهی لازم فراهم گردد. سهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در حمایت و تقویت نشریات دانشجویی، نشریات مساجد، تقویت کتابخانه‌های عمومی کشور بر اساس رتبه‌بندی نشریات برتر راهگشای تعامل بهینه وزارت ارشاد در توسعه و اشاعه مطلوب نشریات مفید در سراسر کشور را فراهم می‌سازد. از طرفی ترسیم سهم سازمان صدا و سیما در تعامل با نشریات در موضوعات اصلی جامعه و نیز انعکاس عناوین اصلی و

مستندسازی مقالات مفید مطبوعات، نقش وزارت آموزش و پرورش در عرصه گسترده مخاطبین و نیز وزارت راه و ترابری در تسهیل دسترسی مسافری خطوط هوایی و قطارهای مسافربری و نیز کلیه دستگاه‌های نظام اداری کشور موجبات ارتقاء و گسترش اطلاع رسانی بهینه برای عموم مخاطبین فراتر از تیراژ نشریات و نیز حمایت مجدد از نشریات برتر و فراهم‌سازی رقابت بیشتر در احراز این موقعیت را برای مطبوعات فراهم می‌سازد. در نهایت روابط عمومی کلیه دستگاه‌های نظام اداری کشور در تعامل و هم‌افزایی با معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نسبت به اعمال نظارت و ارزیابی چگونگی تحقق رسالت مطبوعاتی به ویژه نشریاتی که در حوزه تخصصی آنها می‌باشد به تحقق سهم ملی خود در شکل‌گیری و تقویت جبهه فرهنگی انقلاب یاری می‌رساند.

ماده ۱۷- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است به منظور ایجاد توازن در توزیع نشریات در سطح استان‌ها، حمایت‌های دولتی را بر اساس نقشه آمایش نشریات در کشور و سرانه جمعیت استان‌ها، مذاهب و قومیت‌ها اعمال نماید.

- بیان مسئله

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است نسبت به حمایت از مطبوعات ایفای نقش نماید و در عین حال دارای منابع محدودی در حمایت و توزیع یارانه‌های دولتی می‌باشد. نتیجه منطقی این روند آن است که در برخی مناطق تعداد نشریات بیش از حد اشباع و در برخی مناطق کشور کمتر از حد نیاز مردم در دسترس قرار گیرد و یا در برخی مناطق بدلیل اعمال فشارهای سیاسی از طرف ذینفوذان محلی تعدادی بیش از تقاضای واقعی عامه مردم مجوز انتشار از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اخذ نمایند و لذا در عمل منجر به کاهش توان حمایتی این وزارتخانه در عرصه ملی می‌گردد.

- راهکارهای لازم

با توجه به تاثیرگذاری مطبوعات بر محیط فرهنگی و پذیرش این اصل که تنوع و تکثر به لحاظ کیفی و کمی یکی از شاخص‌های توسعه می‌باشد؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید تدبیری برای ساماندهی و اثربخش نمودن مطبوعات محلی بیاندیشد.

یکی از راهکارهای منطقی در توزیع عادلانه حمایت‌ها و یارانه‌های مطبوعات، نیازسنجی ضرورت انتشار تعدد مطبوعات در گستره جغرافیایی کشور متناسب با سرانه جمعیت و مقتضیات فرهنگ بومی آن مناطق می‌باشد. برای دستیابی به مهندسی مذکور، ترسیم نقشه آمایش نثریات در کشور راهگشا بوده و بر آن اساس وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، با دستیابی به شاخص توسعه مطبوعات، توانایی مدیریت بهینه این عرصه را فراهم می‌سازد.

ماده ۱۸- اعضای هیأت نظارت موظف‌اند هر شش ماه یکبار گزارش هیئت نظارت و همچنین گزارش عملکرد خود در هیئت نظارت را در جهت تحقق رسالت مطبوعات، به دستگاه ذیربط خود ارائه دهند.

- بیان مسئله

در آسیب‌شناسی روند فعلی فعالیت برخی نمایندگان دستگاه‌ها به گونه‌ای است که برخی دستگاه‌ها پس از معرفی نماینده خود، وی را به فراموشی سپرده و اقدامات ایشان منوط به فعالیت‌های فردی و نه مسئولیت‌های سازمانی وی می‌باشد. بعضاً سازمان متبوع وی حتی از موضعگیری‌های وی در هیات نظارت نیز مطلع نمی‌گردند.

- راهکارهای لازم

توانمندسازی و ارتقاء جایگاه و نقش هیأت نظارت بر مطبوعات به‌عنوان متولی اصلی راهبری و نظارت در عرصه مطبوعات کشور، موجبات تقویت، هدایت و پالایش حداکثری عرصه مطبوعات در کشور را فراهم می‌سازد. لذا فعال‌سازی هرچه بیشتر ترکیب هیات نظارت بر مطبوعات مشتمل بر نمایندگان قوای سه‌گانه، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مطبوعات، دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه در این عرصه در جهت تحقق رسالت مطبوعات با تعامل هر چه بیشتر آنان با دستگاه‌های مرتبط خود و فعال نمودن بیش از پیش بدنه کارشناسی و مدیریتی این دستگاه‌ها، موجبات ارتقاء جایگاه و نقش هیات نظارت بر مطبوعات را فراهم می‌سازد.

ماده ۱۹- معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است نشریاتی را که با شمارگان بالا، گستره وسیع و ضریب نفوذ بالا برای تحقق رسالت مطبوعاتی تلاش می‌کنند و نیز مجموعه نشریاتی که به تجمیع مجوزهای خود در قالب یک واحد مطبوعاتی برای دستیابی به شمارگان بالا اقدام کنند، را به صورت مضاعف از حمایت‌های دولتی برخوردار نماید.

- بیان مسئله

با توجه به آسیب‌شناسی واگذاری بیش از حد مجوزهای انتشار نشریه در سال‌های گذشته با ۳ هزار مجوز و انتشار فعلی ۱۷۰۰ نشریه در کشور در سالهای گذشته، منجر به تعدد و تیراژ پایین و در عین حال فاقد استانداردهای کیفی، تخصصی و حرفه‌ای در عرصه مطبوعات کشور شده است.

- راهکارهای لازم

به‌منظور دستیابی به انسجام رسانه‌ای و تقویت کیفی و کمی امکانات، نیروی انسانی، فرصت‌ها، شمارگان و نیز ایجاد تنوع منطقی در تبیین دیدگاه‌های مختلف در کشور فراتر از وضع فعلی نیازمند حمایت از تجمیع و ایجاد واحدهای مطبوعاتی منسجم در کشور با بهره‌گیری از اتخاذ سیاست‌های تشویقی در تخصیص حمایت‌ها و یارانه‌های دولتی می‌باشد. در نتیجه با تجمیع مطبوعات ضعیف و یا متوسط از لحاظ کمی و کیفی، بسترهای لازم در جهت خلق نشریات برتر و برخوردار از استانداردهای کمی و کیفی در این عرصه را فراهم می‌سازد.

SCCcr.ir

منابع و مأخذ

فهرست منابع

- «گفتاری از علامه سید منیرالدین حسینی (ره): آسیب‌شناسی مطبوعات و رسانه‌ها». در:
http://www.aftab.ir/articles/applied_sciences/communication/c۱۲c۱۲۴۳۹۳۵۹۱۴_press_law_p۱.php
- اسدی، علی. (۱۳۶۹). **تنگناهای مطبوعات در ایران**. مجموعه مقالات نخستین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- اسماعیلی، محسن. (۱۳۸۳). **بایسته‌های حقوق مطبوعات**. مجموعه مقالات سومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- انصاری لاری، محمد ابراهیم. (۱۳۷۵). **نظارت بر مطبوعات در حقوق ایران**. تهران: انتشارات صدا و سیما.
- انصاری، باقر. (۱۳۸۹). **حق حیاتی آزادی اطلاعات. نشریه انگاره**. دور دوم، شماره پنجم.
- (۸۷/۹/۲۴). **بررسی اقتصاد رسانه در ایران؛ کارشناسان تاکید کردند: حفظ استقلال بزرگ‌ترین چالش مطبوعات کشور است**. در: «<http://isna.ir/ISNA/NewsView.aspx?ID=News-۱۱۸۳۱۵۸>»
- جلالی، پریسا. (۸۹/۵/۱۶). **آسیب‌شناسی اخلاق حرفه‌ای خبرنگاری رکن چهارم دموکراسی در سایه تعهد**. در: «<http://www.kayhannews.ir/۸۹۰۵۱۶/۵.htm>»
- جابری انصاری، سعید. (۸۹/۵/۲۵). **مطبوعات باید عامل مصون‌سازی فرهنگ اسلامی از تهاجم فرهنگ‌های مخرب بیگانه باشند**. در: «<http://kermanshah.isna.ir/Default.aspx?NSID=۵&SSLID=۴۶&NID=۴۲۷۴>»
- معتمد نژاد، کاظم. (۸۹/۲/۱۱). **اصول بنیادی نظام آزادی مطبوعات**. در:
<http://www.medianews.ir/fa/۲۰۱۰/۰۵/۰۱/motamednejad.html>
- بروجردی علوی، مهدخت. (۱۳۷۵). **نظام مطلوب مطبوعات از دیدگاه روزنامه‌نگاران**. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، به راهنمایی: کاظم معتمدنژاد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- بهرامپور، شعبانعلی. (۱۳۷۹). **مسائل و مشکلات مطبوعات ایران و راه‌حل‌های پیشنهادی**. مجله رسانه، ۱۱(۳): ۲۴-۳۷.
- بهرامپور، شعبانعلی. (۱۳۸۴). **مطبوعات در دوره اصلاحات، چالش‌ها و تحولات**. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها
- بهشتی‌پور، مهدی. (۱۳۷۷). **تشکل‌های حرفه‌ای مطبوعات**. مجموعه مقالات دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- بی‌نام. (۱۳۸۳). **آسیب‌شناسی مطبوعات**. **مجله فرهنگ و پژوهش**. ۱۷۸، ۸-۹.
- بی‌نام. (۱۳۸۲). **نشریات دانشجویی، کارکردها و آسیب‌ها**. **نشریه قلمستان**. پیش شماره سوم / اسفند و فروردین.

- جلالی، پریسا. (۸۹/۵/۱۶). آسیب‌شناسی اخلاق حرفه‌ای خبرنگاری رکن چهارم دموکراسی در سایه تعهد. روزنامه کیهان.
- تقی‌خانی، مریم. (۱۳۸۰). **قانون مطلوب مطبوعات در ایران**. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- حاجی‌زاده میمندی، مسعود. (۱۳۷۷). **توسعه‌نیافتگی روزنامه‌های یومیه ایران به‌عنوان یک مسئله اجتماعی**. مجموعه مقالات دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- خاکی، فیروز (۱۳۷۷). **نگاهی به پیش‌نویس آیین‌نامه نشریات دانشجویی**. روزنامه عصرآزادگان، (۲ و ۳ آذر، ۱۳۷۷).
- شفیعی، سید محسن. (۱۳۸۵). **نشریات دانشجویی و رسالت قلم**. انتشارات خوزستان.
- صفی، سید محمد. (۱۳۸۴). **چالش‌های مطبوعات، گذشته و آینده: گفتگو با سید محمد صفی معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد**. روزنامه ایران (۳ مرداد، ۱۳۸۴).
- عبداللهی، محمد. (۱۳۸۹). **گزارش تحلیلی کیهان از وضعیت کنونی و آینده‌شناسی نشریات دانشجویی**. روزنامه کیهان.
- گرانمایه‌پور، علی. (۱۳۸۷). **نگاهی به چالش اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مدیریت مطبوعات در ایران**. در: «<http://www.rasaneh.org/NSite/FullStory/News/?Id=۹۳۲>»
- فرقانی، محمد مهدی. (۱۳۶۹). **حریم حرفه‌ای روزنامه‌نگاری، استقلال حرفه‌ای روزنامه‌نگاران**. مجموعه مقالات نخستین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- قاضی‌زاده، علی اکبر. (۱۳۷۷). **زمینه‌های سوءتفاهم میان مطبوعات و مسئولان و انعکاس آن در قوانین مطبوعات**. مجموعه مقالات دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- قلندری، هوشنگ. (۱۳۸۷). **روزنامه‌نگاری در نشریات دانشجویی**. تهران: اداره نشریات دانشجویی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها.
- قندی، حسین. (۱۳۶۹). **استقلال حرفه‌ای و امنیت شغلی روزنامه‌نگاران و ضرورت تشکیلات صنفی**. مجموعه مقالات نخستین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

- معتمدنژاد، کاظم. استقلال تحریریه‌ای روزنامه‌نگاران و مشارکت آنان در مالکیت و مدیریت رسانه‌ها. برگرفته از: «<http://www.rasaneh.org/NSite/FullStory/News/?Id=۹۳۱>»
- معتمدنژاد، کاظم. (۱۳۸۵). اصول اخلاقی حرفه روزنامه‌نگاری: زمینه‌های تاریخی، مقررات‌گذاری‌های ملی. فصلنامه رسانه.
- محسنیان‌راد، م. (۱۳۸۳). جهت‌گیری‌ها و باید و نبایدهای دولتمردان ایران نسبت به مطبوعات. مجموعه مقالات سومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- محقق، مهدی. (۱۳۸۷). گزارش تحلیلی کیهان از وضعیت نشریات دانشجویی. روزنامه کیهان.
- فولادی، محمد. (۱۳۸۶). اخلاق روزنامه‌نگاری آسیب‌ها و چالش‌ها. مجله معرفت. سال شانزدهم شماره ۱۲۳.
- مسعودی، امید. (۱۳۷۷). استقلال حرفه‌ای روزنامه‌نگاران، از رویا تا واقعیت. مجموعه مقالات دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- مسعودی، امید. (۱۳۸۳). کمک‌های دولتی، عامل یا مانع استقلال اقتصادی مطبوعات کشور. مجموعه مقالات سومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. (۱۳۷۷). عملکرد گذشته، تبیین وضع موجود و چشم‌انداز آینده حوزه مطبوعات کشور. گزارش مرحله اول.
- معتمدنژاد، کاظم. (۱۳۶۹). مبانی حقوقی استقلال حرفه‌ای روزنامه‌نگاران. مجموعه مقالات نخستین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- معتمدنژاد، کاظم. (۱۳۷۷). میثاق اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگار: یک طرح پیشنهادی. مجموعه مقالات دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- معتمدنژاد، کاظم. (۱۳۷۹). حقوق مطبوعات: بررسی تطبیقی مبانی حقوقی آزادی مطبوعات و مقررات تأسیس و انتشار آنها. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
- معتمدنژاد، کاظم. (۱۳۸۳). نظام حقوقی جامع رسانه‌های همگانی. مجموعه مقالات سومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران. دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- نامخواه، مجتبی. (۱۳۸۲). آسیب‌شناسی مطبوعات. روزنامه اطلاعات. (۲ تیر، ۱۳۸۲).

SCCcr.ir

Abstract

The Posture Organizing of Regulatory Systems Written Media

The Supreme Council of Cultural Revolution, has been assigned the duty and of organizing mission, and macro-management of cultural systems, to Macro-management Working Group of cultural systems. Media, including Press, would consider one of the major areas of critical and cultural areas. Press Department of Ministry of Culture and Islamic Guidance, from the governance and administration, is responsible to management and leadership of this critical area . Challenges and issues facing these areas should be well known, and at any time era, for increasing the effectiveness of this medium, which called it the fourth pillar of democracy, the challenges and issues must be resolved.

Macro-management Working Group of cultural systems of Supreme Council contacts in different cultural systems, to provide solutions, and path-breaking legislation, for these issues and challenges.

The Written Media Committee, since month Tir of ۱۹, under the Macro-management Working Group of cultural systems, with aims to organizing regulatory agencies of written media, and making ground and supply the organizing requirements for organizing cultural front of the Islamic revolution in this field, with strategies to promote knowledge, understanding, cooperation and synergy, coordination, promotion and development were established, and have conducted a set of activities as following present report, which ultimately led to the ۱۹ articles, while present the existing challenges and to overcome them, and to achieve optimal conditions available in this area were considered.

Keywords: Organizing- Written meda -press -media- organizing cultural front of the Islamic revolution

SCCcr.ir

**The Secretary of Supreme Council
of Cultural Revolution**

The Posture Organizing of Regulatory Systems Written Media

Author: Ali Hamzhepour

**Master: The Supreme Council of Cultural
Revolution**

Scientific Office: Center for Strategic Studies

Autumn